

1.

Letrën e kishte lexuar disa herë dhe sot në mëngjes Artan Bareli pati ndjesinë se ç'shkruhej në të i dinte të gjitha përmendësh. Ardhja e Anita Traboninit në Amerikë i zgjoi kujtesën e një çerek shekulli të shkuar dhe ai kishte rënë në kurthin e ankthit që sjell pritja.

Ndezi cigaren dhe hodhi shikimin mbi kurorat gjigante të pemëve tropikale. Tufa e shpendëve murmaskë oqeanorë vinte rrotull mbi to dhe kjo i kujtoi se shiu do të befte së shpejti. Thëthiu etshëm cigaren dhe pa dashje i doli psherëtima që u pasua me rrathë tymi mbi kokën e tij.

-Eh, Anita Trabonini - tha gati me zë.

Termometri amerikan tregonte 90 gradë nën hije, zagushi e mbetur pezull, por e nxehta e tropikut Artan Barelin nuk e bezdiste aspak. Nëse qëndronte në sallonin e pritjes, atij i duhej të përballej me ankimet e përditshme të nënës për dhimbjen e kockave nga reumatizma, ndërsa pompa, që përdorte i ati me astmë, lëshonte kërcitje dhe atij i linin përshtypjen se dikush ecte përmbi lajthi.

Pasioni i dikurshëm për gdhendje në dru iu rizgjua tre muaj të shkuara kur ai u ndje i ngeshëm nga papunësia për shkak të krizës ekonomike. Rastësisht i pati zënë syri në një garash-shitje gleta, thika dhe çekiçë; i zoti i tyre kishte ndërruar jetë dhe, mikesha e tij, trupmadhe e tejet e shëndoshë, i kërkoi dhjetë dollarë për to.

-Mjaftojnë për qirinjtë e përshpirtjes - kishte thënë ajo, ndërsa ai u pati hedhur një sy relieveve në dru. Talenti i gdhendësit të vdekur tregonte haptazi maninë e tepruar ndaj frutave dhe perimeve.

-Ishte vegjetarian. Sa kam unë njërën këmbë - kishte bërë shaka e zonja e shtëpisë - aq peshonte trupi i Xhonit. Ama, i tha lamtumirë kësaj bote, i ngopur me të gjitha - dhe ai mezi kishte mbajtur të qeshurën kur përfytyroi skenën romantike të seksit të tyre.

Mikesha e Xhonit qëllloi gazmore. Bebëzat e syve, në ngjyrën e lendeve të lisit, shfaqnin hapur melankolinë dhe karakterin e saj paqësor. Ajo tregoi relievet e mbështetura pas murit. Bëri disa lëvizje të mistershme duarsh, sikur të donte të thoshte “nuk di ç’të bëj me to” dhe purpurimi u përhap nga fytyra bardhoshe deri në pulpat gjigante.

-Gjer ditën që vdiq, Xhonin e terrorizoi mendimi se arti ka rënë në kthetrat e djallit - kishte thënë ajo. Pastaj tregoi me kokë tabelën për shitjen e shtëpisë, varur në një kryq druri; hapi krahët e dëshpëruar dhe tha:

-Amerika ka dalë për shitje, por nuk e ble kush.

Hapësira e parkingut që mbushur me mobilje e rraqe shtëpiake. Mbi tavolina kishte enë kuzhine, kukulla e zogj gdhendur në dru, një bust i vogël po prej druri, të cilin ai e njohu menjëherë se që i ortokulistit rus, Miçurinit. Midis mallrave elektronike atij i zuri syri një model telefoni të shekullit të XIX, telefon me dorezë rrotulluese, i njëjtë me ato të zyrave në fermën bujqësore të Shëmturit, ku ai kishte punuar agronom njëzet vite të shkuara. Mbi një tel të tendosur paq qenë varur fustane dhe bluza të gjëra, madhësia e të cilave tregonin se ato veshje ishin nga gardëroba e të zonjës së shtëpisë. Në një këmbalec qenë varur kostumet e këmishët e Xhonit dhe, përfund këmbalecit, një dhjetë palë këpucë, të gjitha me majë, me thembrat ngrënë nga jashtë, të gjitha në ngjyrë të zezë.

Përmasat e rrobave dhe këpucëve tregonin se kolegu amerikan kishte qenë vërtet trupvogël siç e pati përshkruar mikesha e tij.

Ajo që treguar e gatshme për të ndihmuar në vendosjen e veglave në bagazhin e makinës. Fryma i kundërmonte thartësi të vere por, nënsqetullat e bëshme i dilnin gulshe aromë të ngjashme me atë të borzilokut. Pa dashje, a mbase enkas, ajo e preku me llërë, përveshi buzën e poshtme dhe, me një të fryrë, balluket e verdha i morën formën natyrale.

Artan Bareli qe habitur me fytyrën e purpurt të asaj femre, buzët e fryra e të lëngshme dhe gjoksi i saj gjigant i kishte kujtuar Shkëmbin e Cicave në vendlindjen e tij në Bërzhuk.

-Njëherë tjetër - i qe përgjigjur ai ftesës së saj për të pirë së bashku verë Erotika. Ajo i kishte thënë se verën e përgatiti Xhoni me duart e tij nga rrush Kalifornie, një vit përpara se ai të ndronte jetë.

Ai kishte ndezur makinën për të ikur, kur ajo klithi, "prisni një minutë" dhe hyri në garazh duke u lëkundur në të dyja anët si patë bardhoshe. Buzët e lëngshme dhe, zëri i saj kristal, i kujtuan moshataren e tij, Kaurkën e Bukur. Ndërkohë mikesha e Xhonit qe kthyer me një shishe në dorë dhe ai i nderi asaj një dhjetë dollarësh për verën, por ajo nuk e pranoi. Atë ditë ai qe treguar vërtet kavalier i shkathët: kartëmonedhën e ngjeshi në qendër të sytjenave. Mbase gishtat e tij e patën gudulisur sadopak, sepse ajo qeshi hareshëm dhe atij i mbeti në mendje, përpëlitja e qerpikëve, përdredhja e syve dhe goja e vogël në fytyrën gjëroshë. Pastaj ajo qe larguar me ecjen nazemadhe dhe, para se të hynte në shtëpi, ktheu nga ai edhe njëherë fytyrën e purpurt si gjethja e dushkut të porsa dalë në pranverë.

Pulpat e saj gjigante atij i ngjasuan me vozat e zahireve të dimrit që sajonte i ati dikur me dru të kuqërremë nga vishnjat e pyjeve të Bërzhukut.

Erën e rëndë të hudhrës ai e kishte ndjerë vërtet mbi dorëzat e veglave. I spërkati me klor dhe i shpëlau me ujë të rrjedhshëm. Po atë ditë, në njërën nga këndet e verandës mbrapa shtëpisë, sajoi tavolinën e punës me dërrasa dograma. Në çastin që po vendoste veglat nëpër sirtarë, trokëlliti shiu mbi llamarinat e çatisë së verandës dhe gjëmuan bubullima të një pas njëshme. Donika, e shoqja, fytyrëpudruar dhe peshqirin mbledhur mbi flokë porsi çallmë, kishte hapur vrulltas derën e xhamtë.

-Edhe këto na mungonin në shtëpi! - kishte klithur ajo e xhindosur.

I ati kishte hequr tubin e oksigjenit nga hunda dhe qe nderur nga përtej xhamave me pamje habitore duke kruar kokën. E ëma i kishte sjellë kafën në verandë, tregoi me majën bastunit qiellin që rrjetëzohej nga shkrepëtimat dhe, para se të ikte, lëshoi frazën zemërake:

-Mos u mërzit biro. Edhe Ali Pasha kishte frikë nga Vasiliqia.

Artan Bareli i kishte sjellë prindërit në Amerikë tre vite të shkuara. Fillimisht pati menduar se ata do të ambientoheshin me jetën në kontinentin e largët, mirëpo qe gabuar. Ditën, kur ai vari në mur dy relievet me pamje nga vendlindja, e ëma lëshoi sinjalin:

-Tashi më duket sikur jam në Bërzhuk.

Asaj iu zgjua malli për pyjet e livadhet, mburri lëvoren e lisave tek Kroi i Bilbilave, sepse me lëvore lisi e çaçanikë arre, bërzhukasit kishin ngjyer denbabaden tufët e penjve. Përmendi netët e gjata në dimrat e rënduar nga dëbora, këndin ku ajo mbante vegjën për thurjen e qilimave dhe rrugicave dhe, u ankua, se modelet që nxirrte mendja e saj, ia vidhnin pa pikë turpi graria e fshatit. Përmendi kazmën e lopatën, që asaj nuk iu ndanë nga duart në gjysmëshekullin komunist, kupet e plehut në oborr dhe dhe bajgat nëpër rrugë. Për bukën e misrit, tha:

-T'i bije me plumb, plumbi nuk e shponte.

Pasi mbaroi me listën e të këqijave të komunizmit, ajo puliti sytë ëndërrimtarë dhe ia filloi lavdërimeve për veten e saj, si ndrynte me dorë brumin për kuleçtë dhe lakrorët e byrekët me lëpjeta e radhiqe. Poçet e bulmetit i mbështolli hamendshëm me velenxe leshi që kosi të mos thartohej. Atë ditë tregoi me hollësi si i kontrollonte vezët një e nga një nën dritën e llambës me vajguri, a prapa flakës së qiririt, pavarësisht se mbante dy e tre këndesa. Furrikët e kllloçkave i vinte në ahurin e bagëtive, mirëpo, gjersa vinte vjeshta, zogat e jariçkat fironin më shumë se gjysmat. Ca i rrëmbenin në mes të ditës shqiponjat e skifterët dhe, pjesën tjetër, qelbësit e maçokët zullumqarë të mëhallës.

Dy javë të shkuara, me lotin e fshehur në cep të syrit, e ëma i tha se e kishte zënë malli të zjente si qëmoti fasule në poçe balti dhe të mbushte kadet me domate turshi e arme lakre. Piperkat do t'i mbushte me gjizë dhie. Pastaj ajo mbushi edhe një qyp të madh me salcë kosi prej qumësht deleje dhe tregoi me hollësi si i grinte hollë thelpinj të hudhrës dhe spërkatjen me spec djegës. Shqerrën dhe kecin atë ditë ajo i poqi me një hamendje tejet fantastike: jo me saç, por në furrë dhe furrën e nxehu me shkarpa ahu.

Pasi shtroi tavolinën iluzive në verandën e shtëpisë në Bërzhuk, tha:

-Edhe amerikanët do të lëpinin gishtat.

Pas trazirave politike të 97-ës prindërit e tij kishin jetuar tre vjet në Gjermani dhe dy vite të tjera në Greqi. Kur erdhën në Amerikë ishin shëndoshur dhe zbardhur, por nuk patën ndryshuar aspak të folurën dialektore dhe as mënyrën e jetesës të dikurshme. Megjithatë e ëma ankohej se i dhimbnin kockat dhe gjumin e bënte copa-copa, ajo kishte mbetur njëlloj si dikur: syfortë dhe ironike kur fliste për të tjerët.

Sa herë shikonte gratë që shëtisnin me qen, thoshte:

-Më vjen të pëlcas nga inati, që ato nuk mbajnë për dore nipër e mbesa, por qen.

Asaj i vinte ndot kur i shihte që ato mblidhnin të dhjerat e qenve nëpër qeska plastike, çukiste bastunin mbi çimento dhe, mbante ritmin e fjalëve, sikur recitonte ndonjë vjershë:

-Ku bajga e lopës, ku e dhjera e qenit.

Ku kakërdhia e dhisë, ku muti i maces.

Për gratë që shëtisnin me pantallona të shkurta e gjokszbuluara, lëshonte mërmërimën bërzhukjane:

-Femra, po zbuloi shalët dhe gjinjtë, është bërë për në plehrat.

Zemërimi i saj arriti kulmin disa muaj të shkuara kur dyshoi për dy burrat që jetonin në shtëpinë përballë. Ajo i kishte parë të putheshin buzë në buzë teksa shëtisnin zënë për beli në rruginën përpara shtëpisë.

-Gjesh më ra qielli mbi kokë. Turp, turp, turp - kishte thënë ajo duke përpjekur pëllëmbët e flakëruar në fytyrë - Të qe gjallë merhumi ynë, do t'i varte për gjuhe. Botës po i vjen fundi - dhe, që nga ajo ditë, e ëma nuk doli më në verandën përpara shtëpisë.

I shoqi nuk komentonte haptazi ato që thoshte ajo, por nënqeshte hidhur dhe lëshonte fraza hidhnake dy kuptimshe:

-Arat, në këto anë, i ka mbytur gjembaçi më keq se në Gjermani.

Mirëpo e shoqja nuk kuptonte hidhësinë se ç'donte të thoshte dhe i përgjigjej:

-Ti, more burrë, shiko arat e tua. Thonë se i ka hipur filizi i ahut e i lisit. Ato po kthehen në pyll.

Ai i përgjigjej asaj sërish me ironinë e fshehur:

-Më mirë pyll. Gjembaçët i hanë vetëm gomarët.

Të atit i pëlqente të fliste me nostalgji për tokat që i patën rënë në short pas shpërbërjes së kooperativës, por nuk i dilte e keqja që i shiti zgjojet e bletëve. Ai mburrej me Selishtën e tij, sepse ajo arë pas bregut të lumit e bënte pataten si popël dhe të ëmbël si asnjë arë tjetër në botë. Selishta bënte grurë, elb dhe misrin me dy e tre kallëpë. Selishtën nuk e këmbente sikur t'i falnin gjithë Kanadanë. Po të mos e kishte braktisur Bërzhukun, sot, bahça e tij, do të qe me mollë, dardha, kumbulla dhe qershi belica.

-Djalli më shtyu t'i shes bletët - e ngrinte zërin i ati - Ia shita për hiç gjë krushkut Skuraj. Krushku Skuraj nuk dinte nga lidhej e zgjidhej gomari. M'u desh një muaj gjersa i mësova atij sekretet e bletëve. Mos më kishte marrë koka erë, sot do të zotëroja jo njëqind zgjoje, saç i ka bërë ai, por do të mbushja Selishtën të paktën me dyqind, në mos ca më shumë - dhe fajin ia hidhte vajzës së madhe që kishte emigruar në Gjermani. Ajo i prishi mendjen të linte Bërzhukun.

Mirëpo, Artan Bareli e dinte me kohë, se i ati nuk kishte të shkuar me asnjërin nga të dy dhëndurët. Së fundi ai ishte grindur edhe me dhëndrin e vogël, i cili qe nga fisi i Skurajve, emigruar në Greqi.

-Kapitalizmi dhëndurët i prish fare.

Sepse dhëndri Skuraj nuk ishte më i dashur e kokulur si dikur. Nga kovaç i ploreve e kazmave, i qe rritur mendja se paskej mësuar tornon në Greqi dhe kush e di ç'i dukej vetja. I ati nxirrte dufin edhe me të birin që i tha të vinte në Amerikë; ndërsa e vërteta qëndronte krejt ndryshe: ishte dhëndri Skuraj që i dha ultimatumin e prerë:

-Hej, kunat, Artan Bareli! Prindërit e tu më janë bërë ferrë nëpër këmbë. O, merri në Amerikë ose, përndryshe, i dërgova në Bërzhuk. Që të mos prishemi bashkë, dilu zot pleqve të tu. Ti ma di kokën mua: ia shkela syrin ndonjë greçe dhe!...Dhe!..."

Pavarësisht nga kundërshtimet e Donikës, ai i solli prindërit në Florida. Mbas pesëmbëdhjetë vjetësh që takohej me ta, dalloi se jo vetëm ishin thinjur e plakur, por ata zemëroheshin për hiçgjë dhe çdo fjalë që t'u thoshje e merrnin së prapthi.

Pa mbushur ende muajin e ardhjes, Donika renditi për ta akuzat e mëposhtme:

1.Nuk pranojnë të bëjnë banjë çdo ditë. (Dhoma e tyre mban erë thartësirë, njëlloj si dhomat e rojeve operative në kohën e komunizmit.)

2.Këmbëngulin të mbajnë llogarinë tonë familjare. (Pikë e zezë!)

3.Vjehrra më akuzoi se unë nuk di të gatuj, s' di të kursej, prandaj kemi mbetur trokë dhe s' kemi lek mënjane. (I thuaj të mbajë gojën, përndryshe, i vura kyçin frigoriferit!)

4.Sa herë i shikoj, më kujtojnë se do të bëhem plakë. Unë s'kam mbushur akoma dyzet vjeç dhe pleqëria po më bëhet fiksime qysh tani. (Kjo është çmenduri e pa shpallur!)

5.Përgjigjen shqip në telefon dhe kolegët e mi tallen me mua.

6.Vjehrra më tregoi bastunin si plakati qëmoti në kohën e turkut. (Thuaji të mbledhë mendjen se do t'ia thyej bastunin pas koke!)

-Të ikin nga kanë ardhur - lëshoi Donika ultimatumin ditën kur mori vesh se vjehrra e vjehrra nuk përfitonin ndihmë sociale nga shteti i Floridës. Por çudia erdhi një muaj më vonë: Donika e zbuti inatin me vjehrrën kur ajo la mënjane bastunin dhe iu përvesh pastrimit të shtëpisë, larjes së pjatave dhe gatimit. Donika e mësoi si të përdorte stufën elektrike, bleu erëzat që nga majdanozi, rigoni, piper speci e salcë të trashë domateje, sikundër kërkoi e vjehrra. Në dyqanin e Italianit gjeti llojin e miellit për bukë. Në dyqanin e Kinezit bleu çaj nga ai i rrafshnaltës së Tibetit, që erëmonte njëlloj me atë të malit në Bërxhuk. Dy e tri herë në javë kërciste okllaia e stufa piqte lakrorë, byrekë dhe pispili me miell misri. E ëma filloi të bënte banjë çdo mëngjes e darkë, zhytej në vaskë dhe e nxiste të shoqin me zë të lartë që të dëgjonte nusja e djalit:

-Bëj banjë çdo ditë, përndryshe, të zuri zgjebja!

Kështu, kaluan dy vite të qeta, harmonia u vendos në familje dhe gjithkush shikonte punën e vet: e ëma merrej me pastrime e gatime, i ati qërronte luspat e patateve, të qepëve apo presheve. Ai i mprehu thikat me limë guri dhe mburrej se e priste mishin në thela më mirë se kasapët. Ndërkohë, Bona, vajza e tyre e vetme, iku në Uashington për studime. Ai dhe Donika dilnin nga shtëpia herrët në mëngjes e ktheheshin nga puna natën vonë.

Harmonia familjare do të kishte vazhduar për bukuri por, ajo mori të krisur, kur kriza financiare nxorri brirët. Donika shkurtoi listën e faturave për të paguar sa më pak: hoqi stacionet televizive, shkëputi lidhjen telefonike për jashtë Amerikës dhe, vetëm nga këto dy ndryshime, u kursyen treqind dollarë në muaj.

-Bllokadë, si në kohën e Enverit - protestoi i ati.

E ëma kishte shtuar:

-Bijat e nënës s'do ta marin vesh vdekjen time dhe, nuk do të jenë këtu, ditën e varrimit.

Donika urdhëroi vjehrrën të mos piqte më lakrorë e byrekë dhe të hiqte dorë nga kuleçtë, pasi fatura e korentit i kalonte katërqind dollarë në muaj.

-Vaskën nuk do ta mbushni më me ujë. Një e mbushur vaske kushton pesë dollarë. Të bëni dush çdo ditë, ama çesma të mos rrjedhë në kohën që ju sapunisni. Kurse ti - i tha të shoqit - harroi cigaret Malboro. Tymos duhan të hapur ose, lere fare - sepse ai blinte një stekë Malboro në javë për pesëdhjetë dollarë, që bënin dyqind në muaj. Me duhan të hapur, do të

harxhonte jo më shumë se tridhjetë dollarë. Ai e provoi duhanin amerikan të markës Lumi i Kuq, por nuk i pëlqeu.

-Të dredhësh cigare në Amerikë, apo të pish duhan me llullë, është njëloj sikur të kthehesh në komunizëm - u shpreh i ati pasi i mori erë duhanit, drodhi një cigare, e thëthiu dy a tri herë, e fiku, mburri duhanin Kaçak, që ai e mbillte në bahçen e tij dhe hodhi poshtë propozimin e nuses së djalit me shprehjen e vetme:

-Lule o, Kaçak i Bërxhukut!

Shkurto andej e kurse këtej, dolën pesëqind dollarë në muaj, por kjo shifër nuk përmirësoi llogarinë bankare. Të ardhurat nga rroga e Donikës u përgjysmuan sepse kriza bllokoi edhe shitblerjen e shtëpive. Përveç kësaj, e shoqja mori një gjobë nga policia rrugore e Miamit e një gjobë tjetër nga ajo e Orlandos. Gjambat ishin për shkak shpejtësie dhe mos ndalim plotësisht në stope. Ato kushtuan afërsisht një mijë dollarë.

-Ç'dreqin ke kërkuar në Miami dhe Orlando - i kishte thënë ai, por Donika që përgjigjur gjakftohtë dhe me ironi:

-Isha me shërbim bankar. I mëshova pedalit që të ndodhesha sa më parë në vatrën e ngrohtë familjare.

Këto të hedhura dhe të pritura midis nuses e djalit nuk i shpëtonin syrit e veshit të prindërve të tij. Pas urdhërit të Donikës, për të mos pjekur më lakrorë e byrekë, i ati u zemërua dhe trasferoi pompën e oksigjenit në dhomën e gjumit, ndërsa e ëma qëndroi një javë të tërë në shtrat, hundë e buzë dhe nuk shkoi në kuzhinë për të gatuar.

-Do të kalbem shtrirë - tha ajo e zemëruar - U mbajtkja trupi me sanduiçka dhe patatka të skuqura franceze.

Por i ati, pas tre ditëve, nxorri sërish pompën në sallon, rrojti mjekrën dhe bëri dush. Përlau dy pjata me makarona, u kapardis në kolltuk dhe thirri që të dëgjonte e shoqja:

-Ka ikur koha e grevave të urisë.

Muajin tjetër erdhi si predhë mortaje një gjobë pesëqindshe nga inspektorati i ujit për barin e lulet. Ishte çakorduar automatiku. Qe shkelur jo vetëm orari i ujitjes, por edhe dita e përcaktuar me ligj. Këtë gjobë, Barelinjtë nuk e paguan dhe kompania preu ujin. U shfaqën vatrat e tharjes së barit. Lulet përqark shtëpisë hodhën petalet dhe mbledhën gjethet si guaska oqeani.

-Më mirë pa lule dhe bar jeshil, se sa të mbetemi pa shtëpi - tha Donika.

-Kurse mua më shkon mendja - kishte thënë i ati - gjambat ndihmojnë që të dalë vendi nga kriza.

Ditën, kur Artan Bareli vari në mur relievin Shkëmbi i Dëllinjës, të atit iu zgjua në kokë gumëzhitja e bletëve, pallja e lopëve, blegërimat e dhenve, malli për Selishtën dhe për ujin e ftohtë të burimeve të Bërxhukut. Në drekëherë ai lëshoi fjalë se, tavolina kishte më shumë lezet me ndonjë pite të freskët mjalti, por Donika u çua rrëmbimthi. Ajo lëshoi zemërimin se oborri i shtëpisë së tyre nuk ishte në Bërxhuk dhe as në Ballkan, por në Florida.

-Oborret në Amerikë janë për lule dhe jo për perime e kasone druri - tha ajo.

I ati, kokëngjeshur, kishte vazhduar në të tijën:

-Edhe në motin më të thatë, unë kam nxjerrë, të paktën, dhjetë kile mjaltë për zgjua.

Atë ditë ai kërkoi letër e laps. Letrën e ndau në tre kolona: në të parën shënoi sasinë e prodhimeve bujqësore e blegtorale, të kthyer në kilogram dhe, në kolonën e dytë, çmimet për çdo zë. Pasi bëri shumëzimet mbledhi shumën. Hoqi tubin e oksigjenit nga hunda e deklaroi të ardhurat nga mjalti, qumështi e mishi, nga pemët frutore dhe deri tek rakia e kumbullës. Artan Bareli ia kishte shkrepur të qeshurit. Iu bë se dëgjoi raportin vjetor të drejtorit të fermës bujqësore.

Donika u shpreh me ironi:

-Të ishte gjallë im atë, do ta emëronte kryetar komiteti.

Në ato ditë të nxehta llogarish e ëma qe kujtuar për hudhrat, preshtë, domatet e specat, pavarësisht se ato ishin për nevoja familjare e jo për treg, por i shoqi ia preu:

-Kjo është llogari në para të thata - mirëpo, kur e ëma i solli të birit kafën në verandë, pëshpëriti me tallje:

-Të'tëti i ka marrë koka erë. Kërkon të bëjë çudira tani që i kanë rënë verigat dhe i këmbehen këmbët. Ai shkon në banjë pesë herë në natë. Gjoksi i gërvin si menteshe e ndryshkur. Në gjumë godet me shkelma sikur thërmon plisa dheu.

Në ligjërimet e të atit shkrihej ëndrra e fshatarit lidhur pas tokës dhe pyjeve. Për të mos i prishur qejfin, Artan Bareli bënte sikur e dëgjonte me vëmendje, gjersa e ndjeu se moralizimi atëror po i ngacmonte ndjenjën e mallit për bujqësinë dhe vendlindjen. Ishin dy ndjenja të tulatura dhe mbetur në harresë në këto njëzet vjet rrugëve të mërgimit. Ai kishte marrë leksione në shkollën e lartë edhe mbi mbarështimin e bletëve dhe, nga ana teorike ai dinte më tepër se i ati, por nuk i qe dhënë mundësia të merrej praktikisht me to.

Qe shkëputur për një çast nga gdhendja mbi relievin e filluar dy javë të shkuara dhe, për të mos i prishur qejfin, dëgjoi për të kushedi sa herën si mblidhet bleta kur roit, si bëhet seleksionimi i meshkujve dembelë, Selishta ishte karshi Jug-Lindjes dhe, vendi më i mirë në botë për zgjojet e bletëve, ishte vetëm Bërzhuku.

-Paraja fshihet në çdo tumbë bari dhe në çdo ferrë që ka Shqipëria - tha ai - Mirëpo koka e shqiptarëve është çoroditur nga reklama e qytetërimit dhe ata tjerin ëndrra në tym rrugëve të botës.

Pastaj i ati kishte vazhduar me florën e luleve përqark fshatit, mburri sherbelën dhe akacien, ama, mjaltin nga tërfili dhe zhumbrica e klasifikoi në vend të parë:

-Është për mbretër e perandorë.

Frymëmarrja e të atit ishte rënduar nga e nxehta dhe Artan Bareli e pati ndërprerë:

-Harroje Selishtën. Hiqi nga mendja edhe zgjojet bletëve - dhe i përmendi moshën shtatëdhjetë vjeçare, reumatizmin e së ëmës dhe dimrin e egër bërzhukas me dëborë dhe akull - Në rast emergjence... - por nuk arriti të mbaronte atë ç'ka donte të thoshte për spitalet e doktorët e Amerikës, sepse i ati që çuar rrëmbimthi nga karrigia dhe i tundi gishtin para hundës:

-Kur të vish në moshën time, do të kuptosh se burri nuk ka frikë nga vdekja.

Artan Bareli shkundi hirin e cigares dhe atëherë u kujtua se në dorë mbante akoma letrën e Anita Traboninit. E lëshoi zarfin mbi tavolinë dhe treti vështrimin mbi kurorat e pemëve. Nuk lëvizte asnjë gjethe. Zagushia i veshi trupin me bulëza djerse dhe ai ndjeu rrëkezat që shkisnin poshtë nënsqetullave dhe përgjatë shpinës. Këqyri hapësirën mbi kurorat e pemëve. Qielli iu duk sikur të qe lyer me tretësirë zinku. Nuk dukej gjëkund një re, por ai e dinte se gishtëza e tokës, ku ndodhej qyteti i tij, rrethohej nga të tria anët me ujra dhe stuhitë e shiut dhe të erërave vinin befasisht nga oqeani.

Ndërsa mendonte për pabesinë e motit tropikal, dëgjoi fishkëllimën ngjethëse të një anije. Përmes degëve të pemëve, shqoi imazhin e larushitur të saj. Ishte anije çisternë, që u shfaq përtej gjelbërimit, me vozitjen e zakonshme drejt gjirit të Golf Meksikos.

Sirena e saj u dëgjua për së dyti dhe atëherë u nçua një tufë tjetër zogjsh, edhe ata të murmë, të cilët filluan të vijnë rrotull mbi majat e grataçielave të qytetit të Tampës.

2.

“Rinia m’u tret në Bërzhukun mes maleve,” shkruante Anita Trabonini. Letra e saj kishte mbrëritur në kohën kur familja e tij kalonte vështirësi financiare dhe marrëdhëniet me të shoqen kishin marrë të krisur.

Kohët e fundit, Artan Bareli i dukej se një mori pykash e spicash të pamëshirshme, ishin ngulur në plasaritjet e jetës së tij. Kjo pandehmë i qe kthyer në fiksim: krahasonte veten me trungun e rrëgjuar kur shkon drejt tharjes. Ai ishte i ndërgjegjshëm se, pas tharjes, vinte kalbëzimi dhe, pas kalbëzimit, shembja e pashmangshme.

Në dy dekadat e fundit intuita intelektuale iu shurdhua nga punët e rëndomta dhe dëshira e dikurshme për gdhendje e për lexim, i qe shuar krejtësisht. Kohën e pakët, që i mbetej pas pune, ai e kishte harxhuar për të ndjekur lajmet në televizor apo në kompjuter. Vizitat tradicionale në familjet e miqve emigrantë ishin pakësuar qysh kur Donika filloi kolëxhin dhe kurset bankare. Me kalimin e viteve edhe ai nuk kishte më durim të dëgjonte hallet e të tjerëve dhe ndjehej nervcingërisur në bisedat e rëndomta.

Me të vetmin person, që Artan Bareli takohej rregullisht, ishte profesori i filozofisë, të cilin gjimnazistët e thërrisnin dikur me nofkën Lenini i Vogël. Profesori kishte ardhur në Amerikë tre vite të shkuara dhe jetonte së bashku me të bijën, Migenën, në një apartament jo larg nga blloku ku qe shtëpia e tij. Takoheshin zakonisht të dielave në mbrëmje në verandën e kafenesë përballë barrit Zogu i Kaltër. Aty shërbehej kafe ekspres, për një dollar e çerek, konjakë nga marka të ndryshme, për dy dollarë doza dhe lejohej pirja e duhanit.

Preferonin tavolinën dyvendëshe në cep të verandës. Kullosnin sytë me klientët që hynin e dilnin nëpër dyqanet e klubet përballë. Veranda qe përkundruall Lindjes, por mbasditeve, kur dielli anohej në anën tjetër, ai kënd rrihej nga rrymat e ajrit që vinin nga oqeani dhe ato që

shkaktonte lëvizja e shpejtë e makinave. Që aty mund të shihje edhe vallëzueset e barrit Zogu i Kaltër. Ngandonjëherë ato dilnin të zhveshura galic nga dera e pasme dhe, mbrapa kazanit të plehrave, kryenin rritin e thithjes së organeve mashkullorë me klientë të rastit. Ishte marrëveshje e fshehtë midis tyre dhe, në pesë minuta, përfundonte procesi erotik.

Ai dhe Lenini i Vogël nuk i binin në sy njëri-tjetrit dhe hiqeshin sikur nuk shikonin çfarë ndodhte mbrapa kazanit të plehrave, apo edhe në sediljet e pasme të makinave.

Tre vite të shkuara, kur Lenini i Vogël erdhi nga Shqipëria, qe shtatpakët dhe energjik si dikur. Ashtu e mbante mend profesorin e tij: me lëkurën verdhashe të kokës pa një fije floku dhe morinë e nishaneve të panumërta, sikur trupi i tij të qe spërkatur me krunde gruri. Mirëpo lëkura e zverdhëllyer e profesorit filloi të përskuqej e tezarej që në muajt e parë të ardhjes në Amerikë. Krye vitit, shëndoshja e tepruar e ktheu trupin profesorit sa i gjatë aq dhe i gjerë. Vesin e alkoolit ai e kishte filluar pas vdekjes të së shoqes dhe cigaret ndiqnin njëra -tjetrën.

Pavarësisht nga shtesa trupore, Lenini i Vogël ruante pamjen fisnike të burrit të duruar e të mençur si dikur. Ai nuk shoqërohej me këdo; njëlloj edhe atëherë kur qe profesor gjimnazi dhe Artan Bareli e shihte në xhiron tradicionale të mbrëmjes në qytetin e vogël provincial, kapur për krahu nga e shoqja dhe vajza e tij e vetme, Migena.

Përveç këtyre, Lenini i Vogël kishte mbetur i prerë si dikur edhe në aspektin etik. Ai nuk respektonte aq shumë ceremonitë e provincializmit shqiptar, jo vetëm në dhënien e dorës, por edhe për të ditur problemet e shëndetit e të tjerëve.

Nuk fliste kurrë për hallet e tija dhe nuk merrte kënd nëpër gojë.

Profesori kishte të mirën e madhe: hynte menjëherë në temën e lënë në mes nga biseda e fundit, ose hapte temë të re filozofike a, politike. Kishte qejf ta dëgjoje edhe kur fliste nga këndvështrimi e kritikut për vepra letrare, të botuara në periudhën e monizmit dhe deri tek botimet e viteve të fundit, të cilat ai i gjurmonte në kompjuter.

Lenini i Vogël u referohej gjithmonë filozofëve të vjetër botërorë dhe nuk hallakatej në sfera jashtë diapazonit të tij kulturor. Tek ai ishte rrënjësor durimi i pedantit por, ngritja e vetullës së djathtë, ishte shenjë paralajmëruese për atë që nuk i pushonte goja dhe hiqej se kush e di ç'që.

Profesori kishte guximin dhe e ndëshkonte rëndë:

-Këto që thua ti, i di edhe bufi.

Kjo mani e profesorit bëri bujë në rrethin emigrantëve shqiptarë, gjersa ata e lanë të qetë në mençurinë dhe vetminë e tij, në qoshkun e verandës së klubit, ku ai shkonte çdo mbrëmje.

Që të nesërmen e ardhjes në Amerikë, Lenini i Vogël i tha të bijës se ai nuk pretendonte të zinte ndonjë karrige zyre. Mjaftonte një punë çfarëdo. Ai nuk dëshironte t'i rëndohej familjes së saj dhe Migena i gjeti punë pjatlarës në kuzhinën e një spitali psikiatrik. Spitali ishte një milje larg apartamentit të tyre. Rugën për në punë fillimisht ai e bënte në këmbë ose me biçikletë por, dy muaj më vonë, Lenini i Vogël i la pa mënd shqiptarët, kur e panë të ngiste një makinë të hapur Kraislër. Megjithëse profesori s'kishte ngarë kurrë makinë më parë, merrte guximin të dilte edhe në autostradën 19-të. Kraislërin e ngiste me shpejtësi mbi limitin e lejuar, gomat i fishkëllenin në kthesa dhe, në çdo frenim, makina hiqej zvarrë.

Ai mburrej se e shkelte pedalin e gazit deri në fund kur i duhej të kalonte fanarët me të kuqe.

Pastaj u hap thënia qesharake se Lenini i Vogël mbante hapur kabinën e makinës jo vetëm kur binte shi, por edhe kur përvëlonte dielli. Dikush nga shqiptarët e kishte pyetur për këtë gjë dhe ai i qe përgjigjur me humorin e çiltër:

-Shiu do të m'i mbijë flokët, kurse dielli m'i pjek gjykimet.

Kjo përgjigje hyri në veshin gojëmëdhenjve e ata ç' nuk sajuan për profesorin e shkretë. Lenini i Vogël u pezmatua kur shakaja e tij mori përmasat e barsoletës dhe, me cilindo që takohej, e sqaronte se, motorizoj, që kryente mbylljen e hapjen e kabinës, ishte djegur. Rregullimi i kushtoi pesëqind dollarë. Pas një muaji u përsëriti i njëjti defekt. Stuhia e shiut e kapi në rrugë. I revoltuar me mekanikët kishte shkuar në dyqanin e tyre.

-Inatin e kisha në majë të hundës. Mekanikët u shkrehën gazit kur më panë të lagur deri në palcë, por unë hapa derën e makinës dhe uji vërshoi në dyqanin e tyre. Harrova se isha profesor filozofie. Harrova se leshtë e kokës më ka rënë nga studimet. Shkreha karikatorin e çmëndurakut të qytetit tonë, Peshkut të Tymuar:

-Çapaçulë. Mashtruesa. Rrjepacakë.

Pastaj Lenini i Vogël i kishte treguar Artan Barelit si e pati ngarë makinën me njëqind milje në orë, policia iu qep nga pas dhe e kapi në parkingun e pallatit ku banonte.

-Isha me fat: nuk kisha pirë. Më këputën gjobë të majme dhe kabina e makinës më kushtoi rrumbullak njëmijë dollarë.

Deri dy - tre muaj të shkuara Artan Bareli nuk kishte dyshuar kurrë se Lenini i Vogël i sajonte ngjarjet sipas qejfit. Kjo mani e profesorit u zbulua kur ai qe takuar rastësisht në parkingun e Postës Shtetërore me Migenën dhe Gëzimin. Nga goja e tyre ai mësoi se historia e motorinos ishte bërë legjendë dhe, motorizoj, nuk kishte qenë aspak e djegur. Lenini i Vogël, në vënd që të shtypte butonin e kabinës, shtypte atë të bagazhit, ose ndonjë buton tjetër.

I shoqi i Migenës, Gëzimi, këmbënguli i nervozuar:

-Vjehrrit tim i kanë rrjedhur trutë. E solli kokën në Amerikë të bëjë aventura - dhe, sipas Gëzimit, ai mashtronte jo vetëm të bijën, por edhe dhëndrin. Me pretekstin e motorinos i kishte zhvatur pesëqind dollarë Migenës. Lenini i Vogël ishte bërë manjat pas dyqaneve, ku shiteshin këpucë e rroba të vdekurish për një dollar dhe, gënjente, se ato i kishte blerë për njëzet apo njëqind.

Atë ditë Gëzimi e mbylli bisedën me lëvizjen e prerë të dorës:

-Të tregosh budallallëqet e Leninit të Vogël, duhet të kesh në dispozicion netët e gjata të dimrit bërxxhukas. Ma ka sjellë në majë hundës. Do t'i them burgut hapu dhe ta flak nga ballkoni.

Historia e defektit të kabinës kishte mbetur në harresë prej kohësh në mëndjen e të gjithëve, por jo në memorien dhe sedrën e profesorit. Një muaj të shkuar, ndërsa rrufisnin kafën në verandën e klubit, Lenini i Vogël, pa pikë turpi, e tregoi gënjeshtren e dikurshme në një variant tjetër: defektin e kabinës e kishte gjetur njëri nga ish nxënësit e tij të gjimnazit.

-Të kujtohet Shapja? Ai, qiklopi, që la në mes maturën sepse i shkrepiti të bëhej shofer?

Artan Barelit i qe kujtuar Shapja. Shapja kishte mbetur në fëmijëri me një sy për shkak të tersllëqeve. Sipas Leninit të Vogël, Shapja, në orën e mësimit, ndrronte marshe makinash dhe rrotullonte timonin nën kapakun e bangës.

-Shapja nuk më mori asnjë dollar - kishte vazhduar Lenini i Vogël me seriozitetin me të madh - Ai zëvendësoi siguresën nga pesë, në njëzet e pesë amper. I sfidoi mekanikët amerikanë! Një shofer nga Shqipëria e gjeti defektin me sy mbyllur! Siguresa kushton dhjetë cent, unë pagova pesëqind dollarë. Desha t'i hedh në gjyq mekanikët, por Migena më tha se avokati kërkon tre mijë dollarë. Po të më kishte dhënë ime bijë tre mijëshen, unë do të vija në vend nderin tim.

Artan Barelit i kishte ardhur keq për profesorin. Sedra e Leninit të Vogël ishte prekur aty ku nuk mund të konceptohej nga të tjerët dhe i telefonoi Gëzimit.

-Hej, Artan Bareli - kishte klithur Gëzimi - Më duket, se edhe ty, po të rrjedhin trutë më keq se vjehrrit tim!

Pastaj ishte dëgjuar zëri i Migenës:

-Ma jep mua telefonin - dhe ajo lëshoi akuzën për të atin:

-Gënjen, mashtron, gënjen. Shapen e shkretë e bënë shoshë me plumba kallashi që në rrëmujat e 97-ës. Unë kam qenë në varrimin e tij. E kisha kushëri nga nëna. Shapja është tretur nën dhe e harruar prej kohësh, kurse im atë nuk di ç'të përrallisë më parë. Të gjitha këto i bën për të humbur gjurmët e atyre pesëqind dollarëve, që mua, nuk do të më dalë e keqja, sa të jem gjallë. Domethënë, problemi i motorinos është gënjeshtër me bisht.

Mirëpo, përveç trillimit me të ndjerin Shape, Lenini i Vogël i kishte treguar Artan Barelit edhe disa aspekte jo të këndshme që i patën ndodhur kohët e fundit në vendin e punës: ishte futur në sherr me kuzhinierët dhe shefin e kuzhinës. Sipas Leninit të Vogël, amerikanët ishin pykë në diell nga planifikimi i ekonomisë. Gatuanin tyntazi dhe gjysmën e ushqimeve e flaknin në kazanët e plehrave. Sipas tij, kjo ishte paaftësia numër një e Perëndimit. Ai qe ankuar tek bos i madh i spitalit për këto shpenzime të kota, por bos kishte qeshur:

-Unë, me një dollar, blej dhjetë pula në Lindjen e Kuqe. Për pesë dollarë, një viç të tërë dhe ngop të gjithë pacientët e Floridës.

Gëzimi e kishte sqaruar:

-Lenini i Vogël nuk është takuar kurrë me bosin e tij. Të gjitha janë trillime, si e si për të ulur vlerat e kapitalizmit. Mosmarrëveshjet në punë i vijnë për shkak të gjuhës. Ngatërron anglishten me gjuhën ruse.

-Shefi i thotë të lajë tenxheret e tavat - ishte dëgjuar zëri i Migenës - im atë lan për së dyti pjatat. Domethënë, bën të kundërtën. Unë e këshilloj mos lakmojë mishrat e dhjamura, se u majm si derrkuc, ai, për inatin tim, ngjyen bukën me yndyrën e tavave. Për gjatësinë që ka, im atë, duhet të jetë njëqind e gjashtëdhjetë paund, kurse ai i ka kaluar të dyqindat. Trupi iu bë katror: sa i gjerë, aq e i gjatë. Të lutem Artan, sepse ty të dëgjon: këshilloje Leninin e Vogël të mos bëhet xurxull dhe futja frikën për pasojat që sjell mbipesha.

Pastaj Migena numëroi disa të meta të tjera të të atit dhe tha se, ato huqe, ai nuk i kishte patur më parë.

Megjithatë, Artan Bareli nuk i ra në sy mikut të tij për bisedat e bëra prapa krahëve dhe nuk ia mori për keq as sajemat. Në fund të fundit, nga goja e Leninit të Vogël, doli thelbi i mençurisë të të gjitha trillimeve të tij:

-Në Amerikë, mosdija, paguhet shtrenjtë.

Atë ditë, që e tha këtë shprehje, profesori i shkeli syrin me çapkenllëk ish nxënësit të tij, ngriti lart të dyja vetullat verdhashe, tregoi me dorë për nga barri Zogu i Kaltër dhe ia shkrepri befas të qeshurës. Dy vallëzuese, sikur të qenë vënë në garë me njëra - tjetrën, jepnin e merrnin me klientët, pasi ua kishin ulur pantallonat e mbathjet poshtë gjunjëve.

-Vetëm atyre nuk u digjen siguresat, miku im - tha.

Të dy ishin shkrehur në gaz. Leninit të Vogël gati iu zu fryma. Kamerieri pandehte se i kishte shkuar shtrembër kafja dhe solli nxitimthi një gotë me ujë.

Kjo skenë kishte ndodhur muajin e kaluar, por Artan Bareli nuk i dilte nga mendja e qeshura e gjatë dhe e panatyrshme e profesorit. Atëherë i dha të drejtë Gëzimit: Lenini i Vogël kishte dalë jashtë kontrollit, po i thartoheshin trutë dhe Artan Bareli vendosi të bisedonte veçan me Migenën, që ajo ta çonte të atin për vizitë tek mjeku psikiatër.

Ai ishte bindur përfundimisht se Lenini i Vogël e kishte prishur edhe betimin e vejanit. Pa dyshim, profesori shkonte e bënte seks me vallëzueset e Zogut të Kaltër dhe ato i zhvatnin prej kohësh rrogën mujore. Artan Bareli zbuloi gjithashtu se, kohët e fundit, profesorit nuk i pëlqente të fliste për filozofi e art, por tregonte me hollësi gramaturat e vajit, të gjalpët e të salcës që përdorëshin për çdo pulë. Ishte në gjendje të tregonte se sa minuta dhe në çfarë gradacioni piqeshin pulat dhe llojet e ndryshme të bërçollave e stekave. Lenini i Vogël kishte mësuar emërtimin me hollësi të pjesëve të trupit jo vetëm të pulave, por edhe të viçave e derrave, bile shumë më mirë se sa i dhëndri, Gëzimi, i cili kishte studiuar për kafshët në shkollë.

Sidoqoftë, Artan Bareli nuk dëshiroi të prishej me Leninin e Vogël.

Si sot, të dielën e kaluar, ai dëshiroi ta befasonte profesorin: e ftoi për vizitë në studion e tij. E ëma u bëri kafë të fortë shqiptare dhe kafën e pinë në freskinë e sallanit për t'i bërë shoqëri të atit. Lenini i Vogël qeshi nën buzë kur pa tubat e oksigjenit, nuk lëshoi ndonjë rrumbull për to dhe duroi pa ndezur cigare. Në atë gjysmë ore foli për të dhënat e fundit nga arshiva turke: sqaroi përse turqit i prenë kokën Ali Pashajt.

-Mos dëgjoni se ç'flitet lart e poshtë. Historianët dhe shkrimtarët shqiptarë trillojnë gënjeshtër për heronjtë e kombit të tyre më shumë se për të huajt. Në vënd që t'u venë vetulla, ua nxjerrin sytë. Ali Pashaj ishte trim dhe diplomat, i grackave dhe i djallëzive. Dikush nga shkrimtarët tanë, një emër i pa njohur dhe i pa dëgjuar, ka shkruar në romanin e tij se, Ali Pashaj dërgoi xherahun më të mirë në Paris, për të bërë synet Napoleonin e Madh. Kjo nuk është e vërtetë. Është trillim shkrimtari, por lexuesi i shkretë i mer trillimet për të vërtetë. Mardhëniet e Francës me Shqipërinë nuk u prishën për këtë arsye. Napoleoni u bë synet dhe u kthye me dëshirën e tij në mysliman gjatë fushatës ushtarake që ndërmori në Marok. Shembullin e Napoleonit e ndoqën edhe gjeneralë të tjerë francezë. Prandaj Franca rrezikohet:

pas një brezi do të dominohet nga arabët, kurse, fara e francezëve, ka filluar të përhapet në të gjithë Afrikën e Veriut. Nga kjo gjë, nga shpërndarja e farës, nuk do të shpëtojë as Anglia. Për shembull, skuadra angleze në kampionatin botëror të futbollit ,që po zhvillohet në Afrikën e Jugut, nga të njëmbëdhjetë lojtarët, shtatë prej tyre janë me ngjyrë. E'tjera, e'tjera, e'tjera.

Ata kishin mbaruar kafën dhe e ëma u mbushi nga një gotë me raki kumbulle nga ajo e Bërzhikut. I ati vuri syzat dhe shfletoi letrat e llogarive nga prodhimet e Selishtës. Mirpo Lenini i Vogël i kishte dëgjuar ato shifra dy muaj të shkuara dhe i tha:

-Vdiq epoka e bujqve. Bujku ka qenë dhe do të mbetet qenia më fatkeqe në botë. Fermerët perëndimorë zotërojnë traktorë, dalin në demonstrata dhe bllokojnë rrugët nacionale, për t'i bërë presion qeverisë, ndërsa në Shqipëri, mbizotërojnë akoma kuajt e gomarët. Rrugët nacionale nuk mund të bllokohen me kafshë dhe qeveria as do t'ia dijë për ankesat e tyre. Pas rënies së komunizmit u shkatërruan stallat dhe u shpërdorua pasuria kombëtare. Në vitin e parë u therën mijra krerë bagëti. U therën edhe lopët që jepnin katër e pesë mijë litra qumësht në vit. Shqiptarët e shkretë, mezi mbushën barkun njëherë me mish. Domethënë, mishin e gjysmës së shekullit komunist, e hëngrën në një vit. U kthye Shqipëria në kasaphanë. Pastaj plasi mashtrimi piramidal dhe revolta e shkatërrimit la imazhin sikur në Shqipëri kishte rënë bomba atomike. U hap loja e mbushjes së xhepave. Qeveritarët u vunë në garë kush të rrëmbejë e të vjedhë sa më shumë. Kjo është skema që përgatit lobet kur ato mungojnë. Qeveritarët tanë korruptohen me doganat dhe fshati shqiptar u braktis. Prodhimet e bujqve hidhen në lumë. Prandaj, llogaritë e tua me selishta dhe bërzhukishta janë ëndrra në diell!

Atëherë i ati kishte shkukur tubin nga hunda dhe hapi temën për mbarështimin e bletëve. Lenini i Vogël qe çuar rrëmbimthi dhe i tha se atij i pëlqente më shumë se kujt do në botë të hante mjaltë, por ai nuk kishte durimin të dëgjonte si bletët e mbledhin mjaltin nëpër lule.

Atë ditë i ati kishte hapur krahët e tha i pezmatuar:

-Jemi krushq a, derëbardhë. Gëzimin, dhëndrin tënd, e kam kushëri të dytë.

Por Lenini i Vogël i qe përgjigjur prerë:

-S'ka më Epokë Dhëndurësh! Vdiq edhe Epoka e Krushqive!

Pastaj kishin shkuar në verandë. Lenini i Vogël i këqyri sypicëruar relievat e varura në mur, tymoi dy cigare radhazi dhe fillimisht tha atë që dihej nga të gjithë:

-Arti i gdhendjes në dru e ka zanafillën kur e gjithë lëkura e njeriut ishte e mbjellë me lesh. Bishti akoma nuk i qe rudimentuar - dhe, profesori nuk deshi t'ia dijë se me ato fjalë prekte në sedër e ulte dinjitetin e skulptorit, por vazhdoi me të njëjtin temp:

-Gdhendja në dru sot përdoret vetëm për rigjenerimin e ikonostaseve të kishave dhe dekoreve në restorantet ruse dhe ato evropiane. Në Amerikë, ky lloj arti, ka vdekur që në Epokën e Kaubosave.

Profesori i filozofisë atë ditë hodhi idenë ateiste se tempujt fetarë do të kthehen në muzera, ciceronët do të visheshin me veladonë dhe, do t'u tregonin vizitorëve, si ka lindur feja në kohët e lashta e përse njerëzimi mban syrin nga shkenca dhe jo nga qielli. Pastaj, sikur të qe penduar për ateizmin e tij, shtoi se në Indi e në Kinë, i vetmi bust që do të vazhdojë të gdhendej në dru edhe në të ardhmen, do të ishte ai i Budës.

Artan Bareli ishte hutuar dhe skuqur nga ligjërimi i ashpër i profesorit dhe qe penduar që e ftoi në studio.

Nga përtej xhamit të derës së verandës, qe shfaqur fillimisht i ati, buzëmbledhur e qejfmbetur. Tundi kokën lart e poshtë. Pamja e tij tregonte hapur inatin me Leninit të Vogël që nuk kishte dëgjuar llogaritë e Selishtës. Pastaj qe shfaqur e ëma. Ajo bëri gjoja sikur rregullonte perden, tundi edhe ajo kokën e shpatullat, majtas e djathtas, lëvizje e njëjtë me atë të dy javëve të shkuara, kur ajo kishte përgjuar telefonin që përcillte shfryrjet e inateve të Migenës dhe Gëzimit.

-I mjeri Lenin, në ç'duar ka rënë! - tha edhe atë ditë.

Ndërkohë profesori trokiste gishtat mbi tavolinë me vështirim nga oborri i shtëpisë përtej gardhit. Picëroi syrin e djathtë, përdrodhi vetullën dhe, nënqeshi djallëzisht, kur pa gjtonen e skulptorit teksa ajo doli nga pishina, sikur të qe nimfë. Ai kishte vazhduar të trokiste gishtat mbi tavolinë dhe Artan Bareli pandehi se profesori qe penduar për çka kishte thënë pak më parë, por hezitonte të shprehej.

Hezitimin ia mori për keqdashësi. Mendoi inatçor se Leninit të Vogël nuk i hynin më në sy veprat artistike, por vetëm pulat, bërnxollat e pjekura dhe kurmet e femrave të bukura. Domethënë, siç thoshte Gëzimi, ai profesori aq i nderuar dhe i respektuar në sistemin komunist, mendja i ishte bërë mish i pjekur dhe seks kapitalist!

Mbasi kishte mbaruar cigaren, Lenini i Vogël hoqi vështirimin nga komshia dhe e pa drejt në sy skulptorin. Në përshkënditjen e largët të bebëzave gri, Artan Bareli kishte dalluar ligësinë e fshehur, gjë që e vërtetoi thënia hidhnake:

-Hiq dorë nga motivet provinciale - dhe Lenini i Vogël kishte treguar relievet Shkëmbi i Dëllinjës dhe Lisi i Madh i Shën Gjergjit - Ato janë monumente kulture, por hallit që nuk i ka parë kush, përveç banorëve të Bërzhikut? Unë jam krushkë në Bërzhik, i kam dhënë vajzën një kokëzhënge nga Bërzhiku, kam jetuar njëzet kilometra larg atij fshati dhe, për herë të parë dëgjoj, se ekziston një shkëmb e një lisi i tillë.

“Mirë ma bëre o, Lenin i Vogël! - kishte menduar në heshtje dhe i revoltuar Artan Bareli - Faji është i imi që të ftova në studion time!”

Profesori atë ditë këmbënguli se ato relieve ngacmonin vetëm syrin nostalgjik të atyre që kishin lindur e jetuar atyre anëve. Mblodhi buzët i pa kënaqur dhe shprehu keqardhjen për kohën e humbur të skulptorit. I quajti gdhendje pa vlerë shoqërore sepse ato nuk përcillnin ndonjë mesazh në artin shqiptar.

Sipas Leninit të Vogël, Artan Bareli kishte harxhuar kohën kot, kishte lodhur mendjen e duart dhe, vërtet, duart i qenë veshur me fluska kur i pati fërkuar me letër smeril, që relievet të dukeshin sikur të qenë skalitur mbi mermer.

-Në artin e gdhendjes duhet vrarë mendja për temën e madhe universale - kishte këmbëngulur atë ditë Lenini i Vogël - Për shembull, e vlen të gdhendësh bustin e Madonës. Ajo le pa mënd njerëzimin me zërin dhe lëvizjet. Mos u mer me huqet e saj. Aleksandrin e Madh: në daç gdhende homoseksual, lakuriq, në rrënjë e plazheve të Egjiptit ose të Indisë, në daç luftarak, hipur mbi kalë e me shpatë në dorë, duke i rënë globit tokësor mes për mes. Gjithë bota e di se Aleksandri e pinte verën me poçe dhe një poçe e tillë duhet të varet në pajisjet e tij luftarake.

Nëse do të gdhendësh bustin e një këngëtari popist, mos harro pëllëmbën e tij ngjeshur në qendër të trupit. Ky është detaji artistik që nxit botën e pa zhvilluar të hyjë sa më shpejt në globalizëm. Nëse gdhend bustin e një këngëtareje popullore të Tiranës apo të Elbasanit, mos harro: njëri këllk, duhet të jetë më lart se ai i Dranes në qytetin tonë. Belin përdredhur dhe gishtat që ndjellin qejflinjtë e kabareve. Mos më ndërpre. Tani le të marrim shembuj nga qyteti ynë provincial: shoku yt i ngushtë ka qenë Durim Agalliu. Në moshën e rinisë Durim Agalliu krijoi idhullin e tij në qytetin tonë me këngë serenatash dhe vjersha lirike për dashurinë. Durim Agalliu tani është bërë biznesmen i madh. Ai hoqi dorë nga vjershat e kitara.

-Këmbeva kitarën me kallashnikov - më tha një ditë.

Kjo është zgjuarsia: përshtatje me qëllimin e kapitalizmit:

-I pasur ose i vdekur - më tha Durim Agalliu.

-Sot ai ka shtënë në dorë të gjitha pyjet e Shëmturit dhe ato të Bërzhikut. Mirëpo, qyteti ynë e njeh Durim Agalliun për kitarist dhe vjershëtor dhe jo për biznesmen. Edhe sikur ai të shtjerë në dorë të gjitha pyjet e trojeve shqiptare, askush nuk do t'i gdhendë bustin për këtë meritë. Busti i tij ka vlerë shoqërore vetëm me kitarë në dorë dhe një libër nën sqetull. Le të marrim një shembull tjetër nga qyteti ynë: hyjnoren Anita Trabonini - dhe Lenini i Vogël kishte nderur dorën drejt zarfit të saj. Artan Bareli kishte dalluar dridhjen e gishtave të profesorit kur prekën letrën e ardhur nga Shqipëria.

Befas, ishte zjarruar në fytyrë dhe nuk i fali vetes gabimin:

“Hajvan me brirë je o, Artan Bareli! Të kishe fshehur të paktën letrën e Anita Trabonini!”

Përveç letrës, ai pati harruar të mbulonte edhe dy relievet e pa përfunduara mbi tavolinën e punës. Ndërkohë Lenini i Vogël vërtiti nëpër gishta zarfin, e nxorri letrën dhe këqyri shkrimin e saj. Pastaj përumbi për disa minuta me vështirim përtej kurorave të pemëve. Sikur të qe zgjuar nga gjumë i thellë, fërkoj sytë dhe lëshoi psherëtimën rënkuese:

-Oh, Anita Trabonini!

Artan Barelli kishte dalluar dridhjen e buzëve të profesorit. Cigarja i ra në tokë. Lenini i Vogël ishte përkulur me rënkim për të marrë cigaren dhe rënkimi qe përsëritur edhe njëherë:

-Oh, Anita Trabinini!

Nuk kishte qenë rënkim pleqëror e as rënkim për shkak të barkut të madh kur profesori u përkul për të marrë cigaren, siç pandehu Artan Bareli, por ajo qe një psherëtimë enigmë, që sekretin e saj ai do ta merte vesh, po atë mbrëmje, nga goja e vetë profesorit.

Pasi ndezi cigaren tjetër Lenini i Vogël kishte mbërthyer vështirimin në reliev ku dallohej skicimi me laps i fytyrës engjëllorë e tha me tjetër ton:

-Busti i Anita Traboninit ka vlerë jo vetëm për qytetin tonë. Ajo krijoi mitin e bukurisë provinciale: pëllëmbët e mbërthyera në bel, vithet e ngrehura dhe gjoksin lëshuar përpara. Fytyra dhe kurmi i asaj femre, s'besoj të përsëritet më në anët tona. Mos më ndërpre. Domethënë, që të bësh emër në artin e gdhendjes, në atë të pikturës, të muzikës, more edhe në

poezi apo dhe prozë, duhet të jesh dobiç. Të lutem, mos më ndërpre. Dobiç në kuptimin e mirë të fjalës.

Pastaj Lenini i Vogël kishte sjellë shembuj nga librat që shkruheshin sot në Shqipëri. Ato trajtonin akoma temën e perandorëve dhe të sulltanëve. Sipas Leninit të Vogël, shkrimtarët dhe poetët shqiptarë futeshin qorrazi nëpër bodrumet e piramidave dhe të kështjellave, humbisnin në labirintet e Dantes e të Shekspirin dhe izolonin e digjnin talentin e tyre në rrathët e ferrit.

-Duan të mashtrojnë mëndjen brezave që vijnë se, edhe Muri Kinez, ka qënë dikur në trojet shqiptare dhe Danteja e Shekspiri janë toskë nga toskët e Kalabrisë. I gjithë ky mishmash ndodh sepse shkrimtarët dhe poetët tanë kërkojnë të fusin qëllimisht lexuesin nëpër thekra të mykura shekullore dhe të shesin broçkullat e tyre. Artistët tanë nuk njohin epokën që përjetojnë dhe imitimi i të huajve është kthyer në majmunllëk. Domsdo, edhe populli do të kthehet në epokën e majmunëve. Ngatërrojnë shekujt, ngatërrojnë historinë, ngatërrojnë princat ilirë, ngatërrojnë Skënderbeun, trillojnë e shkruajnë paçavure pa një pikë arti. Ajo nuk është letërsi, por budallallëk mediokriteti. Kur lexoj poetët e sotëm më vjen për të vjellë. Shkurtojnë jetën e tyre me skëterrën iluzive dhe i shtyjnë lexuesit të vrasin veten. Kjo e keqe e madhe nuk është vetëm për letërsinë shqiptare, por edhe për artin Perëndimor. Thikë, pistoletë, krim dhe shirita të verdhë. Ky është sfondi, ndërsa jeta, rrjedh e bukur. Prandaj dhe njerëzit u largohen librave. Domethënë, mediokriteti po i hap varrin artit të mirëfilltë. Mos më ndërpre. Do të hidhem aty ku të intereson ty: në artin e gdhendjes. Po e filloj me babën tënd: ai pretendon se të parët e tij kanë ardhur në Bërzhak nga rrethinat e pashallëkut të Janinës. Atëherë, nëse do të skalitësh një ditë Pashanë e Janinës, mos harro tespihet e pashait. Çdo gogël tespihe flet për një betejë me turkun. Këtë gjë e di mbarë bota. Mos harro buzëqeshjen djallëzore të pashait. Me atë buzëqeshje i prishi mendjen Vasiliqisë, sfidoi sulltanin për çerek shekulli, sfidoi Bajronin e Anglisë, sfidoi edhe Napoleonin e Francës.

Pastaj Lenini i Vogël i kishte shkelur syrin miqësisht skulptorit të hutuar. Vërtiti në majë të gishtave letrën e Anita Traboninit, tregoi relievet e pa përfunduara dhe, sikur të kishte depërtuar në të fshehtat e shpirtit të tij, shtoi me tjetër ton:

-Dashuria është sëmundje mendore. Në fund të fundit, fryti i dashurisë është seksi. Tani po e kuptoj pse qenia njerëzore bëhet pre e instinktit e bletës: shkon sa nga një lule në tjetrën. Sa më shumë lule të vizitosh, aq më shumë zgjohen demonët dhe mëndja punon për prapësina, djalo...!

Lenini i Vogël qe ngritur befaz nga karrigia.

-Shkojmë në verandën e kafenesë - tha dhe lëshoi mbi tavolinë letrën e Anita Traboninit.

Çekun asaj jave e kishte të majmë, me dhjetë orë pune më tepër dhe, gjersa mbërritën në klub, profesori shtjelloi idenë e mbikohës:

-Mbikoha i mbush xhepin punëtorit. Mirëpo, mbikohë, do të thotë superprodhim. Superprodhimi vjen nga mosplanifikimi i ekonomisë dhe bëhet shkak për luftëra botërore. Luftërat botërore janë bërë gjithnjë për shkak të tregjeve. Superprodhimi i ka themelet mbi fajdenë, por fajdeja është sa e hidhur, aq e shkatëruese: kriza e tregjeve sjell krizë financiare. Kapitalizmit të sotëm nuk i mbetet gjë tjetër, vetëm se të shartojë eksperiencën e vet me këshillat e Marksit - dhe, çuditërisht, Lenini i Vogël la mënjanë teorinë e mbikohës dhe iu

shkrep të fliste pa mëshirë sërish për relievet, të cilat i pati kritikuar dhjetë minuta më parë. Ai harroi se ndodhej në verandën e klubit dhe kamerierit amerikan i foli në gjuhën shqipe:

-Hej, mbushna dy gota konjak Skënderbeu!

Gjersa kamerieri solli gotat e mbushura me konjak Kanadez, ashtu siç e porositi Artan Bareli, profesori që zhytur në antikitetin grek e foli për hyjnitë e Apolonisë, tregoi mënyrën e ndërtimit të piramidave të faraonëve dhe, nga Egjipti, u hodh në Kinë. Foli për enigmën e enzimave, që ekzistonte vetëm në bajgat e kuajve. Plehun e kuajve kinezët e përdornin për kultivimin e kërpudhave. Mirëpo, edhe bunkerët dhe tunelet e strehimeve kundërajrore të Shqipërisë, ishin të përshtatshme për prodhim kërpudhash.

Lenini i Vogël, duke lëpirë buzët, tregoi me hollësi teknikën e pjekjes së tyre në prush dhe i spërkati me vaj ulliri, uthull e kripë. Pasi kishte thëthirë deri në fund bishtin e cigares, tregoi mjeshtërisht, për të kush e di sa herën, si priten bërnxollat e derrit dhe viçave. Ndërsa fliste për të ngrënat, trupi Leninit të Vogël u shpërfytyrua para syve të Artan Barelit: barku i shkoi deri tek mjekra dhe iu var si top futbollit mbi rripin e pantallonave.

Për herë të parë, ish-nxënësi i tij, mori guximin dhe e ndërpreu profesorin. I vuri në dukje shëndoshjen e tepruar. Lenini i Vogël nuk ia mori për ters, por fërkoj barkun lart e poshtë, me të dyja pëllëmbët dhe lëshoi shprehjen plot kënaqësi:

-Mosha, djalo, mosha!

Të premten e kaluar Lenini i Vogël kishte ngrënë mëlçi qengji të spërkatura me salcë djegëse. Majasëllin ia ngacmonte shala e biçikletës e jo salca e as piperi i zi, siç pretendonte Migena. Së shpejti do të binte nga pesha: policia i kishte hequr patentën për shkak të pijes e shpejtësisë dhe ai iu lut Artan Barelit të mos i tregonte kujt për këtë gjë.

-Aman, vetëm shqiptarët, mos e marin vesh.

Pastaj Lenini i Vogël treti shikimin aty ku disku i diellit kishte prekur ovalitetin e shpinës së oqeanit. Ishte perëndim i bukur dielli dhe e gjithë hapësira mbi ujore dukej sikur të që lyer me flori. Artan Barelit, ai perëndim, i që dukur krejt i ndryshëm nga herët e tjera, për shkak se sfondi ishte i kaltër dhe disku i diellit nuk zverdhte atë, por hapësirën që shtrihej para tij. Ndërkohë, edhe Lenini i Vogël, edhe ai me vështrimin përtej, mbajti të ngritura të dyja vetullat lart dhe shtriu rrënjët e dollarit nëpër botë. Ai hodhi idenë pesimiste se, Evropa e Bashkuar, nuk do të bashkohej kurrë dhe se valuta e saj do të çukitej nga sqepi i hekurt i valutave të tjera. Evropën Plakë nuk do ta lejonin të dilte në plan të parë, përndryshe, trazirat do të fillonin në kontinentin e saj. Preteksti, për luftëra civile, sipas Leninit të Vogël, kishte qenë dhe do të mbetej edhe në të ardhmen, Ballkani.

Pastaj Lenini i Vogël lëshoi porosinë për politikanët shqiptarë:

-Të shkrihen të dyja partitë në një. Ato nuk janë parti opozitare, por lobe opozitare që luftojnë për pushtet dhe për interesat e tyre.

Profesori bëri krahasimin me polet e magnetit:

-Polet e njëjta shtyjnë njëri - tjetrin. Shqipëria ka nevojë për opozitë dhe ajo duhet formuar. Domethënë, elektorati i dy lobeve të sotme, duhet të kalojë o nga PD-ja, o nga PS-ja, pasi ato

janë e njëjta gjë - dhe, gjersa i tha të gjitha këto, Lenini i Vogël nuk ktheu kokën asnjëherë nga kazanët e plehrave, por mbeti vështtrimtretur në syrin e zjarrtë të diellit, gjersa u zhyt në ujë.

Nderi krahun dhe tregoi tufën e shpendëve, që atë çast nuk dukeshin të murmë, por të floringjët dhe vinte rrotull mbi shpinën e oqeani.

Përfundimisht tha:

-Zogjtë dhe peshqit nuk përplasen kurrë.

3.

-Pleqëria - e kishte nisur bisedën Migena - e bëri tim atë kobash.

Artan Bareli kishte qeshur me epitelin "kobash".

Në Bërzhuk atë nofkë e përdornin për maçokët zullumqarë që përmbysnin poçet, ose rrëmbenin pastërmanë dhe kollofacet. Edhe Migena ia shkrepë gazit. Ishin takuar rastësisht në supermarket. Ajo e ftoi të merrnin nga një sanduiç dhe kafe amerikane.

-Ti je i papunë - i kishte thënë dhe ajo i pagoi të gjitha.

Migena kishte trashëguar nga Lenini i Vogël jo vetëm zërin e lëvizjet, por dhe krejt tiparet e tij. Rasti i asaj dite tregoi se ajo kishte maninë për të qerasur të tjerët, njëlloj si i ati. Flokët, megjithëse të rralluar, ishin ato të dikurshmet: kaçurrela të verdha dhe të buta si mëndafsh. Atë ditë ai e përfytyroi profesorin me flokët e së bijës dhe i doli vërtet djalosht simpatik.

Artan Bareli i kishte shkrepur t'i bëjë qejfin Migenës:

-Nuk ke ndryshuar nga sa të mbaj mend në rini.

-Vërtet? Ah, të isha edhe njëherë vajzë! - tha ajo.

Ai e pati vëzhguar më nge gjersa ajo mbaroi së ngrëni sandviçin. Piu dy - tri gllënjë kafe dhe atij i pëlqeu mënyra si i lëpiu buzët sensuale. Migena qe rehatuar më mirë në karrige dhe filloi t'i ankohet në intimitet për huqet e këqia të të atit. Lenini i Vogël ngjishej paq me të ngrëna në kuzhinën e spitalit, lakmonte mishrat e dhjamura, sidomos bishtin dhe lëkurat e pulave të pjekura. Para një muaji ai i qe ankuar asaj se i gumëzhinin veshët dhe kokën e ndjente të mbushur me gjinkalla. Migena e kishte çuar për vizitë tek mjeku. Analizat e gjakut i dolën të tmerrshme.

-Në venat e tua nuk ka gjak, por shëllirë - kishte thënë mjeku.

Lenini i Vogël e kundërshtoi mjekun me anglishten shapra-tapra. Përmendi kuzhinën orientale, turshitë, që nga domatet, specat, trangujt, armenë e lakrës, gjizën, salcën e kosit dhe ullinjë e zhytura në kripë. Ato ishin jo vetëm preferencat e tij, por edhe të një miliardi e gjysmë njerëzish përqark Mesdheut e Detit të Zi. Nëse shtonte edhe popullsinë e Indisë, dilte gjysma e botës që preferonin gjellët e kripura. Pastaj i tregoi mjekut për cironkat e Prespës, si ato qëndronin një javë në shëllirë, gjersa buhavitëshin.

Mjeku nuk i pati kuptuar të gjitha ato që tha Lenini i Vogël dhe Migena ia përktheu një për një, mirëpo ajo që vënë në pozitë të vështirë kur mjeku kërkoi të dinte sa herë në muaj klienti i tij kryente marrëdhënie seksuale.

Lenini i Vogël nga veshët ishte pipëz e i që përgjigjur mjekut:

-Aha, doktor, harroje! Ditën kur më vdiq gruaja, i preva veglat e mia - dhe kishte përdorur, pa pikë turpi, në sy të së bijës, dy gishtat duke imituar gërshërët.

Mjeku qëllloi hokatar dhe i duruar. Tregoi interes të dëgjojë deri në fund:

-Ime shoqe, ndjesë pastë, i thante cironkat në oborrin e pasmë të shtëpisë.

Atëherë mjeku kishte hapur krahët i habitur. Tha se një vit më parë vizitoi një eskimez. Eskimezi kishte patur të njëjtat parametra gjaku me ato të Leninit të Vogël por, ai nuk i që ankuar për zukatje mushkonjash në vesh dhe as për klithma pinguinësh në kokën e tij.

-E lamë me mjekun ditën dhe orën kur të shkonim për vizitën tjetër. Im atë duhej të pinte hapjet për kolesterolin. Nuk e njihja për aq kokëshkretë dhe të pabindur: i flaku ilaçet nga dritarja e makinës - dhe Migena kishte vazhduar me ankimet ndaj të atit:

-Sjell në shtëpi erën e kuzhinës dhe atë të spitalit. Nuk shkon të bëjë banjë paraprakisht, por ngre kapakun e tenxheres, zgjedh thelën më të madhe të mishit e shtrohet me një oreks të tillë që do ta kishin zili edhe ata që marin pjesë në garat botërore të të ngrënit.

Ndërkohë që Migena fliste Artan Bareli që habitur me shkëlqimin gjelbërosh të syve të saj. Tiparet e Migenës i qenë dukur të jashtëzakonshme, megjithëse qerpikët i lanë përshtypjen sikur qenë të përzhitura.

Ai e kishte ndërprerë dhe i përsëriti komplimentin:

-Ke mbetur njëlloj si në rini.

Migena nuk u zemërua kur ai i sugjeroi t'u hiqte nga një penel vetullave dhe qerpikëve. Ajo i premtoi se nuk do të dilte nga supermarketi pa blerë takëmet e tualetit dhe, herës tjetër, do ta shihte të zbukuruar.

Gati u hodh përpjetë nga lumturia:

-O zot i madh, doli një burrë e më pëlqeu kështu si jam!

I shtrëngoi pëllëmbën miqësisht dhe u justifikua se nuk i mbetej kohë të merrej me zbukurime. Qysh prej dhjetë vjetësh bënte dy punë e flinte a s' flinte pesë orë në natë. Gëzimi nuk e ndihmonte aspak në punët e shtëpisë, të paktën për landrin apo të bënte pazarin. Ai kthehej vonë nga puna, i ngalluar me ilaçra e bojëra dhe kohët e fundit nuk i flitej me gojë.

Migena mbështeti brylat mbi tavolinë dhe renditi të metat e të shoqit duke palosur gishtat një e nga një:

E para: Gëzimi nuk di të fërgojë, apo të ziejë vezë.

E dyta: bën banjë, por harron aty rrobat e mbathjet.

E treta: nuk çan më kokën për fëmijët. Djalin e ka zhdëpur në dru. Vajzën e fshikulloi me rripin e pantallonave dhe ajo lajmëroi policinë. Harxhova tre mijë dollarë që e nxora tim shoq nga burgu.

E katra: Gëzimi thotë me ironi se fëmijët e tij i duken të shpërfytyruar dhe është e kotë të harxhosh frymën me ta.

E pesta: ai thotë: është gjynah t'ua ndyshosh atyre mendjen, përderisa janë të lumtur në përzgjedhjen e stilit të jetës.

E gjashta: Gëzimi dëgjon vetëm muzikë me klarinetë.

E shtata...dhe Migena ishte kthyer me përpikëri, ku e kishte lënë bisedën, tek Lenini i Vogël:

-Gjuha shkon aty ku dhemb dhëmbi - tha dhe qeshi.

Artan Bareli i pa majën e gjuhës të kuqe flakë por, në thellësi, gjuha e saj qe e zverdhur sikur të qe pudruar me polen. Megjithatë, atë ditë atij i bëri përshtypje fytyra e vogël e Migenës dhe mënyra si i përdredhte buzët kur fliste dhe qeshte. Ajo kishte mahnitëse pjesën përqark gojës dhe buzët e saj iu dukën më nepsndjellëse se ato të Donikës, biles, më magjie se edhe ato të Anita Traboninit.

“Hëm, Gëzimi ka ditur ç’të zgjedhë - dhe pas aq kohësh, ai qe habitur, si ishte e mundur, që Migena të mbetej larg syrit të tij në moshën rinore, kur të dy kishin qenë në të njëjtin gjimnaz?”

Ndërsa ajo vazhdonte të fliste për veset e Leninit të Vogël, Artan Barelit i qe kujtuar se maturantët e mbiquanin Migenën “Vajzë Topçe,” për shkak se ajo qe e shkurtër, gjimbushur dhe me pulpë e këllqe topolake, kurse Durim Agalliu, pulpat e kofshët e Migenës, atëherë i krahasonte me kopanët e pulës.

Artan Bareli qe bindur plotësisht: bukuria hyjnore e Anita Traboninit kishte lënë nën hije jo vetëm Migenën dhe Donikën e tij, por çdo vajzë tjetër të atij qyteti provincial.

“Ah, Anita Trabonini,” kishte psherëtirë përbrenda.

Migena vazhdonte të thoshte se ajo blinte çdo javë njëzet birra Amstel dhe një gallon me verë të kuqe Karlo Rosi, enkas për Leninin e Vogël, mirëpo ato nuk i mjaftonin dhe i ati shkonte çdo mbrëmje në klub dhe xurxullohej me pije të forta. Ajo u shpreh me keqardhje se, i ati nuk kishte gënjyer kurrë më parë por, që kur u shemb komunizmi, qe kthyer në gënjeshtar dhe mashtrues i pacipë.

Lenini i Vogël i justifikojte së bijës:

-Në klub shkoj për të kullotur sytë me qenie njerëzore dhe pi vetëm ujë.

-Më gënjen, më gënjen, më gënjen! Më plaçin sytë e veshët, im atë më mashtron. Në këto tre vjet, nuk më ka dhënë asnjë dollar. Gëzimit nuk i kam treguar, por im atë trazon edhe çantën time të dorës. Mua nuk më dhimbsen paratë që m'i mer fshehur, por më shkon mendja për

ters: ato ia përlej në zuskat dhe ai do të ngatërrohet me ndonjërin nga kurvat e Zogut të Kaltër. Ai i përshëndet me vend e pa vend komshiet tona. I lajkaton dhe ua bën mendjen çarçaf. Vitin e parë iu qep një boshnjakeje. Boshnjake nga ato vejushat e luftës. I shkonte në apartament gati çdo natë dhe kthehej në shtëpi i ngarkuar me qime nga ato të qenit të saj. U largua nga boshnjakja dhe, filloi të shprashitë frëngjisht, me një biondinë franceze, që ka varkë me vela.

-Do të shkoj për peshk - më tha një ditë dhe iku me francezen në oqean të hapur. U kthye pas dy ditëve dhe m'u ankua se i dhimbte mezi. Me francezen akoma nuk është ndarë. Mendja na shkoi se ai do të bashkëjetonte me të, por francezja një ditë më tha:

-Unë më vete, ai më vete. Na mjafton gjysmë ore të rimë bashkë. Babai yt më mësoi përmëndësh gjithë artin e filozofinë e Francës.

Para dy muajsh solli në shtëpi bustin e Miçurinit dhe një deng të madh me fustane e bluza të gjëra. Unë duhej të isha dyqind e pesëdhjetë paund t'i mbushja ato.

-Mos i hidh - më tha - Nuk janë për ty. Do t'ia dhuroj Drane Këllkut.

Atë ditë, që im atë solli bustin e Miçurinit dhe dengun me rroba, kishte pirë verë dhe fluturonte nga gëzimi. Më tha se rrobat dhe bustin e Miçurinit ia kishte falur një grua, e cila ishte aq shpirtmadhe dhe e zgjuar, sikundër që edhe trupi i saj. Gjigandja e kishte gostitur me ëmbëlsira dhe verë nga rrush Kalifornie. Unë nuk dua t'i ndërhyj në jetën intime Leninit të Vogël, por kam hallin e shqiptarëve: hajde e dëgjo gojëmëdhenjtë!

Migena kishte ngritur gotën e kafes. Artan Barelit i patën shkuar sytë menjëherë tek nënsqetulla e saj e pa rruar. Donika, po ta kishte parë nënsqetullën e Migenës, me siguri do të shprehej me mllef se, e bija e Leninit të Vogël, nga qytetare, ishte kthyer në fshatare e rëndomtë. Pa i lënë kohë Migenës të fliste për të atin, ai përfitoi kur ajo piu gllënjën e dytë të kafes dhe që kurdisur ta ngushëllonte atë me çdo kusht. Iu desh të sajohë, gjoja për të vërteta, çfarë ndodhte me prindërit e tij, mirpo, pasi që ndarë me të, ishte penduar për ç'ka kishte dërdëllitur.

Fillimisht ai i pati thënë se prindërit e tij nuk kishin të tilla huqe, kaq të theksuara, si ato të Leninit të Vogël. I ati dhe e ëma nuk ishin as të klubeve e as të restoranteve. Megjithëse jetuan pesë vite në Gjermani dhe Greqi, kishin mbetur ata të dikurshmit. Mjaftoheshin që ishin gjallë dhe ndjeheshin të sigurt se jetonin nën një çati me njërin nga fëmijët e tyre. Ata nuk e kapërcenin pragun e portës. Çuqurisnin vesh në vesh ditë e natë në dhomën e tyre të gjumit. Duheshin akoma, ama, për t'u grindur, mos pyet: zreshin e pajtoheshin brenda orës. Ai kishte dalluar se pleqëria ishte rikthim i padiskutueshëm tek fëmijëria.

-Egziston një lidhje e pa diskutueshme fëmijë - prind dhe një fenomen i çuditshëm kur prindërit vjetërohen - i kishte thënë ai Migenës - Prindi ndjek me ankth çdo çapitje të fëmijës, gjersa ngrihet plotësisht në këmbë dhe del në jetë. I njëjti fenomen ndodhka edhe me fëmijën e rritur: ai ndjek e përgjon çdo lëvizje të tyre pleqërore, me ankthin se mos sëmuren, mos rëxohen dhe thyejnë ndonjë këmbë a dorë.

Kur erdhën nga Greqia, prindërit e tij i bënë naze ushqimit amerikan, në gjumë shihnin ëndrra sikur hanin suflaqe greke, cironka të thata, turshi, arme dhe pastërma dhie e deleje. E ëma thoshte se qumështi i skremuar i ngjasonte me ujë baltovinash. I ati, ujin e çesmës, e krahasonte me shurrën e kalit. Sipas tij, një pikë uji nga burimi i Shkëmbit të Dëllinjës, është baras me të gjithë ujin e Floridës. Që të dy ankoheshin për mjegullnajat që mbytnin

Gjermaninë, për erërat e Greqisë, por njëlloj ankoheshin edhe për diellin e nxehtë tropikal të Floridës:

-Pjek të gjallë e të vdekur.

Vitin e parë bënë naze në të ngrënë ama, më pas, rrotat e sallameve, bërxiollat, djathi dhe qumështi, mbaronin shumë shpejt. Përlanin çdo lloj buke që t'u vije përpara. Fshehurazi tij e Donikës, ata ngjyenin gishtin me kripë dhe e lëpinin me gjuhë. E ëma, sa mësoi të ndezë stufën elektrike, vinte çdo ditë tepsi me lakrorë e byrekë, tava me mish, piperka të mbushura me oriz, piqte patëllxhanë, piqte qepë, piqte patate dhe patatet i piqte pa ua hequr luspën. Ajo gjente çastin kur nuk e shihte njeri, mbushte pjatën dinga, e mbulonte me përparëse dhe shkante në dhomën e gjumit. Majmëria u shfaq jo vetëm tek prindërit e tij, por edhe tek Donika, gjersa ajo dha urdhërin që të mos gatuheshin më brumëra dhe gjellë orientale. Prindërve u mbeti hatri nga ai urdhër i papritur dhe shpallën grevë urie. Tre ditë dhe tre net me rradhë u mbyllën në dhomën e gjumit, ama pas mesnate, dëgjoheshin krëk-krëket e kënatave të dollapëve në kuzhinë. Hanin fshehurazi. Ditën e katërt, i ati u çua herrët një mëngjes dhe vuri tiganin për të skuqur vezë.

-Grevat e urisë nuk pijnë më ujë - tha.

Pastaj filluan të ankoheshin se në Florida nuk i zinte gjumi para mesnatës, ama pinin nga tre filxhanë kafe ditën dhe gërhishnin që ç'ke me të, aq sa gumëzhinte e gjithë shtëpia. Nuk zgjoheshin edhe kur gjëmonin aeroplanët, makinat e zjarrfikësve dhe ato të korrjes së barit.

Njëherë e ëma kishte thënë:

-Më ka zënë malli të fle në mullar me kashtë, pastaj le të vdes.

I shoqi i qe përgjigjur:

-Mua më ka zënë malli të vishem me rroba të vjetra, të arnuara dhe të shkel një bajgë lope.

I ati përdorte pompën e oksigjenit sepse e kishte pirë duhanin me llullë. Llullën e Bërxiollat e çoi në Gjermani, pastaj në Greqi dhe, nga Greqia, e solli në Amerikë. E mbaroi duhanin Tarabosh, por ai e pati gënjyer të atin se, në Amerikë gjeje çdo gjë që të kërkoje, përveç duhanit të grirë. I kishte blere cigare turke Gamel. Pas një muaji i ati qe ankuar për frymëmarrjen dhe e çoi për vizitë. Doktorin porosi të linte duhanin dhe të përdorte pompën e oksigjenit në stinë e nxehtë.

-Edhe çengelat më kishin munguar në hundë - tha im atë kur infermierja e mësoi si të vendoste tubat e oksigjenit.

-Me një shëndet të tillë - i tha mjeku - ti do të kalosh njëqind vjet.

I ati qe bindur se duhani është i dëmshëm, por nuk i dilte nga mendja se, më i dëmshëm për shëndetin e tij, nuk janë mjegullat dhe as e ftohta e dimrave, por e nxehta e tropikut.

-Më mirë pa llullë se sa i vdekur - tha - U pa puna ime: në Florida do të mbetem i burgosur brenda mureve të shtëpisë.

E shoqja i qe përgjigjur:

-Më mirë e mbuluar me dëborë se sa të përvëlohem, nën këtë saç, që pjek të gjallë e vdekur.

E ëma përdorte bastunin jo se nuk e mbanin këmbët, por për t'i futur frikën Donikës. Ai e kishte parë fshehurazi kur ajo linte bastunin dhe ecte porsì sorkadhe në oborrin mbrapa shtëpisë ama, sa të kuptonte se dikush po e këqyrte, ajo bënte sikur çalonte, sikur pengohet dhe mbante ekuilibrin me dorën mbështetur pas murit. Që kur e ëma mori vesh se komshinjtë përballë ishin homoseksualë, nuk doli më në verandën përpara shtëpisë. Ajo tha se edhe në Gjermani kishte parë nga ai soj meshkujsh dhe ata nuk i dukeshin më burra, por derrkucë.

Sa herë i shihte, i vinte për të vjellë, sepse i patën thënë:

-Hanë mutin dhe pijnë shurrën e njëri - tjetrit.

Nga Greqia e ëma kishte sjellë fara speci, domate, kastravecì, lëpjete, patllixhani, qepe e preshi. Lindi moskuptimi dhe doganierët amerikanë lajmëruan me radio të vinte një përkthyes shqiptare, por e ëma dhe përkthyesja ishin ngrënë në fjalë.

-Unë i dija amerikanët më të zgjuarit në botë - kishte thënë e ëma - Tani po çuditë, si mund shkojnë gjer në Hënë, kur nuk njohin farat e primeve.

Nga fundmarsi i vitit të parë, duke patur parasysh ndrimin e stinëve në Bërzhuk, në oborrin mbrapa, prindërit e tij përgatitën vllajat e mbjelljes së farërave. Përzënë rërën me pleh lope nga të dyqanit. Megjithatë i ujitnin çdo ditë fidanat, nuk mundën dot të marin një kokër domate apo speci. Preshtë mbetën të holla si fije bari ndërsa, për kokrat e qepëve, i ati kishte thënë:

-Kokrat e këndesave në Bërzhuk janë më të mëdha se qepët e Floridës.

E ëma kishte shtuar:

-Patllixhani, kudo që mbillet, bëhet patllixhan e jo bisht miu.

Domethënë, huqet e prindërve të tij, ishin afërsisht të njëllotja me ato të Leninit të Vogël, me përjashtim se ata nuk gënjenin dhe ai s'kishte dyshuar për mashtrime.

-Migena - i kishte thënë ai dhe atë ditë mori guximin dhe i preku asaj pëllëmbën - ti nuk ke pse mërzhitesh për Leninin e Vogël. Ma qaj hallin mua që e kam të dyfishtë: ç'do të bëj unë i shkreti po të më trokasë një ditë e zezë, mos e dhëntë perëndia, sikur prindërit e mi t'i gjejë ndonjë e keqe në këtë situatë krize? Edhe bufi e di: duhen urgjent të paktën tridhjetë mijë dollarë që t'i nderoj ata për në banesën e fundit. Familja ime është e zhytur në borxhe bankare deri në grykë. Asnjë bankë nuk na jep kredi.

Migena kishte picëruar sytë e klithi:

-Tamam, tamam, tamam! - dhe përplasi pëllëmbët mbi gjunjë. Ishin po ato gjunjët e dikurshme, të rrumbullta si shugje dëbore. Po ato pulpë të mbushura, që Durim Agalliu i krahasonte me kopanët e pulës. Pastaj Migena kaloi gishtat si krehër përmes flokëve, rregulloi balluket dhe tha:

-Oh, më mirë mos e kishe hapur këtë temë! Ne kemi njëqindëntëdhjetëntë mijë dollarë borxh të apartamentit. Shto dhe gjashtëdhjetë mijë të makinave. Sa u bënë? - Migena kishte

përsëritur edhe njëherë shifrat nga e para dhe borxhin e nxori rrumbullak në dyqindepesëdhjetë mijë dollarë - Shto edhe, mos e dhëntë perëndia, ato për Leninin e Vogël, në rast emergjence, sa bëjnë? Kur qe gjallë ime ëmë, im atë pinte vetëm ujë, por pas vdekjes së saj, ai u shkreh pas alkoolit dhe tymos dy paketa cigare në ditë. Ai ka tre vjet që punon dhe nuk ka mbledhur të paktën paratë që do t'i duhen për një ditë të zezë kur të shkojë në botën e përtejme.

-Çeku im i fundit - më tha mbrëmë - mjafton për t'më djegur trupin.

-Mjaft fole budallallëqe - i thashë.

-Amerika - ma ktheu - i ka rregulluar të gjitha gjërat, ama, për të vdekurit e varfër, nuk ka një pëllëmbë tokë. Amanet: gjysmën e hirit ma shpërnda këtu dhe gjysmën ne Ballkan.

Migena e porositi Artan Barelin që të mos e qeraste Leninin e Vogël me pije të forta dhe t'i fuste frikën për pasojat e duhanit. Pastaj ajo kishte shtuar se Lenini i Vogël, qysh prej gjashtë muajsh, nuk e bënte gjumin rehat. Ai citonte me zë të lartë klasikët e marksizmit, Hegelin, Frojdin, Trockin dhe deri tek dacibaot e Mao Ce Dunit dhe ato të Konfucit.

-Komshinjtë qeshin nën buzë dhe tallen prapa krahëve të mia - kishte thënë Migena.

Ajo e ndjente këtë gjë dhe nuk dinte ku të futej nga turpi. Njëri nga komshinjtë, plak i rrëgjuar, afër të njëqindave, rus nga ata të revolucioneve, i kishte thënë një ditë si me shaka, por që asaj i pati djegur humori i tij:

-Urime. Babai yt drejton Internacionalen Komuniste.

4.

Me Gëzimin, të shoqin e Migenës, Artan Bareli ishte moshatar dhe bashkëfshatar. Ata kishin lodruar së bashku në fëmijëri dhe manari i tij, Demi Trimosh, e kishte mundur Kuqon, manarin e Gëzimit. Gëzimi, nga inati, nuk i pati folur gjithë vitin shkollor, kur qenë në klasën e shtatë. Artan Bareli ia tha këtë Migenës dhe ajo qeshi. E dinte shkakun e asaj grindjeje: Demi Trimosh kishte mundur Kuqon e Gëzimit. I shoqi ia kishte treguar këtë në kohën kur ata porsa ishin njohur. Mirëpo Artan Bareli dërdëlliti ca si shumë atë ditë dhe i tha se Gëzimi e mbante inatin edhe për gjënë më të vogël.

-Inati dhe gjaknxehësia janë karakteristikë për fisin e Skurajve - i tha - Për shembull: në klasën tonë ishte Kaurka e Bukur e Lagjes së Përtejme. Ajo nuk pranonte Gëzimin të rinte në bangë me të, por më preferonte mua. Gëzimi gjesh plasi nga marazi.

Migena kishte përpjekur sërishmi pëllëmbët e vogla mbi gjunjë dhe thirri:

-E besoj, e besoj, e besoj! Dëgjo si ndodhi: mesnatë. Mesnatë e një viti të shkuar. Mua e Gëzimin na kishte zënë gjumi qëkuri, por unë e ndjeva kur ai më puthi në buzë. U shalua mbi mua dhe më shtrëngoi si dikur në rini. U befasova:

-O, zot, iu ngjall dashuria!

Sepse kishte gjithë muajin që më shihte vëngër dhe nuk më prekte me dorë. Nuk mbaja mënd të isha ndjerë aq mirë në shtrat qysh prej njëzet e pesë vjet që jam njohur me Gëzimin.

Mirëpo, ai shpërthim mua më kushtoi një muaj pa gjumë. Isha me fat: nuk kisha ngelur shtatzënë. E dëgjova Gëzmin kur tha:

-Oh, sa të dua moj, kaurkë e djallit! Për ty unë hidhem nga maja e Shkëmbit të Dëllinjës!

Tani jam e bindur qind për qind se Gëzimi ka dashuruar me Kaurkën e Bukur para se ai të lidhej me mua. I dehuri dhe përçarësi në gjumë thonë gjithnjë të vërtetën.

Gëzimi psherëtiu padashje në veshin tim:

-Oh, i ziu unë, s'roj dot pa ty!

Këto të thirura dhe psherëtima ishin për Kaurkën e Bukur, për atë bishtdredhurën që i tërboi shoferët e transportit të druve, tërboi edhe kuadrot e bujqësisë në Shëmtur. Në rini lexoja rusët dhe dija përmendësh Esenin dhe Pushkinin. Ata më tiposën në kokë: s'ka si djemtë e fshatit. Edhe im atë edhe ime ëmë, ndjestë pastë, ma ushqenin këtë ndjenjë. Mua nuk më hynin në sy as Durim Agalliu që ua bënte mëndjen çarçaf vajzave më të bukura dhe as Zamir Pasha, që nxirrte gjoksin në xhiron e mbrëmjes dhe mburrej se qe farefis me Qemal Ataturkun.

Vendosa: do të martohem me djalë fshati dhe ai të mos ketë qenë i përlyer me femra të tjera. U zhgënjeva, u zhgënjeva, u zhgënjeva! U zhgënjeva që në vitin e parë të martesës - dhe Migenës i kishin shkreptirë sytë dhe e gjelbra iu kthye në jeshil si e një macke të egërsuar - Im shoq mbeti zootehnik me shkollë të mesme, dallkauk për gjithë jetën. Ju të dy jeni nga i njëjti fshat, jini rritur bashkë, keni pirë ujë në të njëjtat burime, keni mundur demat po, ku je ti dhe ku është Gëzimi?

Migena kishte shtuar zëulët se i shoqi frikësohej për koti nga Lenini i Vogël. Partia komuniste në Amerikë kishte dalë jashtë ligjit që më 1946-ën, kurse Gëzimit i punonte mëndja së prapi: vjehrrin do t'i hapte telashe me qeverinë amerikane.

Gëzimi kishte dhënë mendimin djallëzor:

-Në orarin e gjumit, t'ia mbyllnin gojën me tepë dhe Lenini i Vogël të marë frymë me hundë.

Migena e kishte hedhur poshtë propozimin e tij dhe e quajti shpikje monstruoze.

-Gojën mbyllua me tepë prindërve të tu grindavecë dhe jo babait tim - i thashë, por Gëzimi filloi të çaprashtë broçkulla:

-Në apartamentin tonë sigurimi amerikan ka vendosur kamera dhe mikrofona për të përgjuar çfarë flet profesori i filozofisë komuniste - (dhe, për komshiun,) - Është spiun rus, që nga koha e revolucionit të Tetorit.

-Unë jam përjekur, ore, Artan Bareli, ta qetësoj e t'ia heq frikën Gëzimit se jemi në shekullin XXI. Iku koha e diktaturave dhe në Amerikë nuk ndodhin të tilla gjëra. Komshiu ynë është plak njëqind vjeçar, hokatar dhe i dashur. Që muajin e parë im atë u miqësua me të. Dëlnin të dy shëtitje në park dhe, aty në park, ndodhi ngjarja me rosakun. Rusi, e shpëtoi tim atë, se akoma do të ishte në burg. Të ka treguar im atë për ngjarjen me rosakun?

-Jo - qe përgjigjur Artan Bareli - Unë nuk di ç'ka ndodhur midis Leninit të Vogël dhe Rosakut.

-Rosaku nuk është njeri, por rosë mashkull - kishte sqaruar menjëherë Migena - Ja si ndodhi: plaku rus, Çirikovi dhe Lenini i Vogël, uleshin zakonisht tek stoli pranë ujdhesës. Hidhnin grepat për peshk, por peshk nuk kapën kurrë. Çirikovi mbante në xhep një faqore me vodkë dhe unë i kam parë që e përcillnin faqoren nga njeri tek tjetri. Të dy kishin bërë planin djallëzor: të piqnin një nga rosat e parkut. I ndillnin ato me fara luledielli dhe kikirik dhe, hë sot, hë nesër, gjersa erdhi çasti dhe im atë përfshiu për qafe njërin nga rosakët më të mëdhenj të parkut. Rosat dhe rosakët e tjerë dhanë alarmin. Dikush e fotografoi tim atë duke ia përdredhur qafën rosakut. Rosaku e gërvishti me thonj dhe i shpëtoi nga duart. Për pesë minuta mbrirriti policia dhe i hodhën hekurat Leninit të Vogël. Plaku Çirikov doli në mbrojtje të tim eti dhe e këshilloi rusisht:

-Thuaju: rosaku më rrëmbeu unazën e martesës.

Policia pyeti dëshmitarët që kishin dalë nëpër ballkone. Seç thanë, seç shpifën, seç dyshonin, nuk mora vesh gjë, por unë di se pagova tre mijë dollarë avokatin që e liroi tim atë nga burgu. Atë mbasdite, kur ndodhi ngjarja me rosakun, filloi një stuhi me erë dhe shi. Dallgët u ngritën dhe rosat e rosakët dolën nga ujdhesa. Njëri pas tjetrit shkuan e u fshehën nëpër shkuret e parkut. Megjithëse rridhte shiu, policia i fotografoi një e nga një rosat dhe rosakët, por ato ishin të njëllotë dhe nuk e dalluan dot rosakun grabitës.

Plaku Çirikov nënqeshi dhe më tha:

-Unazën s'kanë për ta gjetur kurrë.

-Im atë - i thashë Çirikovit - unazën e martesës e hoqi nga gishti i tij dhe e vuri në gishtin e nënës ditën e varrimit të saj. Unaza e tij është nën dhe qysh prej dhjetë vjet të shkuara.

Rusi nënqeshi përsëri djallëzisht dhe krojti kokën.

-Rosat e Floridës nuk dallojnë nga rosakët - tha - Këtu fillon enigma e investigimit: trupin e kanë njëllot, lafshat njëllot dhe, kush është femër e kush mashkull, dallohen vetëm kur hipnin njëri-tjetrin për...Për të bërë...- (dhe Migena nuk e përmendi fjalën seks.)

-Si përfundim, pas dy javësh avokati na dërgoi letër: ngushëllime për humbjen e unazës. Në raportin e policisë dyshohej se unaza kishte rënë së bashku me glasën në ujdhesë dhe jo në sheshin e parkut. Sheshin e patën kontrolluar këmbë për këmbë me aparate policore dhe nuk kishin gjetur gjë, përveçse disa gozhdëve, vidave dhe një varëse prej bronxi. Atëherë banorët e pallateve besuan se Lenini i Vogël nuk kishte patur qëllim t'i përdridhte qafën rosakut, por ishte fajtor rosaku, që i shkuli unazën nga gishti. Megjithëse kanë kaluar gati tre vjet kur ndodhi kjo ngjarje, akoma njëri prej banorëve gjurmon me metalkërkuese nëpër shkure dhe lule. Ajo unazë fantazie figuron nëpër letra me vlerën njëzet e pesë mijë dollarë. Që nga ajo ditë im atë dhe Çirikovi u bënë miq të ngushtë, bisedojnë dhe shkrihen gazit, sidomos kur flasin për librat e Nikollai Gogolit.

Migena i pëshpëriti Artan Barelit se, në dhomën e tyre të gjumit, Gëzimi nuk lejonte të ndiznin as dritën më të vogël.

-Nuk dua të më shohë kamera e kompjuterit kur unë bëj dashuri me gruan time - justifikohet ai.

-I shpik truri njëmijë pandehma vetëm e vetëm që të mos bëjë dashuri me mua. Mezi orientohe mi në errësirë. Në vend që të shkojmë në banjë, ngatërrohe mi dhe hyjmë në dollapin e rrobave. Një natë Gëzimi ia ngjeshi me kokë derës. Koka i kërciti si kungull. Ç'faj kam unë e shkreta - dhe Migena kishte surbitur kafën. Mbështeti brylat mbi tavolinë dhe numëroi pabesitë dhe huqet e të shoqit duke mbledhur një e nga një gishtat:

E para: Gëzimi ka hapur llogari bankare sekrete në emër të tij dhe mua nuk më tregon hiç.

E dyta: qysh prej një viti, çohet në gjumë si sonmabul dhe kërkon të kapë Anita Traboninin dhe Kaurkën e Bukur.

E treta: ka mbledhur në një faqe interneti fotot e vajzave të Bërzhikut. Në krye ka vendosur Anita Traboninin. Ç'kërkon Anita Trabonini aty? Ku e ka gjetur fotografinë e saj? (Ajo nuk është nga fshati i tij.)

E katërta: Gëzimi zooteknik. Kaurka e Bukur mjelëse lopësh. Kanë dalë të dy në foto. Ne ishim të martuar në kohën kur ai i ka shkuar krahun nga mbrapa Kaurkës së Bukur. (Ky fakt bën muuuu!)

E pesta: u martuam. Ç'e do se u martuam? Fillimisht Gëzimi vinte dy e tri herë në javë në qytet. Pas internimit të Trabonineve në Bërzhik, vinte a s'vinte njëherë në muaj. Jam gdhirë sypërlotur me qindra herë në shtratin bosh. (Dilja vetëm në xhiron e mbrëmjes sikur unë të isha vejushë!)

E gjashta: Gëzimi më ka shtyrë në ngasje që të bija në mëkat me burra të tjerë, por unë nuk e kam tradhtuar kurrë. (Për kokën e Leninit të Vogël dhe më plaçin buzët nëse të gënjej!)

E shtata: Gëzimi ka dyshuar dhe akoma dyshon për besnikërinë time. Vishej me rroba shajaku nga ato të barinjve të Bërzhikut dhe më ndiqte fshehurazi ku unë shkoja dhe me kë takohesha. (Ato rroba barinjsh na e mbushën shtëpinë me pleshta e morra!)

E teta: Unë, qysh prej dhjetë vitesh, punoj në supermarketin e rrobave. Gëzimi vjen hajdutçe dhe më përgjon prej së largu. (Njëherë, kishte parë menaxherin tim, kur më përqafoi. Menaxheri im është i dashur dhe e ka huq se i përqafon të gjitha femrat. Ai më ka ngritur rrogën çdo vit, më falënderon për punë të mirë, kurse Gëzimit i shkon mendja se unë jam pleksur me të!)

E nënta: kam dalluar erë femrash në trupin e tij, jo vetëm kur punonte zooteknik në Bërzhik, por edhe këtu në Amerikë.

E dhjeta: Gëzimi nuk më ka dhënë një dollar nga ato që nxjerr të shtunave dhe të dielave.

E njëmbëdhjeta: e kishin parë në breg të oqeanit me një greçkë shëmtillë. (Ecnin të dy krah për krah dhe Gëzimi fërkonte me pëllëmbë vithet e saj.)

E dymbëdhjeta: Gëzimi e fyer Leninin e Vogël. Im atë u bë copë gjersa e shkuli nga Bërzhiku dhe e solli në qytet që burri im të bëhej njeri. (Por arinjtë nuk bëhen njerëz!)

E trembëdhjeta: mjer ajo nuse që hyn në fisin e Skurajve!

Pas gjithë këtyre numërimeve, Migena ishte mbushur fort me frymë, piu një gllënjë kafe, kafja i shkoi shtrembër dhe atë e zuri kolla. Pasi ishte qetuar, Artan Bareli kishte qeshur me të madhe. Ai e siguroi Migenën se Gëzimi ishte i ndershëm dhe i turpshëm si vajzë. Skuqej para femrave. Gëzimi nuk kishte të bënte aspak me Kaurkën e Bukur, mbasi Skurajt ishin fanatikë gjer ditën që u shemb komunizmi dhe, nuk lejonin kurrë, që një djalë Skuraj të martohej me një kristiane. Për sa i përkiste erërave në trupin e tij: ato kishin qenë kutërbimet e lopëve, të dhive, të dhenve dhe të derrave. Gëzimi ishte zooteknik dhe e kalonte ditën nëpër stallat e bagëtive të kooperativës. Njerëzit në komunizëm bënin banjë njëherë në jave, ose njëherë në muaj. Kur vinte në qytet Gëzimi sillte erën e bajgave, mos themi edhe pleshta e morra. Hiqe nga mëndja Anita Traboninin! Në kohën e diktaturës askush nuk guxonte t'i afrohej një vajze të internuar. Ishte njëlloj sikur t'i thoshe burgut "hapu."

-Përçartjet në gjumë moj, Migena, janë dëshira të pa realizuara të moshës rinore. Ato shfaqen pas njëzet e pesë vjetëve dhe, thonë, akoma më shumë në pleqëri. Janë filma për të qarë dhe për të qeshur - dhe ai kishte hasur në sytë e saj të mjegulluar me perde loti. Për t'i bërë qejfin asaj i përsëriti edhe njëherë se ajo ishte akoma e bukur dhe duhej të tregohej e dashur me të shoqin. Gëzimi punonte mëngjes-darkë nëpër skelat e ndërtimit. Dielli dhe era e tropikut e përcëllonin çdo ditë.

-Ca nga gjeneza e fisit të Skurajve, si nevrikë e kthehu mbrapa dhe, ca nga e nxehta e Floridës, atij do t'i ngrihet mëndja të shkojë në veri të kontinentit amerikan, atje ku zbardh dëborë. Thonë se andej, nga Veriu, ka para më shumë dhe kriza nuk ndjehet si këtu në Florida.

Atë ditë ai i kishte premtuar Migenës se do të takohet me Gëzimin dhe t'i fliste urtë e butë si vëllai-vëllait. Mirëpo ajo përdrodi buzët dhe nuk qe bindur nga fjalët e tij.

-E di që i ke buzët e bukura edhe kur je e zemëruar, - i kishte thënë ai me të qeshur. Atëherë Migena mbështeti gjoksin pas tavolinës. U shfaqën gjinjte, të ngjashëm me shugje djathë deleje. Ajo afroi buzët fare pranë tij e i tregoi të fshehtë, që sikundër tha ajo, po ia besonte vetëm atij:

-Unë dhe Gëzimi jemi ndarë me kohë, pavarësisht se jetojmë akoma nën një çati. E kemi shtyrë divorcin për hatër të fëmijve dhe druhemi nga opinioni i shqiptarëve - dhe Migena vazhdoi me fjalë nga fjalori i rrugës - Gëzimit iu lodh bytha në skelat e ndërtimit. Mëndja ma thotë se ai do të kthehet në Shqipëri dhe do të martohet me Kaurkën e Bukur. Thonë, se Kaurka e Bukur, është bërë më e bukur se sa kur ka qenë e re. Asaj nuk i bën syri tërr kur shkon e shalohet me burra të tjerë. I shoqi i ka vdekur, ehu, që kur nuk mbahet mend. Kaurka e Bukur ka hapur klub në Bërzhak dhe, disa shtëpi të atyre që kanë ikur, i ka kthyer në motele. Motelet janë për kurva e kurvarë. Rruga u shtrua me asfalt dhe Bërzhaku tani preferohet nga ministra e deputetë. Thonë, edhe qeveritarët, ajo i ka futur në thes. Disa nga ta kanë ngritur vilat aty për pushime. Kaurkës së Bukur i lumtë! Sa qe kamariere në kubin e Shëmturit, i griu nga paratë shoferët dhe druvarët. Tani kërkon të rrëmbejë edhe burrin tim! E mallkuar qoftë! Gëzimi, me cilindo që takohet, flet për pulari dhe për racionet ushqimore të pulave. Është interesuar për çmimet e drithërave në Shqipëri. Ditën, që i thanë se kapanonet e repartit ushtarak në Bërzhak akoma nuk i ka blerë njeri, e urdhëroi të vëllanë, t'i blinte me lek në dorë. Qysh prej një viti zhytet në llogari pulash. Ia lexova kartat Gëzimit: nga një pulë planifikon të marrë njëqind vezë. Një vezë shitet me njëqind lekë. Domethënë, një pulë do t'i sjellë dhjetë mijë lek. Po njëqind pula? Një milion. Po njëmijë pula? Bëjnë dhjetë milion. Dhjetë milion bëjnë më shumë se dhjetë mijë dollarë.

Njëherë Gëzimi hapi krahët në gjumë dhe thirri:

-Unë do ta qeth vezën!

-Domethënë, more Artan Bareli, ai mezi pret ditën që të ikë në Shqipëri. Ikjen e mban sekret. Atij i shkon mendja se unë do të lë Amerikën dhe mbledh glasat dhe vezët e pulave të tija. Iku viti dhe Gëzimi s'ka nderur dorën të më prekë. Nuk fle në dhomën e gjumit me mua, por shtrihet në divanin e sallonit. Të bëjë ç'të dojë. Fëmija m'u rritën. Punojnë dhe janë për veten e tyre. Djalë e kam në Uashington. Ai më thotë se ka dashnore një mulate, ndërsa gojëshafranët shpifin se im bir bashkëjeton me një burrë. Gojëmedhatë dhe gojëshafranët shqiptarë të shikojnë vajzat e djemtë e tyre se po u lidhen me zezakë dhe me homoseksualë. Me vajzën kam patur probleme: iku në Kaliforni të nesërmen kur e qëllloi Gëzimi me rripin e pantollonave.

Pas katër vjetëve sime bije i doli inati dhe më mori në telefon.

-Mami, do të martohem së shpejti me një arab - më tha dhe unë e mblodha mendjen.

-Të martohesh një orë e më parë- i thashë sime bije - Në daç me mongol, në daç me vietnamez, aman, vetëm lesbike mos mbetesh. Po e mori vesh jot'gjyshe se mbete beqare, do të ngrihet nga varri lugat - dhe e porosita time bijë të heqë dorë nga minifundet, mos shkojë në diskot e natës, të mos pijë cigare dhe të përfundojë kolexin. E këshillova mos jetojë së bashku me prindërit e arabit, mos verë shami në kokë dhe mos veshë fustanet e gjata, gjer në fund të këmbëve, që mbajnë islamiket edhe këtu në Amerikë. Tani, që vajza jonë u bë për të martuar, Gëzimi kërkon të braktisë familjen. Të ikë dhe qafën theftë! Në daç të zhduket në akujt e Kanadasë, në daç le të hapë pulari në Bërzhak. Mua të më lërë rehat se mbeta gjithë jetën vejushë. Unë nuk e këmbëj Floridën me asnjë vend tjetër të botës - dhe Migena e kishte vështruar Artan Barelin drejt në sy.

Megjithëse ajo kishte folur për hallet e saj, fytyra nuk i ndryshoi pamjen: edhe kur qe e zemëruar, ajo fytyrë me lëkurë të tezarur e verdhashe, ishte natyrshëm e qeshur. Por, shqetësimin e saj nuk mundën ta fshihnin gishtat, që lodronin mbi tavolinë, njëlloj si i ati.

-Apartamentin e blemë njëqindëntëdhjetëntë mijë dollarë. Vlera sot i ka rënë për gjysëm. Përse ta mbaj? Të bëj gjithë jetën dy punë dhe të punoj për bankën? Ta di se do të jetoj në kasolle druri si shumë të tjerë dhe unë nga Florida nuk iki.

Lenini i Vogël më ngushëllon:

-Në kapitalizëm njeriu ngrihet, bie dhe prapë ngrihet. Në komunizëm, po të bije, thyje kokën dhe nuk ngriheshe më.

Ligjërimi i gjatë i Migenës e kishte prekur Artan Barelin. Për ta ngushëlluar, ai e gënjeu kur i tha se, ata zakonisht shkonin në klub për kafe ekspres dhe e shoqëronin kafën vetëm me një teke konjak. Asnjëherë nuk e tepronin në të pirë. Nuk merreshin me thashetheme shqiptarësh, por flisnin për art e filozofi.

Artan Bareli i premtoi Migenës se do ta takonte Gëzimin dhe t'ia hiqte mendjen nga kamerat e fshehta e nga ngritja e pularisë.

. -Të ngresh pulari, në të ftohtin e dimrit bërxhukas, është njëloj sikur të hapësh vrimë në ujë. Gëzimi nuk kthehet në Shqipëri. Ai mund të shkojë për punë në veri të kontinentit. Më është ankuar se nuk e duron dot të nxehtën e Floridës. Për sa i përket Anita Traboninit: më vjen të shkrihem gazit kur ti thua se Gëzimi ka dashuruar me të. Asaj nuk guxonte kush t'i afrohej, jo vetëm kur ishte gjimnaziste, por edhe kur qe e internuar në Bërxhuk. Asnjëri nuk merrte guxim t'i prekte asaj një fije floku. Gratë e brigadierve të Bërxhukut, pëshpëritnin me njëra-tjetrën se, burrave të tyre u kishte marrë koka erë dhe ata grindeshin midis tyre kush do ta merrte në brigadë Anita Traboninin, apo Kaurkën e Bukur. Që të dyja ishin t'ua rrëmbeje kokën, por...por...ëndrra në diell! Sa për Anita Traboninin, të siguroj: ishte vajzë e ndershme dhe e ndershme ka mbetur edhe sot e kësaj dite. Nuk e ka prekur dorë mashkulli. Gëzimi nuk ka qenë pleksur as me Anita Traboninin dhe as me Kaurkën e Bukur. Kaurka e Bukur u martua pa mbushur të tetëmbëdhjetat me një druvar nga Shëmturi. Druvari ishte komunist i flaktë. Atij i qe shkrepur të bëhej Hero i Punës Socialiste dhe punonte ditë e natë porsi kalë. Një trung ahu e la të vdekur në vend. Nëse Gëzimi ka vendosur të ikë, lere të ikë. Unë të siguroj se ai do të kthehet i penduar tek ti.

Atë ditë Artan Bareli kishte dëshiruar t'i hapej Migenës për prapësinat e Donikës, me paramendim, mbase dëgjonte nga goja e saj se ç'flitej për të shoqen. Donte t'i thoshte se, ajo, Donika, po e luante nga mentë e kokës prej shumë kohësh me veprimet dhe mungesat e saj në shtëpi. Qysh natën e Krishtlindjeve, ai nuk kishte prekur femër me dorë.

Për pak do t'i kishte thënë:

“Donika më ka terrorizuar që ditën kur u martuam” por, ndryshoi mendjen, dhe e kaloi temën sërish tek çështja e Leninit të Vogël. Lenini i Vogël rezervohet kur fliste për kapitalizmin dhe nuk e shante si sistem.

Njëherë ai qe shprehur:

-Sistemet duken me fytyra të ndryshme, por zemrën e kanë njëloj. S'është nevoja e përmbyseje shkatërrimtare; sistemet duhen përmirësuar - dhe Artan Bareli e klasifikoi profesorin si njeri të mençur, bile nga më të mençurit në botë. Lenini i Vogël ishte trim, punonte rregullisht, sepse e dinte thelbin e kapitalizmit: po nuk punove, nuk ha.

Njëherë deklaroi me zë të ulët:

-E kemi inat Titon, është tjetër çështje, ama, e ardhmja e botës, do të ecë sipas eksperimentit të vetëadministrimit jugosllav - dhe Migena kishte qeshur me të madhe kur i dëgjoi ato fjalë. Lotët i rrodhën mbi faqe. Ai përfitoi nga entuziazmi i saj dhe e kishte përqafuar ngrohtësisht. Migena ia pranoi përqafimin. Ngjeshi kokën në gjoksin e tij dhe qe ngashëryer për gati një minutë.

Atëherë ai vendosi t'i tregonte të vërtetën:

-Këto që do të them, të mbeten midis nesh: Lenini i Vogël nuk është më i pari. As i një viti të shkuar. Kohët e fundit më duket krejt i çoroditur. I pëlqen të flasë për llojshmëritë e të ngrënave dhe, sikur të jetë sozia e Nikollai Gogolit, përshkruan me hollësi personazhe mistikë të atyre, që u ka ikur truri dhe janë kthyer në qenie të pa ndërgjegjshme.

-Prandaj ia kam frikën - e kishte ndërprerë Migena zëdredhur - Im atë punon mes të çmendurve, atje, ku shkenca ka vërtetuar se mendja është një grusht me miza - dhe ajo ishte larguar nxitimthi pasi e puthi Artan Barelin në të dyja faqet.

-Ah moj, buzëpërdredhur - kishte bëlbëzuar ai kur Migena ndezi makinën.

Ajo i kishte bërë shenjë me dorë që mbrapa xhamit se do të shiheshin së shpejti.

Po atë mbrëmje, Artan Bareli ishte takuar me Leninin e Vogël, në verandën e klubit. Nga gotat bosh mbi tavolinë, e kuptoi se ai i kishte thekur dy teke konjak, por nuk i shkoi kurrë ndër mend se, ajo mbrëmje do të qe e fundit, që ulej përballë profesorit.

5.

Sinjalet e llambushkave të avionëve xixëllonin mbi hapësirën e aeroportit të Tampës. Ajo mbrëmje po vinte me përndritjen gjarpërueshe të shkarkimeve të një reje, e cila, po shpalosej porsì shall i murmë, mbi shpinën ovale të oqeanit.

Në atë drejtim shikonte edhe Lenini i Vogël dhe, Artan Barelit i pati shkuar mendja, se profesori do të fliste mbi fenomenin elektro-molekular, por u çudit kur i dëgjoi zërin e mekur, zë i tjetërsuar, sikur profesori fliste me dikë tjetër:

-Një mijë herë më mirë të lash tava kuzhinash dhe të krasitësh pemë e shkure, se sa të merresh me art e filozofi.

“Dreqi të martë o, Lenin i Vogël!”

-Thartova trutë për gjysmë shekulli me klasikët e vjetër, me lindorët dhe ata perëndimorë - shtoi profesori pa hequr shikimin nga diku përtej ujrave - Të kujtohet? Unë nuk hyja kafeneve dhe s’vija pikë alkooli në gojë. Jam rritur në fukarallëk. Im atë ka qenë këpucar, me gjashtë fëmijë dhe nuk na ngopi njëherë me bukë. Nëna, e shkreta nënë, piqte elb e qiqra, i bluante në mulli dhe zjente në ibrik njëherë kafe elbi dhe, herës tjetër kafe prej qiqre dhe e bënim përsesh. Im atë kthehej nga puna në mbrëmje me dy pllaka bukë nën sqetull. Socializmi ynë, sistem i triskëtimit, ishte jo vetëm për stmakun, por edhe për të folurën. Pra, jemi ushqyer dhe folur me triskë. Unë u martova me një grua të bukur, por injorante. Ime shoqe donte të tjerë fëmijë, por unë u mjaftova vetëm me Migenën. E kisha provuar se çdo të thotë të kesh shumë fëmijë. Ime ëmë, ndjestë pastë, thoshte:

-Që kur polla, m’u tha zorra.

Edhe kur unë u bëra profesor, nuk u ngopa njëherë me të ngrënë. Shtëpia, që trashëgoi ime shoqe, qe karakatinë. Përveç triskëtimit, na u desh të kursejmë si djalli. Kursim, kursim për vite të tëra, gjersa u rregullua shtëpia. Ta lëmë urinë dhe kursimin, miku im. Paniku më pushtoi kur dënuan profesor Traboninin. Ai lexonte si dreqi dhe ua piu lëngun filozofëve të botës. Vitet e fundit, unë druhesha të shoqërohesh me të, sepse ai e kishte gjuhën të hidhur, por më shumë kisha frikë vjehrrin tënd. Vjehri yt, si me shkaka, më thoshte se unë isha trockist dhe jo leninist. Më terrorizonte pabesia e tij: ishim rritur bashkë dhe i dija dhëmb e dhëmballë. Të njëjtën shkollë kishim bërë të dy, mirëpo vjehri yt, ta hiqte kokën për idealin e Partisë. Ai mjafton të lëvizte gishtin dhe hapeshin dyert e ferrit për cilindo që e merrte inat.

-E parandjej: do të më gërvishtë - më tha i frikësuar profesor Trabonini, një javë pas historisë së rrëmbimit të atyre breçkave ngjyrë rozë të së bijës - Pavarësisht se kishte të njëjtin mbiemër me shokun Trabonini, ata nuk qenë kushërinj, por të largët nga i njëjti fis.

-Është gjarpër me kokë të kuqe - më tha profesor Trabonini për vjehrin tënd.

-Mirëpo, edhe mua, më kishte zënë belaja me të: të gjitha diskutimet e shokut Trabonini, që ai i mbante nëpër konferenca, kalonin në duart e mia. Ti jetove një pesëvjeçar nën hijen e tij dhe e njohe më nga afër. Dije nga unë: vjehrrin tënd nuk e mori perëndia, por ia bënë vapën ata të Tiranës. E sollën me veturë gjer tek dera e shtëpisë dhe, të nesërmen, ai nuk i hapi sytë. Ai ishte dosje e gjallë dhe duhej djegur. Kishte shpirt sadisti: i pëlqente të shihte kur i torturonin të burgosurit politikë. Sytë e tij të murmë, ishin shqisat e demonit të fshehur. Më dëgjo me vëmendje dhe mos më ndërpre. Nuk kam dëshirë të flas për vjehrin tënd. Kjo, që do të të tregoj tani, është zbulimi im dhe nuk i ka shkuar në mendje asnjë filozofi tjetër: si u transformova në qenie imperiale. Mos më ndërpre. Dëgjomë me vëmendje. Thelbi, i qënies imperiale, është: puno, ha, pi, bëj qejf e dhit. Qenia imperiale nuk e vret mendjen për asgjë. Unë do të tregoj thjesht përse ndodhi kjo përmbysje në ndërgjegjen time:

-Çdo të premte, në orën pesë të mbasditës, marr çekun në dorë. Shkoj në bankë dhe e kthej në para të thata. Gjysmat e parave ia jap sime bije, Migenës, ("Gënje o, Lenin i Vogël, gënje!") dhe, gjysmën tjetër, e shpenzoj për qejfin tim. Pra, me gjysmë çeku, unë siguroj fjetjen, ushqimin, veshjen dhe përpiqem të fitoj respektin e dhëndrit tim gjaknxehtë. Gëzimi është kokëzhëngë nga Skurajt. Unë i kam qëndruar afër si baba. Më fal, por më duhet ta përmend edhe njëherë vjehrin tënd. Gëzimin e shkula nga Bërxhuku me ndihmën e tij dhe e bëra qytetar. Të kujtohet? Për nderin që më bëri vjehri yt, unë e nderova atë në varrim dhe mbajta fjalën e rastit. Varrim i thënçin: ishin a s'ishin njëzet veta. Të kishte vdekur një muaj më parë, në varrimin e shokut Trabonini, do të mernin pjesë mijra njerëz. Homazhet do t'i bëheshin në sallën e madhe në Komitetin e Partisë. Arkivolin do ta vendosnin në shtrat topi dhe skuadra e pushkatarëve do ta përcillte me breshëri automatikësh. Etjera, etjera, etjera. Gëzimit nuk i mjaftojnë të mirat që i kam bërë dhe tani kërkon lirinë absolute. Domethënë, lirinë imperiale. Të lutem, mos më ndërpre. Ai le të shkojë ku të dojë. Është e drejta e tij. Nuk merem me Gëzimin. Ai ka zgjedhur rrugën e tij dhe le t'i dalë në fund. Dëgjo historinë e ndryshimit të qënies time:

-Dikur kam patur maninë, pesë për qind të rrogës komuniste, e harxhoja për libra. Tani unë nuk ble më libra dhe as gazeta. Ta kisha gjallë gruan do të jetoja i qetë në qytetin tim provincial. Ndryshimi im do të qe gradual, njëlloj me të tjerët dhe do të mbetesh deri në frymën e fundit qenie njerëzore, social-kapitaliste. Jeta do të më rridhte njëlloj si më parë: me të mirat e të këqijat e saj, me gër-merre dhe inate reciproke bashkëshortore. Po të mos më mjaftonte pensioni, do të dilja në podiume dhe do të flisja për interesat e pensionistëve. Do të hyja në grevë urie dhe do të kundërshtoja mengenenë e lobokracisë. Do të gëzoja puthjet e vyshkura të sime shoqe dhe shalimin pleqëror në dhomën e gjumit. Mbeta vejan kur u shemb komunizmi. Këtu filloi ndryshimi im. Në social-kapitalizmin shqiptar të dekadës së parë, hyra vejan dhe m'u shkrep të martohem. Në qytetin tonë kishte vejusha emigrantësh sa të deshe. Kishte edhe nga ato, që burrat e tyre u pleksën me femra aty ku emigruan dhe ato mbetën të braktisura. Kishte vejusha parallesha, të atyre që hëngrën kokën njëri me tjetrin në katrahurën e viteve nëntëdhjetë, por mua nuk më ka pëlqyer kurrë të fle me koburen nën jastëk.

M'u shkrep të martohem me ish nxënësen time, Vali Traboninin. Mos qesh. Të lutem mos qesh dhe mos më ndërpre. Për të tjerët duket qesharake, por për mua është vajtuese. Ti e njeh Vali Traboninin shumë mirë. Më kujtohet, ju të dy rinit bashkë në një bangë. Vali Trabonini

tani është dyzet e pesë vjeçe. Nuk është më ajo femra thatime, gjoksdërrasë, që mban mënd ti, por është mbushur me tule. Hoqi syzat e miopisë pas operacionit që bëri në Turqi. Të thëthin të gjallë me ato sytë e murmë magjike, tipike për fisin Trabonini. Mirëpo Vali është femra më e mençur dhe më e duruara në botë. I ka ngjarë të atit nga logjika, të ëmës nga durimi dhe shëmtia. Atëherë ajo nuk qe martuar me Zamir Pashën. Desha të përfitoj nga shëmtia dhe mosha e saj.

I shkova në shtëpi dhe i thashë:

-Jam njëzet e tre vjet më i madh se ty. Ta kam pëlqyer zgjuarsinë që kur të kisha nxënëse. Kam përjetuar dhimbjen tënde të internimit. Martohu me mua - dhe, ajo e shkreta, qeshi dhe bebezat e syve iu zmadhuan dy fish. Ishte hera e parë që e shihja Valin të qeshte.

-Unë të bëra të qeshësh, - i thashë - unë të bëj edhe të lumtur, - por e qeshura e saj ishte e shkurtër. Ajo u përnjëmend, çapëloi sytë dhe vuri duart në kokë. Iku e u mbyll në dhomën e saj. Vali Trabonini m'u zemërua.

Mbas një jave e takova përsëri.

-Ti je i çmendur o, Lenin i Vogël - më tha - Gjej moshën tënde. Do të tallet qyteti me ty dhe me mua.

-Më dëgjo me vëmendje. Mos më ndërpre. Vali Trabonini është femra më e nderhme në botë. Kjo ishte parafraza e leksionit të sotëm. Mbi bazën e saj do të zbërthej thelbin e sistemeve nga këndvështrimi i vejanit. Vali Traboninin unë nuk e takova më. Migena i rregulloi kartat që unë të vija në Amerikë dhe i gjithë qyteti e mori vesh këtë gjë. Trokitën në portë. E hapa. Ishte Anita Trabonini.

Hyjnia e qytetit tonë vezulloi para syve të mi.

-Do të bëjmë marrëveshje të dy - më tha.

-Ndrova mendje - i thashë - Vendosa të bëj jetë vejani. Jam burrë i moshuar - dhe Anita Trabonini qeshi. Qeshi ashtu siç di të qeshë vetëm ajo. Më drodhi e qeshura e saj. Mbështeti supin në kasën e portës, mbërtheu pëllëmbët pas belit, siç e ka pat zakon nga vajzëria dhe tha përmes gazit:

-Harroje moshën, profesor!

-Në këtë botë harrohet çdo gjë - ia ktheva - përveç pleqërisë. Ajo të ndjek në çdo hap.

-Do të bëjmë marrëveshje të dy bashkë - përsëriti Anita Trabonini.

Mbeta i habitur. Deri atë çast unë kisha në mëndje të motrën.

-Pa hë, ta dëgjoj marrëveshjen tënde - dhe sytë më mbetën në këmbët e saj të bukura.

-Dua të shkoj në Amerikë - tha Anita Trabonini.

-Bëju grua ja ime dhe ëndrra jote do të realizohet - i thashë me humor.

-Dakort profesor - tha dhe ngriti njëren vetull, njëlloj si i ati - Martesë vetëm në karta dhe askush të mos e marrë vesh.

-Ç'të keqe ka se do të flesh me mua - thashë përsëri me humor - Në qytetin tonë, edhe një e pjerdhur meret vesh - por Anita Trabonini drejtoi trupin dhe tezari para hundës sime gishtin e mesit.

-Kaq ta bësh dhëmbin, profesor!

Goja e saj e bukur u shëmtua porsì kamare e errët. Gjuha e Hyjnisë të qytetit tonë nxorri fjalë të fëlliqura që ma hithruan zemrën. Më fyeu. Më dërmoi.

Nuk më del nga mendja shprehja e fundit:

-Nuk të dija kaq horr o, Lenin i Vogël!

-E hapa këtë parafrzim erotik sepse dua të provoj: vejani në kapitalizëm kthehet në qenie e paturpshme. Dëgjo zbulimin tim: në komunizëm dhe në kapitalizëm, vejanët ndahen në dy grupe të mëdha: në vejanë të mençur dhe në vejanë matufë. T'i lëmë mënjatë vejanët matufë. Ata ngatërrojnë derën e banjës me atë të frigoriferit dhe shurrojnë në të. Vejani i mençur kapitalist është qenia më fatlume në botë dhe unë e vërtetova këtë gjë. Ai e di se dita e nata është njëzet e katër orë. Tetë orë janë punë. Orët e tjera i kthen në sekonda shpirtërore për të grasatuar valvulat e zemrës me qejfin erotik dhe përmbush tekat e tij. Ha çfarë i haet dhe kurrë s'ka uri. Gjumin e bën top. Vejani i mençur në sistemin komunist e shkrin jetën për idealin e partisë, gjersa lëshon frymën e fundit. Shkruan fjalime dhe i derdh ato nëpër mbledhje pa fund. Ndjehet i madhështuar, por ama, i shkreti, është pa kuletë dhe tund k...me dorë. Mjaftohet me një kafe elbi, që ne i thoshim atëherë Kafe Kali. Vejanin e mençur komunist nuk e lejon morali dhe opinionin të shkojë me femra të tjera. Ai është i destinuar të vdesë nga prostata dhe, në varrim, e nderojnë si askënd tjetër. Ndryshe qëndron puna me vejanin kapitalist: jeton fill vetëm, nuk di ku i ka pjellat e tija, ose, nuk ka pjella fare. Atij nuk i zë dorën kush se çfarë do të blejë dhe me cilën femër shkon e shalohet. Domethënë, sipas Marksit, vejanët imperialë janë me huqe, ndërsa sipas Frojdit, reklama u jep liri dhe ata bëjnë ç'u thotë koka.

Kjo është merita e kapitalizmit: shton armatën e vejanëve dhe shpik e sajton nga të gjitha llojet e qejfeve, mjafton që vejanët dhe vejushat të mbeten të kënaqur gjer sa marin frymë. Mirëpo, çdo e mirë e tepruar, ka fundin e hidhur. Hidhësia fillon të shfaqet kur kapitalizmi kalon në fazën imperiale. Në këtë fazë mbizotërojnë vejanët e vejushat. Nuk merret vesh kush është femër dhe kush është mashkull. Vrima dhjerore kthehet në vrimë erotizmi. Shikoji ato, zuskat e Zogut të Kaltër, mbrapa kazanit të plehrave. I shikon? Ato të dyja janë vënë në garë me njëra-tjetrën në ndukjen e organeve seksuale. Sot më ngjasojnë me mjelëset e dalluara në sistemin komunist. Përse qesh? Ç'ka këtu për të qeshur miku im? Natyra është e pamëshirshme. Ajo ndëshkon ashpër. Shiko në klubin atje, përtej - kishte thënë Lenini i Vogël dhe tregoi me krahun e tij të shkurtër hyrjen që mbante tabelën vijëzuar me llambushka vezulluese Flokëgjatët e Shenjtë - Përkrah atij klubi do të çelet klubi i lesbikeve. Të isha ca më i ri, për tridhjetë mijë dollarë, do të kthehesha në femër imperiale. E tjera, e tjera, e tjera. Tani le të eksplorojmë çfarë ndodh në klubin Zogu i Kaltër: lakuriqësia kthehet biznes për të mbijetuar. Unë po i quaj zuskat e Zogut të Kaltër, Lakuriqe Imperiale. Të gjitha më njohin dhe të gjitha i njoha. Lakuriqet Imperiale ta shesin një shishe birrë për pesë dollarë dhe, një kartëvizitë dhjetë minutëshe, për njëzet e pesë dollarë. Domethënë, çdo vejan imperial, me njëqind e njëzet dollarë, martohet tradicionalisht katër herë në muaj. Të njëjtën gjë kam bërë

edhe unë. Në botën e përtejme do të shkoj i velur me epshe aziatike, afrikane, evropiane, latine, e tjera, e tjera, e tjera. Pra, zëre se jam martuar me të gjitha nacionalitetet e botës dhe asnjëra nga nuset nuk mbetet e zemëruar me mua.

Kështu ka ndodhur dikur në perandorinë romake, kështu ka për të ndodhur, në të ardhmen, në Kinë edhe në Indi. Le t'i mbushim gotat e të ngremë shëndet për Vejanët e Vejushat Imperiale!

“Oh, i ziu, Lenin i Vogël,” psherëtiu Artan Bareli dhe kishte çukitur gotën pa qejf me të profesorit.

Atë mbrëmje dëshiroi që Migena të mos ndodhej në shtëpi, ndërkohë që profesorit i pengohej frymëmarrja në çdo hap. Me gushe të thella, profesori mezi përfundoi ngjitjen e shkallareve. Fytyra i zverdh dhe hunda iu ngrit lart nga tezarja e lëkurës mbi ballë. Artan Bareli i kishte dhënë një gotë me ujë, e ndihmoi të shtrihej në divan dhe, këpucët ia shkuli nga këmba, pa i zgjidhur lidhëzat. I vuri nën kokë jastëkun e doli nga apartamenti pasi që siguroi se Vejanin e Lumtur Imperail e dorëzoi në krahët e gjumit.

Pastaj ishte kthyer në studion e tij dhe që planduar në kolltuk krejt i pa fuqishëm dhe i çoroditur. Këqyri një copë herë me sy të ftohtë relievat e pa mbaruara dhe nuk ndjeu pikë dëshire të gdhendte një bujashkë nga to. Në çastin që po i vinte gjumi, kishte akoma në sy imazhin e Leninit të Vogël shtrirë në divan. Kur i pati zbërthyer kopsën e këmishës, shtrënguar pas qafës së dhjamur, profesori, symbyllur, i dhuroi buzëqeshjen e pafajshme. Ai që tërhequr praptazi deri tek dera e apartamentit dhe, ndërkohë kishte parë mbi komodinë foton e zmadhuar të Migenës, mbështetur pas bustit të Miçurinit. E njohu atë foto: ishte gjysma e asaj fotoje me kokën ngjitur pas të shoqit. Dikur, buzët e saj, kishin thënë:

-Mua e Gëzimin s'na ndan as vdekja.

I kujtohej se derën e hapi me dorën mbrapa shpinës dhe, së prapthi, kapërceu edhe pragun dhe, pikërisht atëherë ai kishte parë lëvizjen e pëllëmbës mbi mbështetësen e divanit, pastaj dëgjoi zërin e Leninit të Vogël:

-Mirupafshim të dielën e ardhshme, miku im.

Nga gjumi e kishte zgjuar zilha e telefonit. Mendja i pati shkuar se në atë orë të vonshme mesnate do të që Donika ose e bija, Bona. Iu drodhën duart dhe, nga nxitimi, receptori për pak do t'i kishte rënë mbi pllakat e verandës. E kapi fluturimthi në ajër.

E kishte vënë në vesh pa hetuar numrin.

-Jam Migena - dalloj zërin dhe frymëmarrjen e shpejtuar të saj - Leninit e Vogël e shtrova urgjent në spital. Është në gjendje kome. Gëzimi nuk më ndihmoi aspak, por mblodhi buzët me neveri dhe më tha:

-Thuaju doktorëve t'i bëjnë një gjilpërë dhe të zgjohet pas një çerek shekulli.

Pastaj Migena pati shtuar se Gëzimi asnjëherë nuk e kishte dashur të vjehrrin. Oborrit e pasmë të shtëpisë në qytet e qelbi me pula e rosa, në kohën kur nuk lejoheshin shpendë në oborret qytetare. Gëzimi, përveç pulave e rosave, rriste edhe derrkucë dhe nuk e mori vesh njeri në lagje. Derrave ua operonte grykën që kur ishin të vegjël dhe ata nuk mund të

hungërinin. Ushqimin e sillte nga Bërzhuku: miell misri, krunde gruri, hirë nga të baxhos dhe thasë me jonxhë të njomë. Kryetari i frontit dhe ai i lagjes hanin bërzhollat e cingaridhe çdo vit dhe, nuk e morën vesh kurrë, se derrat ishin rritur mbrapa murit të shtëpive të tyre.

Migena i kishte përmendur dy herë numrin 555 të dhomës së spitalit ku qe shtruar Lenini i Vogël dhe, ndërkohë që ajo kishte folur, atij i pati voziti para syve silueta e saj topolake, këmbët e shkurtra, gjoksi i rrumbullt dhe fytyra simpatike.

6.

Relievin, në të cilin ai donte të derdhte mëllef nëndaj së shoqes, e kishte filluar dy javë të shkuara. I pati dhënë formë shtratit bashkëshortor, kokës së burrit me flokë të rëna në çaçkë, por mungonte trupi i femrës. Fillimisht kishte menduar që gruan ta vendoste të kthyer përkundrejt të shoqit, por ndryshoi mendje që ditën e parë: vepra do të linte përshtypjen se tradhtinë bashkëshortore e kishte kryer burri dhe jo gruaja. Varianti i dytë, i skicuar në letër, tregonte çiftin e zemëruar, me shpinat kthyer njëri-tjetrit por, edhe kjo gjetje, iu duk naive: zemërimi shfaqej i dyanshëm dhe vepra e tij do të dilte mediokre.

Ditën, kur Donika u nis për në Miçigan, i trokiti në tru ideja përfundimtare: femra, shpinëkthyer nga i shoqi, syhapur dhe e penduar, ndërsa burri zhytur në shenjtërinë e gjumit. Për t'i qëndruar besnik kësaj ideje ai e skicoi përfytyrimin mbi letër kartoni. Në cepin e bazamentit të pllakës së drunjtë skaliti para kohe inicialet e emrit të tij. Në gjuhën angleze dhe në gjuhën shqipe, në kllapa, gdhendi titullin *The Fear* (Tradhëtia).

Ndezi cigaren dhe vështroi mbi kurorat e pemëve. Menjëherë dalloj se në tufën e shpendëve kishte hyrë një pulëbardhë. Prania e saj shprishi rrethin e fluturimit dhe nga qielli erdhën klithmat zëçjerra të zogjve murrmashtë.

“Ç’kërkon pulëbardha në atë tufë të huaj,” i shkoi ndër mend dhe ndoqi me ankth fluturimet e çakërdisura. Mizëria e shpendëve larushiti sfondin qiellor. Befas, pulëbardha u gjend e rrethuar nga të gjitha anët. Murrmashtë ngriheshin vrokthi, lëshoheshin pingul mbi të dhe i shkërmoqnin shpinën e krahët me sqepa. Të tjerë e sulmonin nga poshtë dhe çukisnin pa mëshirë trupin e saj.

Artan Bareli nderi dorën sikur të donte të ndalojë betejën ajrore. Pas një minute ai pa trupin e pulëbardhës që humbi ekuilibrin. Ajo ra krahë varur dhe një mori pendësh pluskuan në ajër sikur të qenë fjolla dëbore.

Atëherë ktheu kokën dhe vështroi relievin e Shkëmbit të Dëllinjës. Nga maja e tij lëshoheshin skifterët e shqiponjat mbi fshatin Bërzhuk. Këndesat jepnin kushtrimin dhe kakaritjet e pulave dëgjoheshin potershëm në të dyja mëhallët.

Artan Bareli vuri buzën në gaz. Përfytyroi nënën e tij, në një ditë të tillë, kur ajo përpikte pëllëmbët dhe ndillte pulat e kllorës me zërin e hollë ngjethës: ti-ti-ti-ti, kllor-kllor-kllor-kllor.

Të njëjtën gjë bënin edhe gratë e tjera të fshatit. Çdo rrëmbim pule apo i zoge, pasohet me mallkime grarishte:

“Helm tu bëhet.”

“U rëntë flama, u rëntë.”

“Kokat tuaja hëngërshi.”

“Mos u ngopshi kurrë.”

Bërzhuku atëherë ishte fshat me njëqind shtëpi. Fasadat ballore me gurë smërshi të gdhendur. Tradicionalisht, përkrah shtëpive, ndërtonin ahuret e bagëtive dhe hangarët e barit. Lumi kalonte përmes dhe e ndante fshatin në dy mëhalla. Mëhallën e Përtejme dhe Mëhallën e Poshtme i lidhte ura e gurtë, me dy harqe...

Ai dëshiroi të meditonte edhe pak për fshatin e tij, por imazhi i pulëbardhës, në çastin e rënies, iu shfaq përsëri në bebëz të syrit dhe ai ndjeu keqardhje për të. Me siguri pulëbardha kishte rënë në ujdhesën matanë kurorave të pemëve dhe zogjtë e murmashë tani po shqyenin trupin e saj.

Vendosi të hapë shishen me verë Erotika. I mëshoi turjelës për të hequr tapën dhe iu shfaq përfytyrimi i kolegut Xhon me përmasat e këllkut të mikeshës së tij gjigante. Bustin e Xhonit ai e kishte parë mbi një këmbalec druri. Nuk qe më i lartë se katër pëllëmbë. Xhoni kishte qenë fytyrëhequr, mustaqelli dhe krejt pa flokë. Veshët e Xhonit qenë llapushë, buzët e holla dhe, brazda e ngritur nën hundën poçore, shfaqte hapur karakterin e theksuar sensual. Busti i kolegut amerikan, i la përshtypjen se, në të gjallë, Xoni kishte qenë qejfli pas femrave. Ai, pati gdhendur veten me përmasat reale të trupit të tij dhe, pamja e skulpturës fliste se për të kënaqur seksualisht një femër, nuk kishte rëndësi madhësia trupore.

“Bromp, Xhon, në prehje qoftë shpirti yt!”

Ndjeu shijen e athët në majë të gjuhës. Piu dy gllënjka të tjera. Alkooli i gjallëroi lëvizjen e gjakut dhe zjarrmia e këndshme i përshkoi krejt trupin. Përfytyroi kurmin e purpur të mikeshës së Xhonit dhe para syve i lodroi ecja e saj porsi patë nazemadhe. I dha rrugë fantazisë dhe skaliti trupin e saj nga dhjamërat e tepërta. Në çastin që kryente skalitjen hamëndësore, ndjeu lëvizjen e gjakut nëpër damarë. Organi mashkullor u gjallërua dhe filloi të pulsonte me ritmin e zemrës. Vejusha e Xhonit i kishte kërkuar shoqëri dhe ai hezitoi sikur të qe çunak fshati, ndërsa Lenini i Vogël, pa dyshim, i qe përgjigjur menjëherë ftesës dhe ishte shkrehur me kurmin e saj.

Trokiti mollëzat e gishtave mbi ovalitetin e xhamtë të shishes. Vështroi kalendarin dhe u kujtua se sot ishte ditë e dielë, mes shtatori. U kujtua gjithashtu se, për herë të fundit, ai kishte bërë seks me të shoqen natën e Krishtlindjeve.

Numëroi me gishta emërtimet e muajve dhe mërmëriti:

-Shtatë muaj e gjysmë.

Instinktivisht ktheu kokën nga oborri i komshies. Sherli nuk kishte dalë ende nga pishina. Mbi sipërfaqen e vibruar të ujit voziste tumba e flokëve të zes korb. Ajo notonte sa nga njëri cep i pishinës në tjetrin dhe ai pa shputat e zbardhëlyera të këmbëve të saj kur qëllonin ujin. Pas gllënjës tjetër me verë iu shtua padurimi për të parë kurmin ngjyrë çokollatë të saj. Qysh prej dy muajsh e vëzhgonte nga veranda dhe i pëlqente kur ajo shtriqte trupin karshi diellit, sidomos në pozicionin anësor. Lëvizja e krahëve, në procesin e fshirjes së trupit me peshqir, kishin hijshmërinë e femrës energjike. Ato lëvizje, i qenë dukur të ngjashme me ato të Anita Traboninit, biles të ngjashme edhe me ato të Donikës.

“Ekzemplarë ngjashmërie ka jo vetëm në pamje e zë, por edhe në lëvizje,” mendoi.

Rrotulloi shishen nëpër gishta. Mbi etiketën e bardhë që shkruar me shkrim dore fjala Erotika dhe, me siguri, Erotika, që emri i mikeshës së Xhonit. E ngriti shishen dhe piu një gllënjë tjetër më të madhe. Ai po pinte verë të përgatitur nga Xhoni dhe Xhoni e kishte pagëzuar verën e tij me fjalën Erotika. Siç duket, kolegun amerikan e kishte bërë për vete kurmi i shëndoshë i Erotikës. I pëlqente të turbullonte trurin kur gdhendte relievet me perime dhe para se të shalohej me të. S’pati dyshimin më të vogël se Xhoni shtatvogël qëllimisht ia kishte sëlluar dozës së alkoolit. Njëkohësisht, iu kujtuan të treguarat e Migenës për të atin e dehur me verë, dengu me rroba dhe busti i Miçurinit.

Taposi shishen dhe u rehatua më mirë në kolltukun lavjerrës. Nga përtej xhamit e ëma po i bënte shenjë për kafe. Ai i ktheu përgjigje me lëvizjen e dorës se nuk dëshironte kafe dhe, i la asaj të kuptojë, të ikte e ta linte rehat. Vazhdoi të meditojë për Erotikën. Përfytyroi kurmin e saj ngjyruar porsit trëndafili. Megjithëse kishin kaluar dy muaj nga dita kur ai bleu veglat e Xhonit, mendja i kishte shkuar disa herë të kalonte nga rruga ku që shtëpia e saj. Erotika me siguri duhej të që llavë e ndezur në shtrat dhe, këtë gjë, e dinte më mirë Lenini i Vogël.

“Eja të pimë verë e bisedojmë për artin,” i tingëlloi në vesh zëri i saj dhe imazhi i pulpave gjigante i lodroi para syve. Përmbi kurorat e pemëve u shfaq gjoksi madhështor dhe hamëndazi ai u gjend përpara Shkëmbit të Cicave. Alkooli kishte bërë efektin e vet, por Artan Bareli që akoma i ndërgjegjshëm se ndodhej midis gjumit dhe zgjimit.

7.

Artan Barelit iu bë se dëgjoi brohoritje çunakësh dhe goditje sqepari mbi dru. Atëherë pa veten në hangarin përkrah shtëpisë në fshatin e tij Bërzhuk. Hangari që i mbuluar me plloça guri dhe çatia mbështetej në shtylla të gdhendura lisi. Muret, thurur me purteka ahishte ishin të mballuara me baltë muzgë. Në hangar i ati kishte ngritur tavolinën e marangozit. Me veglat primitive të dorës ai skaliti në rininë e hershme të parën vepër të tij, të cilën moshatarët e titulluan Demi Trimosh.

Edhe mbasi që përmendur nga ajo përgjumje disa minutëshe, mbeti i habitur: si që e mundur të rikujtonte aq imtësisht çastin kur ai përjetoi për herë të parë se ç’që triumfi dhe ç’që ankthi i skulptorit? Qysh kur ai ishte fëmijë gdhendte me biçakun e gjyshit zogj e kafshë, me përmasa vocërake, por moshatarët e nxitnin se ai mund të gdhendte diçka më të madhe. Për shembull shqiponjën, “fundja edhe një dash - i thoshte Gëzim Skuraj” ose, “pse jo, edhe Shkëmbin e Dëllinjës - e nxiste e ëma.”

Kur manari i tij mundi manarin e Gëzim Skurajt, së bashku me shokët shkuan në pyllin e lisave tek kroi i Bilbilave. Gjetën një trung të thatë dhe çak e çuk me sëpata, e shtrinë përtokë. Degët e trungut u kthyen në këmbë, në brirë, në bisht dhe...Dhe mbas gjashtë muajsh Demin Trimosh moshatarët e tij e vendosën në një tezgë dhe e çuan në oborrin e shkollës. Drejtori, mësuesit dhe nxënësit e preknin sikur të donin të thëthnin diçka magjike nga ai trung peme kthyer në art. E përgëzonin, e lavdëronin, ndërsa ai që hutuar dhe skuqur deri në majat e thonjve. Kaurka e Bukur, moshatarja e tij nga Mëhalla e Përtejme, e shpoi me bërryl dhe i pëshpëriti në vesh:

-Që sot e tutje, do të rimë bashkë në një bangë!

Kaurka e Bukur ishte djalli vetë! Ajo i kaloi pëllëmbën mbi shpinë Demit Trimosh, ia përkëdheli vithet muskulore dhe vajzat kukurisën turpshëm kur ajo fërkoj bolet e demit. Pastaj, Kaurka e Bukur qe kthyer nga ai, i buzëqeshi dhe i shkeli syrin çapkënçe. Moshatarët e tij ishin zilepsur pas brirëve të harkuar dhe gjoksit muskolor të Demit Trimosh. Skulptura ishte gdhendur para syve të tyre dhe secili nga ta ëndërronte të rriste një të tillë manar. Atje, nën hijen e Shkëmbit të Dëllinjës, ku mërzenin bagëtinë, ëndërronin për ndeshjet në mundjen e demave.

Pastaj kishte ardhur, Kryetari i Këshillit, zhurmëmadh si gjithmonë. Bërzhukasi e thërrisnin me nofken Kokëpjepri. Ai hoqi kapelën dhe koka i doli vërtet si pjepër. Flaku kapelën në ajër e thirri:

-Ho-ho-ho, lum fshati ynë!

Kokëpjepri i ardhi rrotull Demit Trimosh dhe tha:

-Të ishte i gjallë, do ta mbrehja që sot në zgjedhë.

I sollën kapelën dhe ai e shkundi nga pluhuri duke e goditur mbi gju.

-Hej, ç'më rini ashtu si hunj gardhi! - sokëlliu siç e kishte zakon e dha urdhër që skulpturën e Demit Trimosh ta çonin në vatrën e kulturës. Atë natë do të bëhej mbledhja e jashtëzakonshme e popullit. Bërzhukasi kokëngjeshur, akoma nuk po vendosnin të dorëzonin bagëtinë në stallat e kooperativës, ashtu siç udhëzonte partia. Në Bërzhuk do të vinin të deleguarit e rrethit, do të vinte shoku Trabonini dhe ai të shihte me sytë e tij se edhe në Bërzhukun mes maleve kishte talente. Bërzhukasi bënin çudira jo vetëm me grurë, mish dhe fruta, por edhe me skulptura.

-Kujdes, mos e thyeni o, kokëzhënga - thirri Kokëpjepri i entuziazmuar dhe këto fjalë i përsëriti gjersa Demin Trimosh e vendosën mbi një këmbalec druri.

Artan Barelit i kujtohej se ishte mesnatë kur e patën zgjuar nga gjumi.

-Ngrihu biro, të kërkojnë të mëdhenjtë e partisë - dhe ai kishte hasur në sytë e ngazëllyer të nënës. Ishte veshur përgjumësh. I ati priste tek pragu i derës e tymonte llullën. Fytyrëqeshur. Për herë të parë e shihte të atin aq të lumtëruar! Ai ia shprishi flokët siç e kishte zakon kur qe i gëzuar. E ëma tha se mbledhja e popullit kishte marrë zjarr dhe fjala e partisë do të shkonte në vend: të shpëtonte fshati nga bajgat, të shpëtonin graria nga tundja e bulmetit dhe Bërzhuku të bëhej qytet socialist në mes të maleve.

Të tre: nëna, babai dhe ai, kishin ecur në ter mbi kalldrëmet e rrugicave. Nëna e mbante për dore dhe përsëriste se Demi Trimosh po i hapte rrugë të madhe djalit të saj. I ati ecte para tyre duke tymuar llullën. Peliçja e vjetër i tundej në të dyja anët. Kishin qëndruar një hop tek hyrja e vatrës së kulturës dhe befas, të gjithë bërzhukasi ishin kthyer nga ta.

-Afrohu, djalosh, afrohu...- dhe ai ishte afruar kokulur tek tavolina ku qenë të deleguarit e partisë dhe qeverisë.

Për herë të parë i qe dukur sikur trupi i qëndronte pezull në ajër. Zbuloi se kopsat e këmishës i pati mbërthyer keqas. Në këmbë kishte sandalet me rripa të ashpra, sajuar nga kopertonat e makinave. I ati i kishte premtuar t'i blinte këpucë atlete, pasi shiti dy katruve druri.

“Nesër do të vesh këpucë të reja atlete” dhe ai kishte parë gishtin e madh me thoin e nxirë që dilte nga rripat e sandaleve.

-Ja kush na qenka autori i Demit Trimosh - kishte thënë me shpoti shoku Trabonini. Ai qe i veshur me kostum gri, gri e errët e me këmishë të bardhë. Ishte kokëmadh. Prapa xhamave të syzave këqyrnin sytë e tij dinakë, të murmë.

-Një vit më parë - e kishte ngritur zërin njeriu i partisë - babai yt dorëzoi demin në kooperativë dhe u bë shembull për të gjithë bërzhukasin. Afrohu djalosh, afrohu...- dhe Artan Bareli qëndroi kokulur dhe i ndrojtur para tij. -Vetë e ke gdhendur këtë skulpturë, apo të ka ndihmuar ndokush?

Krahu i shokut Trabonini kishte treguar Demin Trimosh.

-Vetë - kishte mundur të belbëzonte ai dhe, sërish kishte parë gishtat e këmbëve, thoin e nxirë dhe rripin e këputur të sandaleve. I ati i kishte premtuar se do t’ia mbërthente rripin të nesërmen në mëngjes dhe sandalet t’i përdorte kur të mblidhte sherbelë në shpatet e malit.

Toni i zërit të shokut Trabonini kishte ndryshuar:

-Përse ky Demi Trimosh është kaq i zemëruar? Përse shkërmoq tokën dhe vështroi me inat?

I qe afruar Demit Trimosh, i preku ballin aty ku bashkoheshin brirët, pastaj sytë e çakërritur dhe flegat e zgjeruara.

-Dua të dëgjoj nga goja jote: përse Demi Trimosh është kaq i zemëruar?! - dhe pas atyre fjalëve e kishte parë Artan Barelin drejt në sy. Shikimi zhbirues i njeriut të partisë kaloi nëpër sallë. Ishte parë sy në sy me të atin. Dalloi perden e lotëve në sytë e nënës. Përsëri këmbëu shikim me të atin e dalloi një bujashkë të përdredhur mbi strehën e kapelës së tij. I ati gjithnjë harronte ta shkundte kapelën nga tallashi. Pastaj ishte përballur me buzëqeshjen ironike të veterinerit të kooperativës. Shoku Trabonini kishte mbetur krahëhapur dhe kërkonte të dinte përse Demi Trimosh ishte i zemëruar. Asaj here përgjigjen e kërkoi nga bërzhukasin e mbledhur në sallë. Artan Bareli kishte nderur dorën drejt veterinerit dhe munda të belbëzojë zëdredhur:

-Ai e zemëroi Demin Trimosh. E trodhi me darët e mëdha...- dhe e qeshura e fshatarëve shpërtheu në sallë.

Dikush nga barinjtë fishkëlleu ngjethshëm me dy gishta. I ati nuk po qeshte si të tjerët. E ëma mundahej të vinte buzën në gaz, por buzëqeshja i fikej menjëherë. Shoku Trabonini tundte kokën majtas e djathtas dhe kafshonte buzët. Befas, ai bëri një lëvizje shpatore me dorë dhe të qeshurat u ndërpre. Qetësia u vendos përsëri në sallë. I ati, me bishtin e llullës shtrënguar mes dhembëve, lëshoi një shtëllungë të madhe tymi, u dha shpatullave fort e pelicja për pak i shkau poshtë supave.

I qe afruar të birit dhe e mbërtheu për krahu.

-Eja biro, të ikim - dhe dolën nga salla nën heshtjen kobzezë. Nga pas qenë dëgjuar fërkimet e shapakave të nënës mbi çimento. Atij i mbeti në mëndje ajo lëvizja e njëtrajtshme e kokave të bashkëfshatarëve dhe sytë e nemitur nga ankthi

Kur dielli nxori syrin mbi Shkëmbin e Dëllinjës erdhi një nga kushërinjtë e të atit. Ai e pinte rakinë me gotë uji dhe ishte roje nate në stallat e kooperativës.

Pëshpëriti i dehur:

-Demi Trimosh mbërtheu me brirë komunistët në mbledhje për gjithë natën. Përrjashtuan nga radhët e partisë dy nga fisi i Skurajve.

Pastaj kishte ardhur vejusha e Simos. Ajo qëndroi prapa kënatës së portës. Vejusha e Simos vishej me fustan leshi thurur me shtiza dhe, në njërën këmbë sandale dhe, në tjetrën opingë.

Ajo bëri be e rrufe:

-Për kokën e Simos. Demin Trimosh e dogjën në furrën e bukës. Pashë furrtarin duke qëlluar muret me pepellashe. Fatmira e Skurajve u përlesh me të shoqen e Kokëpjepit. Ngriti lart sfurkun dhe klithi që nga harku i dytë i urës:

-Kaq ta bëni dhëmbin, nuk nxjerr lopën nga ahuri!

Pastaj ishte dëgjuar një zë i trashë burri dhe të gjithë thanë se ai zë ishte i të atit të Kaurkës së Bukur:

-Mbani ushkuret me dorë. Zorrët do t'u ngjiten për një pikë dhallë!

Të nesërmen Artan Bareli nuk shkoi në shkollë. Qe mbyllur në dhomën e tij, në katin e dytë dhe derën nuk e hapi edhe kur i foli e ëma:

-Të keqen, nëna, mos u mërzit. E kanë nga inati se i ke duart flori.

-Lere rehat djalin - i thirri i shoqi nga trema.- Lere rehat, të thashë. Mos m'i ngri nervat - dhe në brimën e çelësit të derës kishte lëvrirë syri i nënës.

Nga ajo brimë vërshuan fjalët zëdredhura:

-Kemi qenë dhe jemi të partisë. Kam dhënë gjakun e vëllait për partinë. Demin Trimosh ta gdhendësh përsëri biro: me qafën në zgjedhë dhe kokën lart krenar!

Pastaj hapat e nënës nxituan poshtë shkallëve, dhe ai e kishte përfytyruar me gishtin ngjeshur mbi hundë sa herë donte të zbuste inatin e të shoqit:

-Shëëëtttt ! Do të na marrish në qafë, more ditëzi!

Në tremë ishte dëgjuar zëri i Kokëpjepit. Shkallët e drunjtë u drodhën. Ai trokiti fort në derë dhe thirri:

-Hape se e shkallmova!

Kokëpjepri hyri në dhomë si erë e marrë. I dha lart strehës së çafërlitur të kapeles, mbuluar me byk lëmi.

-Tjetër herë nuk do të gdhendësh skulptura që trembin njerëzit e partisë! - tha dhe iku zhurmëmadh, ashtu siç kishte ardhur.

Në treme la zërin bubullues:

-Hajt, të rojë Partia!

Artan Bareli ndjeu trupin të zjarruar. Djersët i kulluan përgjatë shpinës. Vëshroi termometrin. Ishte ngritur një gradë më shumë. Nën zhegun tropikal ai kishte përjetuar edhe njëherë triumfin dhe ankthin e skulptorit. Në atë përgjumje disa minutëshe që gëzuar porsi fëmijë: ia mprehu brirët Demit Trimosh dhe kësaj here nuk përdori veglat e atit dhe as biçakun e gjyshit, por njërën nga gletat e amerikanit Xhon.

Nënqeshi kur ripërfytyroi veten rënë në gjunjë para Demit Trimosh.

U kujtua se i pati pëshpëritur në vesh:

-Hej, ardhi koha të dalish në mundje me demat e përbotshëm!

8.

Me ardhjen në Amerikë tekat e së shoqes ishin shtuar së tepërmi. Sinjalin e parë e dha rënkimi i dollapit të rrobave ku s'kishte më vend për kostume, fustane dhe këpucë të tjera. Në kohën kur kriza financiare tronditi kompaninë e kredive ku punonte e shoqja, atij i qe dashur të firmonte çekun prej tetë mijë dollarë, i cili përgjysmoi vlerën e parave të apartamentit që ata patën shitur në Shqipëri. Donika kishte hequr dhjamërat në bark dhe siguracioni shëndetësor nuk mbulonte shpenzimet e atij operacioni. Para se të nisej për në Detroit ajo ishte konsultuar edhe me një kirurg indian. Kësaj here i qe shkrepur të ndryshonte formën e hundës dhe të shuante nishanin në pulpë.

-Indianin ta paguajë bosin yt - i kishte thënë ai me sarkazëm, ndërsa ajo vishej nxitimthi për të kapur në kohë nisjen e aeroplanit. Para se ajo të kapërcente pragun e derës, iu përgjigj:

-Mbetë rob i primitivizmit fshatarak.

Artan Barelit nuk i shkoi aspak ndër mend se ato fjalë, të atij mëngjesi të një jave më parë, do të kishin qenë të fundmet që dëgjoi nga goja e së shoqes.

Donika kishte tërhequr dy valixhe të ngjeshura me rroba dhe, megjithëse vesonte shi, ajo nuk pranoi që ai ta shoqëronte me ombrellë, nuk pranoi as ndihmën e tij për t'i vendosur valixhet në bagazhin e makinës. Ajo kishte veshur fustanin portokalli, fustan që ai nuk e pëlqente aspak. Qe i çarë nga para e mbrapa, i tejdukshëm si napë, sepse i dalloheshin jo vetëm mbathjet, por dhe ngjyra e tyre. Kontrastin e mishit bardhosh, me të verdhën e fustanit, atë mëngjes ai e mori pamëshirshmëri të së shoqes, për ta bërë xheloz edhe në sekondat e fundit.

Vështrimftohhtë dhe inatçor, pati ndjekur çdo lëvizje të Donikës. Krahët e kryqëzuara mbi gjoks dhe, me pamje kryeneçe, sikur të donte t'i thoshte asaj, “sado larg të shkosh, ti përsëri do të kthehesh tek unë” dhe vërtet i pati menduar të gjitha këto edhe kur makina e saj la kthesën e rrugës.

Pastaj ai qe kthyer në verandë me sytë e turbulluara nga lotët. E ëma i dha peshqirin që ai të fshinte kokën e lagur nga shiu dhe disa minuta më vonë i solli kafën. Nga frymëmarrja dhe të trokiturat e bastunit mbi pllaka ai kishte kuptuar se e ëma zjente përbrenda. Ai e dinte se asaj nuk i shpëtonte pa nuhatur marrëdhëniet e tij me Donikën dhe parandjenja nuk e gabo i atë ditë.

-Bushtra tërbohet kur ha gjëra të nxehta - tha ajo.

Ai nuk i qe përgjigjur, pasoi e trokitura e bastunit dhe një frazë tjetër me qen:

-Bushtra i ndjell qentë me erën që lëshon nënbishti i saj.

-Nëno, të lutem, më ler rehat - i qe përgjigjur ai prerë dhe i nervouar. Ajo u largua nga veranda duke mërmëritur diçka të pa kuptueshme nëpër dhëmbë.

Në pesëvjeçarin e fundit largimet e Donikës ishin sa të shpeshta aq dhe të befasishme. Epopeja e tyre u kthye në shprehjen rutinë, “jam me shërbim. Kthehem pas një jave.” Në heshtjen vetmitare të dhomës së gjumit, atij nuk i mbetej gjë tjetër, vetëm se të nxirrte dufin me jastëkun e saj:

-Po pres gjersa të shpërthesh flakët. Tymi të ka dalë me kohë.

Të njëjtin duf inatçor e shfryu edhe sot në mëngjes.

Gjer vonë pas mesnate ai qe kalamendur çuditërisht në vitet e gjimnazit dhe në gjumë i qe shfaqur Anita Trabonini. E qeshura dhe zëri i saj magjik i kumbuan në vesh edhe pasi qe zgjuar. Ai nuk pati durimin të pinte kafën e mëngjesit dhe nuk ndezi as cigaren e parë, por zgjodhi një copë trung peme dhe e vuri mbi suportin e sharës kordelë. Në kohën që sharra bënte punën e vet, atij i qe kujtuar Lenini i Vogël. Mbase profesori kishte patur të drejtë me kritikën e tij dhe ai duhej të hiqte dorë nga materiali drusor. Bustin e Anita Traboninit mirë do të qe ta gdhendte në mermer, mirëpo ai nuk kishte veglat dhe as eksperiencën e duhur të gdhendjes në gur. Njëkohësisht, mermeri kushtonte një djall e gjysmë.

I pati mëshuar trungut gjersa sharra doli në anën tjetër. I pastroi qendrën ovale nga lëvorja e trashë dhe kuadratet e lëvres i ngjasuan me flokët kaçurrela të Anita Traboninit. Atëherë i kishte lindur ideja që, lëvorja e trungut, të mbetej natyraliteti i flokëve të saj. Dy orët e para të mëngjesit ia mori skicimi i fytyrës, i asaj fytyre që i pati rrëmbyer zemrën dikur në rini.

Letra e Anita Traboninit qe shkruar në një fletë dyshe nga ato fletoret që përdoreshin dikur në hartimet e shkollarëve. Vija e kuqe anësore krijonte vend për shënime shtesë. Vendi shtesë ishte përdorur vetëm një herë nga fundi i faqes së dytë e me tjetër ngjyrë stilolapsi. Ai u përqendrua mbi atë frazë enigmatike:

“Sa herë kujtoj Bërxhukun, sjell ndër mënd Artan Barelin.”

E nënvizoi me laps. Kjo frazë justifikonte ëndrrën e mbrëmshme dhe ai ëndërroi çmendurisht se, ardhja e Anita Traboninit në Amerikë, kishte të bënte personalisht me të dhe aspak me të shoqen. Mirëpo kishte kaluar java nga mbërritja e kësaj letre dhe Anita Trabonini nuk po lajmëronte se kur do të vinte saktësisht. Atëherë dyshoi se ajo s’kishte numrin e telefonit të shtëpisë së tij dhe, ndërkohë ajo komunikonte me Donikën. Aq më tepër, letra ishte në emër të së shoqes dhe ai e dinte zemërimin e saj:

-Ç'të duhet ty të hapish letrat e mia.

Megjithatë, Artan Bareli harroi moshën e tij dyzet e pesë vjeçare, la mënjanë shqetësimet familjare e u dha liri të plotë hamendjeve me shijen e hollë të artistit, gjersa mbrëmë i çukiti mendimi përfundimtar:

“Asnjëherë nuk është vonë të fillosh jetën nga e para.”

Artan Bareli qe i ndërgjegjshëm se nuk qe nga ata tipa që shohin ëndrra të përnatshme. Në kujtesë i mbeteshin gjurmët e imazheve që përcillnin vetëm detaje artistike. Për herë të parë Anita Trabonini i qe shfaqur në gjumë njëzet e pesë vite të shkuara kur ishte student në fakultetin e agronomisë. Ëndërr e shkurtër, sekuencë disa sekondëshe dhe aspak erotike. Anita Trabonini iu shfaq tek dera e dhomës të konviktit, mbështetur hijshëm pas kasës, me pëllëmbët mbërthyer në bel. Qe e veshur me përparësen e zezë të gjimnazistes. Ajo pati folur zëulët, sikur të druhej mos dëgjonin shokët e dhomës:

-Më ke premtuar të gdhendësh skulpturën time.

Ai qe zgjuar menjëherë: ndodhej në shtratin marinar prej hekuri, shokët flinin dhe Durim Agalliu gërhiste me fytyrën ngjeshur në jastëk.

Gjumi e kishte mbërthyer ndërgjeqetuar se ai nuk i pati dhënë asaj kurrë një premtim të tillë.

Anita Trabonini i qe shfaqur në gjumë për herë të dytë, pas çerek shekulli dhe kjo ndodhi dimrin e shkuar, në shtratin bashkëshortor. Atë natë ai zuri më herrët se zakonisht, mbasi qe lodhur nga prerja e një peme, mirëpo sedra nuk e la të qetë edhe në gjumë: në ëndërr ai qe mbrehur në zgjedhë përkrah një kau bri harkuar. Fillimisht tërhoqën trupa drurësh në pjerrësitë e Bërxhukut dhe pastaj shkuan të plugonin një arë. Ndërkohë që plugu çante tokën, Artan Bareli qe transformuar në ka shyt. Ai ishte shqetësuar në gjumë jo pse qe kthyer në ka, por nga që s'qe në gjëndje të përcaktonte ngjyrën e lëkurës së tij. Ishte stërmunduar mes përzgjedhjeve të ngjyrave, gjersa ajo i ngjasoi me vorbullën e murme të mjegullnajës. Atëherë ai kishte vështuar majtas e djathtas, ashtu siç shikon kau symadh. Mbrapa plugut çapitej vargu i grave. Ato shpërndanin pleh organik në brazdë dhe midis tyre ai njohu fytyrën e Anita Traboninit. Mbaruan së pluguari arën dhe dy qetë ishin shtrirë nga lodhja.

Kau briharkuar kishte folur:

-Në do të shpëtosh nga zgjedha dhe baltërat e fshatit o, Artan Bareli, martohu me vajzën e shokut Trabonini!

Ai qe zgjuar pikërisht pas pallmës së fuqishme të kaut. E kishte njohur partnerin e zgjedhës: ishte manari i tij, Demi Trimosh.

Asaj nate, në errësirën e dhomës së gjumit, ai nuk qe përmendur dot të dallonte ku ndodhej: në Florida apo në fshatin e tij Bërxhuk. E shoqja ndezi dritën mbi komodinë dhe shfryu me inat:

-Më tmerove. Bullite porsi ka.

Atij i qe dashur t'i shpjegojë ëndrrën dhe, t'i mbushte mendjen asaj, se nuk kishte pallur ai, kau shyt, por manari briharkuar, Demi Trimosh.

Donika kishte fikur dritën dhe i lëshoi zërin errësirës:

-Çuditë si të shkon mendja akoma tek Demi Trimosh. Ti ke lindur e je rritur mes bagëtive, prandaj ato të ndjekin kudo që shkon. Pikë e zezë, të mbrehesh në zgjedhë përkrah një kau!

Ajo kishte përplasur pëllëmbët me mllef dhe qe kurdisur të shpjegonte ëndrrat.

-O perëndi e madhe - kishte klithur Donika - Trupi në Florida, shpirti në malet e Bërxhukut!

E shoqja nuk denjoi të dëgjonte se ajo ëndërr ishte për shkak të lodhjes. I tha asaj se ai ishte larguar me kohë nga Bërxhuku dhe, për fshatin e tij, ai nuk e vriste mendjen qysh prej një çerek shekulli të shkuar. Lodhja vepronte mbi muskujt dhe ato i kontraktosheshin në ngërçe damarësh duke i shkaktuar dhimbje të mëdha.

Artan Bareli qe mjaftuar përkohësisht me asistencën e papunësisë dhe ndjeu nevojën e një pushimi pas gjithë atyre viteve të lodhshme. Si shumica e emigrantëve, ai nuk bëri naze kur filloi punën e rëndomtë në landrin e azilit të pleqve. Nuk qe mjaftuar me atë pagë dhe sakrifikoi për vite të tëra mbasditet dhe ditët e pushimeve javore në korrijen e barërave, prerjen e pemëve e krasitjen e shkurreve nëpër oborret e shtëpive. Për nxjerrjen e lejes të atij biznesi ndihmoi diploma e agronomit por, ai nuk hoqi dorë nga puna e përditshme në landrin e azilit, për shkak të sigurisë shëndetësore të familjes.

Të punosh nën saçin e nxehtë të Floridës, lëkura trashet dhe merr ngjyrën çokollatë, djersët kullojnë çurkë dhe uji pihet me gallona. Megjithëse ai kishte mbajtur kapelë strehëgjërë, alla meksikane, e nxehta e tropikut u tregua e pamëshirshme me fytyrën e tij dikur bardhoshe. Lëkura iu përvol nga e nxehta, humbi në peshë, pavarësisht se krahët iu mbushën me muskuj. E ëma, që në minutën e parë kur u takuan në aeroportin e Tampës, kishte zbuluar ndryshimin e djalit të saj.

-Damarët e këmbëve, biro, të janë tezarur si litarë kërpi. Më dukesh tepkë si yt atë në ato vite të flamosura pas tufëzimit të bagëtive - i tha ajo.

Ai e njihte të folurën thumbuese të nënës dhe nuk ia mori për ters ato fjalë. Prej vitesh e shqetësonin rrudhat mbi ballë e qafë, mbasi ato po i thelloheshin edhe se përdorte rregullisht pudrat e zgjedhura nga e shoqja. Sa herë shihej në pasqyrë i shkonte mendja të hiqte dorë nga punët e pasdites nën diellin përcëllues e të rrallonte sadopak duhanin. Dëshironte ditët e pushimit javor, por kjo tërheqje do të sillte pasoja financiare për familjen, mbasi Donika në atë kohë vazhdonte akoma shkollën.

-Diploma e agronomit këtë punë të ofron: si të presësh barin dhe pemët - e ngacmonte e shoqja.

-Sipas teje - i përgjigjej asaj - ti, që ke mbaruar shkollë muzike, e ke vendin në Hollivud.

-Unë, po të dua - ishte mburrur ajo - i mar në majë të gaishtave të gjitha femrat me emër të Hollivudit.

Donika ishte mjeshtrë për të gjetur shkaqe sherri. Edhe kur qenë të porsa martuar, ajo grindej për këmishët, të cilat ai i preferonte me ngjyra të errëta e të paktën me një xhep. Xhepi i duhej për paketën e cigareve, bllokun e shënimeve dhe lapsin. Donika grindej për pantallonat e

spërkatura me baltën e kuqërremtë të Shëmturit dhe mblidhte hundën me neveri nga djersa e thartuar në rrobat e tij.

-Mbajnë erë përç - thoshte ajo.

Por të gjitha këto nuk ishin gjë para epidemisë së pleshtit e morrit që shpërtheu në apartamentin e tyre dhe pastaj në ato të komshinjve. Pleshta e morra u shfaqën edhe në shtëpinë e vjehrrit. Donika fillimisht akuzoi të shoqin se pleshtat e morrat i pati sjellë ai nga Shëmturi. Por, më pas, e vjehra lëshoi akuzën e pamëshirshme mbi prindërit e tij, sepse ata kishin ardhur në qytet në kohën kur lindi Bona.

Ishte e vërtetë se stallat e dhive të Bërzhikut dhe ato të fermës së Shëmturit gëlonin nga pleshtat, por ai i mbrojti prindërit e tij: i ati spërkaste çdo vit shtëpinë me koçifos, kurse e ëma dizifektonte kotecin e pulave dhe ahurin e bagëtive me gëlqere të pashuar.

-Epidemia e pleshtit dhe morrit ka plasur në anët e tua. Nisa urgjent ekipin e spërkatjes - i kishte thënë shoku Trabonini.

Një skuadër me pompa e maska shkuan në Shëmtur. Spërkatën jo vetëm zyrat e fermës, të ndërmarrjes pyjore, por edhe stallat e bagëtive. Dizifektuan kapanonet ku flinin druvarët, shtëpitë e fermerëve dhe apartamentet ku qenë strehuar kudrot e ardhur. Njëlloj edhe shkollat. Nxënësit i rreshtonin dhe u hidhnin në çaçkë të kokës e në qafë pluhur egzaklorant, nga ai që përdorej për të luftuar buburrecin e Kolorados në patate.

Epidemia e pleshtit dhe morrit, me kalimin e viteve mbeti në harresë për të tjerët, por jo për Donikën. Ajo e përmëndëte me vend e pa vënd, me shprehjen fyese:

-Kjo ka ndodhur atë vit ose, një vit më pas, kur ra epidemia e pleshtit dhe e morrit.

Dy vjet pasi qenë martuar, Artan Bareli bëri dorëzimet në Shëmtur dhe e emëruan me punë në seksionin e bujqësisë të Komitetit Egzekutiv. Një muaj më vonë, pas transferimit, Donika renditi ankime dhe vërejtje etike për të. (Siç tha ajo, në listën e vërejtjeve, ishin edhe mendimimet e të atit):

1. Praktikohu të ecish me hapin qytetar në xhiron e mbrëmjes. (Vërejtja ime: mban trupin të përkulur përpara sikur ngjitesh në të përpjetat e Bërzhikut.)
2. Kur qesh, ke zakonin e keq: vë dorën në qendrën e turpshme të trupit. (Vërejtje e kolegëve të mi: u ke lënë përshtypjen se ti je kurvar.)
3. Në procesin e ngrënies nuk i mban buzët e mbledhura. (Vërejtje nga im atë: në të dyja faqet të formohen xhunga nga ushqimi. Vërejtja ime: të rregullosh dhëmballët. Goja të mban erë.)
4. Mbathjet, kanatieret dhe bluzat e leshit, të tuat, unë nuk i zë me dorë. (Detyrë: t'i zjesh në kazan dhe t'i lash vetë.)
5. Ke zakonin e keq të fshatarëve: u jep dorën të gjithëve. (Vërejtje nga unë dhe prindërit e mi: me atë dorë të pistë takon tim atë e time ëmë. Me atë dorë vë cigaren në buzë dhe, me ato buzë, kërkon të më puthësh mua.)

6. Në fisin tonë burrat rruhen çdo mëngjes. (Vërejtje nga ime ëmë: ti bën të kundërtën, rruhesh në darkë.) (Detyrë nga im atë: të ngrihesh nga gjumi një orë më parë. Të rruhesh para se të zësh rradhën në dyqanin e qumështit. Mos harro asnjë çast se je dhëndërr i shokut Trabonini. Nuk do të sjellësh më djathë, gjizë e gjalpë nga fshati. Bulmeti i Bërzhikut mban erë përç dhe shurrë bagëtish!)

7. Të kam thënë njëmijë herë: kur mua më ka zënë gjumi, mos më prek. (Vërejtja ime: hiq zakonin e keq që njëren këmbë e hedh mbi trupin tim. Shalimi nuk është dashuri. Dashuria nuk shprehet me prekje trupore.)

8. Nuk dua të dëgjoj vargje nga vjershat e Durim Agalliut. (Vërejtje nga im atë: Durim Agalliu është poet vagabond, ka dalë jashtë kontrollit të partisë dhe një ditë do të hajë kokën e tij!)

9. Në zyrën time ti vjen i ngrysur në fytyrë. (Vërejtje nga kolegët e mi: pamja jote u fut frikën.)

10. Në shtëpinë e tim eti do të shkosh sa më rrallë. (Vërejtja e nënës: shoku Trabonini është i ngarkuar me punët dhe hallet e shumta të partisë.)

11. Në ballkon nuk do të dalësh veshur me kanatiere. (Vërejtja ime: komshia në ballkonin përballë është kurvë. Prandaj ka mbetur pa u martuar. Ajo thotë se edhe macet dashurojnë me sy.)

11. Qëndro larg Gëzimit të Skurajve. (Vërejtja ime: Gëzimi i nxu jetën Migenës. E la me barrë në moshën shtatëmbëdhjetë vjeçare. Thonë se Gëzimi kurvëroset me Drane Këllkun.)

Mirëpo lista e ankimeve dhe vërejtjeve të epokës komuniste nuk ishte gjë para listës kapitaliste. Donika, për bazë krahasimi, merrte kolegët e saj bankierë, jo vetëm në pamje trupore, por edhe në mënyrën se si ata visheshin dhe si e gëzonin jetën. Ajo vinte në balancë meritat e tyre me ato të shoqit, gjersa një ditë ankimet dhe vërejtjet u shtrinë edhe mbi lakrorët, byrekët, fasulet dhe tavat me patate. Donika tha se ato lloj gatimesh i kishin ardhur në majë të hundës, të shtonin në peshë dhe prindërit e tij ishin shëndoshur si tepër. Ata duhej të mësoheshin me ushqimin amerikan.

Epopeja inatçore u përmbledh në thënien traboniane:

-Në daç të hanë, në daç të rinë pa ngrënë. Ti që i solle, dila zot. Unë nuk erdha në Amerikë të fryhem me brumëra e fasule dhe as të bëhem shërbëtorë e prindërve të tu!

Që nga ajo ditë Donika filloi të kthehej në shtëpi pasi që darkuar me kolegët e saj, mirëpo sherri midis të dyve vazhdonte edhe në shtratin bashkëshortor. Prej kohësh ai e kishte vënë re se e shoqja nuk u përgjigjej përkëdheljeve për seks, kundërshtonte me zë të lartë dhe, atij nuk i mbetej gjë tjetër, vetëm se të përdorte shprehjen e dikurshme:

-Duhet ta marrë vesh mëhalla kur ti i hap këmbët.

9.

Përtej rrjetës së gardhit lëvizti silueta ngjyrë çokollatë e Sherlit. Bulëzat e ujit vezullonin trupin e saj sikur të qe spërkatur me vesë. Ajo i dha kokës poshtë e lart disa herë për të

shkundur flokët nga uji, përtheu trupin në mes dhe atij i mbetën sytë mbi vithet e bukura. Pa hequr vështrimin nga to, ngriti shishen dhe piu një gllënjë tjetër me verë. Thëthiu cigaren dhe ndjeu efektin e nikotinës. Një minutë më vonë, përgjoi pulsimin e organit mashkullor.

“Xhoni ka ditur çfarë verë të sajojë.”

Rrotulloi shishen nëpër gishta dhe përfytyroi Erotikën e majme me ecjen e saj prej pate. Vithet e gjëra i balanconin ekuilibrin.

“Si do të ndjehet Migena nëse pi një gllënjë verë Erotika?”

Gëzimi e kishte braktisur Migenën qysh të nesërmen e shtrimit në spital të Leninit të Vogël. Artan Bareli i shkoi mendja se moshatari i tij tani qe klient i rregullt në klubin e Kaurkës së Bukur dhe befas, u ndje xheloz. Xheloz, si atë natë Qershori, rrjetëzuar nga xixëllonjat. Për hatrin e Kaurkës së Bukur ai ishte hedhur gardh mbi gardh, gjersa mbushi grushtin me xixëllonja. Pastaj kishte shkuar në Mëhallën e Përtejme. Kaurka e Bukur i qe dukur më e bukur mes shoqeve, ulur në sofatin para portës së saj. Mirëpo Gëzim Skuraj ishte treguar më i shkathët se ai: balli dhe faqet e Kaurkës së Bukur ndritnin nga fosfori. Megjithëse qe natë, Artan Bareli kishte dalluar pëllëmbët e tyre pleksur me njëra-tjetrën, fshehurazi syrit të të rinjve. Xixëllonjat, që ai kishte kapur për Kaurkën e Bukur, i mbajti të mbyllura në grusht. Ato i xugulisën lëkurën e dorës gjersa bishti i Yllit të Mëngjesit u shkaput nga maja e Shkëmbit të Dëllinjës dhe, pas kënatave të portës, ishte dëgjuar zëri gjëmues i të atit të saj:

-Hajt, mjaft për sonte. Vajti vonë - dhe të rinjtë ishin shpërndarë.

Ngriti shishen dhe piu një gllënjë tjetër me verë. Në lëngun e saj gdhëndësi Xhon kishte tretur konspiracinë dhe ekretin e përzierjes ai e mori me vete në botën e përtejme. Enigmë kishte qënë edhe kokra e salepit në pyjet e Bërzhukut. Burrat e martuar e gjurmonin atë lloj bime, i gëzitin zhardhokun dhe, thoshin me të qeshur, se ndjeheshin dyfish burra kur hynin në shtrat. Iu kujtua përsëri Migena. Do të mjaftonte një gllënjë verë Erotika e ajo me siguri do ta tërhiqte për dore në dhomën e saj të gjumit.

“Të ikë! Qafën thyetë! Mbeta gjithë jetën vejushë,” i tingëlloi zëri i saj, i mbushur me mllef për të shoqin.

Vështroi nga pishina. Një gllënjë verë Erotika do ta bënte Sherlin të qeshte hareshëm dhe të lllomotiste çakërcej me theksin hundor aziatik. Ai ngriti dorën të përshëndeste Sherlin sepse ajo po vështronte nga veranda e tij, por Sherli nuk u përgjigj me lëvizjen karakteristike të dorës.

“Shikon mendja, jo syri.”

Artan Bareli treti shikimin tej në hapësirën qiellore ku nuk dukej asnjë re. Gratacielat e qytetit të Tampilës pluskonin nga dallgët e ajrit të nxehtë. Rrethi i shpendëve murmashë qe formuar sërish mbi kurorat e pemëve dhe ata përgjonin nga lartësia ardhjen e shiut.

Një gumëzhimë motori i ngjasoi me atë të makinës së postës dhe mendja i shkoi menjëherë tek e shoqja. Prej kohësh nuk i shqitej idea terrorizuese: Donika e kishte tradhëtuar që në muajin e parë pas martesë. Artan Bareli i kujtohej me hollësi ajo mbrëmje, në xhiron tradicionale të qytetit, kur Donika e prezantoi me njërin nga kolegët e saj, masovik në Pallatin

e Kulturës. Masoviku tha se quhej Landi. Ishte bukurosh dhe e vinte veten në sërën e përkëdhelashëve qytetarë, të atyre që u pëlqente të krekoseshin si këndesa dhe donzhuanë.

Artan Barelit nuk i kishin pëlqyer tipat që nuk e jepnin syrin kur bisedoje Masoviku që një nga ta. Landi kishte dhuntinë të pozonte orë e çast dhe, lëvizjet e tij, Artan Barelit i qenë dukur përdredhje femërore.

-Më pëlqen jashtëzakonisht. Një burrë të tillë kam ëndrruar: t'ia mbaj kokën mes pëllëmbëve e të lodroj me flokët e tij - kishte thënë Donika në xhirron e mbrëmjes dhe ai ishte zjarruar nga ato fjalë.

-Këshilloje të lerë flokët e gjata, të veshë fustan dhe Landi bëhet femër më e bukur se Anita Trabonini - kishte bërë ai dikur shakanë e hidhur.

Në xhiron e mbrëmjes këmbeheshin shikime të fshehta jo vetëm midis rinoshëve, por edhe midis të martuarve. Ai qytet i vogël, në Juglindje të Shqipërisë, me rreth tridhjetë mijë banorë, kishte mbetur i pa përzier me të ardhur nga rrethet e tjera. Mbas tharjes së kënetës, qyteti u bë i dëgjuar me fabrikën e sheqerit, pastaj me fabrikat e trikotazheve dhe të konfeksioneve. Sixhadetë e qilimat zinin peshë të konsiderueshme në eksportin shqiptar. Sekretarët e parë të partisë dhe kryetarët Komitetit Egzekutiv ndroheshin në çdo pesëvjeçar. Ata asnjëherë nuk qenë vëndalinj ama, ndihmësit e tyre dhe inspektorët, ishin nga kuadrot e qytetit dhe të fshatrave përqark.

Historikisht, banorët e asaj krahine kishin rrahur rrugët e kurbetit në Evropë qysh përpara se të shëmbej perandoria Otomane. Ata sollën civilizimin europian, i cili la gjurmë në mënyrën e veshjes, në modelet e shtëpive, rrugët e shtruara me kalldrëm, me trotuare për anash tyre, por ata sollën edhe rritmet që i këndonin dashurisë.

Durim Agalliu mburrej se telat e kitarave në qytetin e tij ishin dredhur kur që gjallë Ali Pashaj. Vasiliqia kishte bujtur në Hanin e Gjelbër, e shoqëruar nga komandanti legjendar Isuf Arapi. Rojet lejuan grupin e kitarave të kalonte përmes pazarit dhe t'i këndonin gruas së pashajt. Vasiliqia kishte dalë në dritare dhe u hodhi serenatistëve lule e florinj.

Gjyshi i Durimit, kitarist me famë, kishte rënë në dashuri me gruan e konsullit të Francës. Ai këndonte për konsullëshën edhe mes dimrit kur vareshin qirinjtë e akujve nëpër strehë. Por konsulli ishte rebeluar nga paturpësia e kitaristit kokëkrisur shqiptar kur kapërceu kangjellat e konsullatës. Rojet e kapën ndërsa ai tentoi të hynte nga dritarja në dhomën e konsullëshës. Kjo ngjarje kishte ndodhur atyre viteve kur Fuqitë e Mëdha copëtuan Shqipërinë. Durim Agalliu pretendonte se inati i Francës ndaj Shqipërisë e kishte shkakun nga që, gjyshi i tij, ndërmori aventurën e rrezikshme një natë kur konsulli ndodhej në Selanik. Gazetat përgenjeshtruan lajmin e parë: këngëtarin Agalliu rojat e kishin kapur jo në oborrin e konsullatës, por në dhomë e gjumit, shaluar me konsullëshën. Gjyshin Agalli e mbajtën tre muaj në burg, gjersa u vërtetua se konsullesha kishte mbetur shtatzënë. Atëherë Konsulli i Francës kërkoi publikisht duel me kitaristin Agalliu. Kitaristi nuk pranoi që dueli të bëhej me shpatë, sipas traditës franceze, por me hunj, shkopinj, ose me çomage prej dru thane, sikundër që tradita shqiptare. Si përfundim, dueli nuk që zhvilluar, mbasi gjyshi Agalli që aratisur nga burgu dhe konsullin e ndruan pas një muaji.

-Pra, për një dashuri, u acaruan marrëdhëniet midis Francës e Shqipërisë. Konsullesha mbeti me barrë me gjyshin. Unë, me siguri e kam një teto, a një xhaxha në Francë - i kishte thënë Durim Agalliu kur qenë gjimnazista.

Artan Bareli i ardhi për të qeshur kur kujtoi historinë me kokëkrisurit Agalli, por nuk pati as dyshimin më të vogël se, edhe shoku i tij i ngushtë, kishte ecur në gjurmët e plakut legjendar.

Përveç kësaj, në atë qytet pëshpëriteshin çudira dashurie njëloj si në filmat kalorsiake. Disa nga këngët, që këndonte Korri i Pleqve, Durimi këmbëngulte se i kishte kompozuar gjyshi Agalli. Në njërën prej tyre flitej se vajzat nuk kishin turp të shëtisnin me paloçeta dhe, njëloj si franceskat, ngisnin biçikleta dhe i ndillnin djemtë me “hajde, tungjatjeta!”

Artan Bareli jo rrallë herë qe përballur me sytë e përndezur të femrave që punonin me të në Komitetin Egzekutiv, mirëpo atë e frenonte karakteri i përmbajtur si bir fshatari, “pula e komshiut duket më e majme.”

Edhe pasi qe martuar, atij i qe dashur të përballej dy vite të tjera me udhëtimin e përditshëm nga Shëmturi në qytet, gjersa vjehrrin rregulloi transferimin dhe apartamentin për çiftin e ri. Apartamentin e zgjodhën në ndërtesën pesë katëshe përballë Hotel Turizmit, në katin e tretë, sikundër e dëshëronte Donika. Me dy dhoma, sallon, para sallon e ballkone nga ana e bulevardit. Shoku Trabonini e kompletoi me mobilje rimesoje dhe të gjitha mbanin vulën e albimporit.

Artan Bareli, djaloshi nga Bërzhoku i largët, hyri dhëndër në fisin e dëgjuar Trabonini dhe kjo u bë një nga zilitë e moshatarëve të tij, si ata të fshatit ashtu dhe të qytetit. Fillimisht ai qe ndërre keqas mes labirinteve të panjohura ku zjenin intrigat, thashethemet, interesat e deri tek mentaliteti i sëmure partiak, me të cilat ai nuk qe përballur më parë. E kujtonte gjithnjë hutimin kur qe ulur ballë për ballë me njeriun e partisë, i cili kishte çuar dikur në furrën e bukës veprën e tij të parë, Demin Trimosh. Por as shoku Trabonini dhe as ai nuk e përmëndën ndonjëherë mbledhjen e asaj nate të popullit ku bërzhukasit kundërshtuan tufëzimin e bagëtive. Shoku Trabonini ishte gjithmonë i zënë me mbledhje të përditshme e të përnatshme dhe Artan Bareli takohej rrallëherë me të.

Gëzim Skuraj, moshatari i tij, sa herë takoheshin, lëshonte shakanë e hidhur:

-Bërzhukasit, e pushtuam qytetin, ama ti dole më i fituar se unë: je gjel në kotecin tënd - sepse Gëzimi kishte hyrë dhëndër në shtëpinë e Leninit të Vogël. Ai tregonte se profesori i filozofisë e vinte në gjumë me leksione nga materializmi dialektik e historik, kurse Migena, i recitonte para gjumit, Majakovskin, Eseninën e Pushkinin.

-Koka m'u ngjesh paq me filozofi dhe poezi - thoshte me humor Gëzimi.

Artan Bareli kaloi një pesëvjeçar nën hijen e madhështisë traboniane, por ajo madhështi e krekosje dhënduri i doli për hundësh kur përjetoi tmerin dhe panikun 1991-shit. Në një nga ato ditë të ankthme Gëzimi qe shfaqur zhurmëmadh dhe tejet i lumtëruar.

Nga trotuari tjetër kishte thirrur:

-Hej, ai, i imi, e shpalli veten trockist, kurse ai, i yti, u kthye në Mi Gjirizi!

Pastaj ishin ulur në një nga tavolinat e klubit. Porositën fërnët, çukitën gotat dhe i uruan njëri-tjetrit miqësinë e përjetshme dhe fat kudo nëpër rrugët e botës. Pastaj, si me porosi, kishte ardhur Durim Agalliu. Prej dy javësh ai nuk qe rruar dhe mjekra tregonte fytyrën e tij më të stërzgatur.

-Më dukesh si cja - e kishte ngacmuar Gëzimi.

Durim Agalliu qeshi dhe qe përgjigjur:

-Cjapi u mer erë nën bisht dhive dhe është sulltan i tufës së tij.

Durim Agalliu tha se ai nuk do të braktiste qytetin e lindjes edhe, sikur rrugët e Perëndimit të qenë të shtruara me flori, enkas për të. Ai ishte përkulur mbi tavolinë, fërkoj mjekrën dhe tha:

-Më zjen koka: në kapitalizëm duhet të jesh i pasur ose i vdekur.

-Kush luan kitarën e thur vjersha, nuk vdes kurrë - ia ktheu Gëzimi.

-Kitarën e këmbeva me kallashnikov - qe përgjigjur ai serioz, por ata, asaj përgjigje nuk ia vunë veshin, por qeshën.

Mbas dopios së dytë, Gëzimi tregoi sekretin: atë natë do të udhëtonte për në Tiranë së bashku me Migenën dhe të dy fëmijët. Qejfi ia kishte të kapërcente kangjellat e ambasadës Hollandeze. Në atë vend ai do të gjente punë në zanatin e zooteknikut.

Qëlloi ajo atë ditë kur shoku Trabonini kishte shkuar urgjent në Komitetin Qëndror dhe u kthye po atë mbrëmje. I lëshoi në dorë Donikës pasaportat diplomatike dhe tha:

-Të ikim sa më parë. Në Shqipëri, do të shpërthejë lufta civile, më e egra në historinë e njerëzimit. Të parët, që do të zhduken nga faqja e dheut, jemi ne, Traboninët.

Pas këtyre fjalëve, ai tha se ndjehej i lodhur nga udhëtimi. Porositi të bijën e dhëndrin të mbyllnin derën me dryn dhe të mos dilnin nga shtëpia deri në një urdhër të dytë. Të nesërmen, herrët në mëngjes, kishte rënë zilja e telefonit. Ai dëgjoi klithmën e Donikës dhe lajmin mortor se i ati ishte gdhirë i vdekur në shtratin e gjumit.

-Nuk braktis varrin e burrit, sikur ta di se opozita do më bëjë shoshë me plumba kallashi - kishte thënë vjehrra.

Varrimi qe bërë atë mbasdite dhe Lenini i Vogël mbajti fjalën e rastit. Të pushtuar nga paniku i hakmarrjes ai dhe Donika nuk pritën t'i ndanin Traboninit nëntë ditë, por hipën tragetin në Durrës dhe shkuan në Itali. U vendosën në Napoli. Ai e kalonte ditën në punë ndërtimore, ndërsa Donika me pastrime apartamentesh dhe zyrash. Vështirësitë në dhe të huaj bënë që të lireshin mënjane grindjet e vjetra dhe, për hatër të Bonës, që atëherë ishte katër vjeçe, u rikthye mirëkuptimi në mardhëniet e tyre bashkëshortore.

Mirpo, pas ardhjes në Amerikë, e krisura e dikurshme u shfaq kur Donika filloi kolexin. Kontaktet burrë e grua u bënë çdo ditë e më të rralla. Në shtratin bashkëshortor hendeku se sa vinte e po thellohej. Ai filloi të përmëndete qëllimisht çaste intime nga jeta rinore, i mëshonte mallimit të tulatur dhe fajin ia vinte vështirësive e streseve në botën e panjohur amerikane.

Në Itali atij i qe shkrepur të riste mustaqe dhe Donika i pëlqeu ato.

Ajo kishte qeshur:

-Më duket sikur jetoj me tjetër burrë - dhe që treguar e dashur me të. Kaluan dy vite nën tingujt e kitarave e të një fizarmonike që luante çdo natë melodi napolitane, diku afër apartamentit të tyre.

Ai kishte menduar:

“Zogu, kur ndron vënd, fluturon e këndon ndryshe” dhe, i qenë dhënë njëri-tjetrit, duke lënë në harresë grindjet dhe dyshimet e mëparshme.

Me shfaqjen e cipës së akullit në dashurinë e tyre ai qëllimisht i rikujtonte të shoqes netët e bukura napolitane, me dëshirën që ato të përsëriteshin edhe në Amerikë. Gjetei kasetat e dikurshme dhe Donika i dëgjoi në heshtje. Por buzët e saj nuk përcollën ndonjërin nga ato melodi, megjithëse ajo i këndonte dikur me aq pasion e dëshirë.

Për këngët napolitane dhe, ato të vendlindjes, ajo u shpreh:

-Janë arkaike. Pëlqehen nga popujt primitivë. Rritmi i botës ka ndryshuar.

Për hatër të saj ai vuri një kasetë me këngë braziliane dhe kishte hyrë fshehtas në banjë në kohën që e shoqja bënte dush. I shkrepi të sapunisej së bashku me të, por edhe ajo përpjekje i dështoi: Donika i mbylli derën e xhamtë të dushit e nervozuar. I ngarkuar me fajshmëri të pa kuptueshme, ai kishte hetuar si idiot siluetën e tij lakuriqe në pasqyrën e madhe. Dorën e kishte vënë aty, aty ku e vë çdo mashkull, i ndezur nga epshi. Ai që bindur se trupi i tij ishte i kompletuar me të gjitha ato që pëlqen çdo femër, por hallit se nuk pëlqej më nga gruaja e tij? Pastaj, pati vëzhguar me sy të budallallepsur të shoqen, ndërsa ajo fshinte me peshqir trupin e kolmë bardhosh.

Ai i pati folur singlerisht:

-E di që je vërtet e bukur?

Asaj i ngriu buzëqeshja ironike, jepte e merte me tharësen e flokëve dhe nuk denjoi të kthejë kokën për të parë gjallërimin e organit të tij mashkullor.

-Mos i mprih dhëmbët - klithi ajo kur ai që përkulur mbi të dhe e puthi në zverk. Ishte puthje symbyllur e burrit të malluar por, kur hapi sytë, pikërisht aty, ku ai kishte ngjitur buzët, dalloi gjurmë gishtash nga pëllëmbët e dikujt tjetër. Ai që tërhequr i tmeruar në cep të banjës, kurse Donika lëshoi frazën zemërake:

-Mos m'i gërvish plagët e vjetra. Kur më kujton rininë, më vjen për të vjellë.

Artan Bareli që mbyllur në guackën e dyshimeve dhe të trishtimit. Të freskonte, pas njëzet vjet martese, lulen e vyshkur të dashurisë, ishte kotësia më e madhe!

-Dashurinë tonë e ka rrëmbyer djalli me kohë - kishte klithur ai dhe që veshur nxitmithi. Derën e banjës e përplasi fort. Ai që tmeruar nga gjurmët e pëllëmbëve të huaja mbrapa belit e mbi mollaqet e vitheve të së shoqes, por nuk pati guximin t'i thoshte asaj një fjalë.

E dinte se Donika do të justifikohet:

-Janë të kruara nga pickimet e mushkonjave - dhe pastaj do të dëgjonte shtesën asgjësuese:

- I mjeri bërxhukas, u tretet nga xhelozia!

Për Donikën e kaluara që kthyer në plagë dhe ajo nuk dëshëronte ngacmimin e kores së saj.

10.

Në njëzet vitet e mërgimit, e përditshmja për Artan Barelin kishte filluar në ora 5 të mëngjesit dhe mbaronte deri natën vonë. Mërgimi, në këtë anë të oqeanit, ofroi një mënyrë tjetër jetese, që vetë amerikanët e quanin “punë dhe gjumë.” Ai kishte aprovuar iniciativën e Donikës që ajo të vazhdonte kolexhin dhe kurset e ofruara për punonjëse banke. Pas mbarimit të tyre, ajo pati disa shitje të suksesshme dhe ai mendoi se trokiti çasti i shumëpritur: të hiqte dorë nga prerja e barërave e shkureve të Floridës dhe të kërkonte një punë tjetër më pak të lodhshme. Mirpo ngadhënjimi financiar nuk vazhdoi gjatë; kriza thellohej çdo ditë e më shumë. Së pari goditi bankat, pasi kthetrat e investimeve nëpër botë po mblidheshin brenda kasafortave të tyre.

-Supershteti po përballet me konkurrencën në tregjet botërore - i kishte thënë Lenini i Vogël.

U tronditën trustet e industrisë së makinave dhe pastaj ato të ndërtimit. Kompanitë e dhënies së kredive shpallën panikun e humbjeve dhe treguesit e Wall Stritit paralajmëronin se ekonomia amerikane po zhytej nën kuotat zero.

-Shkaku i krizës është tejngopja me borxhe - kishte sqaruar Lenini i Vogël qysh para dy viteve - Kriza është si ajsbergu: pjesën mbi ujë e shohim ne, tokësorët e pafajshëm, atë, nën ujë, peshkaqenët financiarë.

Një vit më parë Bona shkoi për studime në një nga kolexhet e Washingtonit për Internacinal Biznes. Kërkesat e saj për ndonjë çek shtesë ishin të përmuajshme dhe të pa shmangshme. Që në vitin e parë shkollor Bona zhyti familjen me kredinë prej 32 mijë dollarë. Ai e pati këshilluar të bijën që, përkrah shkollës, ajo të gjente ndonjë punë me orar të reduktuar, sikundër bënin shumica e studentëve në Amerikë. Do të që lehtësi për familjen nëse Bona do të mbulonte të paktën pagesën e përmuajshme për shlyerjen e makinës dhe benzinën që po shtrenjtohej dita-ditës.

Mirpo Bona, me zërin e trashëguar nga e ëma, lëshoi klithmën në valët e celularit nga veriu i kontinentit:

-Më sollët në këtë botë, më dilni zot. Unë kam jetën time dhe nuk dua të dëgjoj për luftëra, kriza e stërkriza.

Bona, si fëmijë e vetme, ishte tejet e përkëdhelur dhe e llastuar. Ajo që rritur në botën Perëndimore e jeta për të konceptohej qejf. Fillimisht ajo vinte më pushimet shkollore krye çdo tre muajve, por më pas ardhjet e saj u rralluan. Herën e fundit ajo erdhi për festat e Krishtlindjeve e atij iu duk më e rritur, njëlloj në moshën e bukur të rinisë, kur ai që dashuruar me Donikën. Nënë e bijë ngjanin sikur të qenë motra. Atë ditë ai e teproi me verë të kuqe Karlo Rosi dhe, ndërsa dëgjonin muzikë serenatash, i qe kujtuar Durim Agalliu. “Vajzat rriten brenda natës,” shkruante ai në një nga vjershat dhe Artan Bareli dalloj se Bona ishte rritur shpejt. Ai nuk u zemërua kur ajo kërkoi lek të tjera dhe iku në Miami me shoqërinë e saj.

Mirpo asaj here Bona që ankuar për kutërbim thartësire që vinte nga dhoma e gjyshit dhe gjyshes, gjeti një qime në supë, s’pranoi të ulej në WC-në e përbashkët dhe ata qenë detyruar

t'i lëshonin dhomën e tyre të gjumit për sa kohë që ajo qëndroi në shtëpi. Donika kishte kontrolluar çantën e Bonës dhe, njëherë nga fotot që gjeti aty, ia tregoi të shoqit. Bonën e mbante kalikafë një nga ata tipat e grupeve të gangove që udhëtonin me motoçikleta Harley Davidson. Ai e dinte se ato grupe gangosh kishin qenë dhe mbeteshin problem madhor për Amerikën. Trupi i mashkullit, që mbante kalikafë vajzën e tij, ishte i makiazhuar deri rrezë qafës dhe, flokët e ngritura lart, si gjëmba iriqi. Vajza e tij kishte rënë në atë lloj shoqërie, e cila ishte pa dyshim, llumi i stilit të jetës amerikane.

Këtë shqetësim ia tha Donikës, por ajo, çuditërisht, foli në mbrojtje të Bonës:

-I lumtë, vajza ime di ç'të zgjedhë!

Ai nuk qe përmbajtur: copëtoi i nervozuar foton nën klithmën e zërit të së shoqes:

-Fshatar i rëndomtë!

Copëzat e fotos ai i kishte flakur në WC.

-Së shpejti do të dëgjojmë çudirat e llojit të hidhur amerikan - dhe, tejet i zemëruar, për pak ngriti krahun ta qëllonte të shoqen me pëllëmbë në faqe. Atë natë, ai nuk vuri pikë gjumi në sy, ndërsa Donika gërhi sa vuri kokën në jastëk. Të nesërmen, para se ajo të nisej për në punë, e këshilloi:

-Bonës nuk do t'i thuash asnjë fjalë. Im atë më ka dhënë një dackë kur unë dashuroja me ty e mua më lëshuan sytë shkëndia. Nga inati u lidha më shumë pas teje. Ajo, që për ne shqiptarët është tragjike, për botën e zhvilluar është qesharake. Këtu ndahen moralët dhe... - dhe ai kishte mbetur i hutuar e i xhindosur nga ngatërimi i moraleve botërore.

S'gjeti rrugë tjetër: zbuti inatin ndaj së shoqes dhe vajzës së tij.

Sot nuk po i kujtohej saktësisht se çfarë tjetër i kishte thënë Donikës por, në thellësi të trurit, i kishte mbetur fiksuar lëvizja e dorës së saj, e njëjtë me atë të vjehrrit kur thoshte:

-Dhëndër, ri mënjane. Ti nuk kupton nga jeta e qytetit.

Mënyra ekstreme shqiptare, për t'i dhënë qoftë edhe një shpullë fëmijës, dënohej penalisht në këtë vënd.

Kur Bona u kthye nga Miami, ai dalloj makiazhime në trupin e saj dhe një unazë mbërrthyer në kërthizë. Vajza e tij mbyllte derën nga brenda dhe druhej të fliste ballë për ballë. Ditën e fundit ai dalloj një detëzë metalike, mbërrthyer në majë të gjuhës dhe, për shkak të saj, Bona nuk e hapi gojën të qeshte të paktën njëherë. Përveç këtyre, Bona kishte marrë edhe huqin e keq, të mos përgjigjes në telefon. Donika e këshilloi që ajo të gatuante të paktën mëngjesin ose darkën në apartamentin e saj, gjersa të kalonte kriza, por Bona qe përgjigjur me shprehjen e sajuar në çast, pa hequr dorë nga stili ironik, trashëguar nga të dy prindërit:

-Jam në pritje të druve nga Bërxhuku.

Donika shpërtheu në të qeshura me fjalët e së bijës.

-Mos u mërzit, xhan i mamit. Po dërgoj agronomin në Uashington t'i shkurtojë drutë.

Zemërimi i Bonës dhe ajo e qeshur e shfrenuar e Donikës korrespondoi me ditën kur kriza përfshi u edhe azilin ku punonte ai. Bosi përgjysmoi numrin e punëtoreve dhe fati i keq trokiti edhe mbi Artan Barelin. Klientela e tij, në mirëmbajtje oborresh, u pakësua nga muaji në muaj. Amerikanët i qenë përveshur vetë korrjes së barit dhe krasitjes së shkureve. Të tria shtëpitë, që ata patën blerë me kredi, kishin nevojë për meremetime të përmuajshme, mbasi qiraxhinjtë nuk tregonin kujdes në mirëmbajtjen e tyre. Ato u blenë në kohën kur kriza nuk kishte nxjerrë akoma brirët dhe dukej sikur në sistemin e tregut amerikan çdo gjë shkonte për së mbari. Meqënëse të ardhurat nga qiratë nuk mbulonin shlyerjen e interesave bankare, ata plotësonin nga xhepi rreth njëmijë dollarë në muaj, me shpresë se, në të ardhmen, ky lloj investimi, do të jepte fruta të mira. Donika, duke patur përkrahjen dhe nxitjen e të njohurve të saj nëpër banka, këmbëngulte të blinin të tjera. Ajo thoshte se vlera e shtëpive do të ngrihej akoma në të ardhmen, ndërsa ai kundërshtonte, duke i mëshuar logjikës marksiste dhe njëherë përdori shprehjen e famshme të Leninit të Vogël:

-Perandorive u vjen fundi kur s'kanë më ç'të pushtojnë.

-Leninit të Vogël i janë thartuar trutë me kohë - qe hedhur në sulm e shoqja dhe lëshoi njëmijë fjalë fyese për profesorin. Teoritë e tij kishin qenë e mbeteshin thikë me dy presa. Ai do ta kishte futur në qorrsokak të atin e saj në kohën e komunizmit. Leninit të Vogël Donika e quajti trockist i fshehur në gjirin e partisë dhe, kishte qenë zemërgjerësia e të atit, që ai shpëtoi pa u ndëshkuar në të njëjtën kohë me profesor Traboninin.

Pastaj Donika shpërrtheu në mburrje se ajo qe një nga ekspertet më të mira në departamentin e saj dhe, së shpejti, do të zinte vëndin e shefes. Këtë premtim, ia kishte pëshpëritur në vesh, bosin e departamentit.

Bosi e pati këshilluar:

-Të lutem, mos i trego njeriu.

-Mjaft më çave bythën me zezakun tënd të qelbur - i qe përgjigjur Artan Bareli egërsisht, mbasi e shoqja përmëndëte çdo ditë emrin e bosit, sikur Dean Wsterfildi të qe perëndi.

Të nesërmen, i ati i pëshpëriti:

-Lopa, po ngriti kokën dhe bishtin, këput zinxhirët.

-Kam dëgjuar se edhe Vasiliqia e Ali Pashait e dridhte bishtin me komandantët e ushtrisë - kishte shtuar e ëma.

Artan Bareli nuk po u mëshonte më thembrave të këmbëve për të mbajtur inercinë e lëvizjes të kolltukut lavjerës. Instinktivisht shkërmoqte me majat e thonjve thuprat e krahut të kolltukut. Edhe Lenini i Vogël e kishte zakon të trokiste gishtërinjtë mbi tavolinë dhe, sa herë e bënte këtë veprim, përhumbe në mënçurinë e tij.

Përfytyroi profesorin, ashtu siç e kishte parë në shtratin e spitalit, zhytur në gjumin e komës, me buzëqeshjen e pafajme të së dielës së kaluar. Trupin e kishte të rrjetëzuar me tuba e tela aparaturash. Nën atë pamje palëvizshmërie, atij i qe dukur se profesori do t'ia shkrephte gazit nga çasti në çast. Ia kishin hequr protezat e dhëmbëve. Në faqe i qenë formuar dy gropëza dhe atij i patën ngjasuar me përdredhjen e gdhënjve në drurin e verdhë të rrobullit.

Ndërkohë që kujtonte Leninin e Vogël, para syve i vozitën tre 5-sat e numrit të dhomës së spitalit dhe, po atë çast, mbi çatinë e verandës u dëgjua uturima e një aeroplani. Përfytyrim shpresëmadh: Donika ulur në sediljen e aeroplanit. Por kjo pandehmë u fik menjëherë; e shoqja do të qëndronte edhe dy javë të tjera në konferencën e sekserëve.

11.

Artan Bareli kishte qenë vetëm njëherë në mbrëmjet e organizuara nga departamenti ku punonte e shoqja. Ajo, mezi pranoi që ai të shkonte me të dhe, këmbënguljes së tij, i qe përgjigjur me këshillën traboniane:

-Të rish mënjane dhe urtë. Ta di tipin. Lëshon broçkulla të hidhura, më keq se Lenini i Vogël. Unë nuk dua që, kolegët e mi, të marin vesh çfarë pune bën dhe në ç'gjëndje je me anglishten. Eja, ama, zëre se nuk njihemi bashkë.

-Okey moj, grua. Do ta supozoj se nuk njihemi bashkë.

Festohej Shën Valentini dy vite të shkuara. Me atë rast, ai dëshëroi t'i bëjë surprajzë të shoqes: bleu një tufë me lule njëzet dollarë në dyqanin e Hollandezit dhe një varëse floriri tek Çifuti, që kushtoi afërsisht, treqind dollarë. Kur kishte hyrë në dyqanin e Hiollandezit, i pati shkuar mendja: më mirë të kishte blerë një fermë dhe ai të merej me kultivimin e luleve, se sa blenë shtëpira. Por, ajo pandehmë, sa mori në dorë tufën e luleve, qe shembur:

“Ferma do të më kishte acaruar më keq me Donikën.”

Në folezën formë zemre të varëses ngjiti një foto të zvogëluar, pozim i hershëm rinor. Ai dhe Donika, me kokat ngjitur njëri-tjetrit, të qeshur dhe të lumtur. I kujtohej fare mirë: kishin dolë nga dyqani i fotografit kapur për dore, kaluan përgjatë bulevardit kryesor dhe shëtitën nëpër rrugëzat lakadredhëse të Parkut Dashuria. Porsa ishin ulur në një nga stolat e fshehur nën degët e shelgjeve lotues, qenë shkrehur në të puthura.

Ceremonia e dhurimit të luleve dhe, mbërthimi i varëses së florinjtë në qafën e së shoqes, u krye në dhomën e gjumit. Donika, edhe në ditën e Shenjtë të Dashuruarve, qe treguar e ftohtë me të: e lejoi aq sa ai ta çikte me buzë në faqe. Kishte veshur minifund të zi dhe një bluzë grizo të hapur, që nxirrte në pah bardhësinë dhe hovin e gjoksit. Lidhëset e sandaleve i gjarpëronin mbi pulpa. Atë ditë ajo qe spërkatur me një lloj parfumi tejet ndjellës, blerë enkas për Shën Valentin dhe, molekulat parfumiane atij i patën nxitur egon e tulatur prej kohësh.

Nëpërmjet pasqyrës, i kishte thënë me zë ledhatar:

-Ç'je kaq e bukur, dreqi të martë!

-Zbulim i vonuar - qe përgjigjur ajo me ironi.

Mirëpo, kur u gjend në sallën e madhe të restorantit, ai u ndje keqas: kolegët e Donikës ishin të shëndoshë, faqekuqë, shumica barkmëdhenj dhe ai qe penduar për këmbënguljen të vinte në atë shoqëri.

U pa në pasqyrën e hollit dhe, befas, krahasoi veten me një qenie të thekur në diell. Buçiti muzika rok dhe u habit me shpërthimin e së shoqes: Donika doli në mes të sallës e shoqëruar nga duartrokitjet e zjarra, popullaritet i pa diskutueshëm që ajo gëzonte në departamentin e

saj. Donte apo nuk donte, edhe ai duartrokite bashkë me të tjerët dhe, ndërkohë që duartrokiste gruan e tij, i qenë kujtuar porositë e saj:

-Të qëndrosh mënjanë dhe i panjohur.

Atëherë ai preferoi cepin e barrit dhe ishte ngjeshur pas banakut me një buzëqeshje të ngrirë prej murgari.

E shoqja shfaqti talentin sikur të qe artiste e vërtetë danci dhe ai e kuptoi se, partneri që e shoqëronte Donikën në vallzim, ishte bosi i saj, ai mashkulli enigmatik, aq shumë i përfolur në bisedat familjare. Shqiptimi i emrit të tij, prej kohësh i kishte tingëlluar zile alarmi dhe, ajo zile e paralajmëroi atë natë se një pykë e pamëshirshme po hynte në trungun e tyre bashkëshortor.

Bosi i Donikës quhej Dean Wasterfild dhe ajo i referohej atij emri, si njëri nga specialistët sekserë më të suksesshëm në Florida. Ai qe pasuruar në sajë të triblimeve me vlerat e patundshme, duke luajtur me guxim edhe në stok marketin e Woll Stritit.

Artan Bareli kishte mbushur gotën rrafsh me uiski dhe atë natë s'pranoi nga kamerieri akullin për të zbutur pijen. Moria e pasqyrëzave trekëndëshe në fasadën e pas banakut i thëthinë shikimin. Ai kishte hetuar silueten e tij gjatoshë dhe mëndja i pati shkuar tek ahishta hollake, e zhveshur nga gjethet në vjeshtë. Flokët e dikurshëm, si dylli pranveror, nuk ishin më. Kishin mbetur vetëm fasha kryeneçe, të përdredhura, mbi tëmtha dhe mbrapa qafës.

“Tamam tufë bari e thatë,” i klithi përbrenda zëri i pamëshirshëm. Demonët qenë zgjuar dhe ata i nxitën ndjenja tallëse të pa mëshirshme për veten e tij. Demonët shpalosën pamje nga rrëpirat tëposhtë fshatit Bërxhuk, pas shirave të rrëmbyeshme në vjeshtë.

Ata i pëshpëritën në kor:

-Fytyra të ngjan me rrëpirat e Bërxhukut. Rrudhat përrenj gëryes.

I mposhtur nga këto pandehma sflitëse ai qe ngjeshur akoma pas banakut. Në morinë e pasqyrëzave mbërtheu shikimin me sytë e tij të kaltër dhe, u qe hakërryer atyre, sikur ata sy të mos qenë të tijtë. Cingërisja e ndërgjegjes i mjegulloi shikimin.

Sypërlotur, i lëshoi vetes keqardhjen:

-Shiko ku ke përfunduar o, derëzi!

Aq keq, ai nuk qe ndjerë kurrë ndonjëherë në jetën e tij. Mbeti krejtësisht i shpartalluar kur mbi pasqyrëzat trekëndëshe hasi në vështrimin ironik të Dean Wasterfildit. Bosi i Donikës e përgjonte nga tavolina kryesore ku ishte rreshtuar elita bankare.

Artan Bareli nuk ishte ndjerë aspak krenar atë natë se e shoqja e tij ishte ulur në atë tavolinë madhështore dhe mes njerëzve të zgjedhur. Donika rinte përkrah zezakut dhe, sa herë ajo i fliste, ai çapëlonte gojën e madhe nga e qeshura. Dhëmbët e tij xixëllonin nga dritat e blicëve dhe të shandanëve dhe bënin kontrast të tejskajshëm me lëkurën e zezë të fytyrës.

Dean Wasterfild qe pasardhës i asaj race të ardhur nga Afrika në kohën e skllavërisë, lindur pa flokë. Ai qe më trupmadhi midis meshkujve në atë sallë dhe Artan Barelit i la përshtypjen sikur qe basketbollist dhe aspak bankier.

Ktheu gotën me fund dhe vendosi të mos shohë më nga pasqyrat trekëndëshe. U ndje i terrorizuar nga ideja se ishte nën mbikëqyrjen jo vetëm të dashnorit të gruas, por edhe të pranishmëve të tjerë në sallë.

Instinktivisht i kishte nderur gotën kamerierit për një dozë tjetër uiski.

Në atë gjëndje murgace e gjeti njëra nga biondinat e asaj mbrëmje madhështore të Shën Valentinit. Ajo i qe afruar banakut dhe kërkoi shoqëri me të. U prezantua me emrin sllav Lilinova dhe i tha se punonte në të njëjtën zyrë me Donikën. Ai hodhi petkun e murgarit dhe u tregua xhelhtëmen me të kur ajo i nderi dorën për t'u prezantuar.

E gënjeu, për t'i bërë qejfin, se ai kishte dëgjuar për të nga bisedat me të shoqen.

-Je simpatike, sikundër të kam përfytyruar - i tha.

Lilinova kapërdiu një gllënjë uiski nga gota e tij dhe qeshi hareshëm. Iu miklua sedra femërore dhe ajo dërdëlliti për disa minuta si qe grindur me të shoqin. Artan Bareli nuk mundi të kapë fillimisht shkakun e grindjes, por kuptoi se i shoqi i pati shkukur Lilinovës një tufë flokësh. Ajo kishte vënë gishtin në kokë për të treguar egzakhtësisht vëndin ku ishin shkukur ato.

-Pas divorcit, m'u kthye lumturia - tha.

Lilinova hipi në stolin e lartë, fare pranë tij, fustani ngjyrë rozë iu mblodh mbi gjunjë dhe ai kishte parë shkarazi në tunelin e hapësirës esmere përmes shalëve të saj. Lilinova kishte gjinjtë të mëdhenj si pjepra, megjithëse ato qenë mbledhur nën sytjena. Kamarieri i solli asaj një gotë me uiski e Lilinova çukiti gotën me gotën e Artan Barelit.

-Prindërit e mi janë bullgarë. Ballkanas të mirëfilltë – tha Lilinova.

Ajo krijoi ambjentin sikur ata të dy njiheshin prej kohësh. Megjithëse ajo fliste shpejt anglishten, ai arriti të kuptojë se shqiptarët dhe bullgarët dikur mburreshin me Aleksandrin e Madh por, sa e morën vesh se Aleksandri paskej qenë homoseksual, nuk e zinin më në gojë. Pas atij pohimi, Lilinova i pati shkelur syrin me djallëzi.

Kishte pirë një gllënjë tjetër uiski dhe tha me zë ulët:

-Homoseksualizmi u ngjitet meshkujve si miza shumëkëmbëshe nën bishtin e kuajve.

Kur dëgjoi këtë shprehje, pra, metaforën e mizës shumëkëmbëshe të kalit, ai s'pati asnjë dyshim se e shoqja i kishte treguar Lilinovës çdo gjë që pëshpëritej në shtëpinë e tyre.

-Ajo, miza e kalit shumëkëmbëshe, u hyri në trup luftëtarëve të Aleksandrit të Madh - kishte thënë njëherë Lenini i Vogël - dhe ata u tërbuan nga epshi. Rreth e qark ishte shkretëtirë dhe nuk dukej femër me sy. Domethënë, iu hodhën sipër njëri-tjetrit dhe u zhgryen porsi derat në rrëzë.

Pas gllënjës së dytë me uiski Lilinova pranoi se Aleksandri i Madh ishte bullgar nga i ati dhe shqiptar nga e ëma.

-Përmasat e perandorisë së tij mbetën zilia më e madhe në botë - tha ajo.

Nga goja e saj ai dëgjoji për herë të parë se Aleksandri i Madh paskej shkuar deri në Mançurinë e Kinës. I kishte pëlqyer një mançuriane, ama, në tendën e tij, ftoi për të kaluar natën, një nga kinezët mustaqemëdhën. Prandaj kinezët e kishin përzënë Aleksandrin e Madh me fishkëllima tallëse gjersa ushtria e tij u hodh në Indi. Pastaj, Lilinova përmendi poetë, shkrimtarë e kompozitorë bullgarë, emrat e të cilëve Artan Bareli për herë të parë i dëgjonte.

Lenini i Vogël, kur kishte rënë fjala për bullgarët, ishte shprehur se ata ishin populli më kokëtrashë i Ballkanit, ama, me majën e shpatës, gdhendën trojet ilire me toponime sllave dhe i futën fiset shqiptare në sherr njëri me tjetrin.

Atë natë Lilinova kishte rrëmuar në çantën e dorës dhe nxorri që andej një stemë me Aleksandrin e Madh. Ajo i mbërtheu stemën në cep të jakës së këmishës, ndërkohë ai ishte kënaqur me aromën e këndshme që shpërtheu nga gjoksi i saj. Lilinova e kishte vështruar drejt në sy e i propozoi të vallzonin së bashku.

-Sipas traditës ballkanase, vallzimin e parë do ta bëj me gruan time - qe përgjigjur ai, por Lilinova qeshi hidhur. E qeshura e saj i dogji. Ajo e çiku lehtas me gju. I shkeli përsëri syrin miqësisht e atij i pëlqeu çiltërsia e saj.

Donika e tij kishte harruar vërtet se i shoqi ndodhej në atë ceremoni, mirëpo ja, dikush tjetër, një femër bionde e simpatike, krejt e pa njohur, qe kujtuar për të. Ajo ishte Lilinova bullgare! Gjaku i kishte lëvrirë në trup si kurrë ndonjëherë. Demonë gazmorë hodhën valle në zemrën e tij dhe ai dëgjoji trokitjet djaloshare. Demonët u shkrinë me gjakun dhe lëvrinë nëpër damarët e këmbëve e në ato të krahëve. Organi mashkullor iu shtrëngua nën pantallona dhe filloi të përpëlitej si ketër i zënë në çark.

Atëherë kishte parë sozinë e tij në morinë e pasqyrave trekëndëshe. I buzëqeshi vetes: zbuloi se përthyerja e dritës mbi copëzat e xhamit i shpërfytyruan pamjen pak më parë. Hoqi një gllënjë të madhe uiski dhe i shkeli syrin vetes me çapkënllek. Edhe buzët e Lilinovës në ato pasqyrëza shfaqeshin më të fryra, flegrat e hundës të zgjeruara dhe fytyra e saj dukej e zemëruar.

“Oh, pasqyrat mashtronjë!”

Ai qe kthyer i gjithi nga Lilinova. Fare pranë, një pëllëmbë larg hundës së tij, ishin buzët e saj sensuale. Lilinova qe tërheqëse. Femrat në Amerikë nuk tregojnë kurrë për moshën e tyre dhe ai mendoi se Lilinova qe të paktën pesëdhjetë vjeçare.

“Enigma e moshës i mashtron të gjithë,” pati menduar atë natë.

-Burrit nuk i zjehet mishi dhe gruaja nuk meret kaliqafë - ia kishte thënë këtë shprehja popullore bërzhukase dhe Lilinova qeshi. Ajo kishte hundë poçore dhe, jo vetëm hunda, por edhe lëkura ezmore e tiparet e saj, tregonin hapur përzierjen e gjakut sllav me atë turk. Ajo i mëshoi supit me afinitet erotik, gjersa u mbështet plotësisht pas supit të tij. Ai mori guximin dhe gjoja, si pa dashje, afroi gjurin pranë gjunjëve të Lilinovës. Pas prekjës trupore asaj i përndritën sytë e zinj. Përndezja e menjëhershme në fytyrë lypse seks pa ndroje. Tuneli esmer,

mes shalëve të saj, ishte zgjeruar. Ai qe anuar më tepër nga ajo dhe iu bë se pa frymën e tij kur lodroi mbi qerpikët e gjatë të saj.

I shkrepri të shfaqej çapkën dhe kavalier edhe me një femër të panjohur.

-Sot, të gjithë, pa përjashtim, ëndërrojnë të jenë perandorë dhe perandore - kishte bërë shaka Lenini i Vogël dhe, ja, dita e Shën Valentinit paskej qenë e shkruar nga Shenjti i Dashurisë: ai, agronomi, bërzhukasi Artan Bareli, të bëhej perandor!

Do ta kujtonte me nostalgji atë çast të bukur erotik që i dhuroi Lilinova, mirëpo djajtë kokëngjeshur e kthyen atë çast magjik në triumf intaor. Ata e nxitën që ai të tërhiqte vëmendjen e Donikës, ta bënte atë xheloze e ajo të pëlqiste nga marrazi, porse shtrirja e hapit të saj përmes sallës dhe lodrimi i pulpave mbi takat e gjata, i lanë të pashlyer nga kujtesa mospërfilljen e saj. I mbiu në sy pamja e tij mjerane mbërthyer pas banakut..

I kujtohej çdo gjë me hollësi: fillimisht u kishte dhënë shpatullave lart sikur të qe mundës. Pastaj tendosi muskujt e krahëve e ato të gjoksit. Me guxim mashkullor i mëshoi gjurit mes shalëve të Lilinovës. Perandoria Shqiptare depërtoi në hapësirën e Perandorisë Bullgare dhe ai dëgjoji zërin e perandores:

-Më pëlqejnë burrat e fortë!

Lilinova kishte çukitur gotën me të tijën dhe qelqet kërcitën.

-Bota le të përmbysset - i kishte thënë ai Lilinovës kur majat e thonjve të saj i gërvishtën lëkurën nën kërthizë. Donika kishte kaluar afër banakut dhe ai këmbëu vështrim shkarazi me të. Lilinova nuk desh t'ia dijë kur ai i tregoi me kokë të shoqen: Perandorja Bullgare vazhdoi eksplorimin gjersa arriti të zbërrthejë pantollonat e tij. Majat e thonjve i gërvishtën sërish lëkurën në qëndër të trupit.

Pikërisht atë çast i premtoi asaj:

-Eja të kërcejmë tango së bashku.

Lilinova klithi:

-Oh, tango! - dhe i shtrëngoi fort penisin - Tangoja është për njerëzit e vdekur, miku im!

Ajo lodroi symbyllur për disa sekonda me organin e tij seksual. Befas, tërhoqi dorën, e pa drejt në sy dhe i pëshpëriti:

-Kthehem pas disa minutash.

Ai e kishte ndjekur me sy siluetën së saj veshur në rozë dhe ngjyra i kujtoi lulet e jargavanit në oborrin e shtëpisë së tij në Bërzhuk.

“Ah, moj, bullgare djallushe” dhe Artan Bareli befas dyshoi se kishte rënë viktimë në duart e asaj kuçke sllave.

Pa diskutim, mbrapa Lilinovës, fshihej e shoqja. Ky dyshim u përforcua më tepër kur pa atë që po vallzonte me një burrë eshtërmadh, me tipare të theksuara mongole. Ai nuk u besoi syve

kur Lilinova, fshehurazi mongolit, fërkoj gishtin e madh me treguesin. Me ato shenja mbrapa shipnës së tij, ajo donte të thoshte, “ është i krimbur në para” dhe, në të njëjtën kohë, nxorri edhe gjuhën me tallje.

Donika shpërtheu në një kërcim të çakërdisur xhazi. Dean Wasterfild mbante rritmin e muzikës duke përplasur pëllëmbët, rënë në gjuhë në mes të sallës dhe vështronte kurmin e saj nga poshtë lart. Artan Barelit i qenë errur sytë nga inati. I qe shkaktuar marjemëndsh nga lëvizjet e shkathta të pulpave të gruas së tij. Donika po realizonte figura dancimi fugore dhe ai pa pulpën e saj kur u harkua mbi kryet e Dean Wasterfilidit. Ishte figurë mahnitëse, e një akrobateje, që u pasua me duartrokitje të zjarrra nga të gjithë.

U mat disa herë të shkonte e t’i thoshte së shoqes “ po e tepron në të pirë. Ke marrë përsipër ta gjallërosh vetëm ti këtë mbrëmje,” por hodhi në gojë uiski, por kamerieri i mbushi në çast gotën duke thënë i eksituar:

-Uaaauuu, femër gjeniale!

Krejt i turbulluar pyeti kamerierin për banjat dhe ai ishte çapitur këmbëkëmbyer, me gotë në dorë, për nga ana tjetër e restorantit. Pantollonat ishin gati. Ato qenë zbërthyer nga gishtërinjtë e Lilinovës dhe ai shuroi për disa sekonda. Mirëpo, syrit të tij të mprehtë, nuk i shpëtoi pa parë nga pasqyra e tualetit një lëvizje të dyshimtë hijesh, që lodronin mbi tavan. Dëgjoi lokoçitjen e pijes në gurmaz dhe një zë i trashë burri:

-Ç’drejtin ke ngrënë. Kutërbon hudhër!

Një e qeshur e panatyrshme kaloi shpejt në histerizëm dhe përgjigja nuk vonoi:

-Ti nuk heq dorë nga uzoja greke.

Artan Barelit i kishte ardhur për të vjellë. Shkaku i vjelljes nuk qe uiski, por kutërbimi i padurueshëm i fekaleve dhe përfytyrimi i gojës rumbullore të nënës së tij:

-Hanë të dhjerat e pijnë shurrën e njëri-tjetrit.

Ai kishte dalë nga banjat me gotën shtrënguar mes dhëmbëve dhe duke kopsitur pantallonat. Përshkoi nxitimthi hollin dhe kishte dolë jashtë restorantit. Spazmat e dallgëzimit në stomak u përsëritën. Me një dorë mbështetur pas një kolone, volli. Nuk po i hiqej nga mëndja lodrimi i hijeve në tavan, hije të pleksura njëra me tjetrën, sikur të qenë hije derrkucësh.

Pas vjelljes, shpëlau gojën me uiski. Ishte e pa munduar të vinte një cigare në buzë. Ato i dridheshin si kurrë ndonjëherë në jetën e tij. Nga salla e madhe e restorantit shpërthyen hovacione dhe ai ktheu kokën nga dritaret e mëdha. Njohu kurorën e zezë të flokëve të Donikës që voziste në lartësinë e shandanëve. Kolegët e saj e kishin ngritur lart. Ajo qeshte tejet e lumturuar dhe me krahët e hapura porsi pulëbardha në fluturim. Fluturimi shoqërohej me duartrokitje dhe klithma histerike.

Befas, pa vetëdije, ai ngriti krahun e goditi me grusht mbi kollonë. Ofshau nga dhimbja dhe shkundi krahun lart e poshtë, buzëkafshuar.

-Shkërdhatë!

Zëri i tij kishte jehuar në akustikën e harqeve të verandës. Gotën e flaku me sa i hante krahu, diku tej, nga fundi i parkingut. Kërcitja e qelqit e zgjoi nga ëndrra e keqe.

Mbështeti supin pas kolonës dhe, tymosi cigare njëra pas tjetrës, me pamjen e burrit më murgac e më fatmjerë në botë. Nga parkingu vërshonin duhmat e nxehta me kutërbim zifit.

I kujtohej se atë natë ia mbërtheu sytë qiellit dhe mezi kishte shquar disa yje të mekur, të ftohtë e të largët. Yjet i qenë dukur të gjithë me bisht, gjersa perdja e lotëve i mjegulloi shikimin. Bulëza djerse i kulluan përmes shpinës dhe drithërima e tyre i kujtoi burimin e ftohtë tek Shkëmbi i Dëllinjës.

Dallgët e muzikës rok kishin shpërthyer jashtë sallës dhe, përmes asaj zallamahie, ai kishte dalluar rritmikën e takave femërore. I patën ngjasuar me ato të Donikës dhe ai nuk e kishte kthyer kokën pas.

Dëgjoi zërin ngjitur me veshin e tij:

-Eja të luajmë tangon në makinën time.

Lilanova e kishte kapur miqësisht për krahu. Ai shkëputi vrullshëm bërryllin nga mbërthimi i pëllëmbës së saj dhe thirri porsi bërxhukas i shkrehur:

-Zhduku, djall, Lilanova!

Ishte zë i tjetërsuar dhe atij i qe dukur sikur nuk qe zëri i tij. Njëllonj, edhe zëri i Lilanovës, i huaj e i largët, në ecje e sipër:

-Oh, i mjeri ballkanas!

Lilanova ngau makinën si e çmëndur. Fishkëllimat e gomave përcëlluan parkingun dhe atij i qe ngjethur trupi kur mendoi se ajo atë natë do të bënte aksident. Pastaj dalloj zhurmën karakteristike që lëshonte skarpamentoja e makinës së saj. Shkuli nga jaka e këmishës stemën e Aleksandrit të Madh dhe përgjoi uturimën çjerrëse të skarpamentos.

I kishte lëshuar zemërimin natës së vakur:

-Kokën hëngërsh, kurvicë e djallit!

12.

Megjithëse kishin kaluar dy vjet nga nata e Shën Valentinit, atij i kujtohej fytyra e zverdhur e Donikës dhe gjëmimi në veshë i muzikës së rrëmujshme. E shoqja pranoi me gjysmë zëri se pati vjellë në banjën e restorantit. Zemërimi ndaj saj i qe tulatur përfundimisht kur ndaloi makinën anash rrugës: Donika volli përsëri.

Pas njëzet vjet martese, ajo ishte hera e parë që Artan Bareli shihte gruan e tij të dehur. I mbajti gati pezull trupin e përthyer dhe pëllëmbën, atë pëllëmbë me të cilën ai kishte goditur kolonën e restorantit, e mbështeti mbi ballin e saj. Damari femëror dënkiste fort dhe, ai kishte ndjerë së bashku me dhimbjen, edhe vibrimet që përcillte balli i së shoqes.

“Kjo është gruaja ime, zemërake dhe padrone. Në daç dashuroje, në daç flake në mes të autostradës, o Artan Bareli!” - i kishte shkruar ndër mend atë natë.

Doniak villte, atij i qe kujtuar suvaxhiu Jani. Me të kishte punuar në Itali. Italo-greku Jani ishte hidhnak e hokator sa nuk i gjendej shoku.

Ai shprehej me mllef për të gjitha greçkat:

-Një javë pas dasme, e bëjnë dhëndërin malaka.

-Ç’kupton me malaka?

-Malaka? Ho-ho-hoooo! Kërkon të dish se ç’është malaka? Ju alvanozët jeni ndryshe nga ne grekët. Nuk i lini gratë t’u hipin në qafë dhe as t’u shkelin me këmbë. Këtë të gjë të mirë e keni nga turku. Që thua ti, malaka kupton burrin qullash, i butë si dele. Turku, i mirë apo i keq, me çallmë a, pa çallmë, burrat i quan burra dhe gratë i quan gra. Grekes duhet t’i biesh në gjunjë tri herë në ditë dhe t’i lutet asaj për çdo gjë. Që thua ti, thelbi i burrit malaka është: megjithëse i martuar, ai tund k...me dorë...- dhe, ndërsa Donika vazhdonte të villte, ai kishte përfytyruar fytyrën ezmore të Janit dhe ata sytë e tij të vegjël e të errët si ulliri. Italo-greku psherëtinte e shante gati çdo ditë nga skela ku suvatonin apo lyenin me bojë. Jani kishte zë karakteristik, pakëz të ngjirur, por kur fliste për të shoqen, i dilte gërvishtës:

-Të isha martuar me kalabreze. Kalabrezet janë nikoqire më shumë se greçkat. Ato janë të gatshme për dashuri në çdo orë, të ditës apo të natës. Ato i përgjojnë burrit frymëmarrjen e çdo lëvizje. Mjafton të kruhesh nga pickimi i një pleshti dhe, kalabrezja, hap këmbët. Kalabrezet nuk i kthejnë burrat në malaka!

Artan Bareli i kishte marrë ato fjalë seriozisht dhe qe munduar t’i mbushte mendjen Janit se të gjitha femrat janë njëlloj. Janë pandehmat sfiluese të xhelozisë ato që acarojnë marrëdhëniet bashkëshortore. Ia kishte lavdëruar Elenin. Sa herë ai kishte shkruar në shtëpinë e tyre, greçka bëhej copë për të nderuar mikun e burrit.

-Ohohoooo! - qeshte Jani - Në sy të mikut greçka shfaqet shelegë dhe, kur miku largohet, ajo kthehet në gjarpër.

Italo-greku nxirrte dufin duke fajësuar prindërit e tij.

Ata e kishin detyruar të martohej me greke.

-O greke, o vdiqa! - (Jani imitonte zërin e së ëmës.)

-O greke, o hëngra ilaçin e minjve dhe s’ke për të parë me baba me sy! - (Jani imitonte zërin e të atit.)

-Eleni - thoshte ai - ma prishi mendjen me ojnatin dhe përdredhjen e belit kur hidhej në valle. Ajo ishte më qejflesha midis greçkave në ishull. Qejfleshë pas muzikës, qejfleshë pas gjumit, qejfleshë pas qejfeve dhe, ikën njëzet vjet, dhe ajo po më luan nga mëntë e kokës! Nuk ma var më! Në të gjithë Italinë, jam i vetmi burrë pa kuletë. Më rropi të gjallë! U thinja e u rrudha majë skelave të ndërtimit. Elenaqin e lë në gjumë dhe, kur kthehem nga puna, Elenaqin nuk e gjej në shtëpi. Makinës i jep si dreqi dhe policia nuk e kap dot. Unë nder dorën, ajo ulërin:

-Mos më prek! I ke duart e ashpra si gur smeril!

-Që ta dish, o miku im alvanoz, këtë po ta them ty dhe askujt tjetër: asnjëri nga fëmijët, që polli Elenaqi, nuk janë të mitë. Djemtë dolën flokëverdhtë. Vajzat bellake e bardhoshe si gëlqera. Unë e Elenaqi jemi flokëzinj dhe ezmerë si jevgjit. Nuk e diskutoj: në arën e Elenaqit nuk është hedhur fara e grekut!

Mirpo pas atij lumë fjalësh hidhnake edhe Artan Bareli i qenë rizgjuar dyshimet e hershme të pas martesës. Djajtë ia kishte zgjuar italo-greku dhe të thënat e tij ia kthyen trurin së prapthi.

I pëshpëritën:

-Bona nuk është pjellë e jotja. Donika mbeti me barrë kur punonte masovike në Pallatin e Kulturës. Landi është babai i Bonës!

Ai kishte dyshuar për të shoqen qysh atëherë kur ajo shkonte me grupin folklorik nëpër qytetet e Shqipërisë. Landi, masoviku, ishte gjithmonë përkrah saj, ndërsa ai, agronomi Artan Bareli, çapëlohej arave të fermës bujqësore të Shëmturit dhe kënaqej me lavdërimet e drejtorit. Qysh atëherë ai kishte zbuluar se fizionomia e Bonës qe ngjashmëri e pa diskutueshme me atin e paligjshëm. Ky dyshim e terrorizoi për vite të tëra dhe ai ndiqte çdo ndryshim dhe lëvizje të vajzës së tij, aq sa, edhe zëri i saj bariton, i dukej i njëllojtë me atë të Landi masovikut.

-Mos u anko, o Artan Bareli. Ti jeton mes të mirave nën ombrellën traboniane. Shtëpinë e ke tënden. Me vjehrrin e vjehrrën takohesh njëherë në vit - e ngacmonte Gëzimi i Skurajve vite më parë – Unë, i gjori, jetoj nën ombrellë që nuk është e imja. Dëgjoj sa herë pjerdh Lenini i Vogël dhe Leninovica. Thonë, se mbas reformës së tufëzimit të bagëtive, do të tufëzohen edhe gratë në Shqipëri. Është e vërtetë kjo gjë? Ç'mendim ka ai vjehrrin yt - ironizonte moshatari i tij sa herë takoheshin.

E vërteta ishte se Donika filloi punë pastruese e zyrave të asaj kompanie bankare ku punonte edhe sot. Miqësia me bosin e kompanisë ishte tepruar që në muajin e parë. Dean Westfield ishte ai që e nxiti dhe përkrahu Donikën të mbaronte kurset bankare, porse mungesat e Donikës në shtëpi u bënë gjithnjë e më të shpeshta sidomos vitet e fundit. Ajo nxirrte pretekstin se i duhej të shkonte me shërbime për eksperiencë nëpër shtete të ndryshme të Amerikës.

“Ç’i pëlqen ime’shoqe atij zezaku hundështypur?”

Kjo pyetje e kishte munduar natën e Shën Valentinit. Donika, pasi kishte vjellë, qe planduar në sediljen e makinës dhe lëshonte psherëtima. Ai i përgjoi psherëtimat dhe dallgëzimin e gjoksit. Buzët e përveshura, tregonin haptazi se e shoqja qe penduar për shpërrthimet e pa kontrolluara asaj nate dhe, zemërimi atij i qe tulatur, si gjithnjë nga ndjenja e keqardhjes. Atëherë ai kishte nderur dorën dhe e përkëdheli në faqe. Donika nuk kundërshtoi ledhatimin e tij. Ai kishte parë përpëlitjen e qepallave dhe shtriqjen plotësisht të kurmit të saj. Mbi pulpa i rrjetëzonin lidhëzat e sandaleve dhe, mes tyre, ai dalloi nishanin e madh sa një gjethëzë ah.

Atë çast i kishte trokitur mendimi shpresëmadh:

“Trupin e saj të kolmë nuk e ka prekur dora e kujt tjetër. Unë po vuaj si budalla nga xhelozia” dhe iu gëzua ndenjës lirike se Donika i përkiste vetëm atij, por ai, bërxxhukasi kokëngjeshur,

nuk ishte i zoti ta bënte për vete atë qenie të bukur e të çiltër. Kishte vendosur se, nga ai çast, ai do të hiqte dorë nga kundërtitë me të dhe do të sillej krejt ndryshe. E dinte se tingujt e muzikës e eksitonin Donikën dhe asaj i pëlqente të shfaqej në sy të të tjerëve më çapkëne nga ç'qe.

“Fytyra e Donikës është fotozhenike,” e mikloi ky mendim dhe, befas, ai qe përkulur nga ana e saj dhe e puthi në faqe.

Fjalën “fotozheni” Artan Bareli e kishte dëgjuar për herë të parë nga goja e Donikës atë mbrëmje kur qenë puthur mbrapa perdeve në skenën e vatrës së kulturës në Shëmtur. Atëherë ai ishte djalosh truphedhur dhe i fuqishëm porsi druvar. Flokëverdhtë, sykaltër, ballëlartë dhe të gjithëve u linte përshtypjen se qe karakteri më i formuar dhe më i përmbajturi atyre anëve.

Kur qe student universitar kryeu stazhin në fermën bujqësore të Shëmturit. Moshatarja e tij, Kaurka e Bukur, qe martuar me një druvar të ndërmarrjes pyjore dhe punonte kameriere në klubin e qytetës.

Ajo i kishte thënë sypërlotur:

-Dheu s'do më tresë që s'u martova me ty.

Në vitet gjashtëdhjetë Shëmturi mori pamjen e një qyteze në lartësitë 1100 metra nga niveli i detit. U zgjerua e u shtrua me zhavorr rruga automobilistike, u ndërtuan apartamenteve dy e tre katëshe për minatorët dhe druvarët. Me sistemimin e kullotave malore dhe hapjen e tokave të reja, u ngritën objektet e shumta të fermës bujqësore, njëkohësisht edhe ato të ndërmarrjes pyjore. Shëmturi u zgjerua akoma më shumë nga komplekset e përpunimit të drurit, magazinat e shitblerjes, shkolla tetëvjeçare dhe ajo e mesme bujqësore. Përveç armatës së mësuesve, aty vërshuan puntorë dhe zanatçinj nga fshatrat përfaqë dhe, në vitet tetëdhjetë, qyteza arriti deri në gjashtë mijë banorë. Nga Shëmturi bëhej furnizimi me lëndë djegëse i disa qyteteve dhe, një pjesë e drurit shëmturian, shkonte të ngrohte Tiranën.

Mbas diplomimit Artan Barelin e emëruan agronom të fermës në sektorin e foragjereve. Fshati i tij Bërzhuk ishte dy orë në këmbë nga Shëmturi dhe, në mot me shi e dëborë, ai shkonte njëherë në javë pranë familjes. Në mendje i lëvrinte dëshira që të sillte në Shëmtur prindërit e tij, mirëpo planet u përmbysën kur sheshin e qytetës e përshkoi silueta e derdhur e Donika Traboninit. Donikën e kishin emëruar përgjegjëse të Qendrës Kulturore. Ajo vajzë qytetare vishej hijshëm dhe, e qeshura e saj moskokëçarëse, dëgjohej deri në zyrat e ndërmarrjes bujqësore.

Donika u sistemua për të fjetur në bllokun e apartamenteve ku qenë strehuar mësuesit dhe kuadrot e tjerë ardhur nga qyteti. Ajo gjente pretekstin më të vogël për të shkuar në zyrat e fermës bujqësore dhe në ato të inxhinierëve pyjorë. Kur dilte që andej linte pas erëimit të parfumit dhe imazhin e femrës bukuroshe, të cilës i kishte shkrepur të përzgjidhte midis kudrove të rinj që punonin aty. Por, mbi të gjitha, Donika Trabonini qe bijë e njërit prej sekretarëve më në zë në Komitetin e Partisë të Rrethit. I ati i saj, shoku Trabonini, filloi t'i shtonte ardhjet në Shëmtur kur mori vesh se përzgjedhja e të bijës kishte rënë mbi Artan Barelin.

-Mos e ler të të ikë nga dora ky rast. Për ty do të hapen dyert e mëdha të karrierës - e kishte këshilluar Artanin drejtori i fermës.

Mbas rrëmbimit të puthjes së parë Donika i tha se ajo nuk kishte nevojë të thartonte trutë për studime të mëtejshme. Megjithëse ajo kishte mbaruar shkollën e mesme të muzikës, në çdo rast i referohej të atit, të cilit i hapeshin pa trokitur dyert e partisë dhe të pushtetit. Donika formoi asamblin me këngëtarë e valltarë, ftoi të rinj të talentuar nga fshatrat përfaqë Shëmturit dhe grupi i valleve të burrave fitoi të drejtën për tu paraqitur në Festivalin Folklorik Kombëtar. Artan Bareli hiqte vallen e Bërzhikut me hijeshinë e malsorit të vërtetë.

Ja si kishte ndodhur: në mbrëmjen e parë të vallzimit Donika e ftoi Artan Barelin të kërcenin së bashku. Fillimisht pleksën pëllëmbët. Ajo i hodhi dorën mbi sup pa ndroje, ndërsa ai i harkoi krahun e fuqishëm pas belit. E ndjeu qysh në atë vallzim se ajo vajzë do të bëhej gruaja e tij dhe qyteti i saj do të bëhej qyteti i tij. Prej disa muajsh Donika e pati ndjellë me vështirimin e ëmbël, por asaj i pëlqeu kokëkrisja e atij çapkëni bërzhukas.

-Ma prishi mëndjen krahun i tij i fuqishëm kur ma mbërrtheu belin - thoshte ajo më pas.

Nishani, në qëndër të pulpës së majtë, u bë epiqendra e botës për ëndërrimet rinore të Artan Barelit. Syri i mprehtë i skulptorit zbuloi linjat e përkryera të kurmit vajzëror, të cilat mbulohehin nga fustanet lloj-lloj lulesh, ose nga pantallonat ngjitur pas trupit. Përveç nishanit, Donika kishte dhe gropëzën natyrale në faqe, e cila thellohej më tepër kur ajo fliste e qeshte.

Nishanin mbi pulpë dhe gropëzën në faqe ai i quajti mrekulli të natyrës dhe Donika, tejet e lumturuar, kishte qeshur hareshëm...

13.

Prapa xhamave të furgonit tireshin pamje të hirnuara nga e nxehta tropikale. Makina kishte lënë pas qytetin e madh të Meksikos. Në dy anët e autostradës, kuadratonin çati të mbuluara me llamarinë e cingla letër katërmaje, në mjellmërinë e zinkut. Ishin vila dy e tre katëshe, stil evropian, me ballkone dhe kollona gjashtëkëndëshe. Anita Trabonini dalloi disa ndërtesa me çati të kuqërremta, tip alpin, të cilat u shfaqën si oaze të mbuluara nga qilimi i algave ngjyrë ndryshku dhe, atëherë, ajo pandehte se kufiri me Teksasin, nuk ishte shumë larg që aty.

Kuptohej nga arkitektura amerikane, se ato ishin ndërtesa të pasurish meksikanë dhe qarkoheshin nga ujdhesa të kaltra. Shkumbënjat e bardha, që linin pas varkat e shpejta, asaj i kujtuan bishtat e fustaneve të nusërisë. Mirëpo, pas tri orë udhëtimi, furgoni iu largua bregdetit dhe ajo e kuptoi se ato ujdhesa kishin qenë të fundmet që pa; ato mbeten në anën Juglindore të autostradës dhe, kur makina bëri drejt Veriperëndimit, dielli ra pingul mbi xhamin e shoferit.

Anita Trabonini që ulur në një nga sediljet e mesit, përkrah dy vajzave klandestine, të cilat asaj i lanë përshtypjen sikur qenë binjake. Në sediljen përballë ishte ulur shoqëruesi i saj, Xhepi dhe dy shoqërues të tjerë meksikanë. Vendet e tjera të furgonit u mbushën nga një grup vajzash aziatike, të cilat dolën grup nga një motel i rrethuar me pemë dekorative gjethëholla por, pirgjet ranore të shkretëtirës murmashe, e rrethonin atë ndërtesë nga të gjitha anët. Ndërkohë që shoferi mbushte me benzinë furgonin, aziatiket, gati të një moshe, me prerje të njëjta ballukesh dhe flokëzeza, të ngjashme njëra me tjetrën, hynë nxitimthi në furgon nën nxitjen e urdhërave të shoqëruesit të tyre po aziatik dhe, ato u ngjeshën porsiq shqera të trembura, në dy sediljet e fundit.

Megjithëse furgoni u mbush me klandestine dhe gumëzhiu nga pëshpëritjet shumëgjuhëshe, Anita Trabonini nuk e ndërpreu ëndërrimin e filluar me shikimin e pa përqendruar në hapësirën e njëtrajtshme të stepës së murme. Kur hynë në furgon vajzat aziatike, ajo po shëtiste hamendazi në një shtëpi me sallon të madh e të mobiluar bukur. Nën çatinë e pjerrët të asaj shtëpie ishte dhoma e saj e gjumit. Pasi e kishte mobiluar ashtu sikundër dëshëroi, kur makina u nis, ajo e pa veten të veshur me këmishë nate ngjyrë rozë në një shtrat madhështor dhe improvizoi me lëvizje buzësh përshëndetjen mëngjesore në gjuhën angleze. Përshëndetjen ia drejtoi një burri të pashëm, përfytyrim përzgjedhës nga të reklamave, pakëz i thinjur, ashtu sikundër e pati formuar ajo në subkoshiencën e saj, nën ndikimin e sfondit të stepës. Njëherë, ajo arriti të përmendej nga iluziviteti ëndërrësor dhe i tha vetes:

-Po të mos kisha vesin e ëndërrimit, do të isha helmuar me selino në Bërzhuk.

Atëherë ajo që përmëndur plotësisht dhe realiteti mbizotëroi botën ireale. Çdo përfytyrim i saj ishte bazuar nga bota që shpalosej në ekranet e ndezura të televizionit, por më shumë kishin ndikuar letra dhe fotografitë, që i pati dërguar kushërira Donika Bareli, dy vite të shkuara. Letra dhe fotografitë ia kishin çoroditur mendjen aq keq, sa erdhi një çast dhe asaj nuk i hynte më në sy qyteti i lindjes, megjithëse kohët e fundit ai ishte trefishuar me banorë dhe nga ndërtimet e reja.

Pas përmbyesjes së rregjimit komunist ajo, së bashku me motrën, hapën shkollë private për mësimin e gjuhës angleze. Ndërkohë, Vali, përfundoi fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, lënë në mes, për shkak të internimit të familjes në Bërzhuk. Të ardhurat nga projektet ndërtuese, që dilnin nga dora dhe mendja e së motrës, krijuan mundësinë financiare që ato të blinin gati të gjithë katin e sipërm, të njëres prej godinave në lagjen e re Kodrina Kallashi. Mirëpo, nga dita kur Anita Trabonini mori në dorë zarfin që i dërgoi Donika Bareli, asaj i doli prej zemre jo vetëm apartamenti i saj komod, por iu zvordh edhe dëshira për mësimdhënien në anglisht.

Në zemrën e plaguar të Anita Traboninit u ringjall çuditërisht edhe njëherë ndjenja e urrejtes ndaj gjithçkaje që e rrethonte.

Megjithëse shtëpia e Barelinjve nuk ishte në Nju Jork e as në ndonjë qytet të madh, por diku, në Jugperëndim të gadishullit të Floridës, ajo kishte mbetur e eksituar nga ato që i shkruante Donika Bareli. Frazat e letrës dhe ngjyrat e përdezura të fotove, i mbinë në sy për dy vjet me rradhë. Puna shkoi deri aty sa ajo mbylli klasën e anglishtes dhe nuk mendonte për gjë tjetër: priste ditën kur të braktiste Shqipërinë dhe të shkonte në Amerikë.

-Ty, sikur të kanë bërë magji - i thoshte e motra, Vali - Kërkon të ikish aq larg, kur ne jetojmë si zonja. Për një ëndërr çmendurake, shkelmon veten tënde.

-Unë do të çoj në vënd amanetin e babait - justifikohet ajo para Valit.

Kohët e fundit ajo mbyllej e vetmuar dhe nuk lëshonte nga dora letrën dhe fotot e ardhura nga Amerika. Fasada e shtëpisë së Barelinjve kishte kollona të rrumbullta, dekorime përgjatë strehëve, muret e lyera në ngjyrë bizele dhe çatia me tjegulla të kuqe flakë. E kuqëremta e çatisë dhe ngjyra bizele e mureve, ishin kombinuar për mrekulli me të bardhën qumështore të dekorimeve përqark dritareve dhe ullukëve. Salloni ishte i gjërë, aq sa që i gjithë apartamenti i saj. Mobiluar me kolltukë lëkure dhe televizori ekranmadh zinte gati një të tretën e murit përballë. Dyshemetë e shtruara me parket, shkëlqenin nga druri i llakuar. Dhoma e gjumit, e çiftit Bareli, ishte mahnitëse: shtrati madhështor dhe komodinat me gdhendje fantastike.

Pikërisht ai shtrat bashkëshortor, që ditën e parë kur lexoi letrën, e shtyu të mendonte:

-Në të do të shtrihesha unë dhe jo Donika, por nuk qe fati im.

Anita Trabonini qe e bindur se në përzgjedhjen e mobiljeve të dhomës së gjumit, pikturave nëpër mure, shkuret e gdhendura mjeshtërisht dhe lulet ngrëpërndeuzura përfaqëson shtëpisë, padyshim ishin shija e hollë e Artan Baretit. Në letër Donika shpaloste karakterin e saj të pa epur dhe, me ego traboniane, ajo kishte mbushur katër faqe plot: mburrje dhe ankime njëkohësisht.

“Kam arritur në majat e larta të jetës amerikane. Kariera ime filloi si pastruese zyrash, pastaj sekretare e thjeshtë por, intelekti dhe bukuria traboniane, bëjnë çudira vetëm në Amerikë. M’u deshën pesë vjet gjersa unë mbarova kolexin. I flaka partiturat muzikore dhe, ajo fyçka e dikurshme në matematikë, iu qep formulave bankare. Tani unë mbledh para me lopatë. Mirpo, çdo e mirë e madhe, moj Anita, e ka një bisht mbrapa. Amerika nuk është Ballkan dhe as Evropë. Andej, nga ju, akoma kursejnë letrën e banjave kur fshijnë prapanicën dhe njerëzit jetojnë ngucur nën një çati.

Megjithë këto të mira, arritur me djersë e zgjuars, shumë gjëra nga e kaluara më janë qepur rrodhe dhe unë nuk ndjehem e çliruar plotësisht prej tyre. Edhe më parë unë kam jetuar mes të mirave e luksit që siguronin im atë mirëpo, kur kapërceja pragun e portës, më mbyste injoranca e qytetit tonë provincial.

Të shkuara, por jo të haruara.

Amerika të jep atë që dëshëron: unë kam në dorë çelësin magjik të jetës time, por ende nguroj të hap portën e madhe dhe të ndjehem se jam amerikane. Ç’e do se nxjerr para me lopatë? Ç’ë se jetoj në shtëpi të bollshme? Im shoq, kundra dëshirës time, solli prindërit në Amerikë dhe ata më janë bërë ferrë nëpër këmbë. Vjehra çuket bastunin, patrullon si police ditë e natë nëpër shtëpi, më shikon vëngër dhe mua më vjen të pëlças nga inati. Pompa, që përdor vjehrrin, më kujton çkërmoqjen e kallëpëve të misrit dhe më duket sikur nuk jam në Amerikë, por jetoj akoma në Shëmturin e largët mes maleve. Çmënduri! As e kisha shkuar ndonjëherë në mendje se do të vinte dita që unë të thëthij ajrin e pleqve të mykur e të dëgjoj të pordhurat e tyre. Amerikanët, këto probleme, i kanë zgjidhur me kohë: gjithkush jeton më vete dhe sikur ka lirinë e tij.

Im shoq ka mbetur burrë kokulur dhe mua më vjen keq për të. Më dhimbset, por ngandonjëherë më hipin kacabujtë e dajve trabonianë dhe iki larg, me shoqërinë time. Artani ka mbetur i pa ndryshueshëm. Ai e ka të vështirë të ingranohet me jetën amerikane. Punon si kalë dhe bën dy punë njëherazi, por mua ai nuk më arrin dot me para. Ai nuk ka idenë e dijeve dhe të kulturës së botës perëndimore. Qysh prej tre vitesh, i është puqur koka me Leninin e Vogël dhe ka mbetur në vend numëro: çdo gjë e mat dhe e peshon me kutin dhe kandin marksist. Pikëpamjet e tij për jetën kanë mbetur të një praktikisti të rëndomtë, të një fashatari nga Epoka e Qepës.

Sa më shumë unë bëj përpara në karrierën time bankare, aq më shumë thellohet hendeku midis meje dhe burrit tim. Tani për tani unë bëj një vesh shurdh dhe një sy qorr. Megjithëse jam shkëputur nga konceptet tradicionale, akoma druham nga opinioni i shqiptarëve. Shqiptarët, edhe në Amerikë, kanë mbetur thashethemxhinj dhe intrigantë, më keq se në kohën e komunizmit. Flasin për politikë, sikur të jenë filozofët më të mëdhenj të botës dhe marrin nëpër gojë njëri-tjetrin. Unë jam shkëputur krejtësisht prej tyre. As dua t’ia di në

ekziston edhe Migena e Leninit të Vogël, që e kam patur shoqe dhe ajo jeton njëqind metra larg shtëpisë time.

Lumturinë e stilit të jetës amerikane unë e gëzoj vetëm kur kapërcej pragun e shtëpisë. E ku nuk kam shkuar! Kam shëtitur së bashku me kolegët e mi bankierë jo vetëm Amerikën, por edhe Kanadanë. Kam shkuar në Honkong dhe Shangai. Beharin e shkuar isha në Peru, Kili dhe Argjentinë. E kemi bërë planin të shkojmë edhe në Dubai.

Anita Trabonini kishte nënvizuar frazën hidhnake që kishte të bënte me Artan Barelin:

“Fshatari, fashatar mbetet, kudo që të shkojë.”

Pastaj ishte një foto, më e madhe se të tjerat, me shënimin përfund, “ky është departamenti im.” Në qendër të asaj fotoje, Donika ishte përkrah një zezaku trupmadh, pëllëmba e të cilit dilte në anën tjetër të belit të saj. Anita krijoi menjëherë dyshimin se ai e pati shtënë në dorë Donikën, përderisa nuk qe ndrojtur para kamerave dhe kolegëve të tij. Fytyrat e meshkujve dhe femrave në atë foto ishin të qeshura dhe, sikur ta kishin bërë me fjalë, në çastin e shkrepjes, ishin fiksuar në celuloid si njerëzit më të lumtur në botë.

Megjithëse kishte ndjerë keqardhje për Artan Barelin, Anita Trabonini mbajti anën e Donikës dhe, nuk mendoi keq për të edhe kur e motra, Vali, rizgjoji pëshpëritjet e dikurshme për karakterin e saj të shthurur në rininë e hershme. Qysh kur qe në tetëvjeçare, Anita kishte dëgjuar për dashuritë e fshehta të Donikës. Fillimisht, ajo ishte ngatëruar me njërin nga futbollistët e skuadrës së qytetit qysh kur qe në vitin e parë të gjimnazit. Me futbollistin ishte prishur pas dy vjetësh. Ai i hapi namin e keq, “nuk e gjeta të virgjër” dhe, për shkak të atyre fjalëve, mori fund edhe karriera e tij si futbollist.

E njëjta gjë kishte ndodhur edhe me një nga dentistët e rinj të qytetit; ai e braktisi Donikën dhe në xhiron e mbrëmjes kishte thënë:

-Po m’i shkul dhëmbët një e nga një. Ditën e dasmës time do të jem dhëndër me proteza.

Dentistin e transferuan në një nga fshatrat më të humbura të rrethit.

Të gjitha këto njolla nga e kaluara e kushërirës, Anita i pati lënë në harresë, ashtu sikundër mbeti e megjulluar për dy dekada edhe dashuria e saj platonike për Artan Barelin, por ajo kuptoi se Donika kishte mbetur ende komplotiste e pandreqshme: pati shkrepur aparatën, për t’i treguar fisit Trabonin, burrin e saj të shpërfytyruar. Njëloj kishte fotografuar edhe prindërit e tij, ulur në kolltukët e sallonit: vjehrrin me tuba oksigjeni në hundë dhe vjehrra me mjekrën mbështetur në dorzën e bastunit. Ajo foto e dhimbshme, mbante shënimin hidhnaq përfundi, “Shtëpia azil.”

Artan Bareli qe fiksuar i veshur në kanotiere dhe pantallona të shkurtëra.

Vali kishte klithur:

-Ky nuk është Artani!

Ajo kishte këqyrur fotografinë me një lente zmadhuese, gjersa lëshoi psherëtimën, sikur po jepte shpirt:

-Oh, më mirë mos e kisha parë!

Artan Barelit i kishte mbetur gjysma e bëshmerisë trupore, flokët e verdha, që ai i kreuhte lart me krenari në rininë e tij dhe, që Anita ia pëlqente aq shumë, nuk ishin më. Vendin e tyre e kishte pushtuar shkretëtira qerroze deri në çaçkë të kokës. E nxehta tropikale i kishte nxirrë fytyrën dhe, i vetmi sinjal vezullues, nga dikurshmëria, qenë sytë e tij të kaltër, të njëjtë me tretësirën e gurkalit. Kontrasti midis Artanit dhe Donikës ishte si nata me ditën. Ai i qe dukur i plakur e i fishkur, ndërsa kushërira shkëlqente në çdo foto. Fytyra bardhoshe e Donikës shpalosej në pozicionet e preferuara klasike: ekspozonte sistemin e bukur gojor si dhe gropëzën natyrale në faqen e majtë. Për të kishin mbetur të pa ndryshueshme mënyra e ngritjes së gjoksit dhe e vetullës. Preferencave, për ngjyrën e kuqe dhe asaj portokalli, ajo i pati shtuar blunë e thellë dhe bezhën e çelur. Këto ngjyra kombinonin me bluzat e hapura, të cilat i nxirrnin në pah bardhësinë e krahëve, të gjoksit dhe këmbëve. Aty, ku bashkoheshin gjinjte, formohej V-ja petullushe që thëthinte vështimet e meshkujve.

Anita Trabonini qe habitur me belin e ngushtë dhe vithet e ngrehura. Donika nuk i kishte patur të tilla në vajzëri.

“Shfaqem mes kolegëve sikur jam pulëbardhë,” shkruante ajo.

Anitës nuk i kujtohej saktësisht ku pati lexuar se njerëzit e racës së zezë nuk pëlqenin ekspozimin ndaj diellit dhe s’kishin preferenca për plazh. Pra, kushërira e saj, plotësonte tekat e dashnorit zezak, të atij që i pati harkuar krahun pas belit dhe dilte mbi të, të paktën, tre pëllëmbë. Pa dyshim, Donika shuante epshin me zezakun. Tejet ziliqare, Donika miklonte kushërirën, “fëmra, në çdo moshë, ka bukurinë e saj. Ti, Anita, me sa kam dëgjuar, akoma je e bukur dhe nuk ke nevojë për ndryshime trupore. Nëse ke ndër mend të vish në Amerikë, të këshilloj mos pleksesh me asnjërin nga shqiptarët që të vijnë rrotull. Ai, horri, Durim Agalliu, më kanë thënë se akoma të bën karshillëqe dhe serenata nën dritare. Për hatrin tim, të lutem, flaki nga ballkoni një kovë me ujë por, mos harro, të bësh shurrën në të. E kam marë inat që kur isha në shkollën e mesme. Çuditëmi si e bënë atë vagabond drejtor të ndërmarrjes pyjore. Edhe tani, pas çerek shekulli, më vjen të ulërij kur kujtoj orën e fizkulturës në oborrin e shkollës. Ai ndaloi makinën dhe thirri si idiot:

-Ngushtoi paluçetat, Donika Trabonini! Dukesh si napë me gjizë!

Unë, gjesh plasa nga marrazi, sepse dëgjuan edhe nxënësit e tjerë. Kam qarë një muaj të tërë. I lutesha tim eti me lot në sy:

-Murgoje në skajin më të largët të Shqipërisë ose, gjeja ditën dhe ngjeshe në burg - sepse nuk doja të shihja fytyrën e tij prej kali në xhiron e mbrëmjes në qytetin tonë - Ti, kushërira ime, po të vish në Amerikë, do të lindësh për së dyti. Do të të duket se nuk ke ekzistuar më parë.”

Në fund të letrës, ajo lëshonte mesazhin e pamëshirshëm ndaj të shoqit, “në Amerikë, nëse ke burrin shqiptar, nuk mund të jetosh kurrë si amerikane.”

14.

I kujtohej: Donika mbaroi së shkruari letrën, futi edhe fotot në zarf dhe i shkoi gjuhën ngjitesit dy herë radhazi. Atij nuk i dilte nga mendja si ajo kthente kokën vjedhurazi nga shtrati, ndërkohë që shkruante. Njëherë tha për motrat Trabonini, “më dhimbsen të shkretat. Im atë

nuk mundi dot t'i ndihmonte", ndërsa Artan Bareli e dinte fare mirë se i ati i saj kishte qenë prezent në gjyqin me dyer të mbyllura.

Për profesor Traboninin qe shprehur:

-Të dënohet qeni! Jepini dënim kapital!

Artan Bareli ishte hequr sikur e pati zënë gjumi dhe përgjoi lëvizjet gjersa e shoqja futi letrën në çantën e dorës. Atij i pati shkuar mendja, "kush e di ç'ka dërdëllitur për mua," ndërkohë Donika qe zhveshur me ca lëvizje të ngathta dhe gjumi e mbërrtheu pasi vendosi çantën e dorës nën jastëk.

"Sime shoqe i pëlqen të bëjë gjithnjë fshehurçka," i pati shkuar ndër mend atë natë.

Këtë gjë dëshëroi edhe sot në mëngjes: të meditonte inatçor ndaj së shoqes, por silueta ngjyrë çokollatë e Sherlit lëvizi përtej rrjetës së gardhit. Për shkak të Sherlit ai la në harresë Donikën dhe lëshoi mbi tavolinë letrën e Anita Traboninit.

E veshur, Sherli dukej e dobët dhe elegante, kurse me rroba banje, trupi i saj merte tjetër kuptim. Ajo i kishte thënë Donikës se nuk qe martuar kurrë por, nga makinat që parkoheshin para shtëpisë, merej vesh se meshkujt nuk mungonin në shtratin e saj. Sherli e kishte përshëndetur Artan Barelin vite me rradhë me një "aj" zëmbël, shoqëruar me lëvizjen tradicionale të dorës. Kur ai mbeti pa punë, kohën e kalonte në studion e tij në verandë, por asaj i qe ngjallur kureshtja të dinte çfarë gdhëndte komshiu.

-Desha të di ç'ishin ato goditje çak-çuk gjer në orët e vona të natës - i tha ajo dy javë të shkuara.

Vizita e papritur në studio e kishte hutuar Artan Barelin. Ai qe stepur e turbulluar sepse Sherli u shfaq para tij në rroba banje dhe trupin spërkatur me bulëza uji. Sherli qëndroi para relievve dhe, pa kthyer kokën nga ai, kishte thënë:

-Në rini kam qënë e pasionuar mbas pikturës. S'kisha talentin e duhur dhe u dhashë pas notit e alpinizmit.

Tregoi relievin ku ishin gdhendur malet përçark Shëmturit.

-Ku gjënden?

-Në Shqipëri.

Sherli kishte mbledhur supet nën peshqirin blu.

-Nuk kam idenë ku gjendet Shqipëria - tha dhe atij i qe dashur t'i përshkruajë mbi letër gadishullin e Ballkanit, pa harruar Italinë në formën e çizmes.

-Italinë e di - sepse ajo kishte qënë aty pesë vite të shkuara dhe qe ngjitur deri në majën e Vezuvit. Befas, atë ditë ajo shfaqti dëshirën që ai t'i gdhëndëte bustin. Ishte gati të pozonte për të në çdo kohë.

-Për këtë do t'ju paguaj dhe...

-...nuk është nevoja për pozim e pagesë - kishte plotësuar ai frazën e saj.

Sherli kishte qeshur me të madhe sa kumboi veranda. Siç duket, e qeshura e komshies kishte shkuar deri në dhomën e prindërve të tij, sepse e ëma u shfaq pas xhamit të derës dhe këmbëu vështrim egërsan me të birin. Ajo tundi bastunin me kërcënim dhe ai deshifroi lëvizjen e buzëve të saj:

-Unë, t'i thyej kryqet, për këtë proçkë që po bën.

Sherli kishte vënë re hutimin e tij dhe tha zëulët:

-Shkojmë në barr. Monotonia është vdekje.

Ai nuk pranoi ftesën e saj.

-Oh, ju jeni i martuar! - tha ajo me keqardhje.

Për herë të parë ai shikonte nga aq afër tiparet e saj: genet aziatike dominonin racën e bardhë. Sherli qe ezmere, mollëzat e kërcyera spërkatur nga prenkëza të vogla sa mezi dalloheshin. Fytyrëvezake. Për fytyra të tilla dhelpërushe ai kishte krijuar përshtypjen se ishin femra të zgjuara ose, tejet naive. Sytë e stërzgjatur, thelp bajame, në ngjyrën e pjekur të vishnjave. Të gjitha ato shprehnin haptas prejardhjen e saj Jugoaziatike dhe pandehma e tij ishte vërtetuar disa minuta më vonë:

-Nëna është kamboxhiane, babai amerikano-irlandez.

Sherli qe ndjerë lirshëm dhe i bëri ballë vështrimit të tij hetues. Ajo, me siguri, ia lexoi shikimin dhe i pa buzëqeshjen e fshehtë në cep të buzëve.

-Ju pëlqeni të më shihni kur unë bëj banja dielli - tha ajo dhe shpërtheu sërish në të qeshura. Pranoi cigaren Gamel, që ai e kishte ndezur për veten e tij dhe qe ulur në njërën nga karriget. Hodhi këmbë mbi këmbë.

Ai i kishte ofruar pije freskuese me gaz, por ajo kundërshtoi:

-Të fryjnë si tullumbac.

Gjersa tymoi cigaren Sherli shpalosi para tij thelbin e karakterit të femrës lindur e rritur në këtë kontinent.

-Jam e lumtur që jetoj vetëm - tha dhe e vështroi pa ndrojtje drejt në sy.

Në moshën shtatëmbëdhjetë vjeçare, ajo kishte fituar pavarësinë nga prindërit dhe, çdo dollar që nxirrte, kishte qenë për gojën dhe tekat e saj. Nënë, ajo e donte, por me të nuk piquej gjëkund. I ati qe krejt ndryshe nga e ëma dhe ai e pati kuptuar gjithmonë. E ëma, kur mori vesh se Sherli do të largohej nga shtëpia, qau dhe mbeti e zemëruar me të për disa vite me rradhë. I ati, largimin e saj nga shtëpia, e quajti Dita e Festës së Madhe. Ai piu uiski gjersa u xurxullua nga alkooli. Prindërit e saj jetonin në Nju Xhersi dhe Sherli shkonte për t'i parë ata njëherë në vit ose ca më rrallë.

-Babai është i paralizuar. Ime ëmë i qëndron tek koka ditë e natë. Janë njohur në kohën e luftës civile në Kamboxia. Unë kam lindur në Amerikë dhe kam punuar gjithnjë nëpër fabrika që prodhojnë pjesë të imta elektronike. Tani jam në asistencë për shkak të krizës. Qysh prej një viti nuk paguaj këstin mujor të shtëpisë. Jam në faliment, por unë nuk çaj kokën fort për këtë gjë. Krizat ndodhin shpesh në Amerikë.

Këto shprehje ishin thënë gjersa mbërritën tek gardhi ndarës i dy oborreve. Sherli mbështeti pëllëmbët mbi rrjetë, e gatshme, si pantera aziatike, në vrrullin para kërcimit. Në pozicionin muskultendosur, trupi i Sherlit i qe dukur tejet uniform. Ajo i la përshtypjen e femrës pa stomak dhe, në çastin seksual, ai e përfytyroi njësh me trupin e mashkullit.

Ndërsa kishte menduar këto, dëgjoi zërin keqardhës në theksin aziatik:

-Çuditë me familjen tuaj të madhe. Përse nuk i çon prindërit në azil?

Artan Bareli qe hutuar nga kjo pyetje e papritur. Donte t'i thoshte se prindërit e tij nuk flisnin aspak anglisht dhe, as ai dhe as e shoqja, nuk e kishin shkuar ndër mend një gjë të tillë.

Lëshoi krahasimin e çastit:

-Jo çdo lloj zogu jeton në kafaz.

Sherli kishte picëruar sytë dhe qe përgjigjur:

-Zogjtë e thinjur e kanë kafazin nën tokë.

Artan Bareli nuk u kishte vënë rëndësi fjalëve të saj të fundit, por qe dhënë pas tendosjes së muskujve mbi pulpa dhe këllqe. Sytjenat i qenë liruar. Thithat e gjinjve të Sherlit i ngjasuan me kokrat e lajthive të kajthitura.

Në çastin që pati menduar metaforën e thithave, Sherli kapërceu gardhin me shkathtësi vajzërore.

-Artisti i martuar mbetet kalë karroce - kishte thënë ajo, kur qe akoma në ajër, me kokën e kthyer nga ai. Në sistemin dhëmbor, i shkëlqeu teli dentar që lidhte protezën e sipërme me dhëmballët.

-Unë e gatuaj kafën me parametra amerikane - kishte vibruar gjuha e saj dhe shtoi me humor se ajo nuk qe çuditur me kupën e vogël të kafes mbi tavolinën e verandës. Të atilla kupa përdornin edhe në Kamboxhia.

-Ju jeni i talentuar, por artisti i martuar mbetet kalë karroce - kishte thënë ajo seriozisht dhe, me dy tre çapime, kryeu kërcimin dhe u zhyt në pishinë.

Nga goja e Donikës ai nuk kishte dëgjuar kurrë një fjalë të mirë e shpresëdhënëse për talentin e tij. Për herë të parë, në dhe të huaj, dëgjoi lavdërim nga goja e një femre amerikane.

Kur ishin të fejuar, Donika kishte ardhur disa herë në Bërxxhuk, por ajo nuk tha një fjalë të mirë, për ato dhjetra punime që mbushnin muret e dhomave.

-Për këto zhgaravina, s'ka vend në apartamentin tonë - tha ajo njëherë.

Pas transferimit në qytet ai qe orvatur të sajonte një kënd në fund të ballkonit, por Donika hoqi tavolinën dhe ai nuk i pa më as veglat që solli nga fshati.

-Skulptorët kthehen murgjër. Ti je diplomuar agronom dhe kariera jote do të ngrihet mbi këtë perspektivë - i kishte vënë kapakun kundërshtimit të tij shoku Trabonini.

Kur ishte maturant ai gdhëndi bustin e Valit në dru rrobulli. Vali qe lumturuar nga dhurata e tij dhe e puthi në të dyja faqet përpara klasës. Busti, siç e kishte pranuar edhe profesor Trabonini, ishte një mrekulli e vërtetë. Ngjyra e verdhë e drurit kombinonte me lëkurën, flokët dhe vetullat e së bijës.

-Është hera e parë që shoh veten time të bukur dhe pa syza - kishte thënë Vali ditën kur familja Trabonini dhe ai bashkë me ta, kishin shkuar në pasticeri, për të festuar krijimin e tij. Bustin e vendosën mbi tavolinë dhe ai qe ulur mes të dyja motrave. Vali prekte orë e çast fytyrën e gdhendur në dru, mbushte lugën me ëmbëlsirë dhe çikte me të buzët e drunjta. Në heshtje ai kishte vendosur që t'i bënte një dhuratë të tillë edhe Anita Traboninit, por ndërkohë filloi sezoni i përgatitjeve për provimet e maturës dhe premtimin e heshtur e pati lënë për më vonë.

Gjithnjë i qe dashur një shtysë dhe nxitje sado e vogël që ai të derdhte talentin. Nxitjen për të gdhendur bustin e Anita Traboninit e nxiti ëndrra kur ai qe student universitar. Trungun e drurit e pati zgjedhur prej lisi nga pylli i Kroit të Bilbilave dhe e solli në Tiranë, futur në një thes kërpë. Ai kishte punuar gati çdo ditë mbas leksioneve dhe, krye gjashtë muajve, i dha dorën përfundimtare, gjersa busti shkëlqeu sikur të qe prej fildishi. Në bazamentin e drunjte gdhendi titullin Bukuri Shqiptare. Emrin e tij e shkroi me gërma të vogla, gati të padukshme, sikur të donte të fshihte nga syri i të tjerëve, dashurinë për Anita Traboninin.

-Egziston, apo është idealizim - kishte pyetur njëri nga studentët agronomë.

-Egziston - qe përgjigjur në vënd të skulptorit Durim Agalliu. Durimi, shoku i tij, nuk i qe ndarë Artan Barelit edhe në shkollën e lartë. Ai studionte për inxhinieri pyjore, por shtratin e gjumit e vendosi në dhomën e agronomëve.

-Si e quajnë - kishte këmbëngulur studenti.

-Hyjnitë nuk kanë emër - qe përgjigjur Durim Agalliu. Ai ishte prishur në fytyrë kur, një student tjetër, pohoi pa pikë turpi se që nga ajo ditë, ai do të masturbonte me kurmin e Bukurisë Shqiptare.

Busti i Anita Traboninit qëndroi në dhomën e konviktit vetëm një ditë e një natë. Ata ishin katër shokë në dhomë dhe Artan Bareli dyshoi se vjedhjen nuk e kishte bërë studenti i paturpshëm që tha se do të masturbonte me kurmin e Anita Traboninit, por Durim Agalliu.

-Bukuria Shqiptare është në duar të sigurta - tha mbas një muaji Durim Agalliu dhe i ftoi shokët e dhomës të shkonin në restorant Vollga. Orkestra, me të cilën ai qe lidhur dhe luante kitarën nëpër dasma, i kishte mbushur xhepin me lek. Ai daroviti kamerierët dhe përgjegjësi i restorantit e lejoi që të luante në kitarë.

Atë natë i harxhoi të gjitha lekët.

-Kështu ndodh pas çdo dasme: dhëndëri mbetet xhepshpuar - kishte thënë pa të keq Durim Agalliu.

Kishte qenë mesnatë kur dolën nga restoranti dhe vesonte shi. Autobusi i fundit për në Kamëz kishte ikur qëkuri dhe ata ishin llapashitur në vorbullat e ujit derisa mbërritën në qytezën studentore. Të nesërmen të gjithë ishin me rrufë dhe Durim Agalliu i kishte thënë:

-Qejfi ha kumbulla të tharta. Hej, Artan, më jep një dhjetë leksh për autobusin.

Artan Bareli nuk i qe zemëruar shokut të tij të ngushtë dhe, megjithëse ishte i bindur se ai i rrëmbeu pa pikë turpi veprën më të mirë, nuk shfaqti pezmatisim. Ai e dinte se busti Bukuri Shqiptare qe një nga punimet më të realizuara deri atëherë nga duart e tij dhe këtë ia tha edhe Durimit, por ai qe përgjigjur symbërthyer në qiell:

-Hyjnitë nuk kanë vend në ekspozita.

Instinktivisht, Artan Bareli ktheu kokën nga pishina. Sherli e përshëndeti duke tundur dorën dhe ai nuk hezitoi t'i përgjigjej ngrohtësisht përshëndetjes së saj. Ajo u nder mbi gardh të varte disa peshqirë dhe gjoksi i saj u shfaq provokues.

-Të kam ftuar për kafe- tha ajo.

- Kafja shijon më shumë në ditë shiu - iu përgjigj ai.

-Stuhia është duke ardhur. Në Golf Meksiko është formuar hurikeni - tha ajo.

-Punë e madhe - iu përgjigj ai - As ti e as unë nuk kemi ç'të humbasim.

Trupi i Sherlit shkëlqente sikur të qe prej bronxi. Në këtë rast ai kishte të bënte me një siluetë epuar natyrshëm dhe para syve iu soll përdredhja e trungjeve të thanës në formën e S-ve. Në një pozicion të tillë e kishte parë edhe Anita Traboninin: veshur fustanin me lule, flokët i kishte lëshuar mbi supa dhe, teksa qe nderur të shikonte reklamat e filmit të ri, mbërtheu pëllëmbët në bel. Befas, fustani i qe ngritur pors i parashutë nga një shkulm ere cikluese. Ai kishte parë jo vetëm magjinë e këmbëve të saj, por edhe përpjekjet e ethshme të duarve vajzërore, kur luftonin me vorbullën e erës.

Pastaj ishte dëgjuar zëri i trashë i akulloreshitësit, zë rënkues, nën kupolën e hyrjes së kinemasë:

-Tani të vdes, nuk më vjen keq vetja!

15.

Natën e parë të largimit nga Shqipëria Anita Trabonini e gdhui në stolat e aeroportit të Romës. Në sajë të meritës së rrjetit mafioz të klandestinëve, në kontrollin doganor, nuk i doli ndonjë problem: e kishin pajisur me pasaportë dhe vizë sikur ajo të qe turiste meksikane. Në katërmëdhjetë orët e fluturimit përmbi oqean ajo qe zhytur midis gjumit dhe zgjimit dhe, aty nga drekëhera e ditës tjetër, aeroplani preku pistën e aeroportit të Meksikos. Pritësi, një djalosh shqiptar, e kishte çuar në një dhomë moteli në periferi të qytetit.

Nën akorde kitarash Anita Trabonini pa ëndërr në dhe të huaj: udhëtonte përmes shkretëtirës, mbi kalë të bardhë, ulur në prehërin e Zapatës. Legjendari meksikan e kishte gudulisur nën sqetull dhe ajo argalisi sikur të qe vajzë lozonjare.

Zapata kishte fërkuar mustaqet dhe i foli shqip:

-Pasi të shfryj nepsin me ty, do të të lëshoj në prehërin e Durim Agalliut - dhe ajo qe zgjuar në çastin kur Zapata i harkoi pëllëmbët pas belit dhe tentoi ta puthë.

Atëherë ajo ishte përballur me fytyrën habitore të Xhepit, shoqëruesit të saj.

-Çfarë ndodhi - kishte pyetur djaloshi ulur në kulltukun pranë dritares.

-Për pak më puthi Zapata!

-Si përfundim?

-E çorra me thonj! - qe përgjigjur Anita Trabonini me mburrje, megjithëse në ëndërr nuk kishte ndodhur një gjë e tillë.

Për gjithë javën asaj nuk i doli nga mendja: pse Zapata përmëndi emrin e Durim Agalliut dhe jo të ndonjë admiruesi tjetër të saj. Ankthi i pritjes në dhomën e motelit në Meksiko dhe dyshimet e mbrapshta, e ndoqën edhe në udhëtimin përmes stepës meksikane. Njëra nga klandestinet, ulur përkrah saj, kishte hapur një hartë dhe, pëshpëriti me zë vibruar në gjuhën angleze se kufiri me Amerikën duhej të qe përtej atyre majave të maleve, që u shfaqën me bardhësi drithëruese, megjithëse dielli ende nuk kishte lindur.

Anita Trabonini e kishte pritur prej kohësh këtë ditë, por lodhja dhe pagjumësia i platitën ndjenjën e kureshtjes. Ajo qe pozicionuar në këndin midis sediljes e xhamit të dritares së furgonit dhe këmbët më së fundi gjetën rehatinë kur ajo i shtriu plotësisht. Instinkti vetëmbrojtës femëror e bëri të shpalosë pulovrin mbi gjunjë dhe e la t'i varej mbi pulpa. Shoqëruesit meksikanë ishin vërtet të paskrupullt dhe i vështrojnë çdo çast gjunjët. Të vjellat e natës pluskonin mbi dyshtemenë e furgonit, ndërsa përballë i luhatej përgjumëshe koka e shoqëruesit të saj. Në dy sediljet e fundit ishte ngjeshur grupi i vajzave tajlandeze. Dy të tjerat, përkrah saj, tejet bardhoshe, ngjisnin sikur qenë binjake dhe, gjatë gjithë udhëtimit, pëshpëritnin me ankth në gjuhën sllave.

Mirëpo Anita Trabonini e ndjeu zemrën të mbushur me një përzierje të çuditshme ankthi e lumturie, qysh në çastin kur aeroplani u shkëput nga toka në aeroportin "Nënë Tereza". Ishte hera e parë që ajo ngrihej në ajër dhe pa nga sipër Tiranën që shkiste e zvogëlohej nën krahët e zogut gjigant prej alumini. Atëherë kishte ndjerë boshllëk zymtësie se po shkëputej njëherë e përgjithmonë me të kaluarën e saj dhe, ndjesia e atij çasti keqardhës, i doli me belbëzimë:

-I mjeri atdheu im. Braktisjen tënde e shoh me sytë e zemrës.

Ai mëngjes kishte qëlluar i lagësht e i zymtë dhe, nën ombrellën e grisur të reve murmashe, kryeqyteti dhe mali i Dajtit i qenë dukur të jargavitur. Edhe zymtësia e maleve të tjera, qenë të murëtyera nga lagështia e vjeshtës. Biles, edhe Adriatiku, iu duk si një masë e pa lëvizshme, e ngurtë, nën vellon e hollë, që edhe ajo ishte murmashe. Sfondi i mbetur pas i la në memorie vijëzimin e pikave të shiut dhe jargavitjen e asaj stine të lagësht. Anita Trabonini kishte menduar përfundimisht se braktisja e atdheut mund të konceptohej vetëm tërësi pamjesh e

ndjenjash, por ato mund t'i shihte vetëm syri i një zemre të plaguar kur e parandjente se nuk do të kthehej më aty.

Ndërsa kishte menduar këtë gjë, ajo dalloi një varg zogjsh në madhësinë e pëllumbave të egër malorë, të ngjashëm me ata që ajo i kishte parë sa e sa herë në shkëmbinjtë e Bërzhikut. Ai varg pëllumbash të egër, e shoqëruan gjigantin prej alumini, gjersa u zhyt mes reve. Atëherë e kishte tmeruar pandehma se atë po e përcillnin zogj të murmë dhe ajo, Hyjnia e Qytetit, gjendej brenda atij arkivoli gjigant ajror, së bashku me dyqind udhëtarë.

Anita Trabonini kishte parë me kureshtje zogun e kreut që udhëhiqte karvanin. Ai fluturonte afër xhamit e ajo mundi t'i shohë sqepin e kafejtë, shallkëzën zioshe rreth qafës dhe njërin sy, të vogël, të vogël si një ruazë magjike, të palëvizshme, me ndriçim fildishi.

Vargu i zogjve të murmë kishte humbur nga shikimi i saj kur aeroplani doli përmbi re.

Përpëlitjet e zemrës, nga ajo pandehmë kobzezë e pëllumbave murmashë, i ndjeu në zgavrën e krahavorit edhe kur ndodhej në dhomën e motelit, njëloj edhe në udhëtimin përmes stepës meksikane. Kur zbritën nga furgoni dhe ecën për orë të tëra nëpër stepë, i pati shkuar mendja se ajo po luante rolin e një heroine filmi, përmes një stepe në ngjyrën e hirit. Në të vërtetë ajo mendësi naive filloi qysh kur makina la autostradën dhe, zallamahia e llamarinave dhe kërcitja e marsheve, i shprishi ëndërrimin. Pikërisht atëherë ajo që penduar pse i kishte hyrë kësaj aventure të rrezikshme dhe ndjeu lotët e nxehta që i lëvrinë mbi faqe e i pikuan në prehër. Mallimi për motrën Vali i drithëroi trupin, ndërsa rikujtimi i ëndrrës me Zapatën, e pati shtyrë në monologim inatçor me Durim Agalliun.

Një javë para se ajo të ikte nga Shqipëria, Durim Agalliu i preu rrugën me kryeneçësi dhe i sokëlliu asaj si harbut i shkalluar:

-Prapa diellit shkofsh, Anita Trabonini!

Kishte qënë ajo ditë kur së bashku me motrën shkuan në varreza, që ajo t'u jepte lamtumirën prindërve.

Vali dëneste dhe thoshte me vajtim të njëjtën frazë:

-E mjera unë, mbeta fillikat - ndërsa Anitës, i qe dashur ta ngushëllonte të motrën, duke përsëritur edhe ajo të njëjtat fjalë:

-Mos u bëj merak. Do të vish edhe ti në Nju Jork.

-Unë, Nju Jork, kam qytetin tim - i përgjigjej Vali.

Ajo javë e fundit ishte kthyer në panik, por makthi që shkakton ikja, mori përmasat e mistershme të braktisjes përfundimtare: të dashurisë dhe urrejtjes. Deri në minutin e fundit, para se ajo të ulej në Benxin e mafiozëve, që e përcollën tej oqeanit, telefoni i shtëpisë dhe celularët kishin rënë pa ndërpreje. Më të besdisshmet ishin telefonatat e disa adhuruesve anonimë, të cilët shpreheshin me fjalë qaramane dhe, njëkohësisht fyese por, më keqardhëset, qënë ato të Drizës, i cili kishte emigruar në Gjermani.

Vali që çuditur:

-Si është e mundur ta marrë vesh bota e tërë ikjen tënde, kur ne ua kemi mbajtur të fshehtë edhe njerëzve të fisit tonë?

-Ky është qytet i përgjimeve - i qe përgjigjur të motrës sepse, edhe kur kishte hyrë atë ditë në një dyqanë prej llamarine, për të blerë valixhen e udhëtimit, shitësi, burrë rreth të dyzetave, qe hutuar aq shumë nga prania e saj, sa rënditi fraza të pa lidhura, me vjershërim gojaci:

-Ëëëë është momodel kikinez

E mbamban në shpishpinë.

E tërtërheq në mememetro.

Kakaka dhjedhjetë xhexhepa.

Nxë gjigjithë qyqytetin.

Anita kishte nxjerrë lekët për të paguar, po shitësi i kapi dorën. Me fytyrë të shpërfytyruar nga tkurja e muskujve, shoqëruar edhe me përpëlajtjen e mistershme të qerpallave, ai kishte arritur të thotë i stërmunduar:

-Përpër Aaaanita Tratratraboninin vavalixhja është fafalas. Fafat të mimirë ku-ku-ku-do qëqë të shshshkosh!

-Nuk po më kujtoheni. Kush jeni - e kishte pyetur ajo dhe lëshoi lekët mbi banak.

-Më mimirë momos e didish - kishte bëlëzuar shitësi gojac dhe i ngeshi paratë në xhepin e valixhes. Ajo e kishte falenderuar, por habia e ndoqi edhe pasi doli nga dyqani: gojaci qe nguruar tek pragu i derës me krahët e mbledhura mbi gjoks dhe asaj nuk do t'i dilte nga mendja ajo fytyrë me muskuj të tezarur në fytyrën rrumbullore. Ndërkohë, që ajo provoi të tërheqë valixhen mbi trotuar, i pati shkuar mendja se gojaci do të qe ndonjëri nga adhuruesit e saj të dikurshëm dhe ai nuk kishte guxuar të shfaqej për shkak të memecërisë së tij.

Mirëpo, pas qoshes tjetër, kishte dalë befas, Peshku i Tymuar. Mjekërmadh e gjatosh, nën pardesynë e murmëtyer, pardesë qe ajo e mbante mënd prej kohësh. Në rininë e tij ai kishte qenë regjisor i teatrit. Qe çmëndur për shkak të dashurisë së pafat me njëren nga librashitëset e qytetit. Librashitsja kishte qenë e martuar me një nga instruktorët e komitetit dhe pëshpëritej se të dy fëmijët e saj kishin për baba regjisorin e teatrit. I shoqi i librashitëses bëri të pamundurën gjersa regjisorin e shkretë e sikterisën në një kooperativë të largët të rrethit. Por, edhe mbas dhjetë vitesh syrgjyni, dashuria e regjisorit nuk qe shuar. Ai u kthye në qytet me gjysmën e peshës trupore, krejt pa flokë dhe fytyra e rashta i zverdhnin si qiri.

Atëherë Drane Këllku, e famshme për nofka, e nofkoi Peshku i Tymuar. Çmënduria e tij tmeroi qytetin në Muajin e Festivalit të Dramave. Peshku i Tymuar, tentoi të varte veten në skenën e teatrit, në kohën kur shfaqej drama Murmashët, shkruar prej tij, në të cilën ai luante rolin kryesor.

Atë mbrëmje të premierës, librashitësja qe ulur përkrah të shoqit në stolat e rradhës së parë dhe, shfaqja qe ndërprerë kur, eletricisti i teatrit, arriti të presë me thikë litarin në çastin e pikës kulminante të dramës. Trupi i Peshkut të Tymuar qe shembur në mes të skenës. E shtruan në spitalin e të çmëndurve në Vlorë por, pas dy a tri vitesh, ai u kthye sërish në qytetin

e lindjes, së bashku me çmëndurinë e tij. Dilte i vetmuar në xhiron e mbrëmjes, me sy të palëvizshëm, tamam sy peshku, veshur me atë pardesynë gri të errët, e cila, në mot të lagësht, murrëtyhej porsi rasë varri.

Anita Trabonini kishte dëgjuar, qysh kur qe gjimnaziste, zërin kumbues të Peshkut të Tymuar, kur ai i përcillte turmës shëtitëse, thirmën e fantaksur:

-Mallkuar qoftë dashuria!

Peshku i Tymuar mbeti hija misterioze që kishte marë përsipër të shoqëronte të dy sistemet: në kohën e rrëmuajave politike kalonte përmes plumbave rikoshet. Ishte i pranishëm mes këmbimit të zjarrit midis bandave kundërshtare, pa i bërë syri tërr nga vdekja. Ditën kur varrosën shokun Trabonini, ai kishte shkuar në varreza, pasi qenë larguar të gjithë njerëzit.

-Kam ardhur t'i them një fjalë në vesh - i kishte thënë ai varrmihësit që po rregullonte dheun dhe kurrorat e luleve mbi shpinoren e varrit. Varmihësi tregoi më vonë se Peshku i Tymuar zbërtheu pantallonat dhe shurroi mbi varrin e porsa mbuluar por, nuk u muar vesh kurrë, çfarë fragment drame kishte improvizuar në çastin e shurrosjes.

-Di që hapte krahët si shpend - kishte thënë - varrmihësi dhe kuptova vetëm fjalën "ferr".

Komshinjtë e Peshkut të Tymuar tregonin se muret e brendshme të apartamenti ai i kishte fashuar me flakë pishtarësh dhe, në çdo cep, mbante qirinj të ndezur ditë e natë. Në mes të sallonit, një tavolinë ngarkuar dinga me librete dramash e komedish, ndërsa dhomës së gjumit ia kishte shkukur kënatën dhe, në vend të saj, varur një fletë çadre, që ai e hapte dhe e mbyllte sikur të qe perde e skenës së teatrit.

Në ditë të shënuara festash, ai dilte në mes të sheshit të qytetit dhe mprovizonte rolin, që e kishte luajtur dikur nga drama e tij Murmashët.

Peshku i Tymuar jetonte pa asnjë lloj komoditeti. Ushqimin e siguronte nga mbeturinat e restoranteve dhe kioskave të shumta, në dy anët e bulevardit kryesor. Në çdo klub që hynte, e qerasnin. Megjithëse e kapërdinte gotën me një të hedhur, askush nuk e pa ndonjëherë t'i këmbeshin këmbët nga dehja. Thoshin, se flinte disa orë ditën, i mbledhur kruspull në qoshe të dhomës, nga dukeshin dritaret e mëdha të ish-librarisë, në të cilën kishte punuar dikur e dashura e tij por, që pas përmbysjes së madhe, libraria u kthye në klub ku haej e pihej në këmbë. Pikërisht ai klub, një natë qe shkatëruar dhe i zoti i saj akuzoi Peshkun e Tymuar. E arestuan, e mbajtën një javë në qeli dhe e liruan pas thënies së avokatit Gaqë Këmbacit:

-Të çmëndurit, në kapitalizëm, nuk dënohen penalisht.

Çdo mëngjes, në mot të mirë, me shi apo e dëborë, Peshku i Tymuar qëndronte gati gjysëm ore pa lëvizur para monumentit të Usharit të Panjohur. Nderonte me grusht dhe pastaj derdhte ligjërimin çmëndurak me tonalitetin dramatik të aktorit, gjithmonë aktin numër tre të asaj drame, ku patriotizmi kthehej në urrejtje. Pikërisht, në atë akt dramatik, ai kishte lyer litarin me parafinë dhe dëshiroi të vriste veten para të dashurës së tij.

Pra, Peshku i Tymuar kishte dalë befas nga qoshja e dyqanit të këpucëve dhe i preu rrugën Anita Traboninit në kohën që ajo tërhiqte çantë-valixhen mbi trotuar. Ajo kishte hasur fillimisht në palëvizshmërinë e syve larushë, që asaj i qenë dukur të ngjashëm me syt e dashit

dhe jo të peshkut, gjersa i ndjeu ato të mbërthyera mbi gjunjët e saj. Pikërisht atë çast, shitësi I këpucëve, kishte dalë tek pragu i dyqanit dhe bëri përshpejtazi kryqin para gjoksit.

-Shën Mari e Madhe! - kishte thënë ai.

Anita Trabonini e dinte se Peshku i Tymuar nuk qe agresiv. Këmbeu shikim paqësor me të dhe i buzëqeshi keqardhshëm, por befasi, kur ajo nuk e priste, ai përtheu trupin dhe imitoi para saj shkrehjen e automatikut.

Ajo qe frikësuar nga ai gjest prej të çmënduri, por më tepër e tmeruan fjalët që dëgjoji mbas shpine:

-Je e vrrarë. Tani shko ku të duash, Anita Trabonini!

16

Tufa e shpendëve murmashtë shprishi rrethin e fluturimit dhe klithmat e tyre paralajmëronin se shiu ishte duke ardhur. Degët e pemëve u luhatën nga rrymat e ajrit. Artan Bareli pa komshien në pozicionin para zhytjes me pëllëmbët e bashkuara sipër kokës. Ajo pamje, i ngjasoi me atë të grave të Bërzhikut, në vallen Vjelësja e Mollëve. Pastaj Sherli shtriu krahët përpara, tendosi trupin dhe stërkalat e ujit u shpërndanë si saçma në ajër.

Ai hoqi një gllënjë tjetër verë Erotika, taposi shishen dhe përfytyroi veten në kërcimin heroik mbi gardh. Pastaj u kujtua se mbrëmë ai kishte masturbuar me kurmin e Anita Traboninit dhe, në mëngjes herrët, ishte përballur me ndërgjegjen e cingëruar të mëkatarit: çdo qelizë trupore dhe gjer tek atomi i ajrit që përcillte zëri i saj, për të kishin qënë të pa prekshme dhe hyjnore. Ai kurrë ndonjëherë s'pati përdhosur bukurinë e Anita Traboninit me aktin e sforcuar iluziv, mirëpo mbrëmë, sa zuri shtratin, dajhtë ia përziën trutë e kokës. Fillimisht atij i shkoi mendja tek Kaurka e Bukur dhe muret e dhomës së gjumit i veshi me imazhin e fytyrës saj vezake, nën përndritjen imagjinare të mijra xixëllonjave. I preku hamendshëm balluket, faqet, qafën e gjatë si të mjellmës, pastaj zverkun, gjersa pëllëmba i qëndroi në vijën ndarëse mbi vithe.

E kishte përfytyruar moshataren bërzhukase të Mëhallës së Përtejme veshur me fundin ngjyrë vishnjë. Ajo, ndryshe nga vajzat e tjera të fshatit, i zbulonte gjunjët edhe në dimër e nuk donte t'ia dinte nga shikimet e çunakëve. Kaurka e Bukur hiqte trikon e hynte fustanngrehur në jazin e mullirit për të larë qilimat e rrugicat e leshta. I godiste ato me kopan druri dhe gjoksi i saj hidhej e hidhej dhe, ai hov vajzëror, thëthinte sytë e djemurisë.

Ai e gjente një shkak për të kaluar gjoja rastësisht tek sfrati i mullirit. Vajzat e Lagjes së Përtejme, ndryshe nga ato të Lagjes së Poshtme, nuk druheshin të bisedonin e shoqëroheshin me djemtë. Ato, ende pa u fejuar, dilnin shëtitje në Rugën e Brodave dhe Ruga e Brodave, në të dyja anët, qe e veshur me kumbulla e qershë. Kur ato çelnin, të dukej sikur shëtisje në një tunel të bardhë e të pa fund.

Pikërisht tek Ruga e Brodave e pati zanafillën përfytyrimi i mbrëmshëm me Kaurkën e Bukur: ai e kishte çuar hamëndazi, kapur për dore, nën tumbën e shtogjeve në breg të lumit, atje, ku qenë fshehur njëherë të dy në lojën Kukafshehti dhe asnjëri nga moshatarët nuk i gjeti dot.

Kaurka e Bukur, nën tumbën e shtogjeve, kishte lëshuar paralajmërimin:

-Gjyshja më ka thënë se ti dhe unë jemi kushërinj të tretë. Pavarësisht se ti je mysliman dhe unë kristiane, stërgjyshërit tanë kanë qënë vëllezër. Hajt, dalim që këtej! Do të na marin nëpër gojë - dhe ajo kishte dalë e para nga tumba e shtogjeve, para se të mbaronte loja.

Artan Bareli, porsa kishte kujtuar zërin “jemi kushërinj të tretë”, kurmi i saj u fanit nga skena iluzive erotike dhe, vendin e Kaurkës së Bukur, e zuri çuditërisht Anita Trabonini. E ripërfytyroi skenën me sekuenca filmike ashtu siç kishte ndodhur në të vërtetë: i kishte prekur pa dashje flokët, por Anita i kapi dorën dhe e afroi atë tek faqja e saj. Ai ishte drojtur si murgac para buzëve porsi gonxhe, të asaj gjashtëmbëdhjetë vjeçare, ylli i qytetit.

Projeksioni i fashove të filmit shpalosej mbi kokat e tyre. Atë ditë ai kishte shoqëruar motrat Trabonini në kinema. Shfaqej filmi “Shtriga”. Qenë ulur në rreshtin e fundit të stolave të ballkonit dhe ai qe përballur me dhjetra sy çunakësh. Anita Trabonini, si për inat të tyre, qe anuar më shumë nga ai dhe, ai mjaftonte të kthente kokën nga ajo dhe buzët e tyre do të ishin takuar.

Kishte qënë çast i magjishëm rinor, ai që ofron kurorëzimin e puthjes së parë, kurse ai, bërzhukasi Artan Bareli, ishte hutuar e stepur nga ndrojtja.

Edhe mbrëmë, për pak do të kishte hequr dorë nga lodrimi me kurmin iluziv të Anita Traboninit. I kishin parakaluar gjigantja e purpuruar Erotika, pastaj Lilinova dhe, Sherli, e zhveshur krejt, me trupin e zhdërvjellët si të ngjalës, gjersa në tru i kumboi thirrma e akulloreshitës:

-Tani të vdes, nuk më vjen keq vetja!

Artan Bareli kishte sjellë ndër mend vorbullën e erës cikluese para hyrjes së kinemasë, ngritjen e fustanit me lule porsi parashutë dhe, vetëm atëherë, ai i doli në fund budallallëkut iluziv masturbues duke belbëzuar zëdredhur:

-Oh, Anita Trabonini!

Pas çerek shekulli, mbrëmë ai s’kishte bërë gjë tjetër, vetëm se qe hakmarë ndaj vetes e jo ndaj Anita Traboninit.

I lypj kujtesës imtësira nga ëndrra e mbrëmshme: silueta e saj, në ngjitjen e shkallëve lakadredhëse të gjimnazit. Atëherë u kujtua se shkallët, edhe në ëndërr, kishin qënë prej graniti dhe, kangjellat e përdredhura, lyer me bojë të zezë. Parmaku i drunjtë shkëlqente nga lëmimet e mijra përkëdheli pëllëmbësh shkollarësh. Atë e lyenin çdo vit me llak të tejdukshëm dhe ai i gëzohej natyralitetit të damarëve drusorë: ato i nxisnin përfytyrime fantastike.

Pas pushimit të madh, maurantët qëndronin enkas mbrapa vajzave, në ngjitjen e shkallëve. Ata nguceshin sup në sup me njëri-tjetrin kur Anita Trabonini ishte para tyre. Ajo i kapërcente shkallinat me elegancën që nuk e kishte asnjë vajzë tjetër e gjimnazit. Flokët e gjatë kaçurrela i lodronin deri mbi bel dhe, mbrapa asaj tumbe të zezë flokësh të magjishëm, fshihej fytyra e saj hyjnore. Anita Trabonini qe e ndërgjegjshme për bukurinë e saj dhe nuk e kthente kurrë kokën mbrapa. Njëren dorë e rrëshqitëste mbi parmak, sikur të donte të tërhiqte pas vetes shpurën e çapkëneve admirues. Njëherë, (ajo ndodhi vetëm njëherë!), në ngjitjen e shkallëve, dikush i kapi atij dorën nga pas dhe ai, pa kthyer kokën, kishte belbëzuar:

-Anita Trabonini!

Gishtat e tyre qenë pleksur.

Ai kontakt i heshtur, në prani të çunave, nxiti xhelozinë e tyre të pa mëshirshme. Porsa që kthyer në klasë, fshehur Valit, puthi pëllëmbën e tij nën kapakun e bangës dhe, çiku me buzë një e nga një gishtat, që i pati prekur Anita Trabonini. U kujtua se kishte fjetur me buzët e ngjitura mbi pëllëmbë dhe, të nesërmen, lau fytyrën me dorën tjetër.

Gishtat e tyre ishin shpleksur në koridorin ku ndaheshin katet e shkollës. Anita Trabonini ktheu kokën nga ai dhe i pati dhuruar buzëqeshjen e magjishme, që gjithkush nga çunakët, e ëndërronte ditë e natë. Po atë ditë, Durim Agalliu doli para klasës, me pamje tragjike, mbërtheu sytë në tavan dhe, tamam si idiot klasik, deklaroi:

-Ju ftoj të merni pjesë në varrimin tim.

Vali, duke pastruar xhamat e syzave me letër thithëse, i që përgjigjur atij me inat:

-Në varrimin tënd ,unë do të vij e veshur me të bardha.

Pastaj Vali që përkulur dhe i kishte pëshpëritur në vesh Artan Barelit:

-Ç'proçkë ka sajuar, ime motër, sot?

-Eh, Anita Trabonini!

Kjo psherëtimë i doli në çastin kur dalloj zhurmën e motorit të makinës që sillte postën ditore. Sa herë vinte posta, Artan Barelit i kujtohej e shoqja. Emri i saj tani lidhej me dy terrorizime: tradhti bashkëshortore dhe faliment bankar. Gjatë kësaj jave ai kishte ndjekur lajmet e ditës, por asnjë stacion televiziv nuk foli se në Detroit ishin mbledhur bankierët dhe sekseret e Amerikës. Ai gjurmoi në internet lajme specifike, veçmas për shtetin e Miçiganit, por aty shkruhej për kolapsin e industrisë së makinave, papunësinë që kishte arritur shifrën njëzet përqind dhe braktisjen e shtëpive të blera me kredi. Ai nuk mundi të gjejë të paktën një rresht, ku të mësonte diçka mbi atë konferencë, aq shumë të përfolur nga e shoqja. Fantazia inatçore i anoi nga dyshimet e hidhura: Donika bënte qejf në ishujt e Karaibeve dhe flinte në një shtrat me Dean Wastfildin.

Nxorri zarfet nga kutia e postës. Në ecje e sipër u hodhi një sy adresave dërguese: ishin të njëjta me ato të një jave më parë. Paralajmërime për sekuestrimin e shtëpive, makinave dhe të mobiljeve. Lëshoi zarfet mbi tavolinë dhe i telefonoi Donikës. Mbeti i habitur kur dëgjoi se ai numër telefonik nuk ekzistonte më. Mendoj se kishte formuar gabim numrin dhe kryeu përsëritjen.

Erdhi e njëjta përgjigje:

-Ky numër telefoni është shkëputur.

-Dreqi të martë, shkërdhatë! - foli ai ashpër në gjuhën shqipe dhe mbylli fort telefonin. Pastaj formoi numurin e celularit të Bonës. Zilja ra disa herë, por dhe e bija nuk u përgjigj.

-Në djall shkofshi të dyja!

U plandua në kolltuk krejt i pafuqishëm. Ndezi cigaren dhe, instinktivisht, ktheu kokën nga pishina e komshies. Përtej rrjetës së gardhit lëviste silueta e kuadratar e Sherlit, nën rritmin e ecjes hapshkurtër të stilit aziatik. Ajo qëndroi pranë gardhit, nderi një peshqir dhe ai dalloj sytë e saj dhelpërushë që vjedhuronin nga veranda e tij. Atëherë nderi dorën dhe mori shishen me verë Erotika. Piu disa gllënjka radhazi, thëthiu etshëm cigaren dhe përumbi vështrimin mbi fluturimet e çakërdisura të zogjve murmashë. Njëherë ktheu kokën nga xhamllëku i derës. Në ekranin e televizorit në sallon, gadishulli i Floridës ishte veshur me ngjyrën e verdhë dhe tej, në oqean, vorbulla cilkuese të hurikenit. Spikerja fliste qysh prej dy ditësh për hurikenin e quajtur Aleks. Ajo vijëzoi me shigjeta gjirin e Golf Meksikos dhe, nëse era ndronte drejtim, Aleks do të godiste Floridën me shpejtësi 120 milje në orë. Pastaj, si gjithnjë në raste stuhish, në ekran u shfaqën dallgët e oqeanit që godisnin bregun dhe degët e palmave që kriheshin nga era.

Atij nuk i interesonte aspak se në ç'drejtim do të kalonte Aleks dhe s'kish përse të shqetësohej. Asnjë nga shtëpitë nuk ishin të tijat. Njëlloj dhe Fordi në parkinng, njëlloj dhe makina Nisan e Bonës, po ashtu dhe BMW-ja e...e...asaj, shkërdhatës! Njëlloj dhe paisjet e dhomave të gjumit, kolltukët e sallonit dhe televizori ekranmadh. Të gjitha ishin blerë me kredi dhe asgjë nuk qe e tij. Duheshin akoma dy vjet të tjera që ai të paguante kështet mujore prej nëntëqind dollarë që ato të shlyheshin e të bëheshin pronë e tij.

Mbërrtheu vështrimin mbi shigjetat që tregonin lëvizjen e stuhisë dhe befas, djajtë i nxitën dëshirën që, kosa e pamëshirshme e Aleksit, të rrafshonte gjithçka. Gjithçka, biles ta rrëmbente edhe atë, së bashku me prindërit dhe t'i flakte aty ku nuk mund t'i gjente kush.

Alkooli po bënte punën e vet. Artan Bareli ndjeu të rënda kapakët e syve dhe iu dorëzua gjumit.

17.

Donika u kishte ndezur një tufë me qirinj shenjtorëve. Pasi kishte mbaruar ceremonia kishtarë e Krishtlindjeve, të dy kishin shkuan në restorantin Karmelita. U darkuan me mish qingji të pjekur. Artan Bareli piu dy dopio raki meksikane Tokila, ndërsa e shoqja verë franceze.

-Vera e kuqe nxit erotizmin, ama të mbërrthen në shtrat. Të nesërmen nuk je për punë - e këshilloi ai.

Ajo, sypikëlluar e vështrimçoroditur, pati thënë:

-Ku ta gjej të mbërthehem një javë pas shtratit.

Për sa kohë qëndruan në restorant ai duroi dhe nuk ndezi cigare, por nuk hasi në vështrimin e së shoqes. Në atë një orësh darkimi ai pati ndjesinë se përballë tij qëndroi një grua e rastit, me të cilën porsa qe njohur.

Prej shumë kohësh nuk kishin dalë së bashku dhe atij i shkoi mendja se e shoqja, atë boshllëk, e plotësonte me kolegët e saj. Ai, për veten e tij, kishte pranuar heshtjen, por njëkohësisht i qe dukur i natyrshëm edhe trishtimi i së shoqes. I pati bërë përshtypje edhe mënyra se si ajo qe kujdesur që të mos pikohej me dyllë nga qiriri i ndezur, të cilin e mbajti në dorë gjatë rrugës së kthimit për në shtëpi.

-Kjo flakë është mbarësi - tha ajo kur kamerierja e restorantit solli një gotë enkas për ta vendosur qiririn mbi tryezë. Gjersa erdhën porositë e ngrënies, Donika tha nëpër dhëmbë se kompania e saj, ishte në prag falimenti dhe mendohej që zyrat të transferoheshin në ndonjë shtet tjetër. Në Florida kishte filluar fluksi i largimit të njerëzve. Ai dëgjoji gjithashtu se Lilinovën e kishin pushuar nga puna dhe ajo tani bashkëjetonte në një shtëpi druri me një grua lesbike.

-Më vjen keq për Lilinovën - kishte thënë Donika me vështrimin e shpërndarë diku - Së shkretës, nuk i del për zot asnjëri nga fëmijët..

Para dy viteve, natën e Shën Valentinit, Perandorja Bullgare i kishte hapur atij temën erotike që lidh njerëzit e të njëjtit seks. Ajo i kishte kërkur mendimin e tij. Mirëpo Artan Bareli ishte tallur me industrinë plastike të erotizmit dhe, i la të kuptojë Lilinovës se, në atë aspekt, ai mbante anën e ballkanasit kokëngjeshur.

-T'i lemë mënjatë meshkujt, por të paktën perandoret e bukura, si ti, nuk duhet të kthehen në lesbike - i kishte thënë asaj me humor të hidhur, mirëpo Lilinova e mori seriozisht vërejtjen e tij. Ajo pohoi se shkenca e seksit nuk ishte ajo e para njëzet vjetëve të shkuara. Kohërat kishin ndryshuar. Nëse ai dëgjonte lajmet dhe lexonte revistat, do të bindej se edhe njerëzit e famshëm, në fushat e artit dhe të politikës, i tërhiqte kërraba nga homoseksualizmi dhe ata braktisnin familjen.

- Janë shpikur organe seksi të sofistikuar dhe kënaqësia dypalëshe është për t'u admiruar - kishte thënë Lilinova, por ajo nuk e mbajti dot të qeshurën kur ai i tha se botës, në të ardhmen, do t'i dilnin probleme të pa parashikuara me banjat publike. Edhe ai kishte qeshur së bashku me të.

Në të vërtetë, ideja qesharake për llojshmëritë e banjave publike nuk kishte qënë e tij, por e Leninit të Vogël.

-Domethënë, përveç dy banjave tradicionale egzistuese, veç për meshkuj e veç për femra, ka lindur nevoja emergjente të ndërtohen nga dy palë nevojtove të tjera për geit dhe dy palë për lesbiket. Mirëpo problemi i nevojtove nuk mbyllet me kaq, miku im. Do të ndërtohen të akoma të tjera për shkak të rrezikshmërisë nga lesbiket që luajnë rolin e mashkullit. Pastaj nga heteroseksualët dhe heteroseksualet dhe, në grupin e fundit, pederastët dhe pederastet, të cilët shteti do t'ua plotësojë kërkesa për banja. Pra, tradicionalizmi i banjave do të bëhet rrokopujë. Pyyyyf! Imagjino, mili im, çdo të ndoshë në të ardhmen! Ma mer mendja se, edhe gjysma e Tiranës, do të mbushet së shpejti me nevojtove dhe tabela inicialesh sipas llojeve të qenies humane. Domethënë, shoqëria njerëzore do të ndahet, jo më sipas seksit natyror, por në tetë grupe dhe, çdo grup, do të kërkojë banjën përkatëse. Gjashtëmbëdhjetë lloj banjash publike! Ta mendosh këtë gjë dhe të vjen të marësh melet! E-tjera, e-tjera, e-tjera..

Ndërkohë që ishin në restorantin Karmelita, atij i qe kujtuar e qeshura e Perandores Bullgare dhe, për pak do t'ia kishte thënë këtë gjë edhe Donikës, pasi ai dëshiroi t'ia hiqte trishtimin me humor banal, por bëri mirë që nuk e hapi gojën. Ai gjithnjë ishte ndrojtur para së shoqes për broçkulla të kësaj natyre dhe, kështu darka e Krishtlindjeve, kaloi në heshtje, ama, vera e kuqe franceze bëri punën e saj: fytyra bardhoshe e Donikës u purpurua dhe e tillë mbeti gjersa ata u kthyen në shtëpi, fikën dritën dhe zunë shtratin.

Çuditërisht, pas atë kohësh, e shoqja nuk kundërshtoi kur ai qe kthyer vrulltas nga ana e saj. I hodhi njëren këmbë sipër dhe e puthi fort në buzë. Ajo çliroi trupin nga shtrëngimi i tij, hoqi

sytjenat e mbathjet me dorën e saj dhe, atij i qe dukur se në shtratin bashkëshortor, u rindezën thëngjijtë e mbuluar nga hiri i harresës.

Nata e Krishtlindjeve do të mbetej për të dy pika kulminante e jetës së tyre martesore. Trokëllitja e beftë e shiut mbi çati dhe gurgullima e vorbullave të ujit nëpër ullukë, do të mbeteshin muzikaliteti erotik që përcillte shkrirjen e akullit në marrëdhëniet e tyre.

Atëherë, ai kishte kthyer kokën nga ikona e Shën Gjergjit hipur mbi kalë. Shën Gjergji ishte shenjt i preferuar i Donikës, mirëpo atij iu duk se shenjt i qe hutuar nga ai shalim i beftë dhe puthje rrëmbimthi. Lumturia e shumëpritur po shkrihej me përmallimin. Maja e nxehtë e gjuhës së Donikës preku tavanin e qiellzës së tij. Ajo kishte rënkuar nga kënaqësia kur gjuhët e të dyve ishin përdredhur njëra me tjetrën. Orgazma, sikur të qe rrymë elektrike, drodhi trupin e saj që në minutën e parë. Pastaj ajo u shalua egërshane sipër tij me krahët e shpalosura porsi pulëbardha në fluturim.

Fluturimi i saj vazhdoi gjersa ajo u platit e tëra mbi të.

Errësira larushitej nga flaka drithëruese e qiririt. Ai mbajti mbërthyer me këmbë e krahë kurmin e së shoqes, me dëshirën çmëndurake mashkullore për të mos e lëshuar më kurrë. Donika u mbush fort me frymë dhe ai ndjeu shpalosjen e krahëve kur pushtoi të dy jastëkët dhe, rëzë veshit, kumbimin e kënaqësisë femërore:

-Oh, u ndjeva si në rini!

Ato fjalë shprehën kënaqësinë e tulatur dhe e shtynë që ai të çlirojë krahët, të kthehet brinjazi përkundruall së shoqes dhe vazhdoi t'ia përkëdhelë gjinjtë e fortë. Donika, asaj nate Krishtlindjesh, nuk u ankua nga pëllëmbët e ashpra dhe as nga frymëmarrja e tij prej duhanxhiu, ndërsa ai, përjetoi çastin e shumëpritur të lumturisë shpresëmadhe:

“Pendesa xixëllon në sytë e gruas time.”

Akishte hasur sërish në vështirimin e habitur të Shën Gjergjit mbi kalë dhe befas qe kujtuar: vite të shkuara dëshëronte një fëmijë të dytë, një motërz a një vëllaçko për Bonën, por Donika ia kishte prerë qysh në Itali:

-Një fëmijë tjetër, është katastrofë për mua - dhe ajo nuk harronte kurrë të blinte hapjet e verdha dhe, në komodinën përkrah shtratit, gjithnjë mbante një kuti me perzevativa.

-Derdha - tha ai me zë të ulët fajtori natën e Krishtlindjeve.

-Mos u bëj merak - u përgjigj e shoqja - Piva hapjen gjatë rrugëtimit.

“Po të duash mos beso në enigmën e shenjtëve,” i shkoi ndër mend dhe këqyri flakën e qiririt që po luhatej në grahmat e fundit përpara ikonës. Gishtërinjtë e Donikës e përkëdhelën përfund barkut dhe ata notuan sërish në Detin Erosit. Por asnjërit prej të dyve nuk u shkoi ndër mend se, ai çast final, do të qe i fundmi në shtratin e tyre bashkëshortor.

Vite më vonë, sa herë ai kujtonte zërin e tij asaj nate Krishtlindjesh, i bëhej se nuk kishte folur ai, Artan Bareli por, një burrë tjetër, i shkrehur nga dashuria, të cilin ai nuk e pati njohur kurrë më parë. Ai tjetri, ishte sozia e tij dhe qe shfaqur para së shoqes qaraman botëror: peneloi me ngjyra të ndezura qytezën malore të Shëmturit. E mbiquajti “magji” këmbimin e frymërave në

puthjen e parë. I kujtoi dallgët e kaltra të Adriatikut në muajin e mjalit, në plazhin e Durrësit, por ai hezitoi t'i kujtonte vdekjen e papritur të atit të saj. Pastaj kishte vazhduar udhëtimin me target asaj nate me stuhi drejt gadishullit në formë çizme. Me ngjyrat e piktorëve italianë ai, burri tjetër, me lotin e fshehur në errësirën e larushitur nga flaka e qiririt, peneloi tabllonë e qytetit të Napolit. Përshkroi me imtësi apartamentin e tyre të vogël në katin e parë, shtratin e fortë prej hekuri, që ua falën komshinjtë, qeskat me rroba e ushqime dhe shishet e qumështit, që ata i gjenin tek pragu i derës çdo mëngjes dhe, nuk e morën vesh kurrë, cilët qenë dhuruesit misteriozë.

Foli e foli ai burri qaraman, gjersa pëllëmba i mbeti e mbërrthyer mbi cicën e majtë femërore. Atëherë kishte ndjerë zemrën e saj të rrihte fuqishëm, njëkohësisht edhe fërgëllimën e kurmit bardhosh.

Pikërisht atë çast atij i qe kujtuar drama Murmashët dhe klithma tragjike e Peshkut të Tymuar:

-Jemi fajtorë pa faj!

Atë shprehje të huazuar nga skena e teatrit e belbëzoi me kokën e mbështetur mbi krahun e kolmë të së shoqes. Nga nënsqetullat i gulshonte parfumi, të cilin ajo e kishte blerë enkas për Krishtlindje. Pastaj ai kishte ndjerë rrëshqitjen e gishtave nga përfundbarku, eksploruan përqark kërthizës, lodruan një çast me krifën e tij leshtore në gjoks, ndjeu mbërthimin e tyre pas leshit, njëlloj si dikur, atëherë kur Donika pëlqente aq shumë të lodronte me krifën e tij. në dhomën e saj në Shëmtur dhe në kabinën e plazhit në Durrës.

I pati thënë të gjitha këto derisa gishtërinjtë e së shoqes qenë çliruar nga shtrëngimi i krifës mbi krahëror dhe, me atë dorë, ajo shpleksi flokët e saj. Për syrin e Artan Barelit, ato lëvizje të magjishme krahë femërore, kishin qenë universale: ishin lëvizje të përbotshme në çaste kënaqësie apo shqetësimi, por çudia më e madhe qe se ato lëvizje, dalloheshin edhe në errësirë.

Ajo krehje flokësh me gishta natën e Krishtlindjeve ishte e njëllajtë me atë në pyllin e Kroit të Bilbilave, kur ata të dy provuan aktin e parë seksual. Nishanin në pulpë dhe gropëzën në faqe, atë ditë i quajti:

-Mrekulli të natyrës.

Tejet i mallëngjyer, ai, sozia e tij, qe përkulur mbi këmbët e saj. E dinte me saktësi ku ishte nishani dhe e puti atë symbyllur.

-Që nga thonjtë dhe deri tek flokët, trupi yt ka qënë i shenjtë për mua - e kishte mbyllur ligjëratën qaramane të asaj nate Krishtlindjesh, pa i shkuar ndër mendje se, një minutë më vonë, ai do t'i hakërohej vetes:

-Idiot erotik!

Ja si kishte ndodhur: fillimisht Donika tërhoqi krahun nga nënkreja e tij. Përshpejtoi frymëmarjen dhe, kur ai nuk e priste, ajo i ktheu shpinën. Ai nderi dorën dhe i përkëdheli zverkun e zbuluar, por Donika bëri shënjen e vrullshme të nervozizmit me shkundjen e kokës. Artan Bareli e dinte se ç'donte të thoshte e shoqja me atë shkundje të beftë të kokës. Tërhoqi dorën nga vetja dhe vendosi pëllëmbën e ngurtësuar mbi ballë si strehë kapele. Në errësirë nuk kishte çfarë të shikonte, përveç flokëzës së vockël të qiririt, e cila akoma mbante formën

e stërzgjatur, porsi kokër thekri. Qiriri ishte tretur krejt dhe flokëza po jepte shpirt. Artan Bareli iu bë se harroi të merte frymë gjersa dhoma u zhyt në errësirë të plotë.

Pas disa minutash ai kishte pandehur se të shoqen e pati zënë gjumi, por e drithëroi zëri i saj ironik:

-Çmenduria rinore ka pasoja të pafalshme.

Donika, si gjithmonë, lëshoi lumë fjalësh dhe thelbi i dufit të saj qe:

-Sa naive dhe budallaqe isha në rini.

Atij i qe dukur se e shoqja fliste përçart me dikë tjetër. Pastaj ajo qe mbushur me frymë dhe psherëtiu fort. Nga nënsqetullat i vërshoi sërish erëmimi i parfumit. Asaj here atij i ngjasoi me kundërmimin e athët të lëngut nga resat e lajthishtave. Pikërisht atë çast ndjeu një pickim të thellë e në anën e majtë të kraharorit. Pickimi u shoqërua me dridhjen e muskujve në të gjithë trupin dhe ngërçet tezarën damarët mbi pulpa. Hapa demonësh të zemëruar i trokuan në zemër dhe ata komanduan lëvizjen e gjakut e të muskujve.

Demonët e detyruan të brofë nga shtrati.

Nxitimthi dhe, së prapthi, ai kishte veshur mbathjet e shkoi në verandë. Qe platitur në vetminë e natës gjersa tavla e duhanit u mbush rrafsh me bishta cigaresh. Pastaj ai përhumbi në gjumë midis dallgëve të dashurisë dhe urrejtjes.

Ndërkohë që flinte në kolltukun lavjerës, dikush i pati hedhur sipër një rrobë. Artan Bareli e ndjeu këtë përkujdesje, por nuk i hapi sytë të shihte kush qe.

-Njeriu, në gjumë, është gjysmë i vdekur - thoshte e ëma - dhe me të bëjnë ç'të duan.

Kur i doli gjumi në mëngjes, i qe kujtuar shprehja e së ëmës për njeriun kur është në gjumë, por ai dalloj menjëherë se peshqiri i kaltër nuk ishte nga peshqirët e shtëpisë së tij.

Atëherë qe përballur më dritësimin e llambushkave të Krishtlindjeve përçark pishinës në oborrin e komshies Sherli, të cilat ajo i kishte lënë ndezur për gjithë natën.

18.

“Dyshimet janë hithra në jetën e njeriut,” i qe kujtuar atij mëngjesi thënia e Leninit të Vogël. Pasi kishte tymuar edhe cigaren e fundit, qe mbledhur me gjunjët tek mjekra, në gjumin e natës së shenjtë të Krishtlindjeve. Porsa zbuloi se i kujt kishte qenë ai peshqir i kaltër, i kishte dhënë të drejtë profesorit. I qe kujtuar kur shkante befasisht në zyrën e masovikëve në Pallatin e Kulturës. Dëshironte të kapte në flagrancë të shoqen. Mbi derën e zyrës ai shihte sa herë shënimin enigmatik “kthehemi së shpejti” dhe, aq herë ishte stampuar si idiot, duke mbikqyrur prej së largu hyrjen e zyrës.

Mirëpo, nuk arriti të kuptojë kurrë pse, kur ai kthehej pas çerek ore, derën e gjente të hapur dhe përballej me Landin e Donikën, zhytur mbi letra. Personave, të cilëve atëherë mund t'u besonte dyshimet çmendurake, ishin Gëzim Skuraj dhe Durim Agalliu. Druhej t'i hapej moshatarit bërzhukas, pasi ai çdo gjë e bisedonte me Migenën dhe, po ta merte vesh ajo një gjë të tillë, zere se kishe vënë tellallin nëpër rrugë. I vetmi mbetej Durim Agalliu, por siç

rrodhën ngjarjet, atij i shkonin punët rrokopujë: shoku i tij i ngushtë po kalonte çastet më të vështira të jetës, pasi e shkarkuan nga drejtor i ndërmarrjes së fidanëve pyjorë dhe ai priste gjakngrirë një emrim të ri.

-E parandjej të keqen: do më syrgjynosin si Peshkun e Tymuar - i kishte thënë Durim Agalliu - Paluçetat e sat shoqeje do të më hanë kokën. Unë bëra shaka, por njerëzit e partisë nuk e përtypin shakanë. Ah, kam gojën e hidhur!

Artan Bareli i qenë kujtuar të gjitha këto atij mëngjesi Krishtlindjesh dhe, i penduar nga grindja e natës së kaluar me të shoqen, ai kishte hyrë rrëmbimthi në dhomën e gjumit t'i kërkonte asaj të falur. Shtratin bashkëshortor e gjeti bosh. Donika kishte ikur në punë. Ajo i pati ndezur një tjetër qiri Shën Gjergjit, sikur të donte që lufta e shenjtë me demonët e kuçedrat të vazhdonte edhe pas largimit të saj. Në dhomën e gjumit, në sallon, në banjë, e shoqja kishte lënë eremimin e parfumit me të cilën qe lyer natën e Krishtlindjeve.

Peshqirin e kaltër e ai kishte varur në gardhin pranë pishinës së komshies dhe nuk i hiqej nga mendja se dhelpërushja Sherli, nuhaste që përtej gardhit mardhëniet e tij me Donikën. Edhe prindërit e tij, me siguri kishin dëgjuar grindjen e asaj nate, sepse e ëma i pati sjellë një kafe më tepër dhe lëshoi shprehjen nëpër dhëmbë:

-Njëherë e një kohë, nuset rinin sus para burrave.

Megjithatë ai i kishte telefonuar Donikës. Ajo nuk i qe përgjigj sinjaleve të një pasnjëshme dhe ai i pati lënë mesazhin qaraman:

-Të lutem, për hir të Bonës, kthehu. Të kërkoj të falur.

Mirëpo, sa më shumë thellohej kriza financiare, aq më shumë shtoheshin edhe klithmat e Donikës. Kompania e kredive, për të cilën punonte ajo, i pakësoi honoraret dhe shpërblimet e udhëtimeve. Paralelisht me klithmat traboniane, po shëmbeshin një e nga një edhe bankat më të mëdha amerikane dhe ato evropiane. Dhëndri Skuraj i telefonoi nga Greqia. Ai kishte blerë apartament në qytetin e Selanikut dhe kishte mbetur pa punë.

-Tërmeti shfaqet aty, tek ju, ama dallga na rrafshon neve këtej - i kishte thënë dhëndri - Po vazhdoi kriza një a dy vite, s'më mbetet gjë tjetër, veçse do të ngarkoj rekat dhe eja më tako në Bërxhuk.

Vlerat e shtëpive në Florida ranë nën kuotat kur ata i patën blerë. Artan Bareli kishte bërë bilancin faktik të kredive me vlerat aktuale dhe llogaria i doli me pesëqind mijë dollarë negativ. Kriza e papunësisë goditi edhe qiraxhinjtë e tyre. Ata nuk qenë në gjëndje të paguanin këstet mujore, filluan nga mastrimet dhe nuk pranonin të lironin me dëshirë shtëpitë. Për të mos kaluar në faliment, Donika këmbënguli që t'i paguanin interesat bankare.

-Ta di se mbetemi trokë, shtëpitë nuk duhet do t'i humbasim - tha ajo - Është situatë e vështirë, por kalimtare.

Paguan interesat bankare, shpenzimet e gjykatësve dhe policët që i nxorrën qiraxhinjtë forcërisht. Por gjëndja financiare u rëndua akoma më shumë kur shtëpitë mbetën bosh. Ishte vështirë të gjeje qiraxhinj të tjerë. Brenda dy viteve firuan jo vetëm kursimet e mërgimit, por u përgjysmua edhe dhjetë mijëshja e apartamentit që ata patën shitur në Shqipëri.

Artan Bareli ndjeu marjemëndsh. Vuri cigaren në buzë, por nuk e ndezi. Qëndroi symbyllur për disa sekonda. Brenda kapakëve të syve pluskonin njolla të verdha në sfond blu. Ato njolla i shfaqeshin herë pas here në dy vitet e fundit. Mjeku kishte dashur të dinte sa gota kafe e alkool pinte në ditë, sasinë e sheqerit, numrin e cigareve dhe për mardhëniet seksuale. Megjithëse ai pinte tre kafe në ditë, mjekut i tha për një, njëlloj edhe për alkoolin, e gënjeu edhe për mardhëniet seksuale:

-Dy e tri herë në javë, doktor.

-Është normale - qe përgjigjur mjeku.

Përfundimet e analizave dolën në rregull, mirëpo mjeku shprehu habinë kur dëgjoi se pacienti i tij bashkëjetonte për çerek shekulli me të njëjtën grua.

Humori i tij parashtroi recetën amerikane:

-Një është pak dhe dy nuk janë shumë.

Vështrimi iu kthjellua pas disa sekondash. Përkrah letrës së Anita Traboninit ishte tufa e zarfeve që përcillnin çdo javë ultimatimet për sekuestrimin e shtëpive, mobiljeve dhe të makinave.

Ngriti kokën dhe vështroi përtej majave të pemëve. E njëjta pamje e palëvizshme çdo ditë, e njëtrajtshme, sikur bota e gjallë kishte harruar të merte frymë dhe, të vetmet qenie të gjalla, ishin zogjtë e murmë të oqeanëve. Tufa e tyre nuk dukej gjëkund, por ai qe i sigurt se ata qenë strukur mes gjelbërimit të pemëve, ose freskoheshin në ujin e ujdhesës. Ata qenë zogj më të mëdhenj se pëllumbat e egër të Bërzhikut. Dallonin nga ngjyra e këmbëve dhe e sqepave: oqeanorët i kishin sqepat dhe këmbët portokalli, afërsisht me ngjyrën e ndezur të fustanit të Donikës, që ajo kishte veshur ditën kur iku në Miçigan. Artan Bareli kishte vënë re me kohë se pëllumbat e egër malorë, njëlloj dhe pëllumbat e domestikuar, nuk shqyenin njëri-tjetrin, ndërsa oqeanorët hanin edhe njëri - tjetrin.

Këtë zbulim të rastit ai e pasoi me lodrim rritmik të gishtave mbi tavolinë.

Ndezi cigaren. Rathët e tymit u përhapën në hapësirën e studios dhe mbështollën relievet e pa përfunduara mbi bango. Atij mëngjesi ai kishte vijëzuar me laps ftyrën engjëllorë të Anita Traboninit dhe pati parandjenjën se skicimi nuk i doli ashtu sikundër e kishte dëshëruar. Megjithatë, ai nuk nderi dorën të fikte trishtimin që shprehte ftyra e saj.

Edhe e trishtuar, ajo ishte bukuri mahnitëse.

Anita Trabonini qe zgjatur si tepër kur shkruante se qe befasuar me fotot e shtëpive të tyre dhe me sukseset që kishte arritur kushërira e saj. Pranonte se ndjehej krenare: Donika Bareli qe bërë shëmbull për të gjithë shqiptarët në mërgim dhe ata, nga zilia e marrazi, flisnin dhe u dërdëlliste goja kur vinin turistë në Shqipëri. Ajo kishte të drejtë të shkruante ashtu, pasi letra dhe fotografitë, që i pati dërguar Donika, korrespondonin me dy vite më parë, kur nuk bëhej fjalë për krizë dhe falimente bankash.

Anita Trabonini nuk e dinte se shtëpitë ishin blerë në kohën kur bankat mbyllën njërin sy dhe lëshuan dorën në dhënien masive të kredive. Artan Bareli e merte me mënd çfarë mund të kishte shkruar e shoqja për t'iu mburrur fisit të saj. Ishte e vërtetë: në atë kohë Donika merte

paga të majme dhe këmbëngulte me eufori se vlerat e shtëpive do të ngriheshin akoma edhe 30 përqind. Ajo përmendte bëmat e kolegëve të cilët kishin vënë kapitale të majme në një kohë fare të shkurtër dhe, si gjithnjë, shëmbull konkret, ajo merte bosin e saj. Por, sa herë ai dëgjonte emrin e Dean Waestfildit, ndjente lëmshin nervoz në grykë dhe thellimin e hendekut midis tij dhe Donikës.

-Në Amerikë, vetëm truthartuarit mbeten të varfër - tha ajo një ditë, ndërsa intuita e praktiçizmit të tij fshatarak këmbënguli të kundërtën dhe i mëshoi shprehjes popullore:

-Këmbët shtrihen aq sa është jorgani.

Ai i përmendi atë ditë asaj ekspertë ekonomistë, të cilët paralajmëronin se jo vetëm Amerika, por e gjithë bota Perëndimore, se shpejt do të prekej nga kriza më e thellë në këto pesë dekadat e fundit.

-Krizat janë të pashmangshme për çdo lloj sistemi - tha ai - T'i shesim sa më parë, biles edhe me çmim më të ulët nga sa i kemi blerë. Kështu do të kemi në dorë të paktën një pjesë të kursimeve të mëgimit dhe mundësinë për të studiuar vajzën. Kam parandjenjën e hidhur se do t'i humbasim të gjitha.

- Bota Perëndimore nuk do t'ia dijë nga krizat dhe...

...perandorët e Lindjes bëjnë sikur flenë - e kishte ndërprerë ai, por nuk mundi të mbaronte mendimin, mbasi e shoqja kishte përplasur derën e nervozuar dhe qe mbyllur në dhomën e gjumit.

Brofi nga kolltuku. E shqetësoi trishtimi i fytyrës skicuar mbi dru. Mprehu majën e lapsit dhe korrigjoi fillimisht balluket e Anita Traboninit, i zbuloi ballin dhe qerpikët i ngriti pakëz më lart. Korrigjimi bëri të dukeshin të dy sy të picërruara, të zhytura në mendim dhe jo në trishtim. Atë çast iu kujtua Gëzimi i Skurajve. Ai i pati thënë dikur se vajza e Leninit të Vogël e kishte bërë për vete sepse ajo ishte fytyrëqeshur në çdo kohë.

-Migena e qeshur, unë bërzhukasi, murmash - kishte bërë shaka Gëzim Skuraj.

Kishte qenë ajo ditë kur po shkonin të dy në fshat dhe, gjatë rrugës, Gëzimi i tregoi se në sheshin mes pallateve, mblidheshin çdo masdite çunakët e qytetit dhe luanin futboll. Ata klithnin e shanin pa të keq njëri-tjetrin dhe nuk kursenin veten për t'u dukur më çapkënë nga ç'ishin. Aty kryheshin kërcime heroike që të linin gojëhapur dhe, ato herroizma bëheshin për shkak të dashurisë, ama, përfundonin me gërvishtje të gjunjëve e të brylave.

Migena i kishte treguar Gëzim Skurajt:

-Anitën dhe mua nuk na lejojnë prindërit të dalim në ballkon si vajzat e tjera. Këmbëngulin se djemuria e qytetit mblidhen aty për hatrin tonë.

-Në moshën tuaj vajzat gënjehen me një fletë preshe - u thoshin nënat atyre.

Mirëpo Gëzimi, i kishte marrë virgjërinë Migenës dhe atë ditë qe kurdisur të bënte humor banal:

-Qytetarkat pëlqejnë sallatorët e fshatit.

Sipas Migenës, në qytetin e saj kishin ndodhur ngjarje tragjike për shkak të bukurisë dhe xhelozisë. Edhe Anita Trabonini që bindur më së fundi se çunat vraponin pas topit, ama përgjonin me bisht të syrit nga dritaret dhe ballkoni i saj. Në shesh mbledheshin tifozë nga ana e anës me pretekstin se aty ndesheshin lagjet e qytetit. Mekanikë me rroba të lerosura nga vajrat e grasoja, gjimnazitë, shkollarë nga ata të liceut artistik si dhe çunakë fshatarë nga të shkollës së mesme bujqësore. Tifozët ulnin strehat e kapeleve, por vjedhurazi përgjonin kush fshihej pas kordinave, nëpër dritaret e apartamenteve përqark sheshit.

Vali i kishte treguar Artan Barelit se një maturant i shkollës së mesme bujqësore, një djalosh flokëkuq e trupmadh, studionte për zootekni.

-I është qepur Migenës si rrodhe kur ajo s'ka mbushur akoma të pesëmbëdhjetat - kishte thënë Vali.

Gëzim Skuraj ankohej se të dashurën e tij, Migenën, nuk e lejonin të bënte një çap vetëm. E ëma e shoqëronte në kinema, në bibliotekë dhe në xhiron e mbrëmjes. Migena vinte me të atin në shkollë dhe, pas mbarimit të mësimit, ktheheshin të dy tok në shtëpi, vetëm e vetëm që ajo të mos kishte mundësi të takohej me të. Shtëpia e Leninit të Vogël që në serën e parë të Lagjes së vjetër, në anën lindore të sheshit, që ende nuk ishte zënë nga ndërtimet e reja. Nga dritaret e shtëpisë Migena përgjonte klithmat e të qeshurat që vinin nga sheshi.

-Zej përbrenda nga inati dhe më vjen t'i ngjesh fletë-rrufe Leninit të Vogël. Prindërit e mi janë patriarkalë - i thoshte Migena Gëzimit. Ajo kishte frikë nga i ati sepse ai, që dukej aq i qetë e paqësor përpara nxënësve, brenda mureve të shtëpisë, bëhej nervoz për gjënë më të vogël.

-Për një fletë-rrufe, im atë ta heq kokën - thoshte ajo.

Migena i ishte hapur Anita Traboninit se me Gëzimin takohej natën. Ajo dilte fshehurazi nëpërmjet hekurave të dritares të dhomës së gjumit dhe Gëzimi e priste në krahë.

-Gëzimi është kokëmadh dhe shpatullgjërë. Hekurat e rrjetës së dritares nuk e nxënë dhe ai nuk hyn dot në dhomën time të gjumit. Ndërsa unë kaloj si ngjalë nëpër to. Gëzimi është dy pëllëmbë më i gjatë se mua.

-Kur bëhet spartakiada, midis shkollave të mesme, bujqësorët fitojnë gjithnjë në tërheqje litari - i qe mburrur ai Migenës dhe i pati treguar muskujt e krahut.

Artan Barelit i kujtohej koka e fashuar e Gëzimit. Në një nga ato netë të fshehta takimesh, ai e kishte goditur mbas një dërrase të kafazit të pëllumbave dhe, nuk mjaftonte xhunga që i kërceu si vezë pule mbi ballë, por kishte shkuar në spital për të bërë dymbëdhjetë gjilpërat e tetanozit. Dërrasa kishte patur gozhdë të ndryshkur.

Siç tregoi Gëzimi, Migenës i kishte ardhur keq për të dhe ajo i qe ulur atij në gjunjë dhe, pavarësisht nga xhunga në ballë, kuqoja bërzhukas atë natë nuk e kishte falur.

- Atë natë i mora virgjërinë - i kishte thënë Gëzimi - Gjer atëherë, përveç puthjeve, Migena nuk më lejonte t'i prekja gjoksit dhe as këmbët. E mora mbi gjunjë dhe njollat e gjakut të virgjërisë më spërkatën pantallonat. Drane Këllku më kishte parë kur unë kapëceva murin. Gojës hafrania e kishte ofenduar Migenën të nesërmen duke i thënë që nga ballkoni:

-Një pëllëmbë femër, mbledh pas bythe arinjtë e maleve!

Artan Bareli shkante rrallë-herë në sheshin midis pallateve. Njëherë e kishte parë Gëzimmin: mëngëpërveshur, krahët hapur si gallof dhe thirri me zërin bubullues, karakteristik për fisin e Skurajve:

-Dilni moj, dilni! Mjaft u mbyllët brenda si dëngje me kashtë!

Artan Bareli e dinte fare mirë se ajo thirrme bërxhukiane nuk i adresohet vetëm Migenës, por edhe Anita Traboninit. Atë ditë topi theu me krismë xhamat e një dritareje dhe sheshin e përshkoi lebetima e Drane Këllkut në dialektin e veriut:

-Kaptinën tuj hongshi!

Drane Këllku doli në shesh me një bisht të gjatë fshese në dorë dhe qëllloi cilindro që i doli përpara, gjersa sheshi u boshatis nga lojtarët dhe tifozët. Njëri nga mekanikët, i lyer krejt me vajra, kishte dhënë alarmin:

-Ikni se është e çmëndur!

Thyerja e xhamit u bë shkak i përfoljes se Drane Këllku kishte ardhur në qytet në kohën e elektrifikimit të fshatrave të rrethit dhe mbeti vejushë kur i shoqi u shkrumbua majë shtyllës nga rryma elektrike. Drania ishte grua dërdënge, gjimadhe, me vithe të gjëra dhe këllku i djathë, difekt i lindur, i dilte një pëllëmbë më lart se këllku tjetër. S'kishte lindur fëmijë. Pas vdekjes së burrit kaloi depresion të thellë dhe që kuruar për disa muaj në spitalin e të çmëndurve në Elbasan. Pëshpërisnin se Drane Këllku bënte qëllimisht sikur që e çmëndur që të përfitonte rrogën e të shoqit.

Ajo e pinte kafën në ballkon, e shoqëronte atë duke tymuar cigare dhe nuk donte t'ia dinte kur hidhte këmbë mbi këmbë. Qëllimisht, ajo linte hapur shalët, që t'ua ngrinte nervat komshijeve hundëpërpjeta dhe t'ua prishte mendjen burrave të tyre.

Në atë kohë u përhap barsoleta:

-Prit moj, grua, prit. Të shikoj shalët e Dranes, pastaj jam gati për ty.

E, ç'nuk pëshpërisnin për Drane Këllkun, por thyerja e xhamave, u bë shkak i thashethemnajtës tjetër: një grup djelmoshash kishin shkuar që atë natë në apartamentin e saj dhe pallati e sheshi kundërmuan nga cironkat e fërguara. Pastaj kishte ardhur Durim Agalliu me kitarë në dorë dhe kënga gjëmoi në apartamentin e Drane Këllkut.

Durim Agalliu tregonte të nesërmen se Drania i që vardisur Drizës. Në pjatën e Fytyrëkatrorit, ajo vinte domaten turshi më të mirën dhe më shumë cironka të fërguara.

-Pas mesnate, dolëm në ballkon. Drania bashkë me ne. Kënduan disa herë këngën time të fundit - tha Durim Agalliu.

Migena i që mburr Anitës se atë këngë Durim Agalliu ia përkushtonte asaj, kurse Anita kishte mbledhur hundën me xheloz:

-Mos gënje veten. Ajo këngë i kushtohet një flokëzeze, kurse ti je flokëverdhë. Mësuesi i fizikës më tërhoqi vëmëndjen kur më pa që lëvizja buzët dhe mbaja rritmin e refrenit të këngës me majën e sandales. I thëthiva që mbrëmë vargjet e refrenit:

Unë vloj çdo prag stine,

s'kam pse bie në marraz,

i këndoj të dashurës time,

flokëzeza më mbush me gaz.

Një muaj më vonë, ndërsa profesor Trabonini dhe Lenini i Vogël ecnin përpara, të dyja kanakaret kishin qëndruar mbrapa etërve, për të mësuar se çflitej për Drane Këllkun.

-Do të më pëlcasë barku po të mos i nxjerr të gjitha - dhe, gjersa kishin mbrëritur në shesh, Migena i kishte dhënë fund ligjërimin:

“Gëzimi im nuk bashkohet me grupin e vagabondëve. Drane Këllku pëlqeu më shumë Drizën. Çunat thonë se Driza është i fortë si kalë karroce, bile më i fortë se Gëzimi im. Drane Këllku pranon në shtrat edhe Durim Agalliu. Vejusha po u mëson djemve sekretet për... për, ashtu de!... Çdo njëri që hyn në apartamentin e saj, sjell tre kokra vezë, ose një kile domate, ose katër specia gogozhare. Kush sjell një pulë është i shlyer për gjithë muajin. Ku i gjejnë të gjitha këto, kuptohet: sulmojnë kotecat e atyre që kanë pula dhe mbjellin perime nëpër oborre. Im atë i di të gjitha këto. Këto i dinë edhe të mëdhenjtë e partisë, por e mbyllin njërin sy se i shoqi Dranes është Hero i Punës Socialiste.

Unë dëgjova tim atë kur i tha s'ime ëme:

-Më mirë të shfryhen me Drane Këllkun, se sa të marin në qafë vajzat tona, që nga mëndja janë aguridhe.

Drane Këllku lexon kupat e kafes dhe di të bëjë lloj-lloj magjirash. Ajo, vërtet ulëriu dhe të gjithë u shpërndanë për një minutë, ama atë mbrëmje, kur topi thyeu xhamin e dritares, çunat dërguan delegacion pajtimi, vendosën xham të ri dhe në apartamentin e Dranes kumboi kitara deri në mëngjes.”

Në shesh ngritën dy shtylla druri dhe tendosën rrjetën e volejbollit. Ajo lojë ishte magjia që ndolli vajzat e pallateve përqark. Ato përziejeshin në lojë me çunat dhe të qeshurat e tyre gazmore dëgjoheshin deri natën vonë.

Anita Trabonini qe përballur me kundërshtimin e të atit:

-S'të jap asnjë qindarkë për këpucë atlete.

Lenini i Vogël i kishte shfryrë së bijës:

-Parandjenja ma thotë se do të mbetesh me barrë.

Lenini i Vogël i telefonoi profesor Traboninit, morën Kryetarin e Frontit të Lagjes e shkuan të tre në Komitetin e Partisë. I kishte pritur shoku Trabonini.

Rrjetën e volejbollit e hoqën të nesërmen dhe në shesh filluan punimet. E sheshuan me ruspë, mbuluan me dhe e plisa shpinën e tunelit për strehim ajror, mbuluan edhe shpinat breshkore të katër bunkerëve. Rrugicat lakadredhëse i shtruan me pllaka çimentike, mbollën shelgje lotues, blirë, lule dhe vendosën stola prej druri.

Në kohën kur rregullohej sheshi, filloi edhe persekutimi i Anita Traboninit. Akuzën e parë e lëshoi Lenini i Vogël. Ai u qe ankuar prindërve të saj se ajo, e vogla, Anita, ndryshe nga e motra, Vali, që ishte e shkëlqyer në të gjitha lëndët, nuk përqëndrohej në mësim. Ngatëronte filozofët anglezë me ata francezë dhe grekët me rusë.

Akuza e dytë erdhi nga profesori i matematikës, i cili trokiti një natë në derën e apartamentit të tyre:

-Anitën hezitoj ta ngre në dërrasë të zezë. Këtë e bëj për hatër të profesor Traboninit. Anita nuk është në gjëndje të zgjidhë ekuacionin më të thjeshtë. Vështro nga dritarja e klasës kush do të kalojë në trotuarin përtej. Për mua është nxënëse ngelëse.

Përveç këtyre akuzave Anita Traboninit filloi t'i shfaqej në gjumë edhe njëri nga pleqtë e korit, për të cilin thoshin se ishte nga fisi Agalliu dhe, në rininë e tij, kishte qenë donzhuan. Koristi shëtiste çdo mbrëmje në parkun e ri. Ai mbante kapele republikë dhe duart e pleksura pas vitheve. Anita ishte këmbyer me të disa herë në rrugicën e ngushtë lakadredhëse, gjersa një ditë, donzhuani qe përkulur para saj, njëlloj si në filmat e vjetër francezë dhe lëshoi zërin prej baritoni:

-Ah, të kisha moshën tënde, pa më shihje mua! Të bëja të këndoje si thëllëzë mali!

Ajo ia kishte treguar këtë Migenës, Migena-Gëzimit dhe Kuqoja i Bërxhukut, pati shtuar:

-Thonë se Peshku i Tymuar e ka rival dashurie.

Anita i qe ankuar Migenës se, kur ajo shkonte për të blerë akullore apo ëmbëlsira në pasticerinë Dëbora, se nga dilnin të tjerë çunakë, krejt të panjohur dhe ata i qepeshin nga pas si rrodhe. Një gjë e tillë ndodhte edhe tek hyrja e kinemasë. Megjithëse ajo nuk shkonte kurrë vetëm, por me të motrën dhe Artan Barelin, ose me prindërit, përsëri ndjente shkuljen e ndonjë fije floku. Gjoja, e si pa dashje, e preknin, por ata mjaftoheshin të paktën me aq.

Mirëpo që nga letrat e dashurisë dhe deri tek kënga e re e Durim Agalliut, nuk ishin gjë para thashethemnajës çmëndurake: i nofkuari Driza, (e thërrisnin kështu për shkak të flokëve të pa shtruar, porsi drizë,) u qe mburrur shokëve në xhiron e mbrëmjes se ai zotëronte një hajmali të thurrur me flokët kaçurela të Anita Traboninit. Fytyrëkatrori Driza nuk qe mjaftuar me aq, por kishte deklaruar edhe në pushimin e madh:

-Anita Trabonini do të martohet me mua verën e ardhshme.

-E kush mburret? Pantallonëarnuari, i biri i karrocierit të plehrave - kishte përdredhur buzët Migena.

Fytyra katrore e Drizës Anita Traboninit i qe shfaqur në muajt e pushimeve të verës kur ajo mbaroi klasën e tetë. Megjithëse sheshi u kthye në park, Driza vinte të luante me ashikë në çimenton e hyrjes së pallatit. Kryeashikun e quante Driani. Vali, përgjoi të thirrurat e djemve gjatë lojës dhe zbuloi se emërtimi i kryeashikut, ishte pagëzuar me tre gërmat e para të nofkës

së Drizës dhe tre gërmat e tjera ishin nga emri i së motrës. Vali ishte pezmatuar vërtet dhe i tregoi të atit për këtë proçkë të Drizës, kurse Anita këmbënguli që ai ta turturonte në lëndën e anglishtes.

-I biri i karrocieri të plehrave, tallet me mua! - i kishte thënë ajo.

Por as kryeronomaj Driani dhe as hajmalia që Driza mbante varur në qafë, nuk qenë gjë para asaj që ndodhi një javë para Vitit të Ri. Pavarësisht se binte shi me gjyma dhe era frynte si e tërbuar, dikush kishte vënë kokën në rrezik: qe kacavirur si merimangë pas kangjellave të ballkoneve. Kacavjerësi kishte mbrëritur deri në katin e tretë, ku ishte ballkoni i dhomës së gjumit të motrave Trabonini dhe rrëmbeu breçkat ngjyrë rozë që i përkisnin Anitës.

Rrëmbimi i breçkave do të ishte lënë në harresë nga i ati dhe e ëma, sepse ata pandehën që era i kishte flakur nga ballkoni në rrugë, por ngatërestarët e pallateve përballë i thanë profesor Traboninit se vetëtimat kishin ndriçuar fasadën e ndërtesës dhe ata panë një djalosh kokëshkretë kur zbriste nëpër kangjella me mbathjet ndër dhëmbë. Profesor Trabonini nuk pranoi të deklaronte rrëmbimin e breçkave në polici, sikundër e nxisnin banorët e pallateve. Ai zgjodhi rrugën paqësore: porosi marrangozët të mbyllnin të dyja ballkonet me dritare dhe varën perde që asgjë të mos dukej nga jashtë. Kështu, rrëmbimi i breçkave mbeti në harresë për gjithë të tjerët, por jo për Anita Traboninin.

Shkak pagjumësie ishte thënia e Migenës:

-E tmershme, kur di se dikush nuhat breçkat e tua.

Anita Trabonini nuk i dilte nga mendja Fytyrëkatrori Driza, biri i karrocierit të komunales, i cili, përveç hajmalisë, mbante nën jastëk edhe mbathjet e saj. Njherë ai i qe shfaqur në gjumë, pikërisht në dhomën ku ajo flinte. Driza kishte futur kokën që poshtë çarçafit dhe lëpinte me gjuhë përfund barkut të saj. Aq shumë ishte tmerruar nga ajo ëndërr jargavitëse, sa i hyri frika të flinte në shtratin e saj dhe qe ngjeshur përkrah së motrës.

Ia tregoi Valit ëndrrën dhe Vali qe përgjigjur:

-Këto ndodhin kur ri me orë të tëra para pasqyrës.

Migena i kishte thënë me mburrje:

-Ato, që ti i shikon në ëndërr, unë i shijoj çdo natë. Të vetmen frikë që kam është: mos çahet llastiça që përdor Gëzimi dhe unë mbetem me barrë.

Kur Anita Trabonini dilte në xhiron e mbrëmjes Drizën e kishte gjithmonë mbrapa. Ai nuk ia ndante sytë dhe mbante pamjen e djaloshit të mënçur e serioz. Se nga kishte zënë një dorë para dhe ai pati blerë tuta sportive, por çunakët pëshpërisnin se, nën tuta, Driza mbante një patëllxhan lidhur me llastikë pas këmbë. Ai kurrë ndonjëherë nuk pati guxim ta ndalonte në rrugë ose në oborrin e shkollës dhe t'i thoshte të paktën një fjalë. Në letrat që i dërgonte asaj, shkruante çdo herë me mburrje se ai do të bëhej kirurg dhe nusja e tij do të jetonte si veshka në mes të dhjamit.

Që muajin e parë, kur Anita Trabonini shkoi në gjimnaz, vërshoi lumi me letra dashurie. Ajo i gjente ato jo vetëm nën bangë, por edhe në çantën e librave. Durimi i dërgonte gati çdo javë

një letër dhe shprehte dashurinë me vjersha. Letrat i shtypte në makinë shkrimi dhe thoshte se vargjet që thurte dhe këngët ia përkushtonte vetëm asaj.

Durim Agalliu e mbiquante Hyjni e Zemrës. Kënga, që ai kishte kompozuar para Vitit të Ri, para se të rrëmbeheshin breçkat e saj, u përhap brenda ditës në qytet. Atë e këndonin sidomos sarhoshët e klubeve, me dy zëra:

Ç'm''i këpute telat e zemrës,

Të mjerin mua më lë pa gjumë,

Në s'ia puth buzët syzezës,

Dëborë maji do të tretem unë...

-Dylqina e Serventesit nuk ka marë kaq letra nga Don Kishoti - e ngacmonte Topçja e Leninit të Vogël dhe shkruhej në të qeshura.

Në çdo pushim, midis orëve të mësimi, Durim Agalliu nxirrte fytyrën e stërgjatur në cepin e koridorit. Anita Trabonini nuk kuptonte: si qe e mundur që ai fuste letrat në çantën e saj, megjithëse qëndronte larg?

Por ishte mprehtësia e Valit ajo që zbuloi sekretin:

-Kolonën e pestë e ke në klasën tënde - i tha.

Sipas saj, Durim Agalliu sillte vërdallë gjithë qytetin dhe jo më çunakët dhe çupëlinat e gjimnazit. Atëherë Anita i qe lutur të atit që ai t'i blinte çantë me çelës dhe ai nuk ia prishi qejfin. Por, edhe pas ndrimit të çantës, letrat e Durim Agalliut penetronin mes librave, ose në xhepin e përparës së shkollës. Atëherë ajo dyshoi se në atë proçkë kishte gisht e motra, mbase dhe Migena e Leninit të Vogël, me të cilën ajo rinte në një bangë me të. Edhe Vali edhe Migena këmbëngulnin që letrat e Durim Agalliut ajo të mos i griste. E motra i kishte dhënë kutinë e këpucëve të reja që letrat t'i fuste në të dhe i tregoi vëndin e fshehtë nën shtrat.

Pa dashje, e motra tradhëtoi veten kur tha:

-Këto letra, në të ardhmen, do të jenë të rëndësishme. Durim Agalliu do të bëhet poet dhe kompozitor i madh.

Letrat e Drizës dalloheshin nga ato të çunakëve të tjerë jo vetëm nga shkrimi, por edhe nga iniciali i gjermës D. Ishte një D e madhe sa një gjysmë hënë. Driza e kishte zakon se e paloste letrën në katërsh, nuk e fuste në zarf, nuk i vinte as datë dhe, nga që e mbante për ditë të tëra në xhep, mbi të shfaqeshin njollat e bojës dhe ato të gishtave. Letrat e tij ajo nuk i lexonte më, i griste menjëherë, pasi iu tipos se ato kutërbonin erë kalë dhe i vinte ndoht prej tyre. Ajo shkumbaviste duart me sapun pas çdo grisjeje.

-I gris në copëza të vogla, i flak nga ballkoni dhe ato pluskojnë në ajër sikur të jenë flutura apo fjolla dëbore - i tregonte ajo Migenës. Pataj erdhi çasti dhe Anita nuk dëshëronte që letrat të binin në dorën e Valit, por e motra, siç duket i kishte lexuar para saj, sepse tallej më shumë me të sesa me shkruesit e tyre.

Vendosi që edhe me Migenën të rinte gojëkyçur e të mos i tregonte gjë. Kërkoj një vënd tjetër në apartament, ku të fuste kutinë, që mos e dinte as e motra. Një ditë, ndërsa bënte dush, dora i mbeti e ngrirë përfund barkut dhe sytë iu turbulluan nga një kënaqësi e pa provuar më parë. Gishtat iu ngalluan me një lëng të trashë ngjytës, në ngjyrë rozë. Pikërisht atëherë, me sytë e ngrirë si të Peshkut të Tymuar, ajo dalloj kutinë e instalimeve hidraulike mbrapa lavamanit. Kishte zbuluar vëndin misterioz ku ajo do të fshihte kutinë me letrat e dashurisë.

Në javën e parë të Marsit doli e vërteta e breçkave: kacavjerësi i kangjellave të ballkoneve nuk kishte qënë i biri i karrocierit të komunes, Fytyrëkatrori Driza, por kitaristi i korrit të pleqve, Durim Agalliu. Breçkat ngjyrë rozë u zbuluan rastësisht nga profesor Trabonini në orën e mësimit të anglishtes. Ai dhe e shoqja gjithnjë kishin dyshuar se rrëmbyesi ishte patjetër njëri nga maturantët e shkollës ku ata jepnin mësim. Mbas disa muajsh përgjimi, kishte ardhur çati i shumëpritur: profesor Trabonini kapi në flagrancë Durim Agalliun, ditën e kontrollit të dhjetë mësimeve të fundit në anglisht.

Profesor Trabonini u shpreh:

-Dyshova për kopjim nga fjalori.

Ai i qe afruar pa u ndjerë nga pas Durim Agalliut.

Artan Barelit i kujtohej klithma e befasishme e profesorit:

-Mos lëviz, kopjues!

Mirëpo Durim Agalliu nuk kishte shpalosur nën kapakun e bangos fjalorin e anglishtes, por breçkat ngjyrë rozë të Anita Traboninit. Profesori ndërpreu orën e mësimit dhe, i zverdhur në fytyrë, buzëkafshuar, me mbathjet e së bijës nën sqetull, përshkoi koridorin e gjatë me hapin e gufuar të sportistit. Ai ishte nëndrejtor shkolle dhe urdhëroi dezurnin t'i binte ziles elektrike. Mësimi u ndërpre në të gjithë shkollën. Profesor Trabonini kërkoi urgjent mbledhjen e Këshillit Pedagogjik dhe denoncoi para kolegëve paturpësinë e Durim Agalliut.

Mbas dy orë debatesh, nxënësi dezurn, Shape Qiklopi, thirri që nga pragu i derës së klasës:

-Durim Agalliu para Këshillit Pedagogjik!

Artan Barelit i kujtohej fare mirë: ishte trembur për vdekje, qe çuar rrëmbimthi, hapi krahët para klasës dhe thirri:

-Kush m'i futi në çantë ato breçka të qelbura o, m'i shshshk.... nënën!

Pas disa minutash nga e thirrura e Shape Qiklopit, në mes të oborrit të gjimnazit, frenoi makina Xhip dhe që andej zbriti shefi i policisë, i ati i Durim Agalliut.

Mbledhja e Këshillit Pedagogjik kishte vazhduar deri sa ra mugu i mbrëmjes, mbrëmje e ngarkuar me vorbulla mjegulle. Llapaveci atë natë shtroi mbi qytet katër gisht llokma të ujshme dëbore. Mbas mesnate temperatura qe ulur dhe Artan Bareli dëgjoj xhaxhain kur tha se qirinj aq të mëdhenj nëpër strehë nuk bëheshin as në Bërzhak. Xhaxhai kishte shpallur kordinën, pastroi xhamin me shpinoren e kapelës dhe tha:

-Edhe pemët duken sikur janë prej qelqi.

Në pushimin e madh Shape Qiklopi tha se qëndroi dezurn gjersa kishte mbaruar mbledhja e Këshillit Pedagogjik dhe kishte dëgjuar gjithçka me veshin ngjitur në brimën e çelësit. Profesori i filozofisë, Lenini i Vogël, i vuri kapakun diskutimeve:

-Në historinë e shkollave të botës nuk ka ndodhur kurrë një rast i tillë. Durim Agalliu është djali më i talentuar i qytetit tonë. Për hir të partisë, mos sakrifikojmë jetën dhe të ardhmen e tij, për një palë breçka vajze. Mos përjashtohet nga shkolla. Çështja e breçkave të mbyllet njëherë e mirë - dhe Lenini i Vogël kishte përshkruar fisin e Agallinjve dhe atë të Traboninëve, si dy fiset më të madha në qytet dhe të lidhura me luftën nacional-çlirimtare. Pastaj renditi numurin e dëshmorëve dhe doli se Agallinjët kishin tre dëshmorë më shumë se fisi i Traboninëve.

-Për një palë breçka do të futim në sherr dy fiset më të mëdha dhe me emër të mirë. Të mbyllet problemi i breçkave! Të mbyllem gojën. Të mbetet sekret partie, përndryshe, qyteti ynë do të bëhet gazi botës - dhe fjala e Leninit të Vogël zuri vënd në diskutimet e Këshillit Pedagogjik. Mendimi i Leninit të Vogël ishte përkrahur edhe nga shefi i arsimit, mirëpo profesor Trabonini qe treguar kokëfortë dhe inatçor.

Shape Qiklopi e kishte ndjekur nga pas profesor Traboninin. Me kokën dhe supet e ngarkuara me dëborë llapaveci ai kishte shkuar në shtëpinë e shokut Trabonini.

-Unë - tha Shape Qiklopi - isha mbrapa portës dhe dëgjova zërin e shokut Trabonini nga kreu i shkallëve:

-Edhe sikur breçkat të kishin qenë të sime bije, Donikës, unë nuk do të hapja gojën për një gjë të tillë.

19.

-Të kujtohet Zamir Pasha? E liruan nga detyra ushtarake menjëherë sa opozita mori pushtetin. E shoqja i vdiq nga kanceri. Vejani Zamir jetonte në katin e parë të pallatit, në atë pallat ku u strehuan Traboninet e kthyer nga internimi. Motra e Zamirit ishte komshie me to dhe shkonte për kafe çdo ditë. Se çfarë dërdëlliste ajo aty, nuk merrej vesh, ama, në dyqanin e primeve kishte lëshuar fjalë se vëllai i saj vejan do të rimartohej.

-Ajo, që do të bëhet nusja e Zamir Pashës, do të jetë më fatlumja në botë - tha.

Deri para 97-ës Zamir Pasha përballohej me asistencën e ushtarakut. E kalonte kohën në ballkon duke tymuar duhan dhe lexonte gazetën.

I thashë, me paramendim, për ta provokuar:

-Ikën muajt e zizë, komandant. Ke vendosur të mbetesh murg? Gati e kam kitarën - dhe Zamir Pasha i dha strehës së kapeles lart, ma shkeli syrin dhe m'u përgjigj:

-Mos u merakos për mua, o Durim Agalliu! Ia kam vënë syrin njëres: jeton mbi kokën time.

Zamir Pasha ishte i gatshëm në çdo çast për të ndihmuar Traboninet: ua coptonte dhe ngjittëte drutë e dimrit deri në ballkon. I ndihmonte për trastat kur ato ktheheshin nga pazari. E kishin parë të hidhej si shpend nga ballkoni dhe, u dilte atyre përpara, me ombrellë në dorë, kur vesonte shi.

Zamir Pasha u bë heroi numër një i bllokut të pallateve përqark sheshit në kohën e rrënujave të 97-ës. Ai vendosi në ballkon mitraloz të rëndë, ngriti flamurin kombëtar dhe, në fasadën e suvatuar, shkroi me thëngjill: “Sa është gjallë Zamir Pasha, nuk guxon kush t’u grabisë dhe përdhunojë gratë e vajzat tuaja.”

Nga fundmarsi qytetin e përshkoi thashethemnaja e tmershme: pritëshin, nga dita në ditë, të vërshonin bandat vlonjate dhe ato të Veriut. I vetmi njeri, i cili dilte pa frikë, ditën dhe natën nëpër qytet, ishte Peshku i Tymuar. Në një kohë, kur njerëzit përforconin portat me lloz dhe, nuk dinin ku kishin kokën, në një nga ato ditë, Peshku i Tymuar vari në fasadën e Teatrit një kanvacë të madhe, ngjyer në gri të errët me bojë vaji, nga ai që lyheshin bunkerët dhe në atë sfond të murmë, shkroi me gërma të mëdha titullin e dramës së tij të dikurshme, Murmashët. Në krye të shkallinave, në hyrje të teatrit, ai luante çdo ditë akte nga të asaj drame, mirëpo askush nuk qëndronte për ta dëgjuar.

-Panik dhe çoroditje - më tha në një nga ato ditë Lenini i Vogël - Kjo gjëndje do të mbajë të paktën gjysëm shekulli.

-Parashikim i gabuar profesor - i thashë.

-Ujqit shumohen në dimër dhe gjuajnë në kohë me mjegull - m’u përgjigj profesori.

Ishte koha kur Zamiri Psha solli një makinë Tresh nga të ushtrisë ngarkuar me armatim dhe armatosi të gjithë burrat rezervistë të pallateve përqark. Ngriti shtabin prej dhjetë vetash dhe hartoi planin e mbrojtjes të lagjes. Ai vetë qëndronte ditë e natë në pozicionin e tij strategjik në ballkon, me dy pistoletë në brez, me dylbi në dorë dhe, aty hante, aty pinte kafën, aty tymoste cigare. Më erdhi e papritur fjala se vejani Zamir Pasha i paskej thënë Anita Traboninit:

-Për hatrin tënd, ky shesh, do të mbushet me kufoma gangsterësh. I pari, që do të ikë për dhjamë qeni, është Durim Agalliu.

Mua më hyri frika dhe iu luta Zotit:

-Më mbro, o Zot, nga rivalët e çmëndur!

Ngrita folenë në malet e Shëmturit. Zbrisja rrallë herë në qytet por, nuk mora guximin të kaloja pranë atyre pallateve, gjersa opozita mori pushtetin dhe ankthi i luftës civile u shua. Rrënuja politike dhe ajo e shembjes së firmave piramidale, sollën shkatërimin e dyqaneve, të fabrikave, bibliotekës, kinemasë, spitalit, farmacieve, pra, të të gjitha objekteve shtetërore. Ai shkatërim bëri që qyteti ynë të përjetonte valën e dytë të Braktisjes së Madhe. Nga Veriu dhe Jugu vërshonin kollona të pafundme refugjatësh, përshkonin bulevardin kryesor, me çantat dhe fëmijët në shpinë, bënin përpjetë shpatit të malit, përmbi Varret e Dëshmorëve dhe dilnin në anën tjetër, andej, nga ishte kufiri me Greqinë.

Zamir Pasha mblodhi armatimin e shpërndarë dhe e paketoi atë nëpër arka. Më thanë se ai ngarkoi edhe makina të tjera me armatim nga repartet ushtarake dhe u zhduk për ca kohë nga qyteti.

-Ka marë përsipër mision të veçantë - kishte thënë e motra e tij në dyqanin e bulmetit - Ai do të martohet me njërën nga Traboninet.

Mua më shkoi mëndja: vejani Zamir Pasha është pleksur me Valin. U gëzova që Valit iu hap rruga e fatit dhe e pashë Valin të mbushur me tule, me flokët e dredhura dhe dilte xhiro e veshur me minifund. Dreqi e martë, ajo kishte patur këmbë të bukura, o Artan Bareli dhe ne nuk e dinim më parë! Në fytyrën e saj të hequr, fytyrë dhije, mbinë dy mollëza të kuqëremta. Në gjoksin e zbuluar i vezullonte gjerdhan floriri. E shtrinte hapin, që ç'ke me të, në xhiron e mbrëmjes, sikur të qe balerinë! Vali mbrojti shkëlqyer diplomën e Inxhinerisë së Ndërtimit dhe hapi, jo vetëm shkollë private për mësim anglishte, por edhe zyrë projektimesh.

-Bravo i qoftë Vali Traboninit! - thoshin njerëzia.

Një ditë, mbeta i shokuar, kur e pashë Valin që kishte hequr dorë nga minifundet dhe bluzat e hapura. I çuditi të gjithë me fustanet grykëse dhe të gjata, deri në noçkat e këmbëve. Kokën e mbështillte me shami dhe shëtiste zënë për krahun me motrën e Zamir Pashës. Njerëzit ishin mësuar ta shihnin kur ajo bënte kryq sa herë kalonte para Kishës së Shën Marisë. Një pjesë të parave, nga kompesimi i burgut të të atit, ajo ia fali kishës së qytetit dhe Valin e zgjodhën në kryesinë e saj. Mirëpo, çudia më e madhe, miku im, ndodhi më pas: komandanti Zamir Pasha nxorri tapitë e vjetra nga koha e sulltanëve dhe u bë pronar i ligjshëm i Kodrinës Ballkoni. Pikërisht atëherë, Vali Trabonini veshi fustanet e gjata dhe mbështolli kokën me shami. U përfol se Zamir Pashën e kishin parë në mejhanet e Stambollit me çallmë në kokë. U kthye nga Stambolli dhe hapi dyqane me pajisje elektronike të markës Samsung. Vargu i blerësve shtrihej në të dyja anët e trotuareve.

-Norma e fitimit në treg të zbrazët nuk matet me përqindje, por me herë - më tha Lenini i Vogël, ditën kur bleu televizor me ngjyra, në dyqanin e Zamir Pashës. Unë e ndihmova për televizorin me makinën time për ta çuar në shtëpi.

Lenini i Vogël shtoi me keqardhje:

-Mjerim i shekullit: valuta botërore do të bjerë në dorën e ushtarakëve.

Ajo frazë e profesorit nuk kishte të bënte me tim atë: oshilacionet e mbërthyen që kur erdhi opozita në fuqi. Zëvendësoi portën me kënatë të blinduar dhe flinte me kobure nën jastëk. Im atë nuk guxonte të dilte nga shtëpia, pasi iu bë fiksion se, pas çdo qosheje, e prisnin ata, që ai i kishte torturuar në burgun e qytetit.

Më këshillonte të mos shfaqesha nëpër rrugë.

-Inati, ndaj fisit të Agallinjve, do të zbrazet mbi gjoksin tënd - më tha.

Atëherë unë, miku im, ngrita çerdhen në malet e Shëmturit. Mes pyjeve njeriu ndjehet më i sigurt. Nuk është e ndershme të të tregoj se me se i mbolla livadhet e Bërzhikut. Ato livadhe, mua më ishin dhimbsur dikur, më shumë se vetja ime dhe, për pak, më hëngrën kokën në kohën e diktaturës. Dashuria për to u kthye në biznes. Nuk po të tregoj se me ç'rrugë u bëra me para. Mjaftonte sa për fillim. Njëqind mijë dollarë nuk m'u dhimbsën kur porosita makinën e blinduar Benx. Frika më doli dhe nuk më rihej pa shkuar në qytet. Të përfolurat për vejanin Zamir Pasha shtoheshin dhe ato nuk mbeteshin pa u vërtetuar: në Kodrinën Ballkoni ai ndërtoi bllokun e ri me apartamente pesë e gjashtë katëshe. Banorë periferikë të fshatrave vërshuan për t'i blerë. Parapaguanin edhe për ato që nuk kishin përfunduar akoma. Ato ndërtime mbuloheshin me pare në dorë, por të gjitha këto mua nuk më shqetësonin aspak.

Unë, miku im, kisha hallin e Anita Traboninit!

Njerëzit u kujtuan për armatimin që Zamir Pasha futi nëpër arka dhe, të tjera pandehma, lëshuan ish-ushtarakët e liruar: me armatimin shqiptar po luhej lojë djallëzore në Afrikë dhe Arabi. Erdhi një ditë dhe emri i vejanit Zamir Pasha nuk përmendej më: ai emër u zëvendësua me nofkën Kallashi. Të njëjtin emërtim nofkor mori edhe kodrina: askush nuk e quan më Kodrina Ballkoni, por Kodrina Kallashi. Në majë të kodrinës u ngrit pingul minareja pesëdhjetë metroshe, pikërisht mbi themelet e xhamisë së vjetër, rrafshuar që në kohën e luftës me andartët grekë.

Atëherë Vali Trabonini çuditi qytetin: nuk bënte më kryq kur kalonte përpara kishës. Thashethemnaja thoshte se Vali qe shëndoshur ngaqë flinte në një shtrat me Kallashin dhe projektet e ndërtimeve në kodër kishin dalë nga duart e saj.

-Të kujtohet Shapja, Qiklopi? T'i prehet shpirti aty ku është. Shapja hëngri kokën nga tamarqallëku: e griu me plumba banda kundërshtare. Disa muaj, para se ta vrisnin, më kërkoi takim. Erdhi në Shëmtur. Ato që dëgjova nga goja e tij, më shamshërdisë akoma më keq: motrat Trabonini i kishte parë në doganën bullgaro-turke, veshur si turkesha, hipur në Benxin e Kallashit, me drejtim Stambollin.

-M'u verrboftë syri i vetëm, në të gënjej - më tha Shapja - Më iku mendja kur pashë Anita Traboninin veshur turkeshe. Anita Traboninin do ta përlajnë sheikët arabë!

-Hej, Qiklop - i thirra - Betohu se po më thua të vërtetën!

-Të betohem për syrin e vetëm - tha.

E besova. Ç'kishte ndodhur? Shapja pranoi se punonte për Kallashin. Kallashit nuk i hynte aq shumë në sy inxhinierja e ndërtimit, pavarësisht se Vali qe mbushur me tule dhe në gjoksin e thatë i kishin mbirë dy gjinj të bukur si shegë.

Shapja pranoi para meje:

-Kallashi shpëstolli çallmën në mes të Stambollit, i ra kokës me grushta dhe thirri si i lojtur:

-Anita Traboninin e vrava me dorën time!

Durim Agalliu ishte mbushur fort me frymë, psherëtiu thellë dhe, atë ditë e kishte mbyllur telefonin, pa i thënë Artan Barellit "mirë u pafshim, miku im."

20.

Të shtunave dhe të dielave Sherli e kalonte gjithë ditën si rosa në ujë. Tani ajo qe shtrirë përkundruall tij e ai dalloi sytë e saj të errët që përgjonin vjedhur pas kuadratimit të rrjetës së gardhit. Menjëherë sytë i shkuan në fokusin vezak të hapësirës që krijohej midis dy shalëve. Përtej asaj hapësire ai shqoi macen e saj bardhoshe që lëpihej e kruhej.

Ajo shenjë macore tregonte se shiu ishte duke ardhur. Fytyra e Sherlit kishte ngjashmëri me atë të Kaurkës së Bukur, me përjashtim të ngjyrës së flokëve dhe formës të syve. Ndërsa po meditonte për ngjashmërinë e qënies njerëzore, e ëma u shfaq përtej xhamit dhe i bëri shenja me duar se kishte bërë gati tavolinën e drekës. Ai iu përgjigj, po me shenja, se nuk kishte uri, por ajo hapi pakëz derën dhe tha e zemëruar:

-Mosoreksi, zëre se është grevë urije.

-Më ler rehat, nëno!

“Pra, fytyra e Sherlit ka ngjshmëri me atë të Kaurkës së Bukur,” vazhdoi Artan Bareli meditimin. Ai kishte qenë në vitin e fundit të fakultetit, kur shkoi për një muaj në Shëmtur, të kryente praktikën mësimore. Durim Agalliu i pati sugjeruar që diplomën universitare ta mbronte me temë studimore dhe jo me provime dhe i sugjeroi atë, të përshtatjes së bimëve foragjere, sipas kushteve natyrore.

-Ti meru me foragjeret, unë me kullotat - i kishte thënë ai - Kjo është epoka e brezit tonë. Ne do të vërtetojmë se buka nuk duhet të jetë me racion dhe ajo haet me gjellë.

Artan Bareli e kishte patur ndër mend shokun e tij edhe atë natë kur qe darkuar në klubin e qytezës së Shëmturit së bashku me drejtorin e fermës bujqësore: peshk sardele, bukë të thekur misri dhe vodkë. Drejtori i fermës i premtoi se do të interesohej deri në ministri që ai të emërohej me punë në fermën e Shëmturit. I përkrahu idenë për temën e diplomës. Pastaj drejtori kishte ikur. Ai kishte porositur një teke tjetër me vodkë dhe mbeti symbërthyer mbi vorbullën murmashe të mjegullës, përtej xhamave të barrit.

I kujtohej se sheshi i qytezës, atë natë dimri pa dëborë, i qe dukur sikur qe shtruar me pllakëza zinku, të cilat nuk qenë gjë tjetër, veçse mizëri e gjurmëve mbuluar me cipëza akulli. Ai kishte ardhur për ta festuar Vitin e Ri së bashku me prindërit dhe motrat por, asaj here, Bërzhuku i qe shfaqur fshati më i mjerë në botë. E kishin trishtuar çatitë e murrëtjera mbuluar me rasa guri dhe të dregëzuara nga myshku, kurse dritaret i qenë dukur tejet të ngushta, brenda mureve të gjëra. Mullarët e barit dhe ato të kashtës, asaj here iu shfaqën si kukudhë mjeranë.

Natën e Vitit të Ri e kaploi trishtimi dhe ai shkoi në dhomën e tij, kur ende nuk kishte trokitur ora dymbëdhjetë dhe motrat ishin tallur se ai qe kthyer në gjumash qysh kur jetonte në Tiranë. Vendlindja asaj here la përshtypjen e arkaizmit primitiv fshehur mes maleve. Një krahasim i tillë i kaq trishtues i kishte ardhur sepse, dy muaj të shkuara, ai vizitoi disa ferma bujqësore në fushën e Myzeqesë dhe plantacionet e agrumeve përgjatë bregdetit të Vlorës e Sarandës. Madhështia e dimrit bërzhukian, me të cilën ai mburrej para shokëve bregdetas dhe atyre myzeqarë, kishte qenë egoizëm i tepruar.

-Mjaft na u mburre me Bërzhukun ku haet gjashtë muaj bukë misri - i pati thënë njëri nga studentët e Durrësit.

Gumbuj me pleh bagëtish ngriheshin kodrina në oborret e stallave të kooperativës, por të njëjtën gjë pa edhe në oborret e fshatarëve. Shpinat e kupeve të plehut pluskonin nën napën e avujve dhe amoniaku i shpoi hundën të tria ditët e netët që kaloi në Bërzhuk. Mirëpo, e njëjta pamje ishte shfaqur edhe në qytezën e Shëmturit. Nga lagjia e bujqësorëve vinin kutërbime glash të pulave që ata i rrisnin në oborret e tyre. Muret prej tulle të pa pjekuar mirë dhe ato prej qerpiçi të ndërtesave të druvarëve, ishin gryer nga erërat. Ai kishte dalluar se në çdo tre burra shëmturianë, dy mbanin peliçe të gjelbra ushtarake. Pra, kishte filluar hapur tregtia e oficerëve dhe kapterëve për të këmbyer veshjet ushtarake me prodhime bujqësore.

I ati ishte lumturuar kur dëgjoi se i biri do të emërohej agronom në fermën e Shëmturit, ndërsa e ëma, gjithmonë e pushtuar nga ndjenja përndeze e gjakut të vëllait dëshmor, qe shprehur zëprerë:

-Nuk paska një vënd për ty, nip dëshmori, asaj Tirane, dhe të shpëtosh nga bajgat dhe balta e fshatit?

Pikërisht këto ishte duke sjellë ndër mënd asaj nate në klubin e Shëmturit, ndërsa shikonte syftohëtë vorbullat e mjegullës që pështilleshin për qark dritave të mekura në shtyllat elektrike. Hapat e Kaurkës së Bukur nxitonin sa nga njëri cep në tjetrin. Dëgjoi zhurmën e goditjeve kur ajo kthente karriget këmbëpërpjetë mbi tavolina dhe pastaj fshap-fshupet e mapës që fërkohej pas pllakave të dyshemesë.

Në klub s'kishte tjetër klient përveç tij. Ai e dinte se mjafton të kthente kokën dhe do të përballej me sytë e përskuqur e të përplotur të kamerieres. E dinte se shoqi i Kaurkës së Bukur punonte sharrëxhi në një nga sektorët thellë pyjeve dhe nuk ishte i përnatshëm në shtëpi.

E ëma atë mëngjes e përcolli deri në të dalë të fshatit dhe e paralajmëroi:

-Kaurka e Bukur është pleksur me shoferët e transportit të druve. Mbeti shterpë - kishte shtuar pastaj me mllef - Ishte fati ynë që nuk na zuri derën.

Ai kishte përgjuar lëvizjet e shkathta të Kaurkës së Bukur gjersa mbaroi larja e dyshemesë, karriget u vendosën këmbëposhtë, numroi dhjetë fshap-fshupet e mbulesave të pastra, pastaj të kërciturat e qelqeve dhe goditjen e pjatëzave të duhanit mbi tavolina. Hapat e Kaurkës së Bukur qenë dëgjuar nga përtej banakut dhe ai kishte parë siluetën e saj të pasqyrohej mbi xhamin e dritares. Ajo shpleksi flokët me gishta dhe pastaj i lidhi me një fjongo të verdhë. Atëherë ai kishte dalluar deformimin e zverkut dhe i ngjasoi me zverkun e të atit të saj, kërcyer porsi shportë.

Mirëpo Kaurka e Bukur kishte akoma belin e hollë dhe vithet e rrumbullta.

Artan Bareli i pati vëzhguar lodrimet e magjishme të krahëve në procesin e zbukurimit në sfondin e përtejme të mjegullës. Mjegulla ishte dendur akoma më shumë dhe vorbullat e saj zhytën në panjëttrajtshmëri pamjen e sheshit dhe të ndërtesave. Pastaj, befas, ishin fikur llambat në shtyllat e rrugëve. Pra, kishte ardhur mesnata dhe, ai dëgjoi mbas shpine, zërin e tjetërsuar të kamarieres:

- Ç'm'u mërzit kjo mjegull murmashe.

Kaurka e Bukur shtoi se në rrugën e saj ishin disa qen të egër e ajo kishte frikë prej tyre. Atëherë ai ishte kthyer i gjithi nga ajo. Hasi në vetullën e ngritur lart dhe i lexoi nënqeshjen djallushe në cep të buzëve. Moshatarja e tij e Mëhallës së Përtejme i nuhati ndrojtjen djaloshare, ndërsa ai atë çast mendoi se mjegulla e dendur kishte ngjirur zërin e saj kristal.

-Hiqe nga mendja - i kishte thënë befas Kaurka e Bukur - nuk jemi kushërinj të tretë e as të pestë. Jemi bërxxhukas të harruar prej kohësh.

Pastaj ajo e kishte prekur në sup, erdhi qark tryezës dhe i qe ulur pëballë.

-Mos e mer me frikë: Kaurka e Vogël nuk ka dhëmbë... - tha ajo dhe qeshi.

Ai kishte dalluar menjëherë, në anën e majtë të sistemit dhëmbor, asaj i mungonin dy dhëmbë rradhazi. Buzën e sipërme dhe faqet ia mbulonte pushi femëror. Bërxxhukaset e pastronin pushin me fasha të njomura me brumë molle përzier me mjaltë. Kaurka e Bukur qe veshur me

pantollona doku dhe bluzë golf prej leshi, ngjyer me siguri ne çoçanikë arre ose lëvore lisi. Flokët e kafejta kishin humbur dallgëzimin e shkëlqimin e dikurshëm dhe atij i pati shkuar mendja se ajo, në stinën e dimrit, e lante kokën rrallëherë. Ajo ishte hequr në fytyrë dhe ovaliteti rinor qe shprishur. Megjithatë, gjoksi i qe rritur dhe ai nuk diti si t'i përfytyronte gjinjtë e saj nën bluzën e leshtë, gjersa i pëlqeu krahasimi me kokrat e ftonjve.

Gjërësia e vitheve të saj mbushi ndenjësën e karriges.

Artan Bareli e kishte shoqëruar atë natë Kaurkën e Bukur nëpër ca rrugica të ngushta, që hynin si pyka, në Lagjen e Druvarëve. Gjurmët në rrugë ishin mbuluar me cipa akullushe dhe hapat e tyre kërcisnin sikur ata ecnin përmbi qelqe.

Kaurka e Bukur jetonte në periferi të qytezës, në ato hyrjet-koçekë, njëdhomëshe, prej druri, në shpatin e pjerrët, të veshura nga jashtë me pllaka qerpiçi. Ajo mori e para guximin dhe e kapi për krahu sa lanë pas kthesën kthesën e parë. Atij iu bë se siluetat e tyre ishin bërë njësh dhe qëndronin pezull në vorbullën e mjegullës.

Nuk shihej një pëllëmbë larg hundës.

-Çuditë si orientoresh në këtë tymnajë - i kishte thënë ai.

-Njëllonj si pëllumbat - qe përgjigjur Kaurka e Bukur.

Atij i qenë kujtuar pëllumbat murmashë që ngrinin foletë në shkrepat e Shkëmbit të Dëllinjës dhe, patjetër që moshatarja e tij, i kishte patur parasysh ata. Gjahtarët i quanin guakë, sepse ishin zogj të pa djallëzuar dhe, kur çiftja buçiste e saçmat u fishkëllenin mbi kokë, ata ngriheshin porsë re e murme dhe hijet e tyre larushitnin përmbi Bërzhuk. Guakët kishin përleshje kokës dy kokriza si qiqra dhe, mbi sqepa, leskra të ngjashme me thjerrzat. Ai e dinte se ato ishin busulla natyrore që drejtonin zogjtë në shtegtim.

Kaurka e Bukur i qe varur femërisht pas trupit dhe ai ndjeu fërkimin e gjirit të saj pas ijes së tij. Padyshim, qe prekje e qëllimshme dhe, të qëllimshme, ishin edhe pëshpëritjet e saj me zë të tjetërsuar:

-Fati im i keq. Dëshiroja të bëhesha dentiste.

Fati i saj i keq kishte qenë diskutimi i të atit në mbledhjen e popullit kur kundërshtoi tufëzimin e bagëtive.

-Komunistët e Bërzhukut janë zemërkatranë - tha ajo.

Ata kishin dërguar letra nëpër komitete me njëmijë të zeza për të. Papritur, ajo i përmendi Demin Trimosh dhe tha se do të qe e lumtur, sikur skulpturën e tij, të mos e kishin djegur në furrën e bukës. I mori me radhë kuadrot e fermës së Shëmturit dhe ata të kooperativës. Më i besdisuri dhe më i paturpshmi paskej qenë një praktikant-veteriner, me nofkën e çudtshme Driza; në pamje dërrdhëmbëcatall, por i rrezikshëm si hamshor kuajsh. Praktikën mësimore ai e kryeu një muaj të shkuar në fermën e Shëmturit, por drejtori e mori inat, sepse Driza i hyri në hise

-U shalua me të shoqen e drejtorit - tha ajo.

Për mësuesit e shkollës së mesme bujqësore shtoi se ishin kurnacë, rrallëherë hynin në klub, kursenin si dreqërit dhe kurrë ndonjëherë nuk linin bakshish. Ata gatuanin vetë, mbylleshin murgjër në dhomat e tyre dhe pinin fshehur syrit të njerëzve rakinë që ua sillnin nxënësit.

-Pijanecët janë shtuar. Fati i tyre: tekja e vodkës është trembëdhjetë qindarka - tha ajo.

Për drejtorin e fermës tha se ai e kishte dhëmbin e gjatë deri në Ministrinë e Bujqësisë, e mbante premtimin, por ishte kurvar i prapë.

-Mjer ata që kanë gratë e vajzat në fermë - tha ajo.

Para se të fuste kyçin në bravën e derës, Kaurka e Bukur tregoi me dorë hapësirën e murme, që shtrihej para hundës së tyre dhe ngriti zërin, për t'i hequr atij ndrojtjen:

-Shëmturianët e bëjnë gjumin si të vdekurit: flenë sa mbyllin pulat në kotec.

Pafajshmëria e zhvirgjërimit të tij ndodhi asaj nate Janari me mjegull dhe mbeti e pa përfolur në Shëmturin e largët. Artan Bareli i përkiste atij brezi djelmoshash që s'qenë bërë synet, pasi hoxhallarët e xerahët ishin zhdukur që në vitet 60-të. Përgjakja e shvirgjërimit ndodhi nën lehje misterioze të disa koneve që atij i qenë dukur sikur ato talleshin me zërat e hollë në çastin kur ai qe shaluar mbi Kaurkën e Bukur. Një e lehur qen stani, ishte dëgjuar sikur rrुकulliseshin gurë nga shpati i thepisur, në çastin që ai i mëshoi penisit.

Artan Bareli kishte patur parasysh këshillën e Kaurkës së Bukur:

-Mbaj mesin e rrugës.

Të dyja anët qenë thelluar nga rrotat e drunjtat të qerreve e zëtorëve. Megjithëse qe dimër, rrugicat e asaj lagjeje puntorësh, kutërbonin nga era e fekaleve. Në ecje e sipër, ai fuste dorën në qendër të trupit, për të ndryshuar pozicionin e penisit: i përvëlonte lafsha e plaguar.

Shakanë e klubit, moshatarja e Mëhallës së Përtejme, e kishte përsëritur edhe në shtëpinë e saj:

-Kaurka e Vogël nuk ka dhëmbë.

Mirëpo doli e kundërta: Kaurka e Vogël kafshonte që ç'ke me të! Ai as e kishte parë dhe as pati mundësinë ta përkëdhelte sado pak por, kur dy fundbarqet u ngjeshën me njëri-tjetrin, ai ndjeu pickimin e Kaurkës së Vogël, gardhuar me qime të ashpra, të cilat e shpuan si spica e gjemba.

Të nesërmen në mëngjes, kur ajo i serviri kafën në klub, ai ia tha këtë gjë dhe ajo kukurisi me djallëzi:

-Kaurkën e Vogël, e qetha me gërshërë, një ditë më parë.

Ja si kishte ndodhur: ndërkohë që Kaurka e Bukur mbushi stufën me dru dhe ndezi ashklat e pishës, ai vëzhgoi përkuljen e hijshme të trupit dhe, çuditërisht, qe penduar pse pranoi të hynte në atë shtëpizë qerpiçi. Mbeti i ngurtësuar mes dhomës, me pëllëmbët e ngjeshura në xhepat e xhupit. Zverku i saj, qe i kërcyer si shportë, por atij i mbetën sytë të mbërthyer mbi brazdën e thelluar që ndante mollaqet e vitheve, nën pantollonat e errëta, ngjyrë gri. Ashkëlat

e pishës ishin ndezur menjëherë. Kaurka e Bukur drejtoi trupin, fërkoi pëllëmbët me njëra-tjetrën, për t'i ngrohur a, për t'i shkundur nga hiri dhe qëndroi para tij symbyllur, me buzët e mbledhura porsi gonxhe. Ai akoma mbante duart në xhepa dhe, nga hutimi, shkërmoqte nëpër to. Gishtat i kishin prekur kokrat e qiqrave, të cilat ia kishte dhënë magazinieri i fermës. Kaurka e Bukur bëri një çap më pranë tij. Krahët e saj u drapuan dhe ai i ndjeu ta mbërthenin për beli.

Atë natë dalloj për herë të parë se ai kishte qenë një pëllëmbë më i gjatë se ajo dhe, i qe dashur të përkulej për të puthur tulin e atyre buzëve, të cilat i pati lakmuar aq shumë. Pastaj shikimin ia thëthiu syprina e stufës nga ku dilte e hynte flakëza, porsi gjuhë djallushe e një femre nepsndjellëse.

Sa kohë mori ajo puthje, Artan Bareli nuk mundi ta konceptojë edhe sot, pas çerek shekulli, por qe i bindur se puthja e tij e parë, vazhdoi gjersa flakëzën nepsndjellëse e thëthinë qyngjet dhe gjuha e nxehtë e Kaurkës së Bukur bëri fole brenda gojës së tij. Për të kishte qenë një lloj dehje e pa provuar më parë, nën ritmin bubulitës të qyngjave të stufës.

Gjuha e tij u tërhoq e para nga foleja femërore. Kaurka e Bukur lëpiu buzët e kënaqur dhe kishte vibruar zërin:

-Hiqe nga mendja: s'kemi qenë e as jemi kushërinj.

Atëherë ajo çliroi krahët dhe shpleksi topuzin e flokëve. I dha kokës majtas e djathtas me atë hijeshinë e dikurshme rinore dhe flokët ia mbuluan zverkun e deformuar. Flokët i qenë zgjatur më shumë nga sa i mbante mend ai. Befas, ajo kishte nderur sërish duart drejt tij dhe tërhoqi fort bishtin e rripit, për të liruar gjelkëzën metalike. Ia shkopsiti pantallonat, me ca lëvizje të shkathta vajtje-ardhje gishtash, gjersa ato shkanë nën gjunjë.

-Ç'm'i paske benevrekët ngjyrë mjegulle - kishte bërë shaka ajo dhe gishtat erdhën qark llastikës. Atëherë ai qe kujtuar: nxorri pëllëmbët nga xhepat, por nuk dinte ç'të bënte me to. U dha shpatullave pas. Xhupi i shkau pas shpine e ra mbi dysHEME. Gishtat e ftohtë të Kaurkës së Bukur kapën llastikën e benevrekëve së bashku me të mbathjeve dhe, me një lëvizje të beftë, ia uli ato vrullshëm nën gjunjë. Lodroi disa sekonda me penisin e ngrehur, afroi hundën, nuhati si qenushe dhe i shpërveshi lafshën.

Kaurka e Bukur kishte qeshur hareshëm:

-Ti qënke kristian më shumë se unë!

Krahët e saj e mbërthyen sërish për beli dhe ajo e tërhoqi nga vetja. Humbën ekuilibrin e u plandosën mbi shtratin e vetëm që kishte dhoma. Me disa lëvizje të duarve e këmbëve, ajo shkuli nga trupi pantallonat e saj me gjithë mbathje dhe i flaku ato mbi dysHEME.

Artan Bareli i kujtohej fare mirë: kur mbritti në sheshin e qytezës shtëllunga e murme e mjegullës ishte tjerur pas grykave të maleve dhe qielli u shfaq i qëndisur me yje tejet të ndritshëm. Ylli i Mëngjesit drithëronte bishtin mbi majën e Shkëmbit të Dëllinjës. Hëna i qëndronte pingul mbi kokë, një hënë vezake, e ngjashme me fytyrën e dikurshme të Kaurkës së Bukur. Përanash saj, vetulla e verdhëllemë, ngjasonte me thelë pjepri. Hija e tij, petashuqe, e pati ndjekur këmba-këmbës gjersa ngjiti shkallët e drunjta të zyrave të fermës, por njëlloj i ishte qepur nga pas edhe era kutërbuese e fekaleve të atyre rrugicave, kutërbim që atij iu duk se mbushi edhe dhomën e gjumit.

-Të vish tek unë sa herë te kesh neps - i kishte thënë Kaurka e Bukur në çastin kur këmbët e saj qenë pleksur mbi shpinën e tij. Por njomështia e atyre buzëve të tulta e të nxehta prush, i lanë shijen e mjellmët të një lëngëzimi të panjohur deri atëherë: ëmbëlcake dhe të krupët.

Në rrugën e kthimit atij i qe dashur të mbështynte gati në çdo hap dhe, sa hyri në dhomë, ngarkoi furcën me kolinës.

Përkrah qyngjave të stufës ai kishte parë të varura mbathje të zverdhura dhe bluza leshi, nga ato që mbajnë druvarët përmishi dimër e verë. Pastaj, dy a tre këmishë, edhe ato të të shoqit, me jakat e shkërmoqura, çorrape leshi, arne mbi arne, në pllaze e thembra. Në anën tjetër të qyngjave qenë nderur sytjenat e mbathjet e Kaurkës së Bukur. Ai kishte thëthirë ajrin mbylës të asaj dhomë, së bashku me avujt e diçkaje të lyrshme, që digjej mbi pllakën e përskuqur.

Ato avuj tymnaje kutërbuese i patën mbetur në brendësi të mushkërive.

Atë natë ai qe çuar dy herë nga shtrati: lau fytyrën me ujë nga muslluku dhe fërkoj pjesën qarkore përreth buzëve. Pastaj hoqi disa gllënka vodke direkt nga shishja, të cilën kryeagronomi i fermës e mbante tek koka e shtratit. Megjithëse i turbulluar nga pija, edhe në gjumë, e torturoi ndjesia e djaloshit qibar se goja dhe buzët i qenë ngallosur me jargë shoferash. Ai ishte palosur sa nga njëra anë në tjetrën, ndërgjegjetrazuar:

“Hyra pabesisht në jetën e një druvari të ndershëm dhe derdha farën në arë që nuk është e imja.”

Asaj nate ai mbeti me gjuhë e sy të palëvizshëm: i bëhej se në gojë i vërshonin jargë shoferash. Përveç këtyre, në gjumë i qe shfaqur Peshku i Tymuar, nën pardesynë ngjyrë mjegulle. Ai kishte hapur krahët pors shpend dhe thirri:

-Asnjëri nga ju nuk është fajtor!

Pas kësaj thirre, aktori Peshku i Tymuar shpalosi degët e tumbës së shtogut dhe atëherë qe shfaqur Kaurka e Bukur. Krejt lakuriq, me gjinj të si kokra ftoi dhe zverkun e harkuar si shportë.

-As kemi qenë e as jemi kushërinj - kishte thënë ajo.

Kaurka e Bukur rënkoi nga kënaqësia kur i mëshoi deri në fund vitheve, ishte kapur pas litarëve të kulprave dhe hidhej e hidhej e hidhej... ndërsa ai, befàs qe zgjuar nga ftohtësia drithëruese e spermës që spërkati barkun e mbathjet e tij.

I kujtohej se kishte përshkuar nxitimthi koridorin e gjatë të zyrave, hyri në banjë dhe mbërtheu me dy gishta lafshën e penisit. Nga presioni i shurrës, ajo u fry si tullumbace dhe ai duroi burrërisht djegësirën që i shkaktoi plaga e shvirgjerimit.

21.

Mendja i shkoi për ters: Donika përdorte debitkartën fshehurazi tij. Hapi kompjuterin dhe kontrollloi llogarinë bankare. U qetua kur pa shifrën dymijë e pedhjetë dollarë. Donika nuk ishte aq naive sa të zbulonte veten ku ndodhej: ajo e dinte më mirë se kushdo se, të përdorje debitkartin, tregojë jo vetëm vendin, por dhe orën kur ishin shpenzuar paratë.

Porsa mbylli kapakun e kompjuterit, trokitën në derë. E ruajti gjakftohtësinë: përtej xhamit të dritares pa trokun e madh të dyqanit Rooms to Gou, firma ku ata kishin marrë me kredi mobiljet e shtëpisë tre vite të shkuara. Qysh prej tre muajsh nuk ishin paguar faturat likuide dhe erdhi dita që sekuestruesit trokitën në portën e tij. Njëri nga policët tregoi vendimin për marjen e kolltukëve, paisjeve të dhomave të gjumit dhe televizorit.

-Na vjen keq - tha kryesekuestruesi veshur me rroben e firmës mobiluare, por nuk harroi të buzëqeshë.

Për dhjetë minuta u boshatisën salloni dhe dhomat e gjumit. Morën televizorin dhe, mbi mur, u shfaqën hartëzime nga pezhishkat. E ëma mezi mundi të këmbejë vështrim me të birin dhe mbështeti bastunin në një qoshe. Ajo u tregua e mënçur dhe e shkathët: mbi dyshemetë e të tria dhomave shtroi çarçafë dhe të gjitha ato gjëra që mbushnin sirtarët e komodinave i lëshoi në to. I ati kishte dalë në verandën përpara dhe që ulur në stolin e drunjtë, pa tubat në hundë dhe lëkundej ritmiksht, me pëllëmbët e pleksura mbi kokë.

Kryesekuestruesi la pas shpine buzëqeshjen sikur të donte të thoshte “janë gjëra që ndodhin” dhe tërhoqi kënatën nga pas.

Atëherë e ëma drejtoi trupin, hapi krahët dhe tha:

-Unë e dija se ato gjëra ishin tonat.

Artan Bareli palosi disa kuverta dhe sajoi në qoshe të dhomës së prindërve njëfarësoj dysheku.

-Po ti - i tha e ëma.

-Kam kolltukun në verandë - u përgjigj ai.

-Po nusja? Unë kam hallin e nuses - tha ajo dhe u mbështet mbas murit.

-Mos i qaj hallin nuses, nëno. Atje, në kolltuk, gushe-gushe me mua - u përgjigj ai.

-Të thashë, lere fshesën - u dëgjua zëri i të atit - Ngrite pluhur sikur po hedh vrahun. Kërkon të më marish shpirtin? Hajt, lere fshesën dhe bëna nga një kafe të fortë, të mbledhim trutë e kokës!

Artan Bareli e hoqi mendjen nga sekuestruesit. Qysh prej dy muajsh e ai priste një gjë të tillë. Hapi kapakun e bagazhit të makinës dhe e boshatisi nga veglat. E parandjeu se atë ditë do t'i mernin edhe makinën. Duheshin edhe tetë mijë dollarë për ta shlyer atë. Futi veglat në garazh dhe i vendosi nëpër rrafte. Nga dollapët nxorri katër valixhet e mëdha me rrotëza, të larushitura nga pullat doganore gjermane, greke dhe amerikane. I pastroi nga pullat dhe pluhurat. Valixhet i futi një e nga një në sallon.

-Mbushini me rrobet tuaja - tha.

U kthye në studio. U plandua në kolltuk. E ndjeu veten të pa fuqishëm dhe krejtësisht të çoroditur. E ëma tërhoqi derën e solli kafën. Asaj here ishte pa bastun. Ajo vendosi gotën e kafes mbi tavolinë dhe mbeti e shushatur me dhiskun ngjeshur pas barkut. Disa herë u mundua të verë buzën në gaz, por e tradhtuan lotët në të dyja cepat e syve.

-Çdo të bëjmë - tha ajo.

-Si shumë të tjerë, nëno - i tha pa e patur mendjen aty.

-Po të ishte nusja, ndryshe do të qe puna.

-Ligjet nuk pyesin për nuse e dhëndurë, nëno.

E ëma tërhoqi derën. Ai pa shkarazi siluetën e saj në anën tjetër të sallorit, duke fshirë pezshishkat me fshesë.

Artan Bareli surbiti një gllënjë kafe pa hequr shikimin nga relievi në bango. Iu bë se syri i Anita Traboninit po e vështrohte me tallje. Përplasi pëllëmbën e mllefuar mbi tavolinë. Bishtat e cigareve kërcyen nga tavla dhe u shpërndanë gjithandej mbi pllaka. Shkundi zarfin nga hiri dhe nxorri letër: shkrim uniform, me gërma ruazore, ku dallohej stili i njohur i të shkruarit të profesor Traboninit. Dy vajzat e tij nuk ngjisnin aspak me njëra tjetrën, ama shkrimin e kishin njëloj. Vali ishte flokëverdhe, kockëtrashë dhe fytyrëgjatë si e ëma. Ajo shfaqej figurante nga larg dhe, këtë pamje, ia jepte silueta e hollë gjatoshë, nën verdhëllimin e flokëve të drejtë. Nga afër ajo linte përshtypjen e një vajze të shëmtuar e të përgjumur në çdo kohë. Gjimnazistët kujtonin se ishte sykaltër. Njëloj kishte pandehur edhe ai por, kur ajo hoqi syzat për t'i pastruar me letër thithëse, dalloj se sytë e Valit ishin gri, biles gri e thellë, e njëjtë me pushin e kokrave të kullumbrive, pas brymës së parë. Kishin qenë lentet e zyzave ato që zmadhonin bebëzat dhe nuancën blu ua përcillte xhami optik.

Mirëpo, Vali zbuloi se sa i paaftë ishte ai djalosh fshati, për të zgjidhur edhe problemin më të thjeshtë matematikor. Ajo i pëshpëriti zëulët, që të mos dëgjonin nxënësit e klasës:

-Në matematikë je zero me bisht. Me ty duhet punuar ndryshe.

Vali qe vajzë e heshtur, shpirtmadhe dhe gjithnjë e menduar. S'merte pjesë në çapkenllëqet vajzërore.

-Nuk di të qeshë, por të zgërdhiet - thoshte për të Durim Agalliu. Tek ajo qe ngulitur pedantizmi prindëror: shembull i përqëndrimit në mësim dhe e gatshme t'u përgjigjej pyetjeve të profesorëve në çdo lëndë dhe në çdo kohë.

Pa ikur mirë dimri, blirët përgjatë trotuareve lëshonin pupunjat e para, ndërsa gjimnazistet hiqnin pantallonat, që i mbanin nën përparëset e zeza. Atëherë shfaqej bardhësia e mishit vajzëror. Ato vishnin bluza të hapura dhe, çunakët e djallëzuar, mund të shihnin nga lart sytjenat e tyre kur ato qëndronin ulur nëpër banga. Dy javët e para vajzat druheshin nga vështimet e djemve dhe bënin kujdes të mbërrthenin edhe kopsën e fundit të përparësës. Por, me shkrirjen e llokmave të dëborës përlesh trotareve, ato nuk deshën t'ia dinin kur kapërcenin pellgashet, apo kur hidheshin nga njëra bangë në tjetrën.

Kishte ardhur çasti kur Durim Agalliu, më çapkëni nga djemtë e gjimnazit, vinte në përdorim sistemin e pasqyrëzave të vogla. Në pushimin e madh, apo në xhiron e mbrëmjes, ai qe në gjëndje të fliste për ngjyrën e mbathjeve të secilës prej tyre.

Përparësja e Valit ishte e gjatë deri mes pulpëve dhe Artan Bareli, megjithëse ndenji katër vite në një bangë me të, nuk mbante mend t'i kishte parë të paktën njëherë gjunjët e saj. Vali e

fliste anglishten rrjedhshëm dhe profesor Trabonini e detyronte vajzën e tij të qëndronte mbas mësimit për të ndihmuar nxënësit e dobët.

-Edhe në anglisht, je zero me bisht - i kishte thënë ajo në javën e parë të fillimit të shkollës.

Anita, katër vjet me e vogël se Vali, u shfaq para syve të tij qysh kur ajo ishte në tetëvjeçare. Ajo qe trupderdhur, njëlloj si i ati, gjoksformuar që në moshën e hershme dhe, tiparet e saj tërheqëse, ia shihje në çdo pozicion të fytyrës. Në rreshtimin e ditës së parë të shkollës, klasa e tij kaloi në maturë, kurse Anita Trabonini filloi klasën e nëntë. U përmend emri i saj në apelin e prezantimit dhe oborri gumëzhiu nga zërat e çunakëve. Ajo, flakë në fytyrë, përshkoi sheshin me ecjen e vajzës krenare dhe ecja e saj atij i kishte ngjasuar me atë të sorkadhes.

Në xhiron tradicionale të mbrëmjes ai dilte rrallëherë. Për të ishte torturë ecja me hapin e ngadalshëm të turmës, por nuk qe ky shkak: druhej të bashkohej me moshatarët qytetarë sepse nuk pati kurrë një palë pantallona dhe këpucë për të qënë. Xhaketën e adaptoi rrobaqepësi i Bërzhikut nga një kostum i vjetër i të atit dhe brylat i mballosoi me arne, nxjerrë nga pantallonat që nuk visheshin më. Këpucët i fusnin ujë dhe ai, mjeshtërisht, zgjidhte që më parë vëndin se ku do të shkelte. Gjersa shkoi në maturë, mezi bleu një palë këpucë të reja. Ato i ilustronte një javë me bojë kafe dhe javën tjetër me bojë të zezë, për t'u lënë përshtypjen të tjerëve se edhe ai zotëronte dy palë. Kur shkonte në fshatin e tij, i kursente këpucët si askush djalosht tjetër në botë. Në shirat e vjeshtës dhe në dimrin dëborëshumë përdorte çizme ose këpucë llastiku me qafë dhe mbi to lëshonte paçet e pantallonave. Në Bërzhik shkonte njëherë në muaj, ose ca më rrallë, për të parë prindërit dhe motrat. Zbriste nga makina në qendër të Shëmturit dhe, në të dalë të qytezës, vishte sandalet me shuall të trashë opinge. Ato i mbante të mbështjella me gazetë në çantën e shpinës mes librave. I përvishej këmbazi shtigjeve të pjerrta, të cilat shkurtonin largësinë nga Shëmturi për në Bërzhik.

Në muajt e pushimeve të verës ai punonte në kooperativë dhe mblidhte bimë medicinale. Me ato pare blinte librat e shkollës, qepte një palë pantallona prej doku kinez dhe një palë tjetër prej kadifeje. Për të ndjekur sadopak modën dhe për t'i bërë bisht talljeve të gjimnazistëve, pantallonat i qepte tek një rrobaqepës qyteti, i cili kërkonte njëqind e njëzet e pesë lek për palë, por ai çonte dy palë njëherësh dhe paguante pesëdhjetë lek më pak.

Në katër vitet e shkollës së mesme Artan Bareli banoi në shtëpinë e xhaxhait, të cilin e shpërblenin me prodhime bujqësore dhe blegtorale. Kur shkonte në Bërzhik, paguante dy lek shoferët e makinave të transportit të druve, por shoferat shpesh herë bëheshin zemërgjërë me nxënësit e shkollave dhe dy lekëshin e kursyer ai e mblidhte si Grandeja i Balzakut dhe e harxhonte si Lysien Lëveni i Stendalit kur shkonte në kinema, së bashku me Valin, ose për të ngrënë ëmbëlsira dhe akullore.

Në shoqërinë e tyre filloi të vinte edhe e motra, Anita. Prania e tij mes dy vajzave të profesor Traboninit, ishte një nga xhelozitë kryeneçe të djemve qytetarë, ngacmimet e të cilëve u shtuan akoma më shumë kur ai shkoi në maturë.

Gjatë katër viteve, dy herë në javë, ai mori mësim nga skulptori më në zë i qytetit, në një nga studiot përdhese në Pallatin e Kulturës. Për të ndjekur kursin e skulpturës kishte qënë këmbëngulja e Vali Traboninit kur ai i tregoi asaj disa nga gdhëndjet në dru. Mësuesi i skulpturës i kishte thënë mënjanazi se ai qe më i talentuari nga djemtë dhe do të fitonte patjetër konkursin, mirëpo ëndërra që të studionte për skulpturë, nuk u realizua kurrë. Ai fakultet ishte privilegj për fëmijët e familjeve me pozita partiake. Dhe...

22.

E përmendi zilja e telefonit. Vala elektronike solli zërin e njohur të Durim Agalliut nga përtej oqeanëve:

-Hej, si ndjehesh?

-Njëlloj si në vitet 90-të - u përgjigj Artan Bareli.

-Ç'mot është andej nga ju?

-Shumë nxehtë. Në gradën e vlimit të ujit.

-Desha të di për shëndetin e Leninit të Vogël.

-Vazhdon të jetë në gjëndje kome, qysh nga e diela e kaluar.

-Ç'thonë mjekët?

-Thonë se do të zgjohet nga mesi i këtij shekulli.

Durim Agalliu qeshi me të madhe.

-Lenini i Vogël më tha njëherë se Perëndimi do të shartohet me Lindjen.

-Mos flasim për filozofi, miku im. Jetojmë epokën e konspirative.

-Oferta ime nuk është konspiraci dhe, besoj, nuk bie në vesh të shurdhët.

Durim Agalliu u mbush fort me frymë. Ai e kishte zakon të hapte sa më shumë parafrazime në bisedë.

Kësaj here filloi me ngjyra të ndezura poetike:

-Shirrat e vjeshtës s'kanë filluar akoma, miku im. Gjethet e aheve filluan të pikëlohen dhe, pas një muaji, do të bëhen të kafejta. Rruga e Bërzhikut u shtrua me asfalt, rrugë lakadredhëse, përmes pyllit të virgjër. Bërzhikasve u janë ndezur llambat jeshile në tru: rregullojnë shtëpitë e braktisura. Disa prej emigrantëve janë kthyer për shkak të krizës. Kalova përmes fshatit dhe mu bë se, majë çatisë, pashë kunatin tënd, atë të Skurajve. Po rregullonte oxhakun. Pra, emigrantët, ndjehen më të sigurt në shtëpitë e tyre, se sa në ato të botës. Një firmë austriake ka marrë përsipër riparimet e kalldrëmeve dhe sistemin e ujrave të Bërzhikut dhe ato të Shëmturit. Sot fillova nga prerja e pyllit shekullor nën Shkëmbin e Dëllinjës. Lëndë e staxhionuar nga natyra dhe pa një gdhë. Më e mirë se ajo që importohet nga Norvegjia - dhe Durim Agalliu harxhoi disa minuta të tjera, duke folur me hollësi teknike, si e pati shtrirë teleferikun nga shpati i thepisur në anën tjetër të lumit.

-Javën që vjen më duhet të filloj nga transporti i trungjeve, por s'kam vendosur akoma, ku të ngre kompleksin e sharrave. Vënd më të përshtatshëm se Selishta e babait tënd nuk ka. Jam gati ta ble me çdo çmim atë tokë. Sa i kërkon - pyeti tjetri këmbëngulës.

-Harroje Selishtën - i tha - Në Bërzhuk ka të tjera vende bosh për sharrat e tua.

-Dëgjo miku im: unë mendova që paret mos i marin të tjerët. Hape gojën. Sa?

Përgjigjen e kësaj pyetje Durimi e kërkoi edhe dy javë të shkuara, por ai i bëri bisht edhe sot.

Mbas diplomimit Durim Agalliu e emëruan inxhinier pyjesh në fidanishten pranë qytetit. Aty prodhoheshin fidana për pyllëzime masive, pemë dekorative dhe lule. Fillimisht, rrugën nga shtëpia në punë, Durimi e bënte me biçikletë por, pas disa muajsh, e emëruan drejtor të asaj ndërmarje. Ai kishte në dispozicion makinë, shofer personal dhe në Shëmtur shkonte shpesh për të shuar mallin studentor me Artan Barelin. Në intimitet, Durimi i premtoi se ai do të bënte ç' ishte e mundur, që shokun e tij ta transferonte në ndonjë nga fermat pranë qytetit, ose të punonte në ndërmarjen e fidanëve pyjore. Një premtim të tillë e mori përsipër edhe i ati, shef policie.

Artan Bareli, megjithëse ishte agronom, i dha atij mendimin, që në fidanishte, të mbillte fara nga bohçet e pishave e bredhave të Shkëmbit të Dëllinjës. Kishte qenë një ide shkollareske nga teoria e Darvinit, mbi llojet e speciet dhe përshtatja me kushtet klimaterike. Durim Agalliu e pëlqeu idenë. Në të ardhmen ai do të mbillte fara nga bohçet e pishave e bredhave malorë dhe, me ato fidana, të pyllëzoheshin lartësitë e zhveshura në anën Perëndimore të malit të Bërxhukut.

-Tani jam tepër i zënë me studimin mbi kullotat malore- i kishte thënë Durimi- Nëse triumfoj me këtë studim, ti do të shpëtosh nga baltërat e Shëmturit. Do të punojmë së bashku në ndërmarjen e fidanëve pyjorë.

Durim Agalliu pranoi hapur se pretendonte të ngrihej në hierarkinë shtetërore. Ai qe vërtet i talentuar dhe me shpirt novatori. Kishte ndjenja rebele, por cilësitë e tij i njihte më mirë se kushdo tjetër, vetëm Artan Bareli. Durim Agalliu qe i pari nga kuadrot e rinj që mori guximin dhe kundërshtoi çarjen e livadheve e kullotave natyrore, për t'i kthyer ato në toka bujqësore. Këmbëngulte se, përderisa Shqipëria realizonte bukën në vënd, populli tani kishte nevojë për prodhime blegtorale. Pas ndezjes së debatit midis inxhinierëve të rinj e atyre më të vjetër, u hapën thashetheme se Durim Agalliu e priste burgu. Me atë temë ai mbrojti diplomën universitare por, pa dashje, ai studim, i kundërvijej vijës së Partisë, e cila kërkonte shtimin e sipërfaqes të tokës së punueshme edhe në zonat malore.

-Durim Agalliu kërkon të këpusë mëgojzën, por partia nuk i lejon kuajt të azdisen jashtë parimeve të saj - ishte shprehur në klubin e Shëmturit njëri nga instruktorët e Komitetit të Partisë, shoku Trabonini.

Durimin e shkarkuan nga drejtor i ndërmarjes së fidanave dhe e transferuan në atë të shfrytëzimit të pyjeve në Shëmtur. Dy shokët e shkollës u takuan përsëri. Durim Agalliu, sikur të mos i kishte ndodhur gjë fare, i qeshur dhe hokator, i tha në fshehtësi:

-Malet kanë humnera, miku im, por unë s'kam frikë të ngjitem në majën e tyre.

-Je këlysh i pa goditur - i qe përgjigjur Artan Bareli, me një nga shprehjet e huazuara nga i ati.

-Këlyshët e goditur nuk bëhen kurrë qen stani - ishte përgjigjur në çast edhe Durim Agalliu.

Kjo bisedë ishte bërë atë mbrëmje kur Durimi vendosi shtratin portativ prej hekuri në dhomën ku flinte Artani. Porositi në kuzhinën e klubit bërxolla derri dhe baxhoxhiu solli fshehtazi djathë e gjizë, fërguar në gjalpë.

Durim Agalliu atë natë piu si dreqi raki dëllinje dhe luajti në kitarë gjersa zbardhi dita e re.

-Të uroj mirëseardhjen në qytezën tonë malore - e përshëndeti kamerierja e klubit, Kaurka e Bukur, ndërsa të dy shokët surbisnin kafën herrët në mëngjes.

-Kurse ti je lule e bukur mes këtyre maleve murmashë - ia kishte bërë ai qejfin kamerieres së klubit.

Mbrëmjen e dytë Durim Agalliu nxorri nga valixha dorëshkrimin e studimit mbi kullotat malore. Vari në mur tabela me tregues pedologjikë dhe harta topografike të maleve në Juglindje të Shqipërisë.

-Pulat i zë gjumi, këndesat rinë zgjuar - tha ai dhe mbylli derën nga brenda. Tregoi me hollësi ç'kishte ndodhur në konferencën e rrethit. Shkencërisht ai mbronte tezën se tokat e përfuara nga çarja e livadheve natyrore do të prodhonin një ose dy vjet dhe, më pas, nuk do të merej as fara e harxhuar për mbjelljen e tyre. Pasojat do të ishin katastrofike për ekonominë dhe ekologjinë. Ai kishte studiuar florën e livadheve tokëcekëta të Çermenikës, Tomorit dhe kishte shkuar deri në Gramoz e Moravë. Pretendonte se kullotat malore duhej të përmirësoheshin, por jo të shkatëroheshin. Në një metër katror livadh gjendeshin mbi pesëdhjetë lloje të ndryshme barërash, të cilat natyra i kishte seleksionuar ndër shekuj dhe ato jetonin në simbiozë njëra me tjetrën.

-Më mbyti burokracia dhe injoranca - i pati pëshpëritur atë natë Artan Barelit. Pastaj zuri shtratin me krahët e kryqëzuara mbi gjoks dhe, gjersa e mbërrtheu gjumi, recitoi vjersha dashurie, shkruar nga ai vetë kur qe gjimnazit.

Javën e dytë i shpërrtheu damari i shkrimtarit.

-Do ta provoj me rrugën e artit, miku im - tha dhe vendosi tavolinën në qoshe të dhomës. Në netët e gjata të dimrit shëmturian, Durim Agalliu shkroi skenarin e një filmi artistik. Artan Bareli e mësoi përmëndësh atë skenar, mbasi i duhej të dëgjonte autorin kur improvizonte dialogje me zë të lartë. Skenari u shtyp me makinën Optima të zyrave të fermës dhe dy kopje ia nisi me postë Kinostudios në Tiranë.

Personazh kryesor në film vuri veten e tij, inxhinierin e pyjeve, i cili ndeshej me kryetarin mediokër të Komitetit Eguektiv. Idea e filmit ishte: livadhet dhe kullotat natyrore të mos prisheshin. Njëri nga regjisorët në zë të kinostudios e vlerësoi skenarin për temën e mprehtë aktuale dhe erdhi befas në Shëmtur. Bisedoi kokë më kokë me autorin dhe pinë raki dëllinje, shoqëruar me djathë të fortë dhije. Pas një muaji, filloi xhirimi i filmit. Në të luanin aktorët më në zë dhe fama e Durim Agalliut shëtiste përnatshëm me turmën në xhiron e mbrëmjes, ndërsa autori zjente nga marrazi në shtratin portativ prej hekuri në Shëmtur.

-Ah, të luante në film Anita Trabonini - i kishte thënë Durimi regjisorit.

-Ç' është kjo Anita Trabonini - kishte pyetur ai.

-Hyjni! - qe përgjigjur Durim Agalliu - Femra më e bukur në botë!

Krye dy ditëve, regjisorin hyri në klubin e Shëmturit duke qeshur vesh në vesh.

-Hej, djema! Ajo vajzë mund të bëhet çdo gjë por, artiste kinematografie, kurrë - tha ai porsa kapërceu pragun e derës - Është fotozhenike por, kur e vura në provë, dallova se ajo s'ka pike talenti për të improvizuar të paktën një dialog të thjeshtë. Anita Trabonini mund të çmëndë qytetin tuaj provincial, por jo Kinostudion e Tiranës.

Javën e dytë të Prillit filmi filloi të shfaqet në kinematë e qyteteve kryesore, mirëpo inxhinieri kokëshkretë i pyjeve, gjatë debatit me kryetarin e komitetit, goditi me grusht mbi tavolinë dhe pati thirrur:

-Buka haet me gjellë!

Kjo frazë tingëlloi hidhur në veshin e njerëzve të partisë dhe shfaqja e filmit u ndalua me urdhër nga lart.

Kjo ishte goditja e dytë që mori Durim Agalliu në një kohë të shkurtër. Të tjera thashetheme dhe hamëndje ogurzeza pëshpërteshin në xhiron e mbrëmjes dhe ato vinin deri në Shëmtur. Këto të përfolura koinçidian edhe me arrestimin e profesor Traboninit, pikërisht ditën e zisë kombëtare nga vdekja e Enverit. Gjyqi i profesor Traboninit u zhvillua me dyer të mbyllura. Atë e dënuan për agjitacion e propagandë. Të atin e Durim Aglliut e hoqën nga shef dhe e lanë polic të thjeshtë.

Të gjitha këto lajme të këqia vinin në vesh të Artan Barelit dhe ai mendoi me dhimbje se, rradhën për t'u arrestuar, tani e kishte shoku i tij. Sa herë shfaqej Xhipi i Zi i degës së brendshme në rrugët e Shëmturit, i shkonte mendja se Durim Agalliu ishte nën mbikëqyrjen e organeve të sigurimit. Intuita e vetëmbrojtjes i pëshpëriti se edhe ai, Artan Bareli, duhej të bënte kujdes për veten e tij.

Për t'i bërë bisht kontaktit me operativët dhe kryetarin e degës, të cilët i shtuan ardhjet në Shëmtur, Durim Agalliu e kalonte ditën mes druvarëve e sharrëxhinjve. Rralloi të shkuarat në klub dhe hante në mencën e punëtorëve. Në dhomën e gjumit vinte sa për të fjetur. Nuk tregonte më kujdes për veshjen dhe këpucët e çizmet e tij ishin gjithnjë të përbaltura.

-Këndesit, po i preve lafshën, nuk dallon nga pula - tha dhe për gjithë natën u palos sa nga njëri krah në tjetrin.

Aty, ndaj të gdhirë, foli përçart në gjumë. Lëshoi njëmijë fjalë të fëlliqura nga e folura karakteristike e rrugaçerisë qytetare. Rënditi tymtazi shifra ekonomike, vlera pehazhesh nga ato të laboratorëve dhe, emri i Anita Traboninit, futej mes tyre, sikur ajo të qe tregues shkencor në studimin e tij mbi kullotat malore. Durim Agalliu improvizoi dialogje nga të skenarit, gjersa më së fundi nxorri dufin duke thirrur si i shkryer me fytyrën kthyer nga muri:

-Turpi i botës, nuk luan dot një rol të thjeshtë!

Natën tjetër, Artan Bareli ishte duke lexuar Shpirtërat e Vdekura të Gogolit, kur pa Durim Agalliun ulur këmbëkryq mbi shtrat. Imitonte sikur luante në kitarë. Kjo skenë iu duk normale, shaka e vjetër nga jeta studentore por, kur u ngatëruan vargjet e dashurisë me ato patriotike, Artan Bareli kishte psherëtirë dhimbshëm:

-I iku mendja të gjorit.

Të nesërmen i zbuloi anoreksinë, mollëzat e kërcyera dhe llagëmet në faqe. Fytyra e shokut që stërgjuri akoma më shumë. Ndërsa përgatiste kafën e mëngjesit në furnelën që kishin në dhomë, i tha:

-Hej, ke filluar të gatuash çorbë me pehazhe tokash, dialogje aktorësh, këngë serenatash dhe shifra ekonomike - por, nuk pati guximin t'i thoshte se, ajka e asaj çorbe, ishte Anita Trabonini.

-Janë huqe të vjetra, miku im - që përgjigjur Durimi ndërsa rrufiste kafën - Në fëmijëri kam qënë sonmabul i klasit të parë. Më shumë se Fernandeli i Francës - dhe shkrepë syrin si blic. Lëshoi të qeshurën gurgulluese - I kam rënë kitarës sonmabulshe. Komshinjtë dilnin nëpër ballkone të dëgjonin koncert pas mesnate - dhe, pas këtyre fjalëve, e kishte vështruar drejt në sy Artan Barelin - Përmenda në gjumë emrin e Anita Traboninit?

-Emri i saj, tani, më tmeron edhe mua - kishte shtuar Artan Bareli.

- Dëgjo miku im: Anita Trabonini unë i kam thurrur ca vjersha koti dhe një dy a tri këngë, pyyy, vite të shkuara. Ato janë harruar me kohë. Vetëm kaq - mirëpo, këto të thëna, nuk mjegullonin dashurinë çmendurake të tij, pavarësisht se profesor Trabonini hiqej zvarrë në minierat e burgut të Spaçit.

Çdo gjë u kthjellua kur Artan Bareli pa të kalojë në rrugën e përbaltur të Shëmturit makinën Zis të Degës së Brëndshme. Në karrocërinë e saj qenë ngarkuar rraqe shtëpiake. Ai njohu vajzat dhe gruan e profesor Traboninit. Në qoshet e spondave të makinës qëndronin dy policë me automatikë në dorë. Vali dhe e ëma, ulur në divan, kokulura, fytyrën ngjeshur mes pëllëmbëve. Ai nuk do t'i kishte njohur për shkak të shamive që ato mbanin mbi flokë, por dalloj menjëherë siluetën e derdhur të Anita Traboninit. Ajo mbahej pas spondit të kreut të makinës, me pamje tejet kryeneçe, sikur të donte sfidimin e kureshtarëve të përpara klubit. Flokët e zinj i qenë kërleshur nga era. Vështronte diku, tej përpara, mbase majën e Shkëmbit të Dëllinjës, ndërsa makina llokavitej nëpër gropat e rrugës, mbushur me ujra të turbullta, që të çonte në fshatin Bërzhuk.

-Poshtë kapitalizmi! - kishte thirrur atë ditë roja i depos së helmeve të fermës dhe, me hap ushtarak, ai parakaloi në sheshin e qytezës. Qëndroi gatitu para stendës së këndit të emulacionit socialist. Nderoi me grusht portretin e Enverit dhe mbajti ligjëratën prej të dehuri. Pastaj humbi këmbëkëmbyer, në njërën nga rrugicat e përbaltura të lagjes ku banonin puntorët e fermës.

Atë të premtë, Artan Bareli nuk dëshëroi të shkojë në shtëpinë e tij në Bërzhuk. Dy ditët e pushimit javor i kaloi i vetmuar nëpër arat e fermës, udhëzoi brigadierët e foragjereve të mernin masa për kullim, pasi nëpër ara kishte pellgje me ujë.

Mbrëmjeve që mbyllur në dhomën e gjumit.

Të hënën e ardhshme u kthye nga qyteti Durim Agalliu. Ai u hoq sikur nuk dinte gjë për internimin e familjes Trabonini, por foli për mbledhjen e këshillit teknik të ndërmarjes pyjore, ku ai kishte përmendur shpatet e zhveshura në të majtë të Shkëmbit të Dëllinjës. Kishte dhënë mendimin se ato shpate duhej të pyllëzoheshin. Pastaj kishte folur për eksperiencën e tij në mbarështimin e fidanëve pyjore dhe shfaqti dëshirën për të ngritur fidanishte edhe në Shëmtur. Punimet dhe shërbimet e saj i mori vetë përsipër, pa lënë mbas dore detyrën e tij si inxhinier në sektorin e shfrytëzimit. I premtoi drejtorit se ishte gati të sakrifikonte të shtunat e të dielat e

pushimit javor, si dhe kohën pas orarit të punës, mjafton që të realizohej ëndrra e tij për pyllëzimet.

-Mua - kishte thënë Durim Agalliu me zë qaramani në mbledhjen e këshillit të ndërmarjes pyjore - më ka studiuar partia dhe unë jam ushtari i saj besnik.

Drejtori ishte prekur nga fjalët e vartësit të tij dhe nuk shprehu kundërti për këtë iniciativë. Durimi Agalliu iu përvesh punës që të nesërmen me kazëm e lopatë duke gërmuar tokën në oborrin mbrapa zyrave. Kjo gjë vuri në lëvizje të gjithë administratën e ndërmarjes pyjore dhe vllajat e fidanishtes u bënë gati për t'u mbjellë.

-Nëse nuk më ecën edhe kësaj here - i tha Artan Barelit- amanet: mblidhimi kockat nën Shkëmbin e Dëllinjës.

Të premte e ardhshme Durim Agalliu nuk zbriti në qytet. E panë të nisej këmbazi për në pyllin e Shkëmbit të Dëllinjës dhe u kthye në Shëmtur me çantën në shpinë, mbushur me bohçe pishe dhe bredhi. E zbrazti mbi dyshtet e dhomës së gjumit dhe iu përvesh me zell shkërmoqjes së farave. Në darkë iu shkrep të hajë bërxa derri. Doli nga dhoma dhe u kthye pas dy orësh me një tabaka dhe një shishe me raki dëllinje. E zgjoi Artan Barelin, të cilin e kishte zënë gjumi me librin Shpirtërat e Vdekura, palosur mbi gjoks. Shtroi tryezën, qërroi dy kokra qepë, disa thelpinj hudhre dhe, pasi mbështeti kitarën mbi gju, u ra fort akordeve.

-Ç'ka ndodhur - i kishte thënë Artani kur tjetri mbushi gotat rrafsh.

-Pashë Anita Traboninin - që përgjigjur ai me zë të tjetërsuar - Më përshëndeti fshehur.

-Si dukej?

-Hyjnia mbetet hyjni.

Zelli i Durim Agalliut, për fidanishten pyjore, bëri që të marrë përgëzime në mbledhjen e shtabit:

-Shpirti i novatorit nuk vdes kurrë - ishte shprehur drejtori i ndërmarjes së pyjeve - Partia vlerëson punën e Durim Agalliut.

Durimi mori përsipër edhe piketimin e taracave në shpatet e zhveshura të malit. Preventivi i hartuar nga dora e mëndja e tij, u aprovua nga Komiteti Ekzekutiv. Aparatet e nivelimit dhe hartat topografike të malit të Bërzhikut u vendosën në makinën e pyjores dhe ai filloi nga puna menjëherë. Dhe...

23.

-Po pres mendimin tënd - u dëgjua zëri këmbëngulës nga përtej oqeanëve.

-Për çfarë?!- u përmend Artan Bareli.

-Ku t'i ngre sharrat - e ngriti zërin Durim Agalliu.

-Selishtën hiqe nga mendja - përsëriti - Po të isha në vendin tënd, kompleksin e sharrave do ta vendosja në Shëmtur e jo në Bërzhuk - u përgjigj ai dhe i përfytyroi nënqeshjen në fytyrën e gjatë.

U dëgjuan disa kërcitje të forta nëpër dhëmbë.

-Janë pjekur lajthitë - tha Artan Bareli dhe ndezi cigaren.

-Po- u përgjigj tjetri dhe qëllimisht u mëshoi nifullave për të thyer lajthi të tjera - Të kujtohet? Më sillje lajthi, thana e kullumbri kur ishim gjimnazistë. Unë gjithë jetën kam qenë llupës i madh. Nuk më durohej gjersa të vinte pushimi. I përllaja fshehur nga mësuesit. Lajthitë dhe arrat i theyeja me kapakun e bangës, pastaj m'u kalitën dhëmballët dhe sot, s'kam nevojë për darrë. Ti krise e ike, miku im, ndërsa mua më mbeti në dorë mbretëria e lajthive dhe thanave të tua. Dy javë të shkuara, nxorra një but verë nga xinxifilet e mbretërisë tënde. Xinxifilja mban fshehur enigmën e madhe. Piva gotën e parë dhe më hipi e qeshura: u ndjeva me tri këmbë. M'u kujtua Anita Trabonini. U rrojta dhe krasita mustaqet. Vesha kostumin më të mirë. U pashë në pasqyrë më nge dhe ia shkela syrin vetes:

-Ditë e shënuar për t'u bërë dhëndër.

Dola nga shtëpia si erë e marrë dhe i dhashë makinës për nga Kodrina Kallashi. I shkova Vali Traboninit në zyrë. Ajo, prej vitesh, nuk mban më syza. I operoi sytë në Stamboll. Për fustani i qenë kapur fëmijët, dy djem, të zeshkët, kaçurelzinj, sikur kanë dalë nga hunda e Zamir Pashës. Sytë e Valit më ngjanë me shikëllat e lisit kur grizohen nga bryma. Dije nga unë miku im: nuk ka femër në botë më të urtë dhe më inteligjente se Vali Trabonini!

-Kërkoj tët' motër -i thashë - Kam vendosur të mos gris më këpucë për hatrin e saj. Sot ndahet shapi nga sheqeri.

-Nuk është këtu - mu përgjigj Vali. Psheretiu - Anita ka dalë.

I dhashë makinës si i tërbuar nëpër sokakët e qytetit. E dallova siluetën e saj prej së largu. Qe veshur në të verdha. Tërhiqte një valixhe përmes bulevardit.

"I ka shkrepur të ikë," mendova dhe i preva rrugën.

Siç të thashë, kisha pirë verë xinxifile. Këmbe e tretë më çikte në timon. Përfytyromë: me kostum e gravatë. Këmishë të kuqëremtë. Sqetullat dhe gjoksi spërkatur me livando Azaro. Tamam, dhëndër. Dhëndër i kohës moderne. Me makinë të blinduar Benx. Atë mëngjes, një miku im, adhurues i zjarrit i saj, më dha lajmin e hidhur se nuk do ta shihnim me Anita Traboninin. Frenova makinën para saj. Gomat fishkëllyen. Nga përtej trotuarit më përshëndeti Peshku i Tymuar. Ai hapi të dyja krahët, pardesyja iu shpalos dhe ai m'u duk si një zog gjigant murmash. Ajo, Anita Trabonini, hyjnia e qytetit tonë, porsi mace e egër, mjaulliu në mes të bulevardit:

-Të më veshësh me flori, të më bësh serenatë mbi kokë gjersa të vdes, edhe njëmijë këngë të tjera të thurësh për mua, unë nuk martohem me ty. Fshije nga mendja Anita Traboninin!

Mirëpo vera e xinxifileve, miku im, përveç enigmës se të bën me tri këmbë, të jep edhe guximin të ulërish me sa të ha në kokë:

-Prapa diellit shkofsh! - i thirra.

Pauzë. Frymëmarja e thellë e Durim Agalliut dëgjohej sikur frynin erërat.

-Nga po flet - e ndërpreu Artan Bareli dhe ndezi cigaren tjetër.

-Nga maja e Shëmbi të Dëllinjës.

-Nuk më thua, ç' ditë ka qenë kur mjaulliu Anita Trabonini?

-Të dielën e shkuar. Si sot një javë - u përgjigj tjetri me përpikëri.

Ndërkohë silueta e komshies Sherli u shfaq nga fundi i pishinës. Qe veshur me fustan të gjatë deri përfund këmbëve dhe në kokë një shami me lule.

“Është veshur si për festën e Kamboxhias,” i shkoi ndër mënd Artan Barelit. Fustani e tregonte më të gjatë dhe atij i shëmbëlleu sikur Sherli qe një grua e zakonshme nga fshati Bërzhuk, e gatshme për të filluar punë në seleksionimin e patateve.

-Prapa diellit shkofsh!- iu hakërova Anita Traboninit dhe asaj nuk i bëri syri tërr. Të kujtohet? Kur ajo ishte gjimnaziste, e qeshura i kumbonte nëpër korridoret e shkollës. Unë e pëlqeja atë të qeshur, kurse i fantaksuri Driza thoshte se e qeshura e saj, qe e njellojtë me kakaritjen e jariçkës kur bën vezën e parë. Internimi i shurdhoi kakaritjen. Kakaritja u kthye në mjaullitje. Anita Trabonini më la çerek shekulli të shurdhuar. Trung i shembur në mes të pyllit.

Për herë të parë i thirra vetes:

-Hajvan me brirë - dhe para syve m'u shemb miti i Hyjnisë Traboniane. Ajo më urrente dhe unë kurrë ndonjëherë nuk e shkova në mendje një gjë të tillë.

“Hapi dyert o, i ëmbli burg” dhe për pak e mbërrtheva për krahu Anita Traboninin. M'u shkrep ta ngjeshja në makinë. Ta rrëmbeja, sic i rrëmbejnë femrat dhe të ikja thellë pyjeve të Shëmturit. Por perëndia vuri dorë mbi rebelizmin tim hakmarës. Perëndia ktheu verën e xinxifileve në ujë të bekuar dhe unë u bëra esëll. U ktheva burrë me dy këmbë. Hetova silueten e saj: bukuri e fishkur, rrethuar me gjemba. M'u dhimbs. Betohem për kokën time dhe tënden:

-Anita Trabonini m'u dhimbs. E kisha dashur më shumë se veten time dhe ajo më lypte mëshirë:

-Të lutem, mos më dashuro! - më tha.

-Hyjni e veshur me akull. Asnjë pikë lot nuk pikoi nga qerpiku yt! - i thirra.

Durim Agalli u mbush fort me frymë. U dëgjuan të kërcitura nga thyerja e lajthive.

-Vetëm për një gjë më vjen keq, miku im: shkrojta e grisur qindra partitura dhe tërë jetën më ka terrorizuar mendimi:

-Do t'ma pëlqejë, apo jo, këngën Anita Trabonini.

-E luan akoma kitarën - e pyeti Artan Bareli.

-Rrallëherë.

-Çuditë.

-Hiç mos çudit, miku im. Mendja me punon si të zgjeroj perandorinë time - u përgjigj tjetri - Poezia dhe muzika nuk janë për këtë shekull.

-Ç'bëhet me bustin e saj.

Dëgjoi frymëmarrjen e thellë dhe përfytyroi sytë e mjegulluar të Durim Agalliut. Nuk arriti të dallojë ishte era, apo frymë njeriu, e shoqëruar me rënkim:

-Bukurinë Shqiptare do t'ia lëshoj në dorë atij që e ka gdhendur - u përgjigj Durimi me ironi dhe nofullat i kërcitën sikur po i dërmonte lajthitë me gjithë guacka. Pastaj qeshi. Të qeshurën e tij e përcolli me jehonë Shkëmbi i Dëllinjës.

E tillë ishte natyra e Durim Agalliut: i çiltër, ironik dhe i plotfuqishëm me karakterin e tij rebel. Pauzë. Dëgjoheshin gumëzhitja e sharrave dhe goditja e sëpatave mbi dru.

-Do të them një të vërtetë, të cilën s'ta kam thënë më parë: jam penduar që rrëmbeva bustin e Anita Traboninit!

-Qysh kur je penduar - tha Artan Bareli dhe vuri buzën në gaz djallëzisht.

-Një sekondë pas ulërimës: "Prapa diellit shkofsh." Për hatër të saj mbeta beqar deri tani që po harxhoj frymën me ty. E dashuroja si i marrë. Ty të shkonte mendja se mua me përvëlohej shpirti pas bohçeve të pishave e bredhave tek Shkëmbi i Dëllinjës. Anita Trabonini më thëthinte si magnet që unë të rrezikoj kokën për të. Dashuria u kthye në dëshirë e çmendur: vetëm për ta parë. Një mijë sy e përgjonin atë, një mijë sy më përgjonin edhe mua. Këmbenim shikime të çastit dhe unë mjaftohesha me aq. Njëllor si macet: dashuronim me sy. Mjaftohesha që ishte gjallë dhe mua më bëhej se ajo jetonte vetëm për mua. Qorrollishesha ëndërrvlarë e s'merja vesh çfarë ndodhte në trurin tim. Atë që kam bërë unë për Anita Traboninin, nuk e ka bërë asnjëri nga adhuruesit e saj. Mere me mend ç'ndodhte në ndërtesën e qelbur, ku qenë strehuar kuadrot e bujqësisë. Një çatmë me thupra, e ngallyer me baltë, i ndante prej meshkujve ato, tre gra, të pambrojtura, në pikën e hallit. Të kujtohet? Nevojtorja, në fund të oborrit, ishte e përbashkët. Në të dhiteshin e shurroseshin mësuesit dhe veterineri Driza. E qelbur. Kishe ndot të hyje aty. Kam parë profesorin e letërsisë dhe vajzat e saj, të pastronin të pëgërat e kuadrove të lartë. E respektoja në heshtje dhe kisha zili rebelizmin e Anita Traboninit. Kjo ndjenjë më bëri të vuaj vite me rradhë dhe mos heq dorë nga dashuria për të. Nuk me del nga mendja një mëngjes kur Bërzhuku u gdhi me dëborë. Akoma qëmtonte. Leskra që të përvëlonin duart e fytyrën. Atyre, të gJORave, u duhej të shkonin në punë për tarracime, a për mbjellje fidanësh pisha e bredhi. Ai, Kokëpjepri, brigadieri i pashpirt, i dërgonte të pastronin edhe plehun në stallat e bagëtive.

Atij mëngjesi të akullt dëgjova profesorin e letërsisë kur tha:

-Sa mirë të isha mace e të rija pranë zjarrit.

-Të kujtohet veterineri Driza? Shtrati i Drizës ishte ngjitur me çatmën që ndante dhomën e tij me atë të Trabonineve. Ti m'u zemëroheshe pse unë nuk qëndroja në shtëpinë tënde dhe shkoja për të fjetur në dhomën e qelbur të Drizës. Dëshëroja të isha pranë Anita Traboninit dhe t'i thosha asaj në heshtje, se mua më kishte përkrah edhe në kohën më të vështirë të jetës. Drizën e kam patur mehallaxhi dhe shok fëmijërie. Nga moshatarët, Driza ishte më i shëmtuari, por më i guximshmi dhe më i ndershmi nga ne të gjithë. Ëndërronte të bëhej kirurg. Driza, kur këndonim, e ngrinte zërin mbi të tjerët dhe na prishte tonacionin e rritmin. S'kishte pikë talenti për muzikë, ama unë kopjoja detyrat e matematikës, kimisë e fizikës, prej tij. Emërtimin anatomik të kockave të kafshëve ai e dinte në majë të gishtave.

Ditën, që mbaruam provimet e maturës, na u shkrep t'i bënim serenatë Anita Traboninit.

E porosita Drizën:

-Zëri yt rrokullis kadet e turshive. Dashurisë i këndohet me zë hyjnor.

-Të kisha talentin tënd - ma ktheu Driza - Anita Trabonini do të hidhej nga ballkoni në krahët e mia.

-Ikë o, kokëlopë - e ngacmova.

-Ikë o, fytyrëkalë - ma ktheu.

-Të ka zënë qymyri me Anita Traboninin.

-Ajo do të martohet me mua - tha ai pa ndroje, në sy të të tjerëve.

-Ikë o, djall, kokëlopë!

-Ikë o, djall, fytyrëkalë!

-E ke zërin si të kaut - iu hakërova Drizës.

-Ndërsa zëri yt, hingëllimë kali!

-Babai yt o, Artan Bareli, e nxirte rakine nga kumbullat dhe qershite e egra të pyllit. Ama raki ishte! Java e dytë e Qershorit. Të kujtohet? Ishim mbledhur në verandën e shtëpisë tënde. Përtej bregut të lumit ndërtesa ku qenë strehuar Traboninet. Atë natë Bërxhuku m'u duk parajsë e zhytur në esencë zhumbrice e tërfili. Unë nuk i kam rënë ndonjëherë aq bukur dhe me mall kitarës, si atë natë.

Driza u përkul nga unë gjithë mister dhe më tha në vesh:

-Jam komunist, por sonte do të të tregoj sekretin më të madh në botë - dhe mua me shkoi mendja se djalli Fytyrëkator do të më tregonte ndonjë material të fshehtë partie ose, ai sekret, kishte të bënte me mua personalisht. I ndërpreme këngët në orën dhjetë. Bërxhukasit në atë kohë zinin shtratin e gjumit. U shpërndamë. Hymë në dyqan. Driza bleu një shishe me vodkë e konserva peshku. Një çatmë na ndante nga dhoma ku ishin Traboninet.

U ngjeshëm paq me vodkë dhe Driza më tha zëulët:

-Betohu për ideal të partisë.

-Unë s'jam komunist të betohem për idealin e partisë. Do të zë be për prindërit që më kanë bërë kokën - i thashë.

-Prindërit leri mënjane - këmbënguli Driza - Ata, sot janë gjallë, nesër e dredhin këmbën. Ideali i partisë është i përjetshëm.

-Eh, djall o, kokëlopë! - dhe Driza më detyroi të betohem për idealin e partisë.

Driza, me pamje misterioze në fytyrë, shtrëngoi nofullat e gjëra dhe eci këmbadoras, porsi maçok, mbi shtratin e tij. Gishtin tregues e vuri mbi majën e hundës, që unë të mos bëzaja, pastaj, me atë gisht, tregoi çatmën që ndante të dyja dhomat. Ai kishte hapur një brimëz përmes saj, sa mund të kalonte kokra e egjërës.

Më tërhoqi mistikisht dhe më pëshpëriti në vesh:

-Ta dije Anita Trabonini këtë brimëz në çatmë, njëri, nga ne të dy, sonte do të mbetet qiklop. Do të na e nxjerrë syrin me grepën që thurr kortina.

-Në mbetsha, edhe i verbër - i thashë Drizës - le të më verrbojë dora e saj - dhe afrova syrin.

Në qoshe të dhomës, mes govatës, lakuriq, bënte banjë Anita Trabonini! Hidhte ujë mbi trup me sapllake. Shkumba e sapunit u shpëla dhe unë pashë mrekullinë hyjnore sikur zbriti nga qielli!

-Më vjen ta shemb çatmën - tha Driza - Pavarësisht se është e internuar, unë martohem me të .

-Mos o, kokëlopë!

-Ose t'ia heq vetes.

-Do të hapish lojën e vetëvrasjeve. Edhe të vdekur, të nxorën fishek nga partia.

-Hall i madh - tha me gjysmë zëri Driza - Mbi Partinë unë nuk ve asnjë.

Mbas një a dy muajsh, erdhi në Shëmtur dhe ia shtruam me të pirë.

Qeshte.

I shkëlqente fytyra.

-Lajm transferimi - e pyeta.

-Jo - u përgjigj - Nuk kam asnjë shpresë të më afrojnë pranë nënës. E parandjej: do të kalbem në Bërzhak - por, e qeshura e tij më sëmboi në zemër.

Herë pas here vinte dorën mes shalëve dhe kruhej.

-Ka plasur pleshti e morri- i thashë - Spërkate dhomën me koçifos.

-Morri e pleshti mund të përhapet në të gjithë botën, por në dhomen time e atë të Trabonineve, kurrë. Ato kanë qenë depo helmesh.

-Atëherë, ç'dreqin ke që kruhesh si qen stani?

-Sekret botëror - m'u përgjigj dhe çapëleu gojën e madhe vesh në vesh. Të kujtohet? Driza kishte dhëmbët e mëdha si fara pishe dhe të zverdhura nga tymi i duhanit. I shëmtuar, gjer në pafundësi.

-Ma trego sekretin botëror - e nxita dhe mendja me shkoi tek vetja ime. Mbase ai kishte dëgjuar ndonjë lajm të mirë për mua, për ndonjë transferim në qytet. - Drizë, të betohem...

-Aha, sipas erërave që po fryjnë, betimet dhe stërbetimet nuk pijnë më ujë - tha dhe u çua. Pagoi të ngrënat e të pirat dhe mori rrugën shtrembër- shtrembër, këmbazi, për në Bërxhuk.

-Fli sonte tek unë - i thirra - Të meren këmbët. Dëbora sikur ka filluar. Do të të çafërlojnë ujë!

-Kam folenë time - m'u përgjigj - Nuk dua të të rëndo me shpenzimet e varrimit.

E ndoqa me sy gjersa humbi pas kthesës së madhe. Nga ajo ditë, më torturoi mendimi se sekreti botëror kishte të bënte me Anita Traboninin.

-Të lutem, ndro temën - e ndërpreu Artan Bareli.

-Kjo temë s'ka për t'u mbyllur kurrë, miku im- vazhdoi tjetri pa marrë parasysh lutjen e tij.

-Atëherë, jepi, dili në fund! Ç'bëhet me Drizën?

-Driza është në Gjermani. Çau përmes Kosovës. Pas njëzet viteve u bë i gjallë. Fliste nga Bavaria. Nga e gjeti numrin e celularit tim, perëndia e di. Nuk me pyeti për të ëmën, që ka mbetur kërcure, as për shëndetin tim, as se çfarë bëj, jam martuar a jo, por hyri një e në temë:

-Strumbullari i botës - tha - është Anita Trabonini.

I dridhej zëri. U ankua: asnjë gjermankë nuk i hynte në sy. U shërben kuajve të vrapit. M'u lut, të nisesha urgjent dhe të takoja Anita Traboninin.

-Mbushja mendjen - më tha - të mos shkojë në Amerike. E pres të vijë në Bavari - dhe Driza me foli sikur unë isha ambasador i dashurive të mbetura nga koha e monizmit - Nuk ma ngre më telefonin - u ankua Driza për Anita Traboninin - dhe unë u bëra xheloz, si kurrë ndonjëherë, pavarësisht se një orë më parë, asaj i kisha ulërirë, "prapa diellit shkofsh!" O, perendi e madhe! -i thirra vetes - Kokëlopa është lidhur në telefon me Anita Traboninin!

-Hej, Kokëlopë - i thirra - e bëj këtë për ty, ama, me kusht, tregomë: e ke shaluar apo jo Anita Traboninin, se më lojte nga mentë.

Por, ti miku im, e njeh veteriner Drizën. Ai ka qenë dhe do të mbetet mashkulli më enigmatik në botë.

-Nuk i kam prekur një fije floku. Të betohem për kokën e nënës! - erdhi betimi nga Bavaria.

-Harroje nënën. Sot e ke gjallë, nesër e dredh këmbën - e ngacmova Drizën.

-Dëgjo - tha - Jam pagëzuar. Të betohem për perëndinë protestante!

-Kujt ia shet këto dëngla o, Kokëlopë? Ty të kanë bërë bënë synet sa dole nga barku i nënës. Harrove që më ke treguar si e skuqi yt atë thikën, atë thikën, me të cilën priste thundrat e kalit dhe të bëri synet? Prifti nuk pagëzon një lafshëprerë!

-Atëherë - tha Driza - betohem për kokën e Anita Traboninit!

Dëgjova hingëllimën e një kali dhe u binda se Driza jetonte pranë kuajve, por njëmijë dyshime më cimbisën. M'u bë se, nën lëkurë, më lëvrinin milingona.

-Më iku jeta mes bajgave - vazhdoi Driza - Pastroj plehun e stallave dhe kreh kuajt gjermanë, por unë kam bërë zbulimin më të famshëm në shkencën veterinare: kuajt nuk duan t'ia dinë se ndrohen sistemet. Kudo qofshin, kuajt pjerdhin dhe hingëllijnë njësoj. Nën bisht mbajnë miza. Shkumbëzojnë shurrën dhe ajo kutërbon njësoj. Hamshorat e Bërzhikut dhe këta të Bavarisë, pelave u hidhen njësoj. Bohçet e pishave të Bërzhikut janë njëloj me të Bavarisë, ama, o, Fytyrëkalë, femër si Anita Trabonini, nuk e gjen në Evropë! Anita Trabonini i hyra në hakë: të tregova sekretin e asaj brime në çatmë dhe, jo vetëm që u pendova, por urreva veten time. Kisha tradhëtuar Anita Traboninin! Më vinte të hidhesha nga Shkëmbi i Dëllinjës, por më mbajti gjallë ideali i partisë. Tmerohesha se do të më përjashtonin nga rradhët e saj edhe të vdekur! Hiqesha hero, por zemra ime e dinte sa vuaja. Lashë sektorin e parë dhe kërkova vullnetarisht të shkoja ku që më vështirë, në gërxhet e thepisura të Bërzhikut. Unë shkova në Bërzhik për Anita Trabonin dhe jo për idealin e partisë. Fshehur nga syri i spiunëve, blija mish e bulmet me paret e mia. Ua jepja Trabonineve. U falja dru nga drutë e mia që ato të kishin zjarr në dimrin e egër. Pandehja se në çatmë kisha hapur vetëm unë brimë, mirëpo të njëjtën gjë kishte bërë edhe Anita Trabonini. Kam njëzet vjet që përkedhel vithkat e pelave gjermane dhe prapë në mendje kam Anita Traboninin. Mora vesh se i vdiq e ëma dhe i rashë ziles për ngushëllim.

Anita më premtoi:

-Do të shihemi së shpejti Drizë - dhe unë i mjeri sakrifikoj akoma për të. S'mundem të vij në Shqipëri. Jam pa dokumenta. Nëse më do vërtet si mëhallaxhi dhe besnik fëmijërie, nisun urgjent dhe ndaloje Anita Traboninin të shkojë në Amerikë, përndryshe, do të lexosh në kronikat e gazetave: një stallier kuajsh, refugjat në Bavari, bëri harikiri me furkën e plehut, për shkak të dashurisë së penguar nga koha e monizmit. Të lutem, të gjitha këto që të tregova, mos ia thuaj Anita Traboninit. Ajo e di se unë punoj veteriner i kujave të vrapit dhe jo stallier i tyre. Takoje urgjent dhe mbushja mendjen të vijë në Gjermani, se përndryshe! ...

-Hej, miku im - e ndërpreu Artan Bareli dhe ndjeu nervozitet - Mua nuk më preu merakun të dëgjoj si hingëllin Driza pas pelave gjermane. Më thuaj: e shaloj apo jo Anita Traboninin?!

Pauzë. Dëgjoheshin trupat e pemëve që paloseshin njëra mbi tjetrën. Artan Bareli përfytyroi rrokullisjen e trungjeve poshtë Shkëmbit të Dëllinjës. Ndezi cigaren. Durim Agalliu hezitonte t'i përgjigjej pyetjes së tij.

Artan Bareli lëshoi shtëllungën e tymit dhe bashkë me të edhe kërkshërinë:

- E çove në fund amanetin e Drizës?

-Amaneti erdhi me vonesë nga Bavaria. Një orë më pare i kisha sokëllirë Anita Traboninit, “prapa diellit shkosh!” Driza është mashkull enigmatik: as mish, as peshk. Në rini, kur porsa erdhëm në mentë tona, mbrëmjeve shkonim te Parku Dashuria. Përgjonim çiftet kur putheshin e shaloheshin prapa shkureve me trëndafila. I shihnim ata dhe masturbonim. Driza ishte kampion në trashësi dhe gjatësi. Ai mburrej se e nxirte gysmën e sallatorit nga xhepi i pantallonave dhe... Dhe mere me mend, miku im, ç’ mund të ketë ndodhur në atë dhomën e qelbur në Bërrxhuk...

Durim Agalliu u mbush fort me frymë dhe lëshoi psherëtimën e thellë:

-Kështu janë punët këtej nga anët tona, miku im. Sot jam ngjeshur paq me raki. Solla kitarën, dy shqera të pjekura dhe katër shishe raki rrushi.

- Një litërshe?

- Po. Një litërshe.

- Afërsisht njëzet burra.

- Egzakt. Prandaj dëshëroj që ti të punosh për mua. Kam nevojë për fantazinë dhe mendjen tënde.

-Roje pyjesh?

-Jo. Partner me mua.

-Jam krunde. S’kam kapital.

-Më mjafton ndershmëria jote. Kaq desha prej teje - tha Durim Agalliu me tjetër zë - Kontrata me ty fillon qysh sot - dhe përsëriti idenë e vjetër: do të ngrinte kompleksin industrial të mobilerisë. Makineritë i kishte porositur në Itali. Do të punësonte të paktën pesëdhjetë marangozë dhe tregun e mobiljeve e kishte të garantuar.

- Ndonjë të re tjetër.

-Fillova ndërtimin e vilës mes pyllit tek Kroi i Bilbilave. Në shpatin Jug-Lindor. Jo larg nga livadhi ku ti je shaluar për herë të parë me Donikën. Kati i parë, me gurë të gdhendur. I dyti, me dru të rrumbullt lisi. Zgjodha modelin e një vilë kanadeze. Qejfi ma kishte ta shihja Anita Trabonin të dilte në ballkonet e vilës, mirëpo, miku im, kjo ëndërr u fshi njëherë e përgjithmonë. Hiç mos të të shkojë mendja se do të mbetem beqar. Si Anita Trabonini sot gjen me dhjetra të tjera. Ia kam vënë syrin njërës. Në xhiron e mbrëmjes e kthen kokën nga unë. Pyeta për të. I kam lënë kohë të mendohet dhe të pyesë edhe ajo për mua. Jam shëndoshur dhe ndjehem energjik njëlloj si dikur. Flokët e kanë tepruar me thinjëjen por, sa të martohem, kam vendosur të mos i lyej më. Kam lënë mustaqe. Dal për gjah çdo të dielë dhe trupin e kam në formë të shkëlqyer. Ajo, që ia kam vënë syrin, është drenushe. Ke qejf ta shohish kur ecën. E pashme. Një pëllëmbë më e shkurtër se unë. Flokëzezë. Kaçurelëse, njëlloj si Anita Trabonini. E porsaardhur në qytet. Është rritur fshehur si lule manushaqja dhe Manushaqe e ka emrin. Është nga anët e Shëmturit, por jo nga fisi yt, i Barelinjve. Unë kam nevojë për një grua nikoqire dhe të më falë tre ose katër djem. Është njëzet vjet më e re nga unë. Më thanë se Manushaqja s’është përlyer me mashkull. Ditën që do të takohem me të kam vendosur të pi një kanë me verë xinxifile.

I thashë:

-Do të bëhesh gruaja ime pasi të kalosh bangon e provës. Dakort bukuroshe? - dhe Artan Bareli dëgjoi frymëmarjen e thellë që përcolli vala elektronike. Durim Agalliu nuk po thyente me lajthi dhe as përtypte thelpinjtë e tyre - Ja, kështu, miku im, gjersa t'i japim frymën e fundit kësaj bote të ngatërruar...

E përfytyroi Durim Agalliun pas kësaj shprehje hokatare: vështrimi i shëtiste përmbi male. Në brezarin e parë, pylli i lisave, pastaj pyll i përzier. Gjethet e panjave me siguri ishin zverdhur. Artan Barelit ato gjithmonë i kishin ngjasuar me pëllëmbë të mëdha burrash. Dy shpatet e malit, mbjellë dikur me fidana, ishin rritur dhe tapinë e tyre me siguri e kishte në kasafortë Durim Agalliu.

Përfytyroi pyllin e lisave dhe instinktivisht ndezi cigaren. Iu shfaq livadhi i shtruar me tërfil e zhumbriçë. Ai dhe Donika në atë livadh kishin kryer takimin e parë trupor. Ajo s'pati kundërshtuar kur ai ia hoqi mbathjet dhe sytë. Nën vithet e saj bardhoshe, shtriu xhaketen e tij. Pastaj, kapur për dore, si dy të porsa fejuar, kaluan pa ndrojtje përmes sheshit të qytezës.

Dikush kishte thirrur:

-Me trashëgime, Artan Bareli!

Ai kishte shkuar në dhomën e saj dhe bënë seks përsëri. Qe kthyer në dhomën e tij dhe hetoi astarin e xhaketes së kostumit. E nuhati. Kishte ndjerë erën që lëshon masturbimi i femrës, por nuk dalloj të paktën një pikë gjaku nga virgjëria e saj.

Dyshimin e mbylli në zemrën e tij. Edhe në çastet më kritike të mardhënieve të tyre, kurrë ndonjëherë ai nuk ia përmendi këtë gjë së shoqes. Dhe....

-Sa herë kaloj nëpër Bërzhok - u dëgjua zëri i Durim Agalliut - kafën e pi në klubin e Kaurkës së Bukur. Nuk është më ajo e para: qafa i është futur brenda në zverk. E kërrusur. E thinjur si dele. Këmbët i janë larushitura nga njolla gjaku të piksur. Çalon. Kur hodhi kafën nga xhezvja në kupë, i dridheshin duart.

-Jam me pankirson - më tha sot në mëngjes - Do të vdes e re. Në pranverë mbush dyzet e pesë vjet. Jam një muaj më e vogël se Artan Bareli - tha.

M'u kujtove ti. Zura kokën me dorë: shtëpia dy katëshe e Barelinjve ka mbetur në mëshirën e dimrave. Çatia duhet bërë e re. Më dëgjon?

-Të dëgjoj.

-Suvatë duhen hedhur poshtë - e ngriti zërin Durim Agalliu.

- Hidhi!

- Duhet bërë kuzhinë e re.

- Bëje!

-Verandë e re.

-Bëje!

-Atëherë, mirë ardhsh!- i mëshoi zërit Durim Agalliu dhe mbylli telefonin.

EPILOG

Videot e kamerave në aeroportet e Tiranës, Romës e të Meksikos, kishin fiksuar lëvizjet e Anita Traboninit. Syri elektronik, fshehur në një nga pikat e gërmës “i”, në tendën e reklamës Cecilia, kishte filmuar të fundmin çast të saj, kur furgoni dymbëdhjetë vendësh që parkuar para motelit në periferi të Meksikos. Anita Trabonini, para se të hipte në furgon, ishte shfaqur me pamje mëdyshese; vështronte diku me sy të picëruar. Pastaj ajo kishte vënë këmbën në shkallëzën e makinës, fustani i qe shpalosur dhe i zbuloi pjesën e shalës, një pëllëmbë mbi gju dhe krejt pulpën bardhoshe.

Atë ditë ajo kishte veshur fustan dhe pulovër ngjyrë gri dhe, në bel, rrip të gjërë femrash. Këpucë të bardha atleteje, pa qafë. Flokët i pati mbledhur nga pas me fjongo të zezë dhe, fytyra e saj, çuditërisht, qe shfaqur më gjëroshe nga ç’që në të vërtetë.

Lajmi i hidhur për zhdukjen e mistershme të Anita Traboninit u dha së pari në gazetën “Konspiracia”, gazetë që dilte dy herë në javë, të hënave dhe të premteve, në qytetin provincial. Në cep, përmbi listën emërore të personave të humbur nga qyteti dhe rrethinat e tij, vendosej çdo herë fotoja bust e Anita Traboninit, foto e kupjuar nëpërmjet internetit, marë nga një prej gazetave të Meksikos.

Gjer para disa muajve, gazetës “Konspiracia” mezi i shiteshin një mijë kopje, por tirazhi i saj u dhjetëfishua kur, një shkrimtar anonim, filloi të botonte fragmente serialë nga romani i titulluar “Enigma e Bukurisë Shqiptare”. Ndërsa në turmën shëtitëse në xhiron e mbrëmjes, nëpër klube dhe, gjithandej, përflitej paralelizmi midis heroinës së romanit me emrin e Anita Traboninit.

Në javën e parë të Majit, kur blirët përgjatë trotuareve u mbushën me lule dhe gjithë qyteti erëmonte pranverë, në verandën e restorantit luksoz Bota e Re, Bosi i Pyjeve të Shëmturit, kishte organizuar ceremoninë madhështore me rastin e përrimit të Fabrikës së Mobilerisë. Ai kishte ftuar orkestrën e vjetër të Korrit të Pleqve, i parapagoi ata dy javë para ceremonisë për të bërë prova dhe, atë natë, grupi la nam me këngë serenatash. Qyteti mbeti i pagjumë deri sa zbardhi dita, për shkak të akustikës elektronike të amplifikatorëve dhe altoparlantëve të fuqishëm.

Gazeta “Konspiracia” shkroi një artikull të zjarrtë, që zuri gati dy faqet të saj, të shoqëruar edhe me fotografi. Përveç kësaj, tre stacionet televizive private dhe ai shtetëror, për gjithë javën jepnin pasazhe nga ajo mbrëmje madhështore, që siç u përfol, qenë ftuar të paktën treqind veta. Bosi i Pyjeve të Shëmturit ajo darkë i kushtoi pesëmbëdhjetë milion lek të vjetra, të cilat ai i pagoi trëk-fëk, me një të shkrepur fime në bllokun e çekëve. Asaj nate, përkrah tij, qëndronte një femër flokëzezë, kaçurelëse, mjaft simpatike, me të cilën ai qe fejuar dy muaj të shkuara. Ajo, gjatë gjithë kohës, vështronte të shoqin në sy dhe, la përshtypjen se asaj nuk i intersonte aq shumë pjesmarja dhe hovacionet e të pranishmëve, se sa qenia e saj përkrah burrit të saj. Mbas mesnate, Bosi i Pyjeve doli në podium me kitarën në dorë. Atëherë të ftuarit ishin çuar në këmbë dhe, e shoqëruan për gati një orë, duke kënduar së bashku me të.

Pronari i restorantit, në intervistën që dha të nesërmen, midis të tjerave qe shprehur:

-M'u mbushën sytë me lot disa herë: së pari, ato këngë dashurie nuk ishin harruar në qytetin tonë, në këto njëzet vjet katrahurash politike dhe, së dyti, nuk di pse m'u tipos: e fejuara e Bosit të Pyjeve, ishte Anita Trabonini dhe, gazetarët dhe ai shkrintari i romanit "Enigma e Bukurisë Shqiptare", për koti ngatërruan botën e tërë me pandehmat e tyre.

Mirëpo, fotoreporterëve të televizionit, nuk u kishte shpëtuar edhe fiksimi i një burri trupgjatë, me flokët e rëna, i zeshkët dhe tejet i heshtur, asaj nate të zhurmshme. Ai kishte pamje fisnike, i veshur me kostum të zi, këmishë të bardhë dhe gravatë blu, e cila kombinonte me sytë e tij të kaltër. Gjatë gjithë kohës, ai qëndroi në të majtë të Bosit të Pyjeve. Të nesërmen u pëshpërit se ai ishte kthyer nga Amerika vjeshtën e kaluar dhe qe dora e tij ajo që mbushte memorien e makinerive moderne me dizenjime fantastike, për zbukurimet me gdhendje në dru në Fabrikën Mobilare.

Madhështia e asaj nate fillim Maji u tret me erëminin e luleblirëve mirëpo, gazetatat që mbanin anën e partisë në pushtet, rrëmuan në dosjet e të kaluarës komuniste, gjersa thelbi i tyre doli në xhiron e mbrëmjes:

-Mos e diskuto: ku ka rrjedhur, do të pikojë.

Aludimet smirëzeza kishin të bënin me Bosin e Pyjeve, të cilin e quajtën bir polici, ndërsa për Zamir Pashën, pronarin e Kodrinës Kallashi, i cili qe i ftuar atë natë, por që erdhi pa gruan, u lëshuan pandehma për abuzim me armatimin në rrëmujat e 97-ës. Pëshpëritje kafenesh tregonin për disenjatorin e Fabrikës Mobilare, i cili kishte qenë i martuar me vajzën e Traboninit, njeriut më të urryer në atë qytetet, në kohën e komunizmit.

-E shoqja ka arritur në majat e Ullstrit - kishte thënë dikush - Ajo është martuar me një bankier zezak.

Ishte gazeta "Konspiracia", ajo që tërhoqi vëmendjen e nga ajo natë e Ceremonisë Madhështore, la në heshtje thashethemet, duke thëthirë kërshtërinë e njerëzve me ngjarjet e romanit Enigma e Bukurisë Shqiptare. Në fragmentin e së premtes, aludohej hapur për Anita Traboninin. Pastaj u hapën fjalë se një detektiv privat, i cili kishte qenë sigurims në kohën e komunizmit, kishte marrë përsipër të zbulonte misterin e zhdukjes të Anita Traboninit në malet e Meksikës, diku në afërsi me kufirin e Teksasit. Sigurimsi i përkiste atij brezi diplomuar në pesë vjeçarin e fundit dhe, kur opozita mori pushtetin, atë e hoqën nga detyra dhe ai deklaroi veten detektiv privat.

U përfol se detektori që takuar në fshehtësi me disa nga bosët e atyre anëve, të cilët kishin vënë një shumë të madhe parash, me qëllim që, enigma e Anita Traboninit të mos mbetej enigmë dhe banorët e qytetit të mësonin për fatin e saj.

Ndërkohë, autori i romanit, në çdo numër gazete botonte nga një fragment dhe paralajmëronte se ngjarjet që zhvilloheshin në libër ishin fantazi e trurit të tij; por askush nuk e hëngri atë gënjeshtëri. Mbrapa Bukurisë Shqiptare, padyshim fshihej emri i dëgjuar i Anita Traboninit, vizioni i së cilës, i mbeti në bebëz të syrit, jo vetëm brezit gjysmë shekullor, thinjur në dy dekadat e pasdiktaturës, por silueta e saj, me atë hijeshinë e ecjes drenushe dhe bukurinë e femrës dyzet vjeçare, mbeti peng në zemrën e të rinjve të qytetit, të cilët ishin mësuar ta shihnin me admirim kur ajo shëtiste çdo mbrëmje në bulevardin kryesor.

Gazeta "Konspiracia", botoi me gërma të mëdha, thënien e një të riu njëzet vjeçar, student i gjuhëve të huaja, fjala e të cilit u pranua nga të gjithë:

-Xhirroja e mbrëmjes s'ka kuptim pa Anita Traboninin.

Në fragmentin e dytë të romanit lexuesit dalluan se Bukuria Shqiptare ngjasonte jo vetëm në pamje me Anita Traboninin, por atë e përshkonin detaje dhe imtësia, krejt të njëllota me jetën e saj intime. Aq më tepër, që ngjarja në roman, përputhej edhe në kohë, me ditën e braktisjes të qytetit prej saj, në javën e parë të shtatorit.

Sidoqoftë, detektivi që u muar personalisht me rastin e zhdukjes të Anita Traboninit, ditën që u kthye nga Meksikoja, dha intervistë para gazetarëve në televizionin shtetëror të qytetit. Së pari ai deklaroi se nuk kishte lexuar asnjë fragment nga romani Enigma e Bukurisë Shqiptare, i cili botohej në gazetën “Konspiracia”, por shfaqti mendimin enigmatik se, fati i keq i Anita Traboninit, ishte i ngjashëm me ato të miliona femrave, në Tregun e Mishiti të Bardhë Botëror, siç e quajti ai Skllavërinë e Seksit.

-Për të shuar kureshtjen e bashkëqytetarëve të mi, me aq sa ma lejon etika e zanatit tim, unë do të hedh dritë se çfarë ka ndodhur përtej oqeanit, duke e shoqëruar ngjarjen me fotografitë e bëra me dorën time si dhe disa sekuenca filmimesh të kamerave përgjuese - tha ai.

Detektivi vlerësoi disa nga pandehmat e botuara nëpër gazeta, po ashtu shprehu mirënjohjen e thellë për ata pesona të padukshëm, të cilët sponsorizuan ndërmarjen e udhëtimit të tij në atë vend të largët për investigim. Ai nuk la në harresë të falenderonte edhe dëshmitarët që i parashtruan paraprakisht pandehmat e tyre.

-Anita Traboninin unë e kam njohur që në bangot e shkollës tetëvjeçare, më pas në shkollën e mesme dhe, ajo njohje e hershme, m'u kthye në dhimbje - tha detektivi.

Ai e filloi ngjarjen me ditën kur Anita Trabonini bleu valixhen dhe, shprehu habinë personale, për shijen e saj përzgjedhëse ndaj ngjyrës së murme, pasi në dyqankën prej llamarine të Gojaci, kishte patur valixhe nga markat dhe ngjyra nga më të ndryshmet. Atë valixhe të murme, ai e kishte gjetur në një fshat meksikan, thellë maleve, diku afër në kufi me Teksasin.

-E gjeta të shqyer dhe flakur përfund një rrëpire, mes ca ferrave, të ngjashme me xinxifilet e anëve tona. Valixhja ishte grabitur nga kalimtarë të rasti, por në njërin xhep, fshehur në palat e astarit, unë gjeta letërkëmbimin e dikurshëm të Anita Traboninit me moshatarët shkollarë dhe, një tjetër, dërguar nga Amerika, prej kushërirës, shoqëruar me foto me ngjyra. Për shkak të shiut, një pjesë e letrave dhe fotove, nuk dalloheshin mirë - tha ai - Shitësi i asaj valixheje të murme, i nofkuari Gojaci, kur unë e mora në pyetje për të ditur karakteristikat e saj, nga hutimi, u kthye në memec dhe unë mezi munda të deshifroj zërin e tij.

Gojaci kishte qenë adhurues i Anita Traboninit që në moshën tetëmbëdhjetë vjeçare, qysh kur ai punonte në grykëderdhjen e lëngut të melasës, në fabrikën e sheqerit. Rrobat i spërkateshin me lëng panxhari dhe xinglat e sheqerit bëheshin të qelqta dhe tingëllonin porsi zilkat e Plakut të Vitit të Ri. Për më shumë se çerek shekulli, Gojaci qëndroi larg syrit të Anita Traboninit, jo vetëm për shkak të xilkave prej sheqeri, por edhe të gjyshit, nga ana e të atit, i cili qe dënuar me pushkatim nga rregjimi komunist. Por, mbi të gjitha, Gojacin e pati munduar memecëria e tij.

-Jejetova në tteterror tttë dydyfishtë - më tha.

Gojaci e kishte parë për herë të fundit Anita Traboninin kur ajo doli nga dyqani i tij dhe pastaj ajo qe përballur me Peshkun e Tymuar.

-Uuun nnngjetha i ttteri - sepse atij i qe dukur e vërtetë shkrehja e automatikut kallash dhe zëri kumbues i ish- aktorit të teatrit:

-Je e vrarë Anita Trabonini. Tani shko ku të duash.

Detektivi tha me keqardhje, se i kunati i Anita Traboninit, pronari i Kodrinës Kallashi, njeri i nderuar në sferën e borgjezisë së re qytetare, nuk kishte pranuar t'i jepte hollësira për kunatën e tij, por e priti me thënien zemërake:

-Gjeti atë që kërkoi. Më ler të qetë.

Vali, e shoqja e administratorit, motra e Anita Traboninit, veshur në të zeza, mbrapa shpinës së të shoqit, e ngashëryer, arriti të thotë:

-E mjera unë, mbeta fillikat.

-Përpara se unë të nisesha për në Meksiko - vazhdoi detektivi – dikush, në qytetin tonë, kishte shumuar një foto të hershme të Anita Traboninit. Veshur me përparësen e zezë dhe jakën e bardhë me fruda. Ajo kishte pozuar dikur në oborrin e gjimnazit dhe, në sfond, mbi fasadën e godinës, dallohej parrulla komuniste TA DUAM ATDHEUN MË SHUMË SE VETEN. Një tjetër parrullë gjysmake, BREZI I RI ME IDEALE KOMUN... dhe, ai dikush i panjohur për ju, por jo për mua, kishte shfrytëzuar natën me shi për të mbërthyer nga një foto, në çdo shtyllë, përgjatë bulevardit kryesor. Ai kishte ngjitur një foto në xhamllëkun e Postës Shtetërore, aty, në krye të këndit, ku afishoheshin njerëzit e humbur rrugëve të botës. Dy foto të tjera, nga një për çdo kanatë, ai i kishte ngjitur në portonin prej hekuri të dyqanit, ku Anita Trabonini bleu valixhen, në mëngjesin e javës së parë të shtatorit të vitit të kaluar.

Kamera, në hyrje të aeroportit Nënë Tereza, shfaqti një filmim tejet të errët, për shkak se kishte qenë akoma natë, ora tre e mëngjesit dhe shiu rridhte me gjyma. Megjithatë, qe fiksuar makina Benx, prodhim i vitit 2005, në ngjyrë të zezë, nga e cila zbriti Anita Trabonini, me valixhen e murme në dorë. Nën një ombrellë të madhe, dikush e pati përcjellë atë deri tek hyrja e aeroportit. Detektivi sqaroi se makina e mafiozëve të klandestinëve qe me targë fallso dhe mbajtësi i ombrellës nuk kishte qenë mashkull, por femër e veshur me pantallona bluxhins. Filmimet brenda ndërtesave gjigante të aeroporteve tregonin se Anita Trabonini shfaqej e qetë, por detektivit nuk i dilte nga mendja fytyra e saj tejet e trishtuar.

-Ankthi shfaq parandjenjën e keqe - tha ai.

Në aeroportin e Tiranës, njëri nga doganierët, menjëherë sa pa foton e saj, pranoi se i kujtohej ajo fytyrë e bukur dhe ai e kishte uruar shqip:

-Rrugë të mbarë zonjushë.

Anita Trabonini i qe përgjigjur në gjuhën angleze:

-Thank You.

Në një nga kanapetë e aeroportit të Romës ajo qe ulur përkrah një gruaje, veshur me kostumin tradicional peruan. Filmimi e tregoi dy herë peruanen: njëherë në gjumë, me kokën mbështetur në supin e Anita Traboninit dhe, të dytën herë, duke biseduar të dyja, më shumë me shenja, sa sa me gojë. Siç duket ato qenë miqësuar njëra me tjetrën, mbase për shkak se

ishin të një moshe, mbase për shkak të flokëve të zeza korb. Filmimet në aeroportin e Meksikos e shfaqën Anita Traboninin tri herë. Gjersa ajo kishte mbërritur në vendin e marjes së bagazheve, pyeste punonjësit e aeroportit për t'u orientuar, biletën e udhëtimit e mbante në dorën e majtë, ndërsa me dorën tjetër, tërhiqte valixhen e murme.

-Sikur tërhiqte një rasë varri të murrëtyer nga lagështia - tha detektivi.

Për të tretën herë Anita Trabonini qe shfaqur në sallën ku mereshin bagazhet. Konvejeri vinte rrotull dhe ajo e kishte dalluar menjëherë valixhen e saj, sigurisht për shkak të ngjyrës. Në ato dhjetra bagazhe, që vinin rrotull, asnjë nuk qe në ngjyrën e murme. Atëherë, nga pas saj, u shfaq një djalosh, i cili mbante në dorë një karton, ku e shkruara dukej sikur të qe në gjuhën shqipe, me një "S" më tepër: PRESS ANITA TRABONININ.

-Asaj i dukej vetja sikur qe heroinë filmi - më tha ish-shoqëruesi i saj, Xhepi, nga përtej rrjetës së burgut në dhomën e takimeve - Më ndihmo të më transferojnë në Spanjë - m'u lut fillimisht ai.

-Nese do të jesh i singertë dhe i hapur me mua - iu përgjigja.

-Përsa i përket Anita Traboninit, unë do të tregoj hollësira, por mos më kërko emra. Mjafton të hap gojën dhe dy motrat e mia do të ekzekutohen - më tha Xhepi dhe unë dallova tmerin në sytë e tij - Besoj, ju më kuptoni: Anita Trabonini ishte e zgjuar, por edhe naive. Kompleksiteti i femrave të bukura. Kur makina troshitej përmes stepës ajo m'u ankua se i përvëlonte gryka nga lëngje të thartuara. I thashë se gjellët meksikane janë pikante, por ndërkohë dhe dysHEMEJA e furgonit pluskonte nga të vjellat e klandestinëve. Kutërbimi qe bërë i padurueshëm. Megjithatë, ja ku po ta them: ditën e fundit Anita Trabonini m'u dhimbs. Ajo më bëri për vete dhe unë isha gati të jepja jetën për të. Unë e pritja në aeroport dhe, qysh në çastin kur ajo u ul në sediljen e makinës time, m'u shkrep t'ia prek gjunjët. Kishte këmbë të bukura, por rrudhat e holla në fytyrë, gjoks dhe krahët e saj, tregonin se ajo ishte dyfishi i moshës time. Edhe në atë ngucje njerëzish në errësirë, mes furgonit të qelbur, prekja e gjunjëve të mia me të sajat, asaj i qe dukur i pa qëllimtë, për shkak të troshitjes së makinës. Më tha se veshët i buçisnin, i vinte alivani dhe ajo u përkul para meje. Mbështeti ballin mbi supin tim. Fryma e saj më flladoi në qafë. Unë nuk u mjaftova me aq, por kur ajo ndjeu pëllëmbët e mia që i depërtuan përmes shalëve, m'i largoi duart dhe u ngjesh sërish pas sediljes.

-Nga biseda me Xhepin - vazhdoi detektivi - kuptova se Anita Trabonini i qe dashur të përballëj me mënyrat e stërholluara femërore ndaj tekave të shoqëruesit shqiptar. Natën e parë Xhepi kishte këmbëngulur qëllimisht të flinte në dhomën e saj pasi qenë kthyer nga restoranti ku qenë darkuar së bashku.

-M'u tipos në kokë të bëja seks me të - pranoi sinqerisht Xhepi.

Njëra nga kamerieret e restorantit, përballë motelit Cicilia, qëllloi që fliste anglisht dhe më tha se ajo e njihje shumë mirë Xhepin, qysh prej katër vitesh të shkuara, kur ai ende nuk pati vënë brisk në faqe. Xhepi ishte ulur në rradhën e tavolinave që shërbente ajo.

-Ishte i shoqëruar nga një sinjore e pashme flokëzezë - tha kamerierja - por, Xhepi atë natë e teproi me Tokila dhe dy shishe birra Korona. Është tip sa i ëmbël aq dhe i rrezikshëm. Mua më vinte gjithnjë për të qeshur, megjithëse kishte trup të rregullt : penisi i tij me ngjasonte me një banane të vogël. Më paguante aq sa i thosha. Nuk di pse krijova përshtypjen se sinjora qe

e ëma e tij. Disa herë Xhepi i mori asaj dorën mes pëllëmbëve dhe ia puthi. Kjo gjë më çuditi jo vetëm mua, por edhe kamerieret e tjera.

-Kjo ndodh vetëm me nënat - m'u shpreh një kameriere tjetër - Sinjorës i qe dashur ta mbante për krahu kur dolën nga restoranti. I pashë nga xhamllëku kur ngjiteshin shkallëve të motelit dhe më bëri përshtypje përkujdesja e saj prej nëne. Unë nuk u bëra xheloze aspak, megjithëse kisha fjetur me Xhepin dy a tri herë.

-Pas mbylljes së derës të dhomës së motelit, Xhepi ia shkrepiti të qarit dhe, Anita Traboninit, i ardhi keq për të dhe e lejoi që ai të mbështeste kokën në prehrin e saj. Këtë fakt e deponoi pronarja e motelit, Cecilia, e cila kishte përgjuar fillimisht nga brima e çelësit të derës dhe pastaj ajo ishte kthyer në zyrën e saj, tejet kureshtare, për të parë në dhomën e tyre, nëpërmjet kamerës së fshehtë, në syrin e këndesit të orës së murit.

-Desha të di si bëjnë seks shqiptarët - më tha Cecilia.

Një nga policët meksikanë më sqaroi se atë kamer sekrete, e kishin vendosur tre vite të shkuara. Cecilia, pronarja e motelit, duhej të lajmëronte menjëherë, nëse bujtësit e saj ishin njerëz të dyshimtë.

-Ju e kuptoni - kishte thënë polici meksikan - Bota ka ndryshuar pas ngjarjeve të Njëmbëdhjetë Shtatorit.

Nga deshifrimi i zërave doli se Xhepi, megjithëse i dehur, kishte lëshuar njëmijë fjalë fyese për nënën e tij. Ajo i kishte braktisur rrugëve të Spanjës, atë dhe dy motrat e vogla. E ëma ishte zhdukur me një maroken në rrethinat e Katalonjës. Xhepi, fytyrëngjeshur në prehrin e Anita Traboninit, e kishte quajtur nënën e tij me fjalë rrugaçi:

-Kurva e Madhe e Shqipërisë!

Pas kësaj thirrme, atë e kishte hipur e vjella. Anitës i qe dashur ta mbante për krahu kur shkoi në banjë dhe ai nxorri ushqimin në lavaman. Pas të vjellave ishte qetuar disi dhe telefonoi t'i sillnin kafe në dhomë, ndërsa ajo kishte këmbëngulur disa herë që ai të shkonte në dhomën e tij.

-Jo sonte. Të lutem. Kam frikë të fle vetëm - qe përgjigjur djaloshi zëdredhur dhe qe shtrirë i veshur në shtratin e saj. Megjithëse kishte kaluar mesnata, pronarja e motelit, veshur në këmishën e gjumit, solli kafën. Por, Xhepin ndërkohë, e pati mbërrthyer gjumi. Filmi tregonte si Anita qe habitur me gjoksin gjigant të pronares së motelit, e cila e përshëndeti në spanjisht dhe e pati vështruar me kureshtje për disa sekonda. Para se pronarja të dilte nga dhoma, kishte tundur kokën në mënyrë misterioze dhe tregoi me gisht Xhepin. Gjimadhja meksikane ishte tërhequr praptazi deri tek pragu i derës dhe, në ecje e sipër, kishte bërë kryqin mbi gjoks duke thënë tri herë:

-Santa Maria! Santa Maria! Santa Maria!

Anitës i qe dashur të mbyllte nxitimthi derën nga brënda dhe qe planduar në kolltukun pranë dritares.

-Kolltukët e shtretërit në motelin tim - më tha Cecilia - janë të ngopur me djersat botërore. Nëse publikoj filmimet e mia, asnjë femër nuk do të shkelë këtyre anëve, por unë nuk e bëj këtë gjë, mbasi kam hallin e biznesit tim.

Ndërkohë që Cecilia dërdëlliste në anglisht, detektivi kishte dalluar ankth në fytyrën e Anita Traboninit.

-Pamja e saj më la përshtypjen sikur ajo ndodhej akoma në Shqipëri dhe përjetonte ngjarjet e rrëmujshme të 1997-ës. Edhe mua m'u duk e njëjta gjë, pasi kalova një natë në atë dhomë ku kishte fjetur Anita Trabonini - tha detektivi - Nga rrugët e Meksikos vinin të shkrehura armësh dhe burritë e makinave të policisë e kishin lënë pa gjumë të katra netët e qëndrimi në motel. Xhepi, natën e parë, dalldisur nga alkooli, qe zhytur në gjumë të thellë, kurse Anita Trabonini e përgjonte atë dhe mbeti me ankthin se ai mund të zgjohej nga çasti në çast dhe, sepse kush e di ç'kurthe bluante ajo kokë e krisur aventurieri për fatin e saj.

-Lëviste buzët sikur fliste me dikë - tha detektivi për Anita Traboninin - Xhepi pranoi me sinqeritet se ajo qe treguar naive me të, duke i treguar atij krejt jetën intime dhe atë të familjes.

-Sinqeriteti i saj më shtyu edhe mua të zbrazem, gjë që nuk duhej ta kisha bërë. I tregova për familjen time mërguar në Spanjë - tha Xhepi.

-M'u duk tip mburraveci kur ai foli për bëmat e tij rrugëve nëpër botë - tha detektivi për Xhepin - Evropës i kishte rënë kryq e tërthor. Ai kishte qenë edhe në Nju Jork dhe këtë e vërtetoi fotoja që ishte në kuletë: pozuar në qëndrën Manhatan përkrah një vajze flokëzezë.

-Ishte kurde. E egër si panterë - më tha - Kurdja kishte hyrë ilegalisht në Shqipëri, nga kufiri me Maqedoninë dhe, pastaj e patën përcjellë në Itali dhe, nga Italia në Meksikë. Anita Trabonini nuk tregoi interes për kurden panterë, por vështirimin e mbërrtheu në sfondin e qytetit të madh, ngjeshur me grataciela.

-Nju Jorku është ëndrra ime - më tha ajo - Në majën e atyre grataciela, jeton kushërira ime. Nga pastruese zyrash, u bë sekretare dhe nga sekretare, ajo sot është në kubënë e Uollstrit. Këtë lajm ma dha kushërira një ditë para se unë të hipja aeroplanin në Tiranë. Pastaj ajo më tregoi fill e për pe, jetën e saj, kur ishte gjimnaziste. U mburr se djemuria e qytetit ishin gati të flijonin për të dhe, ajo nuk guxonte të dilte e vetme, sepse gjithmonë i priste rrugën ndonjë adhures. Njëri nga regjizorët e kinostudios i kishte thënë se ajo do të bëhej artiste e madhe filmash, mirpo e ardhmja e saj u përmbys me dënimin e të atit, për agjitacion e propagandë. Të them të drejtën, unë këtë lloj dënimi, akoma nuk e kuptoj. Familjen e saj e kishin izoluar në një fshat mes maleve. Kam kapur bajga me dorë, më tha. Kam punuar me kazëm e lopatë. Jetë skllaveje. Njëlloj e nëna edhe motra ime Vali. Im'atë hiqej zvarrë në minierat e burgut të Spacit. Çuditë me këto që po dëgjoj - i thashë sypërllotur - dhe, pa i marë leje, i tërhoqa dorën nga vetja. I këqyra pëllëmbën. Dallova gjurmë të kallove të verdhëllema. Ia preka ato me mollëzat e gishtave.

-Më ngjasojnë me guackat e lajthive në pyjet e Baskëve të Spanjës - i kishte thënë Xhepi.

Sepse Xhepi kishte kaluar këmbazi edhe përmes Apenineve. Pastaj, siç tha, ai qe përkulur mbi tavolinë, ia puthi asaj të dyja pëllëmbët dhe Anita qe mallëngjyer nga ky veprim dashamirës i shoqëruesit të saj.

-Ajo piu pa ndrojtje birrë nga gota ime dhe, që nga ai çast unë, fillova të mendoj vetëm për të. Asaj rradhe më rastisi femra më fatmjerë që kisha njohur në jetën time. Ajo përmendi emra banorësh nga ai fshati i humbur mes maleve të Shqipërisë dhe më tregoi si ata i patën ndihmuar fshehurazi me perime dhe bulmet në kohën më të vështirë të jetës së tyre. Një familje, nga ai fshat, kishte emigruar në Amerikë. Ajo ishte mikja e tyre, por nuk do të shkonte tek ta, në Florida.

-Më pret kushërira në Nju Jork - tha ajo.

- Kushërira e saj e kishte braktisi burrin, për shkak se, edhe në Amerikë, i shoqi kishte mbetur fshatar i rëndomtë. Kushërira e saj do të martohet me një nga bosët bankierë. Anita Trabonini më kërkoi të përdorë celularin tim, për të folur me kushërirën, por unë i thashë se ajo gjë ishte e pamundur. E çova në qendër të Meksikos dhe ajo i telefonoi nga një telefon rruge. Ndërkohë që fliste më kërkoi stilolapsin dhe shkroi një numër të ri telefoni. Dukej tejet e lumturuar! U lumtërova edhe unë.

-Unë do të jetoj në Nju Jork edhe sikur ta di se do të pastroj rrugët e atij qyteti - më tha porsa doli nga kabina e telefonit.

-Nju Jorku i prish mendjen gjithë botës - i thashë - Gjysma e atij qyteti nuk ka dallim me pazaret e Ballkanit. Është qyteti më kot në botë - dhe ajo mblodhi buzët me mosbesim, por pa e shuar lumturinë, që mua m'u duk se i kishte pushtuar të gjithë trupin. M'u duk tejet e mrekullueshme!

-Xhepi pranoi se kishte porositur gotën e tretë me tokila dhe atë e piu me dy gllënjka. Atij i qe zgjidhur gjuha dhe i tregoi sekretin Anita Traboninit se ai kishte detyrën të priste e përcillte në destinacion jo vetëm refugjatë shqiptarë, por klandestinë nga e gjithë bota. Për këtë punë shpërblehej. Nga të pesëmbëdhjetë mijë dollarët e saj, një përqindje do të shkonte në xhepin e tij dhe...Dhe gjatë udhëtimit përmbi kodrinat ranore të stepës meksikane, Xhepi kishte qëndruar gjatë gjithë kohës mbrapa Anita Traboninit.

-Më dukej sikur do t'ma rrëmbente stepa - tha.

Zbritën të gjithë nga furgoni. Do të udhëtonin disa orë në këmbë përmes shkretëtirës ranore, për t'i bërë bisht kontrollit të policisë meksikane.

-Unë - tha Xhepi - pa i mare lejë dhe pa i përfillur këmbënguljen, hodha në shpinë çantëvalixhen e saj ku ajo mbante rrobet e nevojshme të udhëtimit. Ngjyra e valixhes ishte gati e njëjtë me atë të rërës ku shkelnim. Gjatë atij udhëtimi më shqetësonte mendimi se ajo ishte zemëruar dhe dyshonte për mua: admirimi im do të fikej menjëherë pas shuarjes së epshit. Në kalimin këmbadoras, të rrëpirës përgjatë një breglumi, e mbërrtheva për sqetullash. E ngrita në ajër. Ajo nuk kundërshtoi edhe kur, padashje, i mbërrtheva pëllëmbët mbi gjinj të saj. Nuk i lëshoi klithmën femërore errësirës së natës. Poshtë humnerës zhurmëronte lumi i turbullt.

-Kanë derdhur selino - tha ajo.

-Nuk kam idenë se ç'është selinoja.

-Helm - m'u përgjigj - E ndjej nga era.

Dolëm sipër një ledhi ranor. Pëllëmba e saj e brishtë humbi në pëllëmbën time të madhe. Ajo më tha se dalloj thartësinë e djersës time, por unë nuk i thashë se edhe kurmi i saj kutërbonte djersë nga ecja e gjatë dhe e nxituar. Isha i bindur se sytjenat dhe mbathjet i ishin qullur krejt. Ishte natë e nxehtë stepe dhe valët përcëlluese ngriheshin dhe mua më dukej sikur ecnim përmbi hi. Para se të zbardhte mëngjesi, vargu i klandestinëve kaloi njëshkolonë përmbi ca kodrina ranore, gjersa këmbët tona prekën në rrugë të ashpër, shtruar me zhavorr. Hipëm në të njëjtin furgon. Pas dy orësh, nëpër rrugë të përdredhura malore, mbërritëm në një fshat meksikan, mes rrafshnaltave shkëmbore. Ishte hera e parë që unë ndodhesha në ato anë. Tej, në sfondin e largët, shfaqeshin të tjera maja malesh të larta, të bardha.

Anita më pyeti:

-Është dëbore, mjegull apo aluvione vullkanike?

-Xhepi nuk i qe përgjigjur kureshtjes së saj - spiegoi detektivi - sepse atij nuk po i pëlqente pëshpëritja e shoqëruesve meksikanë, mbledhur kokë në kokë në fund të sheshit. Xhepi kishte dalluar nervozizmin e tyre nga mënyra se si thëthnin tymin e maurjanës dhe pluhurin e bardhë të drogës.

-Fillimisht dukeshin të ngurtë. U qenë ngurtësuar edhe muskujt në fytyrat gjëra esmere. Mua kjo gjë nuk më pëlqeu. Anita priste me durim rradhën tek çesma me një sylinjar kallami, ku varej curila e hollë e ujit të vakur. Gjashtë tajlandezet, sikur të qenë motra, ndihmonin njëra-tjetrën në larjen e pjesëve trupore dhe krehjen e flokëve. Shoqëruesi, i racës së tyre, i vëzhgonte me syrin e stërvitur dhe nënqeshte vazhdimisht. Ishte hera e parë që unë e shihja atë tip aziatiku dhe mendova se ai atë ditë do të zinte një dorë të mirë me klandestinet e tija. Anita u mjaftua aq sa për të larë fytyrën dhe pulpët. M'u ankua nga përcëllima djegëse mbi gërvishtjet e shkaktuara nga gjembaçët e stepës, por unë nuk iu përgjigja. Parandjeja rrezikun. Telefonatat e shumta të shoqëruesve meksikanë nuk më pëlqenin. Unë e kuptoja gjuhën e tyre. Gjithashtu, vajzat tajlandeze, ishin nën mbikëqyrjen e syve të tyre të paturpshëm. Anita Trabonini ndërkohë kishte mbaruar me larjen e pulpave dhe pastronte nga pluhuri këpucët atlete. Para nisjes, ajo kishte dashur të dinte hollësisht për këtë udhëtim nate, por unë iu përgjigja shkurt:

-Duhet këpucë atlete. Hollësisht e tjera pengojnë nisjen.

-Jeta e njeriut, në vend të huaj, është mister - më tha zëdredhur para se të hipte në furgon. Të njëjtën shprehje e dëgjova që e tha edhe kur ajo u ul në cepin e postafit të çesmës. Unë rija kokulur dhe tymosja cigare pas cigareje, por pa ua ndarë sytë shoqëruesve meksikanë.

-Flokët të janë rralluar - më tha Anita Trabonini me keqardhje - Gjynah, kaq i ri dhe nuk tregon kujdes për to.

-Isha një pëllëmbë më i gjatë se Anita Trabonini. Ajo m'i pëlqeu tiparet dhe mjekrën në fytyrën time të hequr. Natën e fundit ajo u zhvesh dhe ra për të fjetur, pasi u sigurua se unë u mbylla në dhomën time. Prita gjersa ra mesnata dhe këndesi mbi kokën e shtratit tim këndoi dymbëdhjetë herë. Ashtu, i veshur në mbathje, trokita në derën e sportelit. Cecilia nxorri kokën dhe qeshi. Më dha kopjen e çelësit dhe tha:

-Kujdes. Femra, kur nuk ka qejf, mban me vete thikë.

Detektivi qe bindur nga ato që dëgjoji nga goja e Xhepit, sepse çdo fjalë e tij, vërtetohej nga fimimi: Anita Trabonini kishte rënë për të fjetur me dritën ndezur. Qe e veshur me një këmishë të hollë nate. Këmbët e zbuluara nga mesi i pulpave e poshtë. E kthyer brinjazi, nga ana e murit. Ishte hapur dera shumë ngadalë, pastaj qe shfaqur fillimisht çaçka pa flokë e Xhepit dhe ecja e tij në majë të gishtave. Qëndroi një çast para shtratit dhe duart i fërkonte njëra me tjetrën. Pastaj mori guximin dhe uli mbathjet. U çlirua prej tyre dhe ishte shtrirë përkrah saj, buzëkafshuar, sikur donte të zbuste lëvizjet e tij. Kishte patur penisin si banane e vogël, me harkun lart, ashtu siç e përshkroi kamerierja por, kur qe shtrirë në shtrat, i qe mbledhur befas, sa gishti i mesit të pëllëmbës.

-Anita Trabonini bëri gjoja sikur flinte - tha Xhepi - Të nesërmen e mora vesh se ajo kishte qenë zgjuar, mirëpo ajo dëshirë e madhe për të bërë seks me të, m'u fik menjëherë. Zverku i zbuluar, flokët e zinj dhe laprat e lëkurës në llërë, më kujtuan nënën. Pas një minuti u çova nga shtrati, mora mbathjet në dorë dhe shkova në dhomën time, e cila ishte ngjitur me të sajën. U vonova qëllimisht gjysmë ore, që Cecilia të mos pandehte të kundërtën. Druhesha nga ngacmimet e saj. I trokita në sportel dhe, asaj here, m'u duk e nervozuar, nuk ma shkeli syrin, por mori çelësin, mbylli sportelin dhe s'tha as "natën e mirë." Të nesërmen gjumi më doli aty nga dreka. Shkuam e u drekosëm të dy me Anita Traboninin. Ishte dreka e fundit që unë hëngram me të. Më vështroi me ca sy gati pa jetë. Para se të dilnim nga restoranti ajo hapi çantën e dorës. Unë pandeha se ajo donte të paguante të ngrënat dhe i mbajta dorën, por ajo vuri buzën në gaz dhe nxorri nga çanta një thikë, nga ato që serviren në tavolinat e restoranteve.

-Ka hyrë gabimisht në çantën time - tha dhe e bashkoi atë me të tjerat. Ja kështu...Pastaj u shpalos dita dhe ngritja e diellit mbi male bëri që majat e tyre të zbardhnin me shkëlqim verbues.

-Këtë lloj shkëlqimi e lëshon dëbora - tha Anita Trabonini dhe u rehatua më mirë në cepin e postafit të çesmës, gati ngjitur me mua. Ajo shpleksi flokët me gishta. Të njëjtën gjë bënin edhe vajzat tajlandeze, rregullonin balluket e zeza, prerë shkurt dhe atëherë më shkoi mendja se sa simpatike kishin qenë ato, të përzgjedhura midis më të bukurave, për këtë udhëtim të largët dhe unë nuk e kisha vënë re. Dy vajzat bullgare, motra, prej gjysmë ore më parë kishin shkuar mbrapa një shtëpie, për t'u shurrdhjerë dhe unë nuk i pashë më të ktheheshin që andej.

-Kam trupin e zjarruar - dëgjova të thotë së fundi Anita Trabonini - Në gjoks më përdridhet një gjarpër i ftohtë akull.

Befas, truri m'u errësua nga një goditje e fortë mbrapa zverkut. Ndjeva trupin tim që u palos përpara dhe fytyra m'u ngjesh në baltë. M'u bë se dëgjova klithma të largëta femrash dhe fishkëllima ngjethëse frenash. Kaq.

2010